

Prezydent Miasta Zabrze

**RAPORT
O STANIE MIASTA ZABRZE
ZA 2011 ROK**

ZABRZE 2012

Szanowni Państwo,

Mam przyjemność przekazać Państwu kolejną edycję „Raportu o Stanie Miasta Zabrze”. Raport odzwierciedla obraz poszczególnych obszarów stanu funkcjonowania naszego miasta w 2011 roku.

Podstawowym założeniem niniejszego opracowania jest obiektywna prezentacja danych wskazująca pozytywne oraz negatywne strony zjawisk w opisywanych dziedzinach życia miasta Zabrze.

Mam nadzieję, że kompendium faktów dotyczących poszczególnych aspektów życia naszego miasta będzie pożytecznym źródłem informacji o nim, a jego lektura przyniesie Państwu wyczerpujące korzyści.

Prezydent Miasta Zabrze

Małgorzata Mańka-Szulik

Spis treści

Wstęp	9
1 Zabrze – charakterystyka.....	11
1.1 Rys historyczny	11
1.2 Symbole miasta.....	14
1.3 Oznaczenia Zabrze	16
1.4 Położenie geograficzne.....	17
1.5 Jednostki pomocnicze Zabrze.....	17
1.6 Przedstawiciele władz Miasta Zabrze.....	21
2 Zarządzanie samorządowe	23
2.1 Rada Miejska w Zabrzu	24
2.2 Komisje Rady Miejskiej w Zabrzu	28
2.3 Rady Dzielnic i Osiedli w Zabrzu	32
2.4 Prezydent Miasta Zabrze	40
3 Mieszkańcy Zabrze	43
3.1 Ludność - dane z ewidencji ludności Urzędu Miejskiego w Zabrzu.....	43
3.2 Dane Urzędu Stanu Cywilnego w Zabrzu	48
4 Gospodarowanie przestrzenią	51
4.1 Struktura gruntów w mieście	51
4.2 Rozwój przestrzenny miasta	51
4.3 Decyzje budowlane.....	57
5 Transport i komunikacja.....	59
5.1 Układ drogowy Zabrze	61
5.2 Dane techniczne.....	63
5.3 Komunikacja miejska	68
5.4 Komunikacja kolejowa	72
5.5 Motoryzacja	73
6 Jakość środowiska	75
6.1 Edukacja ekologiczna	85
7 Gospodarka Komunalna.....	89
7.1 Gospodarka wodno-ściekowa.....	89
7.1.1 Poprawa gospodarki wodno-ściekowej	95
7.2 Gospodarka odpadami	98
7.3 Ciepłownictwo.....	99
7.4 Energia elektryczna	104
7.5 Cementarnictwo.....	105
8 Gospodarowanie nieruchomościami.....	107
9 Rynek Pracy	121
10 Dochody mieszkańców Zabrze.....	123
10.1 Działalność Miejskiego Rzecznika Konsumentów	124
11 Oświata	127
11.1 Szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe.....	127
11.2 Szkolnictwo wyższe.....	128
12 Zabrzeńskie instytuty i ośrodki naukowe	133
13 Opieka medyczna w Zabrzu.....	139
14 Opieka społeczna	141
15 Bezpieczeństwo publiczne.....	177
15.1 Funkcjonowanie Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego	180
15.2 Działalność Straży Miejskiej w Zabrzu	181

15.3	Działalność Państwowej Straży Pożarnej	183
15.3.1	Statystyka pożarowa w zakresie działalności operacyjnej	184
15.4	Policja	187
15.5	Prokuratura i Sąd.....	191
15.5.1	Prokuratura	191
15.5.2	Sąd Rejonowy	192
16	Kultura i sztuka	199
16.1	Muzeum Miejskie	201
16.2	Muzeum Górnictwa Węglowego	203
16.3	Skansen Górniczy „Królowa Luiza”	204
16.4	Zabytkowa Kopalnia Węgla Kamiennego GUIDO w Zabrze	205
16.5	Kina.....	206
16.6	Dom Muzyki i Tańca	207
16.7	Filharmonia Zabrzeńska.....	207
16.8	Teatr Nowy w Zabrzu	208
16.9	Miejska Biblioteka Publiczna w Zabrzu	209
16.10	Miejski Ośrodek Kultury w Zabrzu	211
16.11	Obiekty zabytkowe na terenie miasta Zabrze	212
17	Sport i rekreacja.....	217
17.1	Obiekty sportowe	217
17.2	Zabrzeński Szlak Rowerowy	222
17.3	Miejski Ogród Botaniczny	223
17.4	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zabrzu (MOSiR)	225
17.5	Miejski Zakład Kąpielowy	229
18	Baza noclegowa i obiekty zbiorowego zakwaterowania	231
19	Współpraca międzynarodowa	239
20	Budżet Miasta Zabrze	243
21	Wykaz spółek prawa handlowego i związków	245
	Spis tabel	247
	Spis rysunków.....	251
	Spis wykresów.....	252
	Załącznik nr 1 Wykaz placówek oświatowych na terenie miasta Zabrze.....	253
	Załącznik nr 2 Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej zarejestrowane na terenie Zabrza	260
	Załącznik nr 3 Komisariaty Policji Miejskiej w Zabrzu	266
	Załącznik nr 4 Wykaz obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków położonych na terenie miasta Zabrze (nieruchome) – stan na dzień 31 grudnia 2011 rok. 272	
	Dodatek A: Szczegółowa struktura gruntów na terenie miasta Zabrze	

Niniejszy Raport o Stanie Miasta Zabrze za 2011 rok opracowany został na podstawie danych źródłowych pozyskanych z Wydziałów Urzędu Miejskiego w Zabrzu, z miejskich jednostek organizacyjnych oraz innych instytucji.

Opracowanie: Zespół Planowania Strategicznego i Analiz Statystycznych,
Wydział Strategii i Rozwoju Miasta, Urząd Miejski w Zabrzu

Prezydent Miasta Zabrze: Małgorzata Mańka-Szulik

Naczelnik Wydziału Strategii i Rozwoju Miasta: Aleksandra Wayda

Redakcja: Ewa Popławska

Za zaangażowanie oraz pracę włożoną w proces przygotowania danych potrzebnych do opracowania Raportu o Stanie Miasta Zabrze za 2011 rok składamy podziękowania wszystkim, którzy przyczynili się do powstania niniejszego dokumentu tj. komórkom Urzędu Miejskiego w Zabrzu, wszystkim jednostkom organizacyjnym Miasta Zabrze, instytucjom oraz firmom.

Zespół redakcyjny

Raport o Stanie Miasta Zabrze zawiera dane, o ile w tekście nie określono inaczej, według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku.

Przy każdorazowym publikowaniu danych częściowych z niniejszego dokumentu lub całości dokumentu konieczne jest podanie źródła.

Wydanie drugie, Zabrze 2012

Wstęp

Raport o Stanie Miasta Zabrze za 2011 rok jest przekrojowym dokumentem opisującym wewnętrzną i zewnętrzną sytuację miasta oraz zbiorem informacji o zasadniczych zmianach społeczno-gospodarczych zachodzących w tym czasie w mieście. Celem niniejszego opracowania jest zaprezentowanie stanu miasta Zabrze na dzień 31 grudnia 2011 roku.

Raport, jako dokument sprawozdawczy i bogata baza danych szeroko opisująca sytuację wewnętrzną i zewnętrzną miasta Zabrze w poszczególnych sferach działalności w mieście, których uszczegółowiony opis zawarto w kolejnych rozdziałach, ma na celu służyć pomocą w planowaniu działań, które w coraz bardziej złożonej i dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości pozwolą wyczerpująco wykorzystać szanse, jakie ta rzeczywistość przynosi. Niniejszy dokument ma pełnić rolę źródła informacji zarówno dla zabrzańskiej społeczności, jak i dla władz miasta, dlatego wszelkie uwagi od Czytelników, na które oczekują autorzy, stanowić będą wkład w przyszłe edycje opracowań.

W opracowaniu przedstawiono następujące sfery:

- przestrzenną,
- infrastrukturalną,
- społeczną,
- gospodarczą,
- ekologiczną,
- kulturalną,
- finansową.

Zakres merytoryczny i szczegółowość analiz zawartych w dokumencie uzależniony był od zgromadzonych danych wejściowych pozyskanych od poszczególnych Wydziałów Urzędu Miejskiego w Zabrzu, Urzędu Statystycznego w Katowicach oraz szeregu instytucji publicznych funkcjonujących na terenie Województwa Śląskiego.

1 Zabrze – charakterystyka

Na wstępie niniejszego Raportu o Stanie Miasta Zabrze za 2011 rok, w rozdziale 1. Zabrze - charakterystyka, zostanie zaprezentowany krótki opis organizmu miejskiego określanego dziś mianem Miasta Zabrze powstałego z połączenia kilku dawnych wsi o rodowodach sięgających czasów średniowiecznych.

Opisana charakterystyka miasta obejmie rys historyczny, opis symboli i oznaczeń oraz określi położenie geograficzne jego terytorium.

1.1 Rys historyczny

Rozwój osady zwanej Stare Zabrze od XIX wieku spowodował wytworzenie ośrodka typu wielkomiejskiego, który obecnie nazywamy miastem Zabrze.

„Sadbre”, czyli Zabrze to najdawniejsza nazwa miasta odnotowana w średniowiecznych dokumentach. Historycy wiążą ją ze zwrotem „za brzegiem”, co mogło mieć odniesienie do położenia dawnej osady na drugim brzegu Bytomki. Dokładniej nazwa ta definiuje miejsce za debrami, co ze staropolskiego języka oznaczało zarośniętą dolinę z płynącym po środku strumieniem.

Osada zwana Starym Zabrzem zlokalizowana na terenach w okolicach dzisiejszego kościoła św. Andrzeja nie była pierwszym skupiskiem ludzi na tych terenach. Pierwsze osady o charakterze wsi pojawiły się na tym terenie w XIII wieku. Obszar ten ówczesnie charakteryzowały lasy oraz podmokłe doliny rzek: Bytomki, Czarnawki i Potoku Mikulczyckiego.

Pierwsze zapisy o obszarze obecnego Zabrze odczytuje się w dokumentach z 1243 roku, w których pisano o wsi Biskupice. Kolejne informacje o terenach dzisiejszego miasta odnajduje się w Rejestrze Ujazdowskim dóbr biskupstwa wrocławskiego z 1305 roku. Píše się w nim o Grzybowicach, Zaborzu i Zabrze.

W 1465 roku biskup wrocławski sprzedał należącą do niego część terenów obecnego miasta księciu oświęcimskiemu Janowi. W latach następnych przechodziły one w ręce kolejnych szlachciców, co nie przyczyniało się zbytnio rozwojowi wiosek znajdujących się na tych terenach. Dopiero w pierwszej połowie XVIII kolejny właściciel hrabia Praschma skupił swe działania na rozwoju przemysłu, zakładając w 1725 roku kuźnicę żelaza i lokalizując ją na dzisiejszym obszarze Zabrze przy ulicy Kondratowicza.

W 1790 roku na terenie Zabrze w okolicy Zaborza odkryto pokłady węgla kamiennego. W ślad za tym odkryciem w 1791 roku utworzono państwową kopalnię Królowa Luiza, którą w 1870 roku rozbudowano o Pole Wschodnie. Przez pewien okres kopalnię Królowa Luiza zaliczano do największych i przodujących kopalni w zakresie techniki w Europie. W 1887 roku dołączono do niej kopalnię Guido.

Dalszy etap rozwoju osady na terenie obecnego Zabrze widać było w rozbudowie komunikacji. W okresie lat 1792-1822 zbudowano Kanał Kłodnicki prowadzący z Zabrze do Koźła i do Odry. W 1830 roku Zabrze doczekało się połączenia z Królewską Hutą i Gliwicami szosą dziś nazywaną ulicą Wolności, a w 1845 roku w Małym Zabrzu zbudowano dworzec kolei żelaznej na przedłużeniu pierwszej śląskiej linii z Wrocławia do Opola, co niewątpliwie przyczyniło się przekształceniu rozwijającej się osady w miasto. Dobra komunikacja dawała podstawy do dalszego rozwoju przemysłu, dlatego nowy właściciel terenów Zabrze, hrabia Guido von Donnersmarck w 1851 roku zdecydował się uruchomić zakład hutniczy z wielkimi piecami, koksownią i wydziałem budowy maszyn.

W wyniku przemian gospodarczych i przemysłowych Zabrze pod koniec XIX wieku posiadało: dwie huty żelaza (trzecia w Biskupicach), kilka kopalń węgla, kilka koksowni, brykietownię, hutę szkła, fabrykę kotłów, wytwórnię lin i drutu, odlewnie i wytwórnie armatury, gazownię, cegielnię, tartaki, wytwórnie smarów, młyny, browary i wiele innych fabryk i zakładów różnych branż.

W 1875 roku Zabrze bezskutecznie starało się o nadanie praw miejskich, w efekcie czego istniało jedynie jako powiat zabrzański, utworzony dzięki reformie administracji z dnia 27 marca 1873 roku.

Powiat zabrski powstał w wyniku podziału dotychczasowego powiatu bytomskiego. Utworzono wówczas 4 mniejsze powiaty: bytomski, katowicki, tarnogórski i zabrski. Jako siedzibę ostatniego z nich wyznaczono wieś, co było bardzo rzadkim przypadkiem. Nowo powstały powiat zabrski miał powierzchnię 2,21 mili kwadratowej (11 962 ha) i liczył 38 981 mieszkańców. Znalazło się w nim 16 gmin: Bielszowice, Biskupice, Bujaków, Chudów, Dorota, Kończyce, Maciejów, Makoszowy, Małe Zabrze, Paniowy, Paniówki, Pawłów, Ruda, Sośnica, Stare Zabrze i Zaborze, a także 11 samodzielnych okręgów dworskich.

Gmina o nazwie: „Zabrze”, powstała zgodnie z dekretem z dnia 20 lutego 1905 Jego Królewskiej Mości Wilhelma II. Postanowiono, na podstawie tego aktu prawnego, iż z dniem 1 kwietnia 1905 roku, położone w powiecie zabrskim gminy wiejskie, Stare Zabrze i Dorota, a także obszar dworski Zabrze zostaną przyłączone do gminy wiejskiej Małe Zabrze, która w przyszłości ma nosić nazwę Zabrze. Dodatkowo do nowo powstałej gminy włączono Kolonię C należącą do Zaborza i fragmenty obszaru dworskiego Zaborze graniczące z Kolonią C.

Gminę Zabrze podzielono na 2 okręgi urzędowe: Zabrze - Północ i Zabrze - Południe. Granicę pomiędzy nimi stanowiła linia kolejowa Zabrze – Gliwice.

Nazwa Zabrze została zmieniona w krótkim czasie na: Hindenburg. Wniosek o zmianę nazwy gminy i powiatu Zabrze na Hindenburg postawiony został na posiedzeniu Rady Gminy Zabrze w dniu 3 grudnia 1914 roku, a ta uchwaliła go jednogłośnie. Dnia 21 lutego 1915 roku cesarz Wilhelm II zezwolił na te zmiany. Była ona spowodowana falą entuzjazmu, jaki wywołały zwycięstwa wojsk niemieckich, dowodzonych przez generała Paula von Beneckendorff und von Hindenburg nad wojskami rosyjskimi.

Prawa miejskie Hindenburg uzyskał z dniem 1 października 1922 roku, na podstawie rozporządzenia Pruskiego Rządu Państwowego z dnia 29 września tegoż roku. Tego roku również Zabrze, po powstaniach śląskich i plebiscycie, przyłączono do Niemiec. Herb Zaborza, który po pewnych zmianach przedstawiał ostatecznie 3 czerwone wieże murowane z blankami i niebieskie koło zębate na żółtej tarczy, pruski Minister Spraw Wewnętrznych zatwierdził w dniu 17 maja 1927 roku.

Miasto pozostało Hindenburgiem przez ponad 20 lat. Po zdobyciu Zabrza przez armię radziecką, w styczniu 1945 roku, ustanowiona została w mieście komendantura wojenna, która w dokumentach urzędowych oraz na pieczętkach również posługiwała się nazwą Hindenburg. Dopiero władze polskie, które przejęły Zabrze z rąk radzieckich 19 marca 1945 roku, przywróciły jego pierwotną nazwę w dniu 19 maja 1946 roku.

Ostateczne ustalenie granic Zabrza, po wielokrotnych zmianach w jego całej historii, nastąpiło na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 maja 1963 roku w sprawie zmiany granic miast Ruda Śląska i Zabrze w województwie katowickim.

Dziś Zabrze posiada status miasta na prawach powiatu na mocy podziału administracyjnego kraju z dnia 1 stycznia 1999 roku.

Niniejszy rozdział opracowano na podstawie źródła: Nadolski P., „*Zabrze Wczoraj – Hindenburg O/S Gestern*” Wydawnictwo „Wokół nas” Gliwice, Wydanie czwarte, 1995 r.

1.2 Symbole miasta

Miasto Zabrze jest jednostką gminnego i powiatowego samorządu terytorialnego (miastem na prawach powiatu), którą tworzy społeczność lokalna (wspólnota miejska) zamieszkała na terytorium obejmującym obszar 80,40 km².

Symbolami miasta są herb i flaga miasta.

Rysunek 1. Flaga miasta Zabrze

Herbem miasta Zabrze, obowiązującym na dzień 31 grudnia 2011 roku na mocy uchwały Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 26 września 1990 r., są trzy czerwone murowane wieże z blankami i niebieskie koło zębate wspierające się na środkowej wieży, na żółtej tarczy.

Ceglane wieże symbolizują charakterystyczne elementy architektury miasta, natomiast koło zębate jego przemysłowy rodowód.

Rysunek 2. Herb miasta Zabrze

Hejnał miasta został skomponowany przez znakomitego muzykologa i liturgistę ks. prof. Romualda Raka. Kompozytor ten podpisał w 2000 roku umowę o nieodpłatnym przekazaniu praw autorskich do dzieła. W tym samym roku hejnał znalazł się w zapisach Statutu Miasta Zabrze przyjętego uchwałą Rady Miejskiej w Zabrzu.

Rysunek 3. Zapis Hejnału

Patronem Zabrza jest św. Kamil – patron chorych i szpitali.

1.3 Oznaczenia Zabrze

Zabrze jest miastem na prawach powiatu, gminą miejską, znajdującą się w podregionie gliwickim, w subregionie środkowym/centralnym Województwa Śląskiego.

KOD TERC – identyfikator terytorialny Miasta Zabrze: **2478011**

Typ - miasto

Gmina - Zabrze (gmina miejska, Kod TERYT: 2478011)

Powiat - Zabrze (Kod TERYT: 2478)

Województwo - śląskie (Kod TERYT: 24)

Kod SIMC – identyfikator nazw miejscowości: **0945380**

KOD NUTS – identyfikator jedn. teryt. do celów stat.: **4.2.24.47.78.000**. Poziom NUTS 4.

NUTS 3 – Podregion 47 – Gliwicki 3.2.24.47

NUTS 2 – Województwo Śląskie 2.2.24

NUTS 1 – Region Południowy 1.2

Kod ISO 3166-2: PL Województwa Śląskiego: PL-SL

Oznakowanie tablic rejestracyjnych: **SZ**

Numer kierunkowy telefonów stacjonarnych: **(+48) 32**

Kody pocztowe według Urzędów Poczтовых w Zabrzu (UP Zabrze)

UP Zabrze 1 41-800 Zabrze Plac Dworcowy 1	UP Zabrze 8 41-808 Zabrze, ul. Doktora Henryka Jordana 2
UP Zabrze 3 41-803 Zabrze, ul. Bytomska 28	UP Zabrze 13 41-813 Zabrze, ul. Doktora Henryka Jordana 54
UP Zabrze 5 41-805 Zabrze, ul. 3 Maja 60	UP Zabrze 15 41-815 Zabrze, ul. Franklina Roosevelta 20A/1
UP Zabrze 6 41-806 Zabrze, ul. Kalinowa 7	UP Zabrze 19 41-819 Zabrze, ul. Franciszkańska 21
UP Zabrze 7 41-807 Zabrze, ul. Brygadzystów 2	UP Zabrze 20 41-820 Zabrze, ul. Wolności 165

1.4 Położenie geograficzne

Długość i szerokość geograficzna Zabrza: (50,18° N 18,46° E).

Zabrze położone jest:

- w centralnej części województwa śląskiego,
- w zachodniej części Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego.

Zabrze graniczy z 5 miastami:

- od północnego wschodu z Bytomiem,
- od wschodu z Rudą Śląską,
- od południa z gminą Gierałtowice,
- od zachodu z Gliwicami,
- od północnego zachodu z gminą Zbrosławice.

Miasto położone jest w obrębie 2 jednostek geomorfologicznych: Wyżyny Śląskiej i Kotliny Raciborskiej. Północna część miasta znajduje się w obrębie Płaskowyżu Bytomskiego stanowiącego zachodni fragment Wyżyny Śląskiej, natomiast południowa leży na obszarze Działów Gliwickich, będących podstawową częścią Kotliny Raciborskiej. Najwyżej położone partie z pojedynczymi wzniesieniami dochodzą do 300 m n. p. m. i ciągną się wzdłuż wschodniej granicy miasta. Najniżej położone są tereny południowej i środkowej części miasta (225 m n. p. m.).

Przez miasto przebiega droga krajowa nr 4, zapewniająca dobre połączenie z zachodem kraju. W pobliżu, tj. w Gliwicach-Sośnicy, znajduje się węzeł autostrad A1 i A4. Dobre powiązanie z aglomeracją katowicką zapewnia Drogowa Trasa Średnicowa.

1.5 Jednostki pomocnicze Zabrza

Obecnie terytorium miasta podzielone jest na 17 jednostek pomocniczych, dzielnic lub osiedli (uchwała Nr XV/132/03 Rady Miejskiej z dn. 22.09.2003 r.).

1. **Biskupice** – to najstarsza dzielnica Zabrze. Pierwsze wzmianki o niej znajdują się w dokumencie księżnej Violi z 1243 roku. Włączone do Zabrze w 1927 roku. Powierzchnia: 10,24 km². Znajduje się tu, wybudowane w latach 60 XIX wieku, osiedle robotnicze, Borsigwerke, wzniesione w latach 1863–71, jedno z pierwszych tego typu na Górnym Śląsku, a także Kościół pw. św. Jana Chrzciciela, wzniesiony w latach 1853–1858 w stylu neogotyckim.
2. **Centrum Południe** – część Śródmieścia; obejmuje swym zasięgiem część historycznych gmin: Stare Zabrze, Małe Zabrze i gminę Dorota połączonych w jedną gminę Zabrze w 1905 roku. Powierzchnia: 11,66 km². W jej granicach znajdują się: Muzeum Miejskie, Muzeum Górnictwa Węglowego, Zabytkowa Kopalnia Węgla Kamiennego „Guido”, kościół pw. św. Józefa, stanowiący przykład architektury modernistycznej na Górnym Śląsku, Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1 im. Prof. Stanisława Szyszko Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach. W południowej części - Wydział Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej w Gliwicach, na ulicy, ul. Roosevelta 26-28. W zachodniej części Dzielnicy znajduje się również stadion miejski, na którym odbywają się mecze Klubu Sportowego „Górnik” Zabrze, Ogród Botaniczny, a w południowej – Miejski Zakład Kąpielowy, powstały, jako łaźnia Miejska, w latach 1927-29.
3. **Centrum Północ** – część Śródmieścia; obejmuje swym zasięgiem część historycznych gmin: Stare Zabrze i Małe Zabrze. Powierzchnia: 7,05 km². Znajduje się tu osiedle mieszkaniowe wybudowane dla pracowników Huty Donnersmarck. W jej granicach znajduje się Urząd Miejski, Teatr Nowy, Filharmonia Zabrzeńska, Śląskie Centrum Chorób Serca, kościół p.w. św. Andrzeja. We wschodniej części dzielnicy, znajduje się Cmentarz Żydowski, założony w 1872 r.
4. **Grzybowice** – jedna z najstarszych dzielnic, wzmiankowana po raz pierwszy w „Rejestrze Ujazdu” spisany w latach 1295-1305. Znajduje się w północnej części Zabrze. Ma charakter typowo rolniczy. Powierzchnia: 6,63 km². Obecnie prężnie rozwija się tu budownictwo jednorodzinne.

5. **Helenka** – najbardziej na północ położona część Zabrze o powierzchni 1,4 km², włączona do miasta w 1954 roku. Osiedle powstało na gruntach dawnego folwarku „Helena” z 1853 roku. Najciekawszym obiektem architektonicznym jest tu kościół p.w. Najświętszej Maryi Panny Matki Kościoła konsekrowany w 1988 roku.
6. **Kończyce** – ostatnia z kolonii założonych przez Macieja Wilczaka w 1776 roku. Włączona do Polski w 1922 roku. Włączone do Zabrze w 1951 roku. Powierzchnia: 1,82 km². Znajduje się tu Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych. Dzielnica ma bezpośredni dostęp do autostrady A4, poprzez „Węzeł Wspólna” (granica Rudy Śląskiej z Zabrzem).
7. **Maciejów** – najbardziej na zachód położona dzielnica Zabrze, założona przez Macieja Wilczaka w 1776 roku. Włączona do Zabrze została w 1927 roku. Powierzchnia 4,02 km². Znajduje się tu kąpielisko leśne oraz zabytkowy zespół „Szyb Maciej”.
8. **Makoszowy** – najbardziej na południe położona dzielnica Zabrze. Po raz pierwszy wzmiankowana w 1498 roku. Przyłączone do Zabrze w 1951 roku. Dzielnica położona jest wśród licznych lasów i stawów nad rzeką Kłodnicą i jej dopływami Bielezanką i Czarnawką. Charakter przemysłowy nadaje jej znajdująca się tu ostatnia z dużych zabrzańskich kopalni. Powierzchnia: 8,99 km².
9. **Mikulczyce** – wspomniana po raz pierwszy w dyplomie z 1311 roku dawna wieś rycerska. Początkowy charakter rolniczy (na jej obszarze znajdowały się trzy folwarki) zmieniło wybudowanie kopalni „Mikulczyce”. Przyłączone do Zabrze w 1951 roku. Powierzchnia: 7,63 km². Do ciekawych obiektów w tej dzielnicy należy dawny ratusz gminny.
10. **Osiedle Janek** – wybudowane dla pracowników kopalni „Makoszowy”. Obecna nazwa została nadana w 1991 roku. Powierzchnia: 0,53 km².
11. **Osiedle Mikołaja Kopernika** – wybudowane w latach 80 XX wieku, o powierzchni: 4,87 km². Znajduje się tu najmłodszy z zabrzańskich parków „Park im. Jana Pawła II.

Przy kościele p.w. św. Wojciecha stoi „Krzyż Papieski” przeniesiony w to miejsce po pielgrzymce Ojca Świętego do Polski w 1999 roku.

12. Osiedle Młodego Górnika – wybudowane dla pracowników kopalni węgla kamiennego „Pstrowski”. Powierzchnia: 1,84 km². Znajduje się północno-zachodniej części miasta.

13. Osiedle Tadeusza Kotarbińskiego – jego granice wytyczają rzeka Bytomka, Aleja Korfantego oraz linia Kolejowa Gliwice – Bytom. Powierzchnia: 1,57 km²

14. Pawłów – dzielnica położona w południowo-wschodniej części Zabrze. Powstała z połączenia dwóch kolonii założonych przez Macieja Wilczka – Pawłowa Dolnego (1774) i Pawłowa Górnego (1776). Rozwój osady rozpoczęło odkrycie w 1790 roku przez Salomona Izaaka z Brabantu bogatych pokładów węgla kamiennego na pograniczu Pawłowa i Zaborza. Wydobywany tam od 1791 roku węgiel dał początek nie tylko powstaniu kopalni „Królowa Luiza”, ale również był zalążkiem rozwoju różnych gałęzi przemysłu i gwałtownych zmian w krajobrazie tej części Śląska. Przyłączony do Polski w 1922. Przyłączony do Zabrze w 1951 roku. Powierzchnia: 1,85 km².

15. Rokitnica – przyłączona do Zabrze w 1951 roku o powierzchni: 4,86 km² dzielnica, położona jest w północno-wschodniej części miasta. Po raz pierwszy była wzmiankowana w „Rejestrze Ujazdu” powstałym w latach 1295-1305 (obecna część zachodnia) oraz w dokumencie z 1310 roku (część wschodnia). Przez wieki wzdłuż przepływającego przez Rokitnicę Potoku Żernickiego przebiegała granica pomiędzy diecezjami krakowską i wrocławską. Nazwa pochodzi prawdopodobnie od wierzby rokity rosnącej na łąkach. W dolinie potoku, biegnącego wzdłuż szlaku handlowego powstał w XIII w. (spalony w XV w.) gródek rycerski. Znajduje się tam pochodzący z XVII w folwark, przekształcony po 1945 roku w PGR. Na jej terenie wybudowano kolonię robotniczą „Ballestrema” dla pracowników kopalni „Castellengo” (początek budowy w 1905 roku.). Mieści się tutaj Oddział Śląskiego Uniwersytetu Medycznego obejmujący zabudowania dawnego Powiatowego Domu Inwalidów i Szpitala Spółki

Brackiej. W Zabrze-Rokitnicy znajduje się także Przyrodnicza Ścieżka Edukacyjno-Rekreacyjna „Gajdzikowe Górki”.

16. Zaborze Południe – obejmuje tereny dawnej Kolonii B założonej w 1869 roku wokół ówczesnej kopalni węgla kamiennego „Królowa Luiza – Pole Wschodnie. Powierzchnia: 2,54 km². Dzielnica położona we wschodniej części miasta, graniczy z Rudą Śląską.

17. Zaborze Północ – obejmuje tereny dawnej Kolonii A założonej w 1869 roku, Zaborza Wsi i Poręby. Powierzchnia: 2,94 km². Znajduje się tu kościół pw. Św. Jadwigi, który umieszczony jest na Szlaku Architektury Drewnianej Województwa Śląskiego. Dzielnica położona we wschodniej części miasta, graniczy z Rudą Śląską.

1.6 Przedstawiciele władz Miasta Zabrze

Przedstawiciele władz Miasta Zabrze w latach 1874 – 2011:

STAROSTOWIE POWIATU ZABRSKIEGO W LATACH 1874-1926

- Hans von Holwede 1874 - 15.02.1887
- Arthur Sebastian von Falkenhayn 9.04.1887 - 9.01.1891
- Theodor Parisius 16.01.1891 - 28.11.1892
- Alfred Scheche 12.1892 - 15.09.1902
- Max Hermann Freiherr von Ziller 7.10.1902 - 9.03.1907
- Hermann Dihle 10.03.1907 - 15.08.1912
- Georg Suermondt początkowo komisarz rządowy, starosta 9.01.1913 - 4.12.1920
- Albrecht Müller von Blumencron 4.12.1920 - 1.01.1927

NADBURMISTRZOWIE ZABRZA W LATACH 1923-1945

- Kurt Jeenel 1.12.1923 - 5.01.1927
- Hans Lukaschek 17.03.1927 - 4.04.1929
- Julius Franz 2.4.1930 - 2.4.1933
- Max Fillusch 2.03.1933 - 24.01.1945

PREZYDENCI ZABRZA ORAZ PRZEWODNICZĄCY PREZYDIUM MIEJSKIEJ RADY NARODOWEJ W ZABRZU W LATACH 1945-2010

(w latach 1950-1974 funkcja Przewodniczącego Prezydium Miejskiej Rady Narodowej odpowiadała funkcji Prezydenta)

- Paweł Dubiel 16.03.1945 - 1.06.1950
- Grzegorz Sabuda 16.06.1948 - 31.08.1951
- Rufin Suchoń 1.09.1951 - 30.06.1957
- Jerzy Knapik 25.07.1957 - 30.11.1960
- Tadeusz Bluszcz 22.11.1960 - 10.03.1970
- Jerzy Skowronek 19.05.1970 - 31.12.1973
- Bogusław Pałka 1.01.1974 - 20.10.1978
- Hubert Nigus 16.11.1978 - 22.02.1981
- Jan Janota 1.03.1981 - 20.02.1987
- Gerard Hajda 20.02.1987 - 21.01.1991
- Roman Urbańczyk 23.01.1991 - 19.11.2002

Wybory bezpośrednie:

- Jerzy Gołubowicz 19.11.2002 - 6.12.2006
- Małgorzata Mańka-Szulik 6.12.2006 – nadal.

Druga kadencja od 2010 r. – ślubowanie w dniu 9.12.2010 r.

2 Zarządzanie samorządowe

W rozdziale 2 **Zarządzanie samorządowe** Raportu o Stanie Miasta Zabrze za 2011 rok przedstawione zostaną dane dotyczące:

- Statutu Miasta Zabrze,
- funkcjonujących organów Miasta Zabrze,
- struktury Rady Miejskiej (lista Radnych według nazwisk i partii lub stowarzyszeń, do których należą lub należeli w kadencji obejmującej 2011 rok),
- ugrupowania politycznego Radnych,
- zmian w składzie osobowym Rady Miejskiej w kadencji obejmującej 2011 rok,
- składu poszczególnych komisji Rady Miejskiej i ewentualnych zmian składu komisji w kadencji obejmującej 2011 rok,
- składu Rad Dzielnic i Osiedli w kadencji obejmującej 2011 rok,
- Statutu Młodzieżowej Rady Miejskiej.

Statut Miasta Zabrze obowiązujący w 2011 roku został wprowadzony w życie uchwałą nr XXVI/309/08 z dnia 19 maja 2008 r. Rady Miejskiej w Zabrzu w sprawie Statutu Miasta Zabrze (z późn. zm.), następnie został zmieniony w dniu 10 sierpnia 2012 roku zgodnie z wejściem w życie uchwały nr XXIV/321/12 z dnia 11 czerwca 2012 r. Rady Miejskiej w Zabrzu w sprawie Statutu Miasta Zabrze. Najważniejsze zmiany to:

- zmiana nazwy *Rada Miejska* w Zabrzu na *Rada Miasta Zabrze*,
- nowy wzór herbu miasta,
- aktualizacja zapisów dotyczących udostępnienia informacji publicznej,
- nowe zapisy dotyczące terminów interpelacji i zapytań.

Funkcje organów Miasta Zabrze w 2011 roku sprawowali:

- Rada Miejska – jako organ stanowiący i kontrolny. W dniu 10 sierpnia 2012 roku nazwa *Rada Miejska* została zmieniona na *Rada Miasta Zabrze* zgodnie z wejściem w życie uchwały nr XXIV/321/12 z dnia 11 czerwca 2012 r. Rady Miejskiej w Zabrzu w sprawie Statutu Miasta Zabrze. W 2011 roku zgodnie z uchwałą nr XXVI/309/08 z dnia 19 maja 2008 r. Rady Miejskiej w Zabrzu w sprawie Statutu Miasta Zabrze

(z późn. zm.) obowiązywała nazwa *Rada Miejska* i taka nazwa będzie używana w treści niniejszego Raportu o Stanie Miasta Zabrze za 2011 rok.

- Prezydent Miasta – jako organ wykonawczy.

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym mieszkańcy uczestniczą w sprawowaniu władzy w mieście poprzez wybory i referendum w głosowaniu powszechnym lub za pośrednictwem organów gminy. Rada Miejska i Prezydent Miasta wybierani są w drodze bezpośrednich wyborów na okres czteroletnich kadencji. W 2011 roku trwała kadencja Rady Miejskiej i Prezydenta Miasta wybranych w wyborach samorządowych w 2010 roku.

2.1 Rada Miejska w Zabrzu

W 2011 roku trwała kadencja 2010-2014 Rady Miejskiej wybranej w wyborach samorządowych w dniu 21 listopada 2010 roku.

Poniżej w tabeli przedstawiono listę Radnych Rady Miejskiej w Zabrzu w kadencji 2010 - 2014 zgodnie ze stanem osobowym na koniec 2011 roku z uwzględnieniem zmian w składzie Rady oraz przynależności Radnych do poszczególnych ugrupowań.

Tabela 1. Lista Radnych Rady Miejskiej w Zabrzu w kadencji 2010 – 2014 (stan na dzień 31.12.2011 r.).

Lp.	Nazwisko i imię	Zmiana w składzie Rady Miejskiej:
1.	Adach Elżbieta	
2.	Borówka Borys	
3.	Budka Borys	Radny do dnia 17.10.2011 r.
4.	Chrzęstek – Bar Lucja	
5.	Czochara Marian	
6.	Dittrich Grzegorz	
7.	Jonecko Krystian	
8.	Juroszek Przemysław	
9.	Kaernbach Marianna	
10.	Kowalczyk Czesława	
11.	Marek Rafał	
12.	Mikulak Stanisława	
13.	Moś Adam	

14.	Olichwer Tomasz	
15.	Partuś Krzysztof	
16.	Piernikarczyk Gerd	
17.	Potyka Urszula	
18.	Pudło – Chojnacka Gabriela	
19.	Sarad Brygida	Radna od dnia 14.11.2011 r.
20.	Solecka – Bacia Anna	
21.	Urban Jan	
22.	Urbańczyk Agnieszka	
23.	Urbańczyk Łukasz	
24.	Wereta Jerzy	
25.	Wienchor Joachim	
26.	Więclaw Jarosław	
27.	Znyk Bogusław	

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Biuro Rady Miejskiej.

Przewodniczącym Rady Miejskiej w Zabrzu jest Pan Marian Czochara zgodnie z uchwałą nr I/1/10 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 09.12.2010 r., a Wiceprzewodniczącymi są: Pan Borys Borówka, Pani Gabriela Pudło-Chojnacka oraz Pan Joachim Wienchor zgodnie z uchwałą nr I/2/10 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 09.12.2010 r..

Szczegółową strukturę Rady Miejskiej w Zabrzu w 2011 roku z podziałem na pełnione funkcje przez Radnych przedstawia poniższa tabela:

Tabela 2. Struktura Rady Miejskiej w Zabrzu z podziałem na pełnione funkcje Radnych (stan na dzień 31.12.2011 r.).

Lp.	Nazwisko i imię	Funkcja w Radzie Miejskiej (RM)
1.	Adach Elżbieta	Radna RM,
2.	Borówka Borys	Wiceprzewodniczący RM,
3.	Chrzęstek – Bar Łucja	Radna RM, Przewodnicząca Komisji Sportu, Turystyki i Rekreacji RM
4.	Czochara Marian	Przewodniczący RM,
5.	Dittrich Grzegorz	Radny RM, Przewodniczący Komisji Prawa i Bezpieczeństwa Publicznego RM,
6.	Jonecko Krystian	Radny RM, Przewodniczący Komisji Polityki Gospodarczej i Rozwoju Miasta RM,
7.	Juroszek Przemysław	Radny RM,

8.	Kaernbach Marianna	Radna RM, Przewodnicząca Komisji Oświaty i Wychowania RM,
9.	Kowalczyk Czesława	Radna RM,
10.	Marek Rafał	Radny RM,
11.	Moś Adam	Radny RM (nie złożył ślubowania),
12.	Olichwer Tomasz	Radny RM,
13.	Partuś Krzysztof	Radny RM, Przewodniczący Komisji Budżetu i Inwestycji RM,
14.	Piernikarczyk Gerd	Radny RM, Przewodniczący Komisji Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska RM,
15.	Potyka Urszula	Radna RM,
16.	Pudło – Chojnacka Gabriela	Wiceprzewodnicząca RM,
17.	Sarad Brygida	Radna RM,
18.	Solecka – Bacia Anna	Radna RM, Przewodnicząca Komisji Kultury i Dziedzictwa RM,
19.	Urban Jan	Radny RM,
20.	Urbańczyk Agnieszka	Radna RM,
21.	Urbańczyk Łukasz	Radny RM,
22.	Wereta Jerzy	Radny RM,
23.	Wienchor Joachim	Wiceprzewodniczący RM,
24.	Więclaw Jarosław	Radny RM, Przewodniczący Komisji Zdrowia i Polityki Społecznej RM,
25.	Znyk Bogusław	Radny RM, Przewodniczący Komisji Rewizyjnej RM.

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Biuro Rady Miejskiej.

Natomiast strukturę Rady Miejskiej w Zabrzu w 2011 roku z podziałem na przynależność Radnych do partii lub stowarzyszeń opisano poniżej w zestawieniu:

Tabela 3. Struktura Rady Miejskiej w Zabrzu z podziałem na przynależność Radnych do partii lub stowarzyszeń (stan na dzień 31.12.2011 r.).

Lp.	Nazwisko i imię	Nazwa ugrupowania politycznego lub stowarzyszenia
		Platforma Obywatelska
1.	Budka Borys	
2.	Juroszek Przemysław	
3.	Marek Rafał	
4.	Olichwer Tomasz	
5.	Potyka Urszula	
6.	Sarad Brygida	

7.	Urbańczyk Agnieszka
8.	Urbańczyk Łukasz
Prawo i Sprawiedliwość	
1.	Borówka Borys
2.	Znyk Bogusław
Skuteczni dla Zabrze	
1.	Adach Elżbieta
2.	Chrzęstek-Bar Lucja
3.	Dittrich Grzegorz
4.	Jonecko Krystian
5.	Kowalczyk Czesława
6.	Kaernbach Marianna
7.	Moś Adam
8.	Partuś Krzysztof
9.	Piernikarczyk Gerd
10.	Solecka – Bacia Anna
11.	Urban Jan
12.	Wienchor Joachim
Sojusz Lewicy Demokratycznej	
1.	Pudło- Chojnacka Gabriela
2.	Wereta Jerzy
3.	Więclaw Jarosław

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Biuro Rady Miejskiej.

Jak wynika z przedstawionych powyżej zestawień zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2011 roku największą ilość mandatów w Radzie Miejskiej w Zabrzu w kadencji 2010-2014 posiadają Radni ze stowarzyszenia Skuteczni dla Zabrze (11 mandatów), a w dalszej kolejności z Radni z ugrupowań: Platforma Obywatelska (8 mandatów), Sojusz Lewicy Demokratycznej (3 mandaty) oraz Prawo i Sprawiedliwość (2 mandaty). Skład osobowy Rady Miejskiej w Zabrzu w większości stanowili mężczyźni (16 mężczyzn i 9 kobiet) oraz osoby z wykształceniem wyższym (18 osób z wykształceniem wyższym i 6 osób z wykształceniem średnim).

Od 2008 roku przy Radzie Miejskiej w Zabrzu swą działalność odnotowuje Młodzieżowa Rada Miejska. Na podstawie zarządzenia nr 41/WO/2008 Prezydenta Miasta Zabrze z dnia 30.01.2008 roku w Zabrzu powołano Zabrzeńską Radę do spraw Młodzieży w skład

której wchodziło 20 uczniów zabrzańskich gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Zgodnie z Regulaminem stanowiącym załącznik do powyżej wymienionego zarządzenia skład Rady był uzupełniany – w związku z zakończeniem przez ucznia edukacji w gimnazjum lub w szkole ponadgimnazjalnej – po zakończeniu roku szkolnego. Dokumentacja dotycząca realizacji zaplanowanych działań organizacji koncertów i innych przedsięwzięć oraz powoływania uczniów i koordynatorów w skład powyżej wymienionej Rady znajduje się w Wydziale Oświaty Urzędu Miejskiego w Zabrzu.

Wybory do Młodzieżowej Rady Miejskiej w Zabrzu odbyły się 26 marca 2009 roku. W trakcie kadencji Młodzieżowej Rady Miejskiej w Zabrzu nie zostały złożone żadne materiały dokumentujące jej działalność. Statut Młodzieżowej Rady Miejskiej stanowiący załącznik do uchwały nr XXII/276/08 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 17 marca 2008 roku nie zobowiązuje Przewodniczącego Młodzieżowej Rady Miejskiej do przedstawienia Radzie Miejskiej pisemnego sprawozdania z działalności Rady. 8 listopada 2010 roku odbyły się wybory uzupełniające w związku z wygaśnięciem mandatów i spadkiem liczby członków poniżej 2/3 statutowej liczby. Wybory uzupełniające nie doprowadziły do poprawy sytuacji – absencja nadal uniemożliwiła statutową działalność Młodzieżowej Rady Miejskiej w Zabrzu. W związku z brakiem zainteresowania ze strony młodzieży nie rozpoczęto prac przygotowujących następne wybory do Młodzieżowej Rady Miejskiej w Zabrzu.

2.2 Komisje Rady Miejskiej w Zabrzu

W trakcie poszczególnych kadencji Rady Miejskiej w Zabrzu powoływane są, w celu usprawnienia pracy, stałe Komisje Rady. Do zakresu działań powołanych komisji przede wszystkim wpisuje się :

- doradztwo i inicjowanie działań Rady Miejskiej,
- opiniowanie projektów uchwał przygotowywanych przez inne podmioty,
- ocena informacji składanych przez Prezydenta Miasta, miejskie jednostki organizacyjne oraz dzielnice miasta Zabrze ,
- współpraca z innymi komisjami.

W związku z kadencją Rady Miejskiej 2010-2014 powołane zostały, uchwałą nr III/22/10 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 21 grudnia 2010 roku, następujące stałe Komisje Rady:

1. Komisja Rewizyjna

Przedmiotem działania Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Zabrzu jest przede wszystkim kontrola działań Prezydenta Miasta Zabrze, miejskich jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych, opiniowanie w sprawach określonych ustawami i przekazywanymi do zaopiniowania przez organy miasta, wykonywanie zadań wynikających z przepisów prawa lub zleconych przez Radę Miejską.

2. Komisja Budżetu i Inwestycji

Przedmiotem działania Komisji Budżetu i Inwestycji Rady Miejskiej w Zabrzu są zagadnienia związane z budżetem miasta Zabrze oraz z planami inwestycyjnymi miasta.

3. Komisja Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska

Przedmiot działania Komisji Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Rady Miejskiej w Zabrzu są zagadnienia związane z infrastrukturą komunalną, gospodarką nieruchomościami, transportem lokalnym, drogownictwem oraz ochroną środowiska.

4. Komisja Kultury i Dziedzictwa

Przedmiotem działania Komisji Kultury i Dziedzictwa Rady Miejskiej w Zabrzu są zagadnienia związane z kulturą, instytucjami kultury oraz dziedzictwem.

5. Komisja Oświaty i Wychowania

Przedmiotem działania Komisji Oświaty i Wychowania Rady Miejskiej w Zabrzu są zagadnienia związane z edukacją.

6. Komisja Polityki Gospodarczej i Rozwoju Miasta

Przedmiotem działania Komisji Polityki Gospodarczej i Rozwoju Miasta Rady Miejskiej w Zabrzu jest opracowywanie koncepcji programów, prognoz rozwoju miasta, monitorowanie funkcjonujących programów.

7. Komisja Prawa i Bezpieczeństwa Publicznego

Przedmiotem działania Komisji Prawa i Bezpieczeństwa Publicznego Rady Miejskiej w Zabrzu są zagadnienia związane z porządkiem publicznym i bezpieczeństwem mieszkańców.

8. Komisja Sportu, Turystyki i Rekreacji

Przedmiotem działania Komisji Sportu, Turystyki i Rekreacji Rady Miejskiej w Zabrzu są zagadnienia związane z sportem, turystyką oraz rekreacją.

9. Komisja Zdrowia i Polityki Społecznej

Przedmiotem działania Komisji Zdrowia i Polityki Społecznej Rady Miejskiej w Zabrzu są przede wszystkim zagadnienia związane z ochroną zdrowia, profilaktyką uzależnień, rynkiem pracy oraz opracowywanie programów i strategii związanych z pomocą społeczną, a także monitorowanie pracy jednostek realizujących zadania polityki społecznej.

Składy osobowe poszczególnych Komisji Rady Miejskiej w Zabrzu w kadencji 2010-2014 na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia poniższe zestawienie:

Tabela 4. Składy osobowe stałych Komisji Rady Miejskiej w Zabrzu w kadencji 2010-2014 (stan na dzień 31.12.2011 r.).

Lp.	Nazwisko i imię	Funkcja w Komisji Rady Miejskiej w Zabrzu
Komisja Rewizyjna		
1.	Znyk Bogusław	Przewodniczący Komisji
2.	Dittrich Grzegorz	Członek Komisji
3.	Jonecko Krystian	Członek Komisji
4.	Piernikarczyk Gerd	Członek Komisji
5.	Więclaw Jarosław	Członek Komisji
Komisja Budżetu i Inwestycji		
1.	Partuś Krzysztof	Przewodniczący Komisji
2.	Jonecko Krystian	Członek Komisji
3.	Marek Rafał	Członek Komisji
4.	Piernikarczyk Gerd	Członek Komisji
5.	Sarad Brygida	Członek Komisji
6.	Solecka –Bacia Anna	Członek Komisji
7.	Urbańczyk Agnieszka	Członek Komisji
8.	Urbańczyk Łukasz	Członek Komisji
9.	Wereta Jerzy	Członek Komisji
10.	Więclaw Jarosław	Członek Komisji
Zmiany w składzie osobowym Komisji:		
• w dniu 14 marca 2011r. doszedł do składu komisji Pan Jerzy Wereta, • w dniu 17 października 2011 r. odszedł ze składu Pan Borys Borówka, • w dniu 17 października 2011 r. odszedł ze składu Pan Borys Budka,		

w dniu 14 listopada 2011 r. doszła do składu Pani Brygida Sarad.		
Komisja Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska		
1.	Piernikarczyk Gerd	Przewodniczący Komisji
2.	Adach Elżbieta	Członek Komisji
3.	Dittrich Grzegorz	Członek Komisji
4.	Juroszek Przemysław	Członek Komisji
5.	Wereta Jerzy	Członek Komisji
Zmiany w składzie osobowym Komisji:		
w dniu 14 marca 2011 r. doszedł do składu Pan Jerzy Wereta.		
Komisja Kultury i Dziedzictwa		
1.	Solecka – Bacia Anna	Przewodnicząca Komisji
2.	Kaernbach Marianna	Członek Komisji
3.	Kowalczyk Czesława	Członek Komisji
4.	Olichwer Tomasz	Członek Komisji
5.	Partuś Krzysztof	Członek Komisji
6.	Potyka Urszula	Członek Komisji
7.	Znyk Bogusław	Członek Komisji
Komisja Oświaty i Wychowania		
1.	Kaernbach Marianna	Przewodnicząca Komisji
2.	Borówka Borys	Członek Komisji
3.	Chrzęstek - Bar Łucja	Członek Komisji
4.	Czochara Marian	Członek Komisji
5.	Kowalczyk Czesława	Członek Komisji
6.	Potyka Urszula	Członek Komisji
7.	Solecka – Bacia Anna	Członek Komisji
Zmiany w składzie osobowym Komisji:		
w dniu 17 października 2011 r. doszedł do składu Pan Borys Borówka		
Komisja Polityki Gospodarczej i Rozwoju Miasta		
1.	Jonecko Krystian	Przewodniczący Komisji
2.	Juroszek Przemysław	Członek Komisji
3.	Pudło– Chojnacka Gabriela	Członek Komisji
4.	Urban Jan	Członek Komisji
Komisja Prawa i Bezpieczeństwa Publicznego		
1.	Dittrich Grzegorz	Przewodniczący Komisji
2.	Kaernbach Marianna	Członek Komisji
3.	Pudło– Chojnacka Gabriela	Członek Komisji
4.	Wienchor Joachim	Członek Komisji
Komisja Sportu, Turystyki i Rekreacji		
1.	Chrzęstek - Bar Łucja	Przewodnicząca Komisji
2.	Borówka Borys	Członek Komisji

3.	Czochara Marian	Członek Komisji
4.	Olichwer Tomasz	Członek Komisji
5.	Piernikarczyk Gerd	Członek Komisji
6.	Wienchor Joachim	Członek Komisji
7.	Znyk Bogusław	Członek Komisji
Zmiany w składzie osobowym Komisji:		
w dniu 17 października 2011 r. odszedł ze składu Pan Borys Budka.		
Komisja Zdrowia i Polityki Społecznej		
1.	Więclaw Jarosław	Przewodniczący Komisji
2.	Adach Elżbieta	Członek Komisji
3.	Chrzęstek – Bar Łucja	Członek Komisji
4.	Marek Rafał	Członek Komisji
5.	Partuś Krzysztof	Członek Komisji
6.	Sarad Brygida	Członek Komisji
7.	Urban Jan	Członek Komisji
8.	Urbańczyk Agnieszka	Członek Komisji
9.	Urbańczyk Łukasz	Członek Komisji
Zmiany w składzie osobowym Komisji:		
- w dniu 17 września 2011 r. odeszła ze składu Pani Kowalczyk Czesława, - w dniu 14 listopada 2011 r. doszła do składu Pani Brygida Sarad.		

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Biuro Rady Miejskiej.

2.3 Rady Dzielnic i Osiedli w Zabrzu

Rady Dzielnic i Osiedli w Zabrzu wykonują swoje zadania przy ścisłej współpracy i pomocy Rady Miejskiej oraz Prezydenta Miasta. Działania Rad Dzielnic i Osiedli koncentrują się na sprawach publicznych o znaczeniu lokalnym nie zastrzeżonych przepisami dla innych organów Miasta. Dzielnice prowadzą gospodarkę finansową w ramach budżetu miasta w zakresie wydatków wyodrębnionych w budżecie miasta jako wydatki Dzielnic. Rada Miejska w Zabrzu przyznaje środki na działalność Dzielnic na podstawie planu rzeczowo-finansowego. Kontrolę nad działalnością organów Dzielnic w Zabrzu sprawuje Rada Miejska za pośrednictwem powołanej Komisji Rewizyjnej.

Poniżej w zestawieniach przedstawione zostały składy osobowe poszczególnych Rad Dzielnic i Osiedli w Zabrzu zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2011 roku:

Tabela 5. Składy osobowe Rad Dzielnic i Osiedli w Zabrzu (stan na dzień 31.12.2011 r.).

Lp.	Nazwisko i imię	Funkcja w Radzie Dzielnicy /Osiedla
Rada Osiedla Tadeusza Kotarbińskiego		
1.	Olszańska Elżbieta	Przewodnicząca Rady
2.	Dorożyński Michał	Wiceprzewodniczący Rady
3.	Nandzik Jadwiga	Wiceprzewodnicząca Rady
4.	Niezgoda Wojciech	Przewodniczący Zarządu
5.	Pachuta Grzegorz	Wiceprzewodniczący Zarządu
6.	Kaleta Piotr	Skarbnik
7.	Nazorek Mateusz	Sekretarz
8.	Grygiel Rafał	Członek Komisji Rewizyjnej
9.	Kopacz Zofia	Członek Komisji Rewizyjnej
10.	Szembek Anna	Członek Komisji Rewizyjnej
11.	Adamiec Michał	Członek Rady Dzielnicy
12.	Biedulski Mieczysław	Członek Rady Dzielnicy
13.	Jamiński Krzysztof	Członek Rady Dzielnicy
14.	Mentel Bogusław	Członek Rady Dzielnicy
15.	Rudziński Michał	Członek Rady Dzielnicy
Rada Osiedla Młodego Górnika		
1.	Piwko Przemysław	Przewodnicząca Rady
2.	Cieśla Ewa	Wiceprzewodnicząca Rady
3.	Cieśla Alojzy	Przewodnicząca Zarządu
4.	Szydło Władysław	Wiceprzewodnicząca Zarządu
5.	Wojciech Bożena	Skarbnik
6.	Kucharczyk Aleksandra	Sekretarz
7.	Święconek Urszula	Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej
8.	Owieczko Teresa	Członek Komisji Rewizyjnej
9.	Kosowski Adam	Członek Rady
10.	Nalepa Tomasz	Członek Rady
11.	Piwko Mateusz	Członek Rady
12.	Zawada Ewa	Członek Rady
13.	Zysk Dariusz	Członek Rady
W 2011 r. nastąpiła jedna zmiana w składzie osobowym Rady.		
Rada Osiedla Mikołaja Kopernika		
1.	Filipowicz Teresa	Przewodnicząca Rady
2.	Zięba Jolanta	Wiceprzewodnicząca Rady
3.	Wójcicki Jerzy	Przewodniczący Zarządu
4.	Bator Gabriela	Wiceprzewodnicząca Zarządu
5.	Filipowicz Edward	Skarbnik

6.	Broszko Barbara	Sekretarz
7.	Bruska Małgorzata	Członek Komisji Rewizyjnej
8.	Brzezińska Bogumiła	Członek Komisji Rewizyjnej
9.	Szymacha Ewa	Członek Komisji Rewizyjnej
10.	Broszko Krzysztof	Członek Rady
11.	Grochalski Stanisław	Członek Rady
12.	Perlic Zygmunt	Członek Rady
13.	Plaszczyńska Sylwia	Członek Rady
14.	Pyczot Anna	Członek Rady
15.	Szczęsny Krystyna	Członek Rady
Rada Osiedla Janek		
1.	Kamór Anna	Przewodnicząca Rady
2.	Drapacz Zygmunt	Wiceprzewodniczący Rady
3.	Pasterczyk Ryszard	Wiceprzewodniczący Rady
4.	Kuźma Urszula	Przewodnicząca Zarządu
5.	Bombelka Stefan	Wiceprzewodniczący Zarządu
6.	Szczypczyk Kazimierz	Skarbnik
7.	Zaremba Jerzy	Sekretarz
8.	Szczypczyk Teresa	Członek Komisji Rewizyjnej
9.	Wąż Czesława	Członek Komisji Rewizyjnej
10.	Zamora Grażyna	Członek Komisji Rewizyjnej
11.	Bombelka Bernadetta	Członek Rady
12.	Brzozowski Zygmunt	Członek Rady
13.	Miciak Józef	Członek Rady
14.	Skoczył Danuta	Członek Rady
15.	Wąż Henryk	Członek Rady
W 2011r. nastąpiła jedna zmiana w składzie osobowym Rady.		
Rada Dzielnicy Zaborze Północ		
1.	Pakuła Jacek	Przewodniczący Rady
2.	Kosmaczewski Sebastian	Wiceprzewodniczący Rady
3.	Cichoń Piotr	Wiceprzewodniczący Rady
4.	Dorożyńska Agnieszka	Przewodnicząca Zarządu
5.	Maruszczyk Piotr	Wiceprzewodniczący Zarządu
6.	Kosmaczewska Agata	Skarbnik
7.	Pakura Arleta	Sekretarz
8.	Bromboszcz Gabriela	Członek Komisji Rewizyjnej
9.	Nitka Jacek	Członek Komisji Rewizyjnej
10.	Perek Przemysław	Członek Komisji Rewizyjnej
11.	Bienienda Edward	Członek Rady

12.	Dudziak Ewa	Członek Rady
13.	Kmak Stanisław	Członek Rady
14.	Kuczera Paweł	Członek Rady
W 2011r. nastąpiła jedna zmiana w składzie osobowym Rady.		
Rada Dzielnicy Zaborze Południe		
1.	Kasprzyk Jan	Przewodniczący Rady
2.	Boryslawski Rafał	Wiceprzewodniczący Rady
3.		Wiceprzewodniczący Rady
4.	Gwarek Jerzy	Przewodniczący Zarządu
5.	Kwaśniewski Marek	Wiceprzewodniczący Zarządu
6.	Szczerba Ewa	Sekretarz
7.	Jałowicki Karol	Skarbnik
8.	Błążkiewicz Mariusz	Członek Komisji Rewizyjnej
9.	Fila Mirosław	Członek Komisji Rewizyjnej
10.	Palczak Wiesława	Członek Komisji Rewizyjnej
11.	Klimas Zenona	Członek Rady
12.	Depta Edeltrauda	Członek Rady
13.	Kuchta Stanisław	Członek Rady
14.	Oleszko Dorota	Członek Rady
15.	Zięba Jadwiga	Członek Rady
Rada Dzielnicy Rokitnica		
1.	Wardalski Czesław	Przewodniczący Rady
2.	Lechowicz Lidia	Wiceprzewodnicząca Rady
3.	Krawiec Halina	Wiceprzewodnicząca Rady
4.	Marskich Sebastian	Przewodniczący Zarządu
5.	Zakrzewska Ewa	Wiceprzewodnicząca Zarządu
6.	Tolloczko-Matuszewska Marianna	Skarbnik
7.	Bartosik Joanna	Członek Rady
8.	Stasiok-Kowalska Stefania	Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej
9.	Czub Teresa	Sekretarz Komisji Rewizyjnej
10.	Krause Gerard	Członek Komisji Rewizyjnej
11.	Gaidzik Ryszard	Sekretarz
12.	Gawroński Paweł	Członek Rady
13.	Michalak Grzegorz	Członek Rady
14.	Chabrzyk Ryszard	Członek Rady
15.	Kozicka Sabina	Członek Rady
W 2011r. nastąpiła jedna zmiana w składzie osobowym Rady.		
Rada Dzielnicy Pawłów		
1.	Calow Marian	Przewodniczący Rady

2.	Jonecko Krystian	Wiceprzewodniczący Rady
3.	Bernaś Krzysztof	Przewodniczący Zarządu
4.	Wręczycki Waldemar	Wiceprzewodniczący Zarządu
5.	Owczarek Michał	Sekretarz
6.	Rolnik Mariusz	Skarbnik
7.	Chmiel Tomasz	Członek Komisji Rewizyjnej
8.	Dudziński Marian	Członek Komisji Rewizyjnej
9.	Rawiński Zbigniew	Członek Komisji Rewizyjnej
10.	Buchta Roman	Członek Rady
11.	Majcher Andrzej	Członek Rady
12.	Niklaczyński Krystian	Członek Rady
13.	Pucka Piotr	Członek Rady
14.	Trombała Andrzej	Członek Rady
15.	Wirzoń Kazimierz	Członek Rady
Rada Dzielnicy Mikulczyce		
1.	Skoczylas Józef	Przewodniczący Rady
2.	Borowska Danuta	Wiceprzewodnicząca Rady
3.	Kowol Józef	Wiceprzewodniczący Rady
4.	Wienchor Joachim	Przewodniczący Zarządu
5.	Wandiger Andrzej	Wiceprzewodniczący Zarządu
6.	Borowski Marian	Sekretarz
7.	Kozok Joanna	Skarbnik
8.	Kolloch Krystian	Członek Komisji Rewizyjnej
9.	Matusek Norbert	Członek Komisji Rewizyjnej
10.	Mańka Krystian	Członek Komisji Rewizyjnej
11.	Dąbrowski Jan	Członek Rady
12.	Gałązka Jan	Członek Rady
13.	Nawrot Marian	Członek Rady
14.	Siedlecka Zofia	Członek Rady
15.	Wienchor Dawid	Członek Rady
Rada dzielnicy Makoszowy		
1.	Pyzik Roman	Przewodniczący Rady
2.	Krybus Maria	Wiceprzewodnicząca Rady
3.	Golik Paweł	Przewodniczący Zarządu
4.	Bigos Adam	Wiceprzewodniczący Zarządu
5.	Lammich Urszula	Sekretarz
6.	Baron Teresa	Skarbnik
7.	Twardawa Henryk	Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej
8.	Maćkowiak Bogumiła	Członek Komisji Rewizyjnej

9.	Pyka Sylwia	Członek Komisji Rewizyjnej
10.	Jeżewski Janusz	Członek Rady
11.	Paleta Damian	Członek Rady
12.	Popczyk Marcin	Członek Rady
13.	Skornia Krzysztof	Członek Rady
14.	Szewiła Eugeniusz	Członek Rady
15.	Śmieszek Witold	Członek Rady
Rada Dzielnicy Maciejów		
1.	Postrzednik Krystyna	Przewodnicząca Rady
2.	Pigoń- Węgiel Alicja	Wiceprzewodnicząca Rady
3.	Prężyna Joachim	Wiceprzewodniczący Rady
4.	Klepacka Krystyna	Przewodnicząca Zarządu
5.	Marciniak Lesław	Wiceprzewodniczący Zarządu
6.	Narwusz Aleksandra	Sekretarz
7.	Kokoszka Arnold	Skarbnik
8.	Pajunk Dariusz	Członek Komisji Rewizyjnej
9.	Patela Barbara	Członek Komisji Rewizyjnej
10.	Samuel Alicja	Członek Komisji Rewizyjnej
11.	Jezerski Wojciech	Członek Rady
12.	Stemski Paweł	Członek Rady
13.	Szymczyk Teresa	Członek Rady
14.	Urbańczyk Agnieszka	Członek Rady
15.	Zamora Jerzy	Członek Rady
Rada Dzielnicy Kończyce		
1.	Szulik Jan	Przewodniczący Rady
2.	Bieniek Adam	Wiceprzewodniczący Rady
3.	Loska Jerzy	Przewodniczący Zarządu
4.	Nocoń Adam	Wiceprzewodniczący Zarządu
5.	Kowol Michał	Sekretarz
6.	Rabiega Roman	Skarbnik
7.	Cholewa Romuald	Członek Rady
8.	Goliński Mirosław	Członek Rady
9.	Juroszek Leon	Członek Rady
10.	Kowalczyk Czesława	Członek Rady
11.	Macha Stefan	Członek Rady
12.	Mnich Bogdan	Członek Rady
13.	Owczarek Grzegorz	Członek Rady
14.	Owczarek Stefan	Członek Rady
15.	Widera Adam	Członek Rady

Rada Dzielnicy Helenka		
1.	Olejniczak Grzegorz	Przewodniczący Rady
2.	Kucharski Grzegorz	Wiceprzewodniczący Rady
3.	Pyszka Adrian	Przewodniczący Zarządu
4.	Braun Kazimierz	Wiceprzewodniczący Zarządu
5.	Skrzypek Marek	Skarbnik
6.	Galus Dawid	Sekretarz
7.	Jarzombek Bernard	Członek Komisji Rewizyjnej
8.	Kurzac Jan	Członek Komisji Rewizyjnej
9.	Lorenowicz Jerzy	Członek Komisji Rewizyjnej
10.	Dzienniak Jan	Członek Rady
11.	Kurzac Bartosz	Członek Rady
12.	Maciaszek Magdalena	Członek Rady
13.	Maciaszek Marek	Członek Rady
14.	Majka Małgorzata	Członek Rady
15.	Olejniczak Tomasz	Członek Rady
Rada Dzielnicy Grzybowice		
1.	Konieczny Józef	Przewodniczący Rady
2.	Walędzik Teresa	Wiceprzewodnicząca Rady
3.	Tomanek Adam	Przewodniczący Zarządu
4.	Galla Rafał	Wiceprzewodniczący Zarządu
5.	Kremser Sylwia	Sekretarz
6.	Jankowski Ryszard	Skarbnik
7.	Kaczmarczyk Sonia	Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej
8.	Zwiorek Dariusz	Członek Komisji Rewizyjnej
9.	Felić Paweł	Członek Komisji Rewizyjnej
10.	Klamka Marian	Członek Rady
11.	Matysik Maria	Członek Rady
12.	Sowa Bernard	Członek Rady
13.	Bombelka Antoni	Członek Rady
14.	Stajszczyk-Mross Jolanta	Członek Rady
15.	Zwiorek Dariusz	Członek Rady
W 2011r. nastąpiła jedna zmiana w składzie osobowym Rady.		
Rada Dzielnicy Centrum Północ		
1.	Fereniec Monika	Przewodnicząca Rady
2.	Rau Marian	Wiceprzewodniczący Rady
3.	Rudawski Jan	Wiceprzewodniczący Rady
4.	Napierała Mirosława	Przewodnicząca Zarządu
5.	Znyk Bogusław	Wiceprzewodniczący Zarządu

6.	Dorosz Bożena	Skarbnik
7.	Halota Adam	Sekretarz
8.	Bąk Klaudiusz	Członek Komisji Rewizyjnej
9.	Burek Andrzej	Członek Rady
10.	Halmer Irena	Członek Rady
11.	Kaczmarek Grażyna	Członek Rady
12.	Kuna Beata	Członek Rady
13.	Maśloch Wacław	Członek Rady
14.	Mataczyński Tomasz	Członek Komisji Rewizyjnej
15.	Napierała Kinga	Członek Rady
16.	Olejniczak Krystian	Członek Komisji Rewizyjnej
17.	Pakulski Romuald	Członek Rady
18.	Serwin Mariusz	Członek Rady
19.	Walas Mariola	Członek Rady
20.	Weingricht Radosław	Członek Rady
21.	Wieczorek Krzysztof	Członek Rady
Rada Dzielnicy Centrum Południe		
1.	Dornia Stanisława	Przewodnicząca Rady
2.	Janas Wojciech	Wiceprzewodniczący Rady
3.	Zieliński Michał	Wiceprzewodniczący Rady
4.	Genge Dariusz	Przewodniczący Zarządu
5.	Leonowicz Andrzej	Wiceprzewodniczący Zarządu
6.	Dragon Roksana	Skarbnik
7.	Muszak Barbara	Sekretarz
8.	Nowosad – Siedlecka Małgorzata	Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej
9.	Molczanowicz Krystyna	Członek Komisji Rewizyjnej
10.	Malanowski Krzysztof	Członek Komisji Rewizyjnej
11.	Kłak Marcin	Członek Rady
12.	Goliszewski Bogusław	Członek Rady
13.	Bartoszewski Jan	Członek Rady
14.	Grzegorzak Bogusław	Członek Rady
15.	Jurkiewicz Jan Gustaw	Członek Rady
16.	Kaczmarek- Huber Elżbieta	Członek Rady
17.	Kalinowska Anna	Członek Rady
18.	Kalinowski Janusz	Członek Rady
19.	Lodowski Leszek	Członek Rady
20.	Pawlikowski January	Członek Rady
21.	Werdenga Klaudia	Członek Rady
Rada Dzielnicy Biskupice		

1.	Kornas Marcin	Przewodniczący Rady
2.	Nowakowska Walentyna	Wiceprzewodnicząca Rady
3.	Libor Artur	Wiceprzewodniczący Rady
4.	Zygmunt Jan	Przewodniczący Zarządu
5.	Urban Jan	Wiceprzewodniczący Zarządu
6.	Iskra Aldona	Sekretarz
7.	Turek Grzegorz	Skarbnik
8.	Gontarek Józef	Członek Komisji Rewizyjnej
9.	Gorgoń Janina	Członek Komisji Rewizyjnej
10.	Stuczyńska Halina	Członek Komisji Rewizyjnej
11.	Gierat Krystyna	Członek Rady
12.	Hernacki Paweł	Członek Rady
13.	Rudowska Danuta	Członek Rady
14.	Profus Robert	Członek Rady
15.	Szymczyk Ryszard	Członek Rady

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Biuro Rady Miejskiej.

2.4 Prezydent Miasta Zabrze

Zgodnie z obowiązującym w 2011 roku Statutem Miasta Zabrze do praw i obowiązków Prezydenta Miasta Zabrze należało przede wszystkim :

- kierowanie bieżącymi sprawami miasta;
- reprezentowanie miasta na zewnątrz;
- powoływanie i odwoływanie zastępców Prezydenta Miasta, w tym podział obowiązków pomiędzy nich, a w szczególności wyznaczenie zastępcy pełniącego obowiązki Prezydenta Miasta podczas jego nieobecności;
- kierowanie Urzędem Miejskim;
- wykonywanie czynności zwierzchnika służbowego w stosunku do pracowników Urzędu Miejskiego oraz kierowników miejskich jednostek organizacyjnych;
- wykonywanie kompetencji wynikających z obowiązujących przepisów, a w szczególności kompetencji starosty powiatu.

Funkcję Prezydenta Miasta Zabrze przez okres dwóch kadencji od 6 grudnia 2006 roku (kadencja 2006-2010, kadencja 2010-2014) pełni Pani Małgorzata Mańka – Szulik.

Pani Małgorzata Mańka – Szulik po ślubowaniu w dniu 9 grudnia 2010 roku i objęciu funkcji Prezydent Miasta Zabrze w związku z nową kadencją na lata 2010-2014 powołała Zarządzeniem nr 48/ZPU/2010 Prezydenta Miasta Zabrze z dnia 27.12.2010 r. na stanowisko Zastępców Prezydenta Miasta:

- Pana Krzysztofa Lewandowskiego na I Zastępcę Prezydenta Miasta Zabrze,
- Pana Jana Pawlucha na II Zastępcę Prezydenta Miasta Zabrze,

następnie Zarządzeniem nr 655/ZPU/2011z dnia 11.08.2011 r. Prezydenta Miasta Zabrze Panią Katarzynę Dzióbę na III Zastępcę Prezydenta Miasta Zabrze.

Prezydent Miasta wykonuje zadania przy pomocy Urzędu Miejskiego.

3 Mieszkańcy Zabrze

W rozdziale 3 Mieszkańcy Zabrze zaprezentowane zostaną dane dotyczące liczby ludności na terenie miasta Zabrze pochodzące z różnych źródeł ewidencyjnych.

3.1 Ludność - dane z ewidencji ludności Urzędu Miejskiego w Zabrzu

Na dzień 31 grudnia 2011 roku liczba mieszkańców Zabrze zgodnie z danymi z ewidencji ludności prowadzonej przez Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Zabrzu w oparciu o meldunki na pobyt stały wynosiła 173 338 osoby.

Szczegółowe dane dotyczące liczby osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy na terenie miasta Zabrze w kilku ostatnich latach przedstawia poniższa tabela:

Tabela 6. Liczba osób zameldowanych na terenie miasta Zabrze, lata 2007-2011.

Liczba osób zameldowanych:	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.
na pobyt stały	180 797	178 902	176 983	175 529	173 338
na pobyt czasowy ponad 3-mce	1 975	2 844	2 964	3 154	3 076

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Spraw Obywatelskich.

Następnie w kolejnym zestawieniu zaprezentowano liczbę ludności faktycznie zamieszkałej (osoby zameldowane na pobyt stały i osoby zameldowane na pobyt czasowy ponad 3-mce) na terenie miasta Zabrze w okresie ostatnich 18 lat.

Tabela 7. Liczba ludności faktycznie zamieszkała na terenie miasta Zabrze, lata 1995-2011.

Rok	Mężczyźni	Kobiety	Razem	Różnica względem poprzedniego roku
1995	98567	102735	201302	-
1996	98432	102690	201122	-180
1997	98260	102716	200976	-146
1998	97543	102634	200177	-799
1999	96721	102432	199153	-1024
2000	95737	101374	197111	-2042

2001	94852	100814	195666	-1445
2002	94234	100404	194638	-1028
2003	93792	99873	193665	-973
2004	93280	99266	192546	-1119
2005	92586	98661	191247	-1299
2006	92514	99798	192312	+1065
2007	87759	95013	182772	-9540
2008	87187	94559	181746	-1026
2009	85950	93275	179225	-2521
2010	85149	92516	177665	-1560
2011	84154	91496	175650	-2015

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Spraw Obywatelskich.

Kolejna tabela prezentuje liczbę mieszkańców w 2011 roku w poszczególnych dzielnicach Zabrza z podziałem na płeć:

Tabela 8. Liczba mieszkańców poszczególnych dzielnic miasta Zabrza w 2011 r. z podziałem na płeć.

Dzielnica	Mężczyźni	Kobiety	Razem
RAZEM	83 008	90 330	173 338
BISKUPICE	5248	5399	10647
CENTRUM POŁUDNIE	20394	22725	43119
CENTRUM PÓLNOC	12841	14047	26888
GRZYBOWICE	1035	1121	2156
HELENKA	4778	5345	10123
KOŃCZYCE	1048	1151	2199
MACIEJÓW	1769	1884	3653
MAKOSZOWY	1070	1152	2222
MIKULCZYCE	6906	7492	14398
OS.JANEK	2680	2971	5651
OS.MIKOŁAJA KOPERNIKA	2418	2451	4869
OS.MŁODEGO GÓRNIKA	592	655	1247
OS.TADEUSZA KOTARBIŃSKIEGO	3865	4161	8026
PAWŁÓW	1055	1149	2204
ROKITNICA	6950	7817	14767
ZABORZE POŁUDNIE	2221	2225	4446
ZABORZE PÓLNOC	8138	8585	16723

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Spraw Obywatelskich.

Powyżej zestawione dane wskazują, iż najliczniej zamieszkaną dzielnicą miasta Zabrze jest Dzielnic Centrum Południe, a najmniej zaludnioną jest Osiedle Młodego Górnika. Ponadto we wszystkich dzielnicach miasta przeważają liczebnie kobiety, co przekłada się na dane ogólne, iż na terenie miasta Zabrze liczba kobiet przypadających na 100 mężczyzn wynosi 108,8.

W następnym zestawieniu zostały zaprezentowane dane dotyczące liczby ludności według poszczególnych grup wiekowych w poszczególnych latach:

Tabela 9. Liczba ludności wg poszczególnych grup wiekowych, lata 2009-2011.

Przedział wieku	2009 r.	2010 r.			2011 r.		
	Liczba						
	razem	kobiet	mężczyzn	razem	kobiet	mężczyzn	razem
0-4	6 858	3 400	3 559	6 959	3 333	3 499	6 832
5-9	7 174	3 414	3 798	7 212	4 185	4 585	8 770
10-14	7 993	3 832	4 021	7 853	3 788	3 988	7 776
15-19	9 972	4 631	4 994	9 625	4 592	4 994	9 536
20-24	12 523	6 134	6 006	12 140	6 049	5 958	12 007
25-29	14 342	7 486	6 836	14 322	7 379	6 764	14 143
30-34	13 400	6 908	6 328	13 236	6 784	6 204	12 988
35-39	12 490	6 478	6 156	12 634	6 385	6 049	12 434
40-44	12 020	6 098	5 800	11 898	6 017	5 715	11 732
45-49	13 030	6 265	6 436	12 701	6 190	6 310	12 500
50-54	15 094	7 402	7 457	14 859	7 274	7 306	14 580
55-59	12 860	6 667	6 178	12 845	6 559	6 018	12 577
60-64	10 392	5 852	5 022	10 874	5 741	4 848	10 589
65-69	7 731	4 146	3 339	7 485	4 062	3 189	7 251
70 i więcej	20 641	12 696	8 190	20 886	11 992	7 631	29 623
RAZEM	176 983	91 409	84 120	175 529	90 330	83 008	173 338

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Spraw Obywatelskich

Zestawiając powyższe dane należy stwierdzić, iż najliczniejszą grupą ludności na terenie miasta Zabrze tworzą osoby powyżej 70 roku życia. W 2011 roku stanowiły one grupę liczącą 29 623 osoby. Drugą, co do liczebności grupę, stanowią osoby w wieku 50-54 lat.

W 2011 roku grupa ta liczyła 14 580 osób. Dla porównania przewagi liczebnej tych grup wiekowych należy przedstawić, iż cała grupa wiekowa osób poniżej 18 roku życia w 2011 roku liczyła 28 751 osób, w tym 14 854 osoby są to mężczyźni, a 13 897 osób są to kobiety.

W następnej tabeli zostały pokazane liczby osób w określonym wieku np. przedszkolnym i wczesnoszkolnym.

Tabela 10. Liczba osób w określonym wieku (do 19 lat) na terenie miasta Zabrze w 2011 r.

Wiek	Mężczyźni	Kobiety	Razem
3 lata	850	903	1 753
4 lata	868	893	1 761
5 lat	792	822	1 614
6 lat	754	807	1 561
18 lat	954	992	1 946
19 lat	970	1 030	2 000

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Spraw Obywatelskich

Kolejne tabele przedstawiają:

Tabela 11. Migracje ludności na pobyt stały w 2011 r.

napływ			odpływ			Saldo migracji
ogółem	w tym		ogółem	w tym		
	z miast	z zagranicy		do miast	za granicę	ogółem
1115	1064	51	3334	3315	19	-2200

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Spraw Obywatelskich

Tabela 12. Saldo migracji wewnętrznych w 2011 r.

	Zameldowania	Wymeldowania
migracje wewnętrzne	3891	3629

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Spraw Obywatelskich

Tabela 13. Saldo migracji zewnętrznych w 2011 r.

	Zameldowania	Wymeldowania
urodzenia	1618	
wszystkie gminy	1064	1573
wymeldowania donikąd		1742
zgony		1698
suma	2682	5013

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Spraw Obywatelskich

Na dzień 31 grudnia 2011 roku w Zabrzu było zameldowanych 134 cudzoziemców na pobyt stały oraz 136 cudzoziemców na pobyt czasowy. W 2011 roku liczba zameldowań cudzoziemców (zameldowań na pobyt stały i zameldowań na pobyt czasowy) wyniosła 95, a liczba wymeldowań (wymeldowań z pobytu stałego i wymeldowań z pobytu czasowego) wyniosła 27.

Tabela 14. Zagranica- ruch mieszkańców Zabrze w 2011 r.

L.p	KRAJ	ZAMELDOWANIA	WYMELDOWANIA
1.	AUSTRIA	1	0
2.	FINLANDIA	1	0
3.	FRANCJA	3	0
4.	HOLANDIA	2	1
5.	IRLANDIA	6	1
6.	KANADA	1	0
7.	KAZACHSTAN	4	0
8.	NIEMCY	14	17
9.	NIGERIA	1	0
11.	ROSJA	1	0
12.	STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI	2	0
13.	TURCAJ	3	0
14.	UKRAINA	3	0
15.	WIELKA BRYTANIA	8	0
16.	WŁOCHY	1	0
RAZEM:		51	19

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Spraw Obywatelskich

Na podsumowanie danych przedstawiono poniżej liczby urodzeń i zgonów wśród ludności na terenie miasta Zabrze:

Tabela 15. Przyrost naturalny, urodzenia i zgony w latach 2001-2011

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
urodzenia	1647	1476	1456	1563	1570	1663	1656	1884	1734	1740	1618
zgony	1688	1646	1638	1660	1779	1702	1704	1731	1714	1655	1698
przyrost naturalny	-41	-170	-182	-97	-186	-39	-48	153	20	85	80

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Spraw Obywatelskich

3.2 Dane Urzędu Stanu Cywilnego w Zabrzu

W niniejszym podrozdziale przedstawione zostaną dane, na temat zdarzeń, zarejestrowanych w zabrzańskim Urzędzie Stanu Cywilnego:

1. Liczba urodzeń w 2011 roku – 1073 dzieci, w tym:

- a) 513 dziewczynek,
- b) 560 chłopców,
- c) 830 dzieci, których matka zameldowana jest w Zabrzu,
- d) najczęściej nadawane imiona żeńskie: Julia, Maja, Natalia,
- e) najczęściej nadawane imiona męskie: Jakub, Szymon, Filip.

2. Liczba zgonów w 2011 roku – 1911 zgonów, w tym:

- a) 793 zgonów kobiet,
- b) 1 118 zgonów mężczyzn,
- c) 41 zgonów noworodków:
 - 10 zgonów dziewczynek (w tym 2 mieszkanki Zabrze).
 - 21 zgonów chłopców (w tym 4 mieszkańców Zabrze).

3. Liczba zawartych związków małżeńskich w 2011 roku – 961 zawartych związków małżeńskich, które zawarło 1 409 mieszkańców Zabrze.

4. **Liczba rozwodów w 2011 roku - 383 rozwody,** z czego 543 osoby rozwiedzione to mieszkańcy Zabrze.
5. W 2011 roku Urząd Stanu Cywilnego w Zabrzu był organizatorem 18 uroczystości długoletniego pożycia małżeńskiego, w których brało udział 210 par jubilatów. Ponadto uhonorowano:
- 1 jubilatkę obchodzącą 100-lecie urodzin,
 - 3 jubilatki obchodzące 101 rocznicę urodzin,
 - 1 jubilatkę obchodzącą 102 urodziny,
 - 2 jubilatki obchodzące 103 rocznicę urodzin.

4 Gospodarowanie przestrzeni

W rozdziale 4 Gospodarowanie przestrzeni niniejszego dokumentu zostaną opisane informacje na temat miasta Zabrze dotyczące struktury gruntów, rozwoju przestrzennego oraz ruchu budowlanego na terenie miasta.

4.1 Struktura gruntów w mieście

W 2011 roku powierzchnia Zabrza wynosiła 8040 ha (powierzchnia geodezyjna). Powierzchnia geodezyjna jest sumą powierzchni ewidencyjnej (8014 ha) i powierzchni wyrównawczej (26 ha). Szczegółową strukturę gruntów opisano w Dodatku A niniejszego Raportu o Stanie Miasta Zabrze za 2011 rok.

4.2 Rozwój przestrzenny miasta

Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz zmiany w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego w 2011 roku (tereny inwestycyjne):

zakończono prace nad:

- Studium Uwarunkowań Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta Zabrze (uchwała Rady Miejskiej nr XII/126/11 z dnia 04.07.2011 r.). W ustaleniach studium przyjęto nowych terenów inwestycyjnych:
 - 249,32 ha z przeznaczeniem pod – przemysł, składy i magazyny,
 - 134,7 ha z przeznaczeniem pod – tereny przemysłowo usługowe,
 - 44,9 ha z przeznaczeniem pod – terenu usług komercyjnych.
- Zmianą miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze dla terenów położonych w północnej części miasta Zabrze na terenie oznaczonym symbolem B.31.PG,PP,SM,UR (uchwała Rady Miejskiej nr XII/125/11 z dnia 04.07.2011).
- Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze dla terenów położonych w dzielnicy Grzybowice (uchwała Rady Miejskiej nr XV/160/11 z dnia 17.10.2011) – tereny inwestycyjne 2,4 ha (usługi).
- Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla terenu „Zwału Sośnica” (uchwała Rady Miejskiej nr XVI/193/11 z dnia 14.11.2011).

- Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze dla terenów położonych między ulicami Ofiar Katynia i Składową (uchwała Rady Miejskiej nr XVI/194/11 z dnia 14.11.2011) – tereny inwestycyjne 40 ha (usługi).

Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz zmiany w Studium Uwarunkowań Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego w 2011 roku (ustalenie struktury przestrzennej):

zakończono prace nad:

- Studium Uwarunkowań Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta Zabrze (uchwała Rady Miejskiej nr XII/126/11 z dnia 04.07.2011 r.).
- Zmianą miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze dla terenów położonych w północnej części miasta Zabrze na terenie oznaczonym symbolem B.31.PG,PP,SM,UR (uchwała Rady Miejskiej nr XII/125/11 z dnia 04.07.2011).
- Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze dla terenów położonych w dzielnicy Grzybowice (uchwała Rady Miejskiej nr XV/160/11 z dnia 17.10.2011).
- Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla terenu „Zwału Sośnica” (uchwała Rady Miejskiej nr XVI/193/11 z dnia 14.11.2011);
- Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze dla terenów położonych między ulicami Ofiar Katynia i Składową (uchwała Rady Miejskiej nr XVI/194/11 z dnia 14.11.2011).

Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz zmiany w Studium Uwarunkowań Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego w 2011 roku (tereny mieszkaniowe):

zakończono prace nad:

- Studium Uwarunkowań Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta Zabrze (uchwała Rady Miejskiej nr XII/126/11 z dnia 04.07.2011 r.). W ustaleniach studium przyjęto nowych terenów inwestycyjnych:
 - 346,5 ha z przeznaczeniem pod – tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej i średniej intensywności,

- 51,3 ha z przeznaczeniem pod – tereny zabudowy mieszkaniowej o średniej i wysokiej intensywności,
- 218,4 ha z przeznaczeniem pod – tereny zabudowy mieszkaniowej mieszanej.
- Zmianą miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze dla terenów położonych w północnej części miasta Zabrze na terenie oznaczonym symbolem B.31.PG,PP,SM,UR (uchwała Rady Miejskiej nr XII/125/11 z dnia 04.07.2011).
- Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze dla terenów położonych w dzielnicy Grzybowice (uchwała Rady Miejskiej nr XV/160/11 z dnia 17.10.2011) – tereny mieszkaniowe wysokiej i niskiej intensywności – 41,6 ha.
- Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla terenu „Zwału Sośnica” (uchwała Rady Miejskiej nr XVI/193/11 z dnia 14.11.2011);
- Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze dla terenów położonych między ulicami Ofiar Katynia i Składową (uchwała Rady Miejskiej nr XVI/194/11 z dnia 14.11.2011) – tereny mieszkaniowe wysokiej i niskiej intensywności – 100 ha.

Obowiązujące na dzień 17 lutego 2011 roku miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego przyjęte uchwałami Rady Miejskiej w Zabrzu.

Tabela 16. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, przyjęte uchwałami Rady Miejskiej w Zabrzu, stan na dzień 17 lutego 2011 roku.

Lp.	Nazwa planu miejscowego	Numer i data uchwały Rady Miejskiej Data publikacji, nr Dz. Urz. Woj. Śląskiego, pozycja	Powierzchnia planu	Procent powierzchni miasta objęty planem
1	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dzielnicy Maciejów z Zabrzu	XLI/467/97 z dnia 13.10.1997 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 2 z 22 stycznia 1998 r. (poz. 17)	211 ha	2,62

2	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Parku im. gen. K. Świerczewskiego	IV/40/98 z dnia 14.12.1998 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 26 z dnia 26.05.1999 r. (poz. 833)	91, 5 ha	1,14
3	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zespołu usługowego przy węźle Al. Korfantego z drogą nr 4 w Zabrze	IV/41/98 z dnia 14.12.1998 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 21 z dnia 26.04.1999 r. (poz. 596)	30, 6 ha	0,38
4	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego m. Zabrze w zakresie ustaleń dotyczących ul. Piłsudskiego i terenów przekazanych przez PKP	XXVII/425/2000 z dnia 18.12.2000 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 4 z dnia 31.01.2001 r. (poz. 78)	14, 1 ha	0,18
5	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Zabrze w zakresie ustaleń dotyczących przebiegu i rozwiązań komunikacyjnych DTŚ i ter. położonych w Zabrze – Zaborzu	XIV/119/03 z dnia 07.07.2003 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 85 z dnia 1 września 2003 r. (poz. 2297)	397 ha	4,94
6	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jednostki strukturalnej im. M. Kopernika w Zabrze	XVIII/155/2003 z dnia 10.11.2003 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 13 z dnia 5 marca 2004 r. (poz. 519) XXII/199/04 z dnia 9. 02. 2004 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 13 z dnia 5 marca 2004 r. (poz. 520)	138, 6 ha	1,72
7	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego centrum Zabrze – obszar „A”	XXVIII/289/04 z dnia 05.07.2004 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 86 z dnia 8.09.2004 r. (poz. 2452)	33, 10 ha	0,41

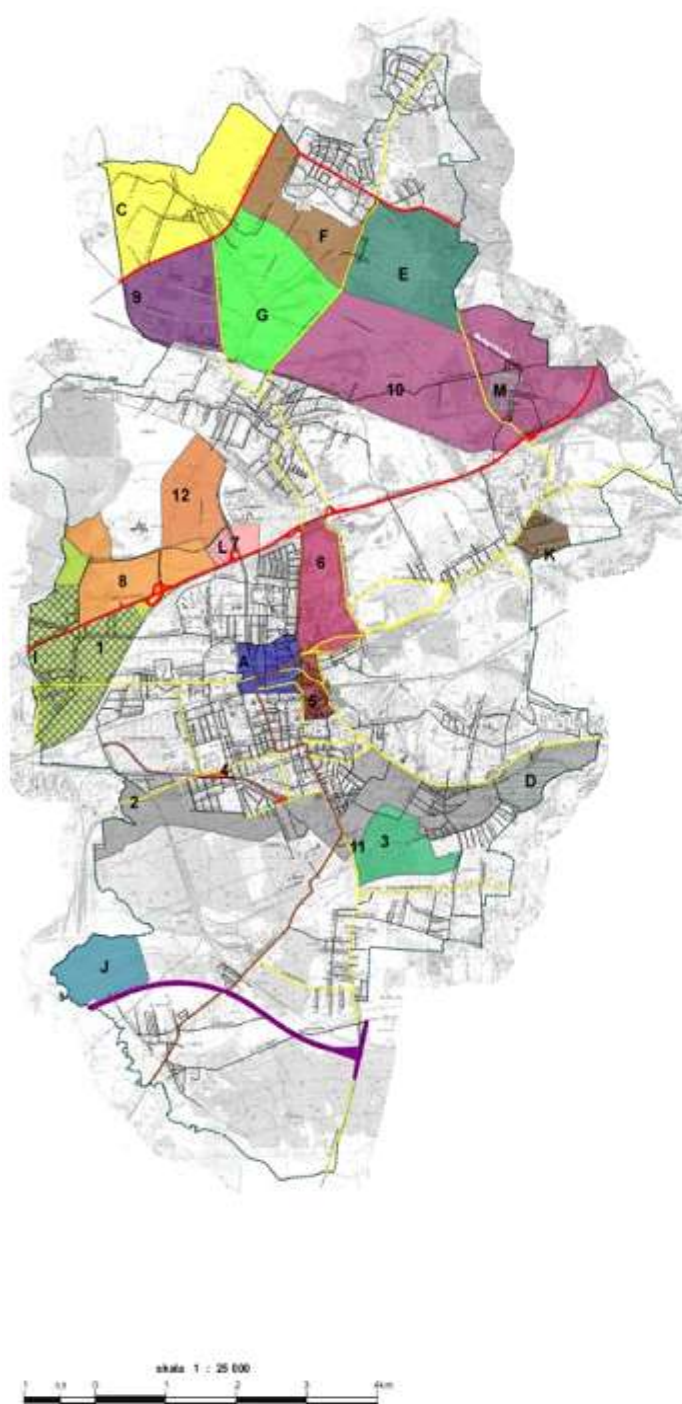
8	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego centrum Zabrze – obszar „C”	XXV/261/04 z dnia 27.04.2004 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 54 z dnia 29.06.2004 r. (poz. 1685)	119, 4 ha	1,48
9	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze dla terenów położonych w północnej części miasta Zabrze	XLIII/562/09 z dnia 14 września 2009 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 213 z dnia 2.12.2009 r. (poz. 3971)	600 ha	7,46
10	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze dla terenów położonych w południowej części dzielnicy Grzybowice	XLIII/563/09 z dnia 14 września 2009 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 213 z dnia 2.12.2009 r. (poz. 3972)	153 ha	1,9
11	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów osiedla Słoneczna Dolina w Zabrzu	LVIII/760/10 z dnia 13 września 2010 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 238 z dnia 9.11.2010 r. (poz. 3555)	102, 6 ha	1,28
12	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod nazwą: „Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze w zakresie ustaleń dotyczących przebiegu i rozwiązań komunikacyjnych Drogowej Trasy Średnicowej i terenów położonych w Zabrzu – Zaborzu” na terenie oznaczonym symbolem 17M	LVIII/759/10 z dnia 13 września 2010r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 238 z dnia 9.11.2010 r. (poz. 3554)	1, 3 ha	0,01
13	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze dla terenów położonych między ulicami: Ofiar Katynia i Witosa	LX/785/10 z dnia 08 listopada 2010 roku Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 25 z dnia 1.2.2011 r. (poz. 480)	127 ha	1,58
RAZEM			2019, 2ha	25,1

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Biuro Planowania Przestrzennego.

**MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
W ZABRZU**

**PLANY OBOWIAZUJĄCE I OPRACOWYWANE
STAN NA DZIEŃ 21.01.2011**

**MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO - UCHWALONE,
OCZEKUJĄCE NA OGŁOSZENIE W DZIENNIKU**

**F - MPZP Miasta Zabrze dla terenów położonych
między ulicami Ofiar Katynia i Witosa**

**MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO - OBOWIAZUJĄCE**

- 1 - MPZP Dzieńdicy Maciejów w Zabrzu.
- 2 - Zmiana Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Zabrze w zakresie ustaleń dotyczących przebiegu i rozwiązań komunikacyjnych DTŚ i terenów położonych w Zabrzu - Zabornu.
- 3 - MPZP Parku im. Gen. K. Świerczewskiego w Zabrzu.
- 4 - Zmiana Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Zabrze w zakresie ustaleń dotyczących ul. Piłsudskiego i terenów przekazanych przez PKP.
- 5 - MPZP Centrum Zabrze - obszar A.
- 6 - MPZP Centrum Zabrze - obszar C.
- 7 - MPZP zespołu usługowego przy węźle Al. Korfańskiego z drogą nr 4 w Zabrzu.
- 8 - Zmiana Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego jednostki strukturalnej im. Mikołaja Kopernika w Zabrzu.
- 9 - MPZP Miasta Zabrze dla terenów położonych w południowej części Dzieńdicy Grzybowice.
- 10 - MPZP Miasta Zabrze dla terenów położonych w północnej części miasta Zabrze.
- 11 - Zmiana Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Zabrze w zakresie ustaleń dotyczących przebiegu i rozwiązań komunikacyjnych DTŚ i terenów oznaczonych symbolem 17.
- 12 - MPZP dla terenów Osiedla Słoneczna Dolina w Zabrzu

**MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO - OPRACOWYWANE**

- A - MPZP Centrum Zabrze - obszar B
- C - MPZP Miasta Zabrze dla terenów położonych w Dzieńdicy Grzybowice.
- D - Zmiana Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Zabrze w zakresie ustaleń dotyczących przebiegu i rozwiązań komunikacyjnych DTŚ i terenów położonych w Zabrzu - Zabornu.
- E - MPZP dla terenów Osiedla Rokitnica - Leśna Polana w Zabrzu
- G - MPZP Miasta Zabrze dla terenów położonych między ulicami Ofiar Katynia i Składową
- I - MPZP Dzieńdicy Maciejów w Zabrzu
- J - MPZP dla Terenów „Zwahu Sośnica”
- K - MPZP Miasta Zabrze dla terenów Osiedla Borsig
- L - Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego zespołu usługowego przy węźle Al. Korfańskiego z drogą nr 4 w Zabrzu
- M - Przystąpienie do sporządzenia zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Zabrze dla terenów położonych w północnej cz. Miasta Zabrze

Rysunek 4. Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego w Zabrzu, obowiązujące i opracowywane. Stan na 21.01.2011.

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Biuro Planowania Przestrzennego.

4.3 Decyzje budowlane

Ruch budowlany w latach 2009-2011 na terenie miasta Zabrze obrazuje poniżej opisana tabela:

Tabela 17. Decyzje budowlane, Urząd Miejski w Zabrzu, lata 2009-2011.

Lp.	Zadania	Ilość		
		2009 r.	2010 r.	2011 r.
1	Liczba złożonych wniosków o wydanie decyzji o lokalizacji celu publicznego	71	55	52
2	Liczba wydanych decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego	66	50	45
3	Liczba złożonych wniosków o wydanie decyzji o warunkach zabudowy	405	439	417
4	Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy	328	335	351
	Liczba decyzji odmownych dla warunków zabudowy	-	6	5
5	Liczba złożonych wniosków o pozwolenie na budowę	1304	1289	1524
6	Liczba wydanych decyzji o pozwoleniu na budowę	1054	1083	1217
	Liczba decyzji odmownych dla pozwoleń na budowę	-	12	11
7	Liczba wydanych decyzji na rozbiórkę obiektów budowlanych	27	26	41
	Liczba decyzji odmownych na rozbiórkę obiektów budowlanych	-	-	6
8	Liczba zgłoszeń rozbiórki obiektów budowlanych	22	19	70
9	Liczba zgłoszeń o zamiarze wykonania robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę	1004	1034	1144
10	Liczba wydanych zaświadczeń o samodzielności lokali	bd.	bd.	1425
11	Zaświadczenia, wypisy i wyrysy, opinie w tym dla Wydziałów UM	bd.	bd.	1153

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Budownictwa

Następnie dane dotyczące udzielania pozwoleń na użytkowanie obiektów budowlanych na terenie miasta Zabrze, wydawanych przez Państwowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Zabrzu, w latach 2009–2011 przedstawiono w poniższej tabeli. Z uwagi na różnorodność prowadzonych postępowań poniższe dane zamieszczone w tabeli odnoszą się zarówno pozwoleń na użytkowanie wydawanych w postępowaniu legalizacyjnym – oddanie do użytkowania obiektu wybudowanego bez właściwego pozwolenia organu administracji architektoniczno - budowlanej, jak również pozwoleń na użytkowanie wydawanych dla budynków wzniesionych na podstawie uzyskanego pozwolenia na budowę.

Tabela 18. Decyzje dopuszczające do użytkowania obiekty budowlane na terenie miasta Zabrze, lata 2009-2011.

Rok	Liczba złożonych wniosków	Liczba wydanych decyzji	Czas wydania decyzji (liczba dni)		
			Średni	Minimalny	Maksymalny
2009	61	62	21	2	128
2010	47+1*	47	28	2	92
2011	92+3**	81***	17	1	49
*wniosek złożony z końcem roku 2010, a rozpatrzony w roku 2011, ** wniosek złożony z końcem roku 2011, a rozpatrzony w roku 2012, ***ilość wydanych decyzji zezwalających na użytkowanie, decyzje o odmowie=11.					

Źródło: Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Zabrzu.

5 Transport i komunikacja

Ważne szlaki komunikacyjne na terenie miasta Zabrze i w jego okolicach to:

- **POŁĄCZENIA DROGOWE:**

- **Autostrada A4** – Przebiegająca przez Zabrze autostrada stanowi polski odcinek drogi międzynarodowej E40. Na terenie Polski przebiega od Jędrzychowic koło Zgorzelca poprzez Legnicę, Wrocław, Opole, Gliwice, Zabrze i dalej w kierunku Katowic i Krakowa, a następnie prowadzić ma przez Tarnów i Rzeszów do przejścia granicznego na Ukrainę Korczowa-Krakowiec. Sama trasa europejska E40, licząca 8000 km, zaczyna się w Calais nad Kanałem La Manche we Francji a kończy się w Kazachstanie, nad granicą z Chinami.
- **Autostrada A1** – Autostrada ta jest polskim odcinkiem międzynarodowej trasy E75 leżącej w VI transeuropejskim korytarzu transportowym. Trasa E75 przebiega z Vardø w Norwegii przez Finlandię, Polskę, Czechy, Słowację, Węgry, Serbię, Macedonię do miejscowości Sitia na Krecie w Grecji.
- **Drogowa Trasa Średnicowa** – jej celem jest obsługa ruchu lokalnego, znajdującego się w obszarze Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Przebiega przez miasta: Katowice, Chorzów, Świętochłowice, Rudę Śląską. Docelowo również przez Zabrze i Gliwice. Trasę o długości 31,3 km. (po osi głównej) zaprojektowano dla prędkości 70 km/h, przepustowość na każdym kierunku - do 5 tys. pojazdów umownych. Składa się z dwóch jezdni, po trzy pasy ruchu w każdym kierunku oraz z pasa awaryjnego. Jej celem jest odciążenie ulic osiedlowych, dzielnicowych, centrów miast, itp. od ruchu bezpośrednio z nimi niezwiązanego, szczególnie ruchu średniego i ciężkiego. Trasa ta staje się także podstawową trasą zapewniającą powiązania międzymiejskie w komunikacji indywidualnej.

- **Droga Krajowa nr 4** – przebiegająca przez miasto droga, zapewnia dobre połączenie z zachodnią i wschodnią Polską. Położona jest od granicy polsko-niemieckiej do przejścia granicznego z Ukrainą w Korczowej. Na odcinku Zgorzelec – Szarów droga ma status autostrady oznaczonej numerem A4. Alternatywną drogą dla autostrady jest droga krajowa nr 94.

• **POŁĄCZENIA KOLEJOWE:**

Przez Zabrze przechodzi linia kolejowa E 30, która należy do III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego łączącego Niemcy, Polskę i Ukrainę, od Drezna po Lwów. Polski odcinek tej linii o długości 677 km łączy najważniejsze centra i regiony ekonomiczne południowej Polski: Dolny Śląsk, Górny Śląsk, Małopolskę i Podkarpacie (od granicy państwa z Niemcami przez Zgorzelec – Legnicę – Wrocław – Opole - Zabrze - Katowice - Kraków - Rzeszów - do granicy z Ukrainą w Medyce).

Bezpośrednio Zabrze ma połączenia kolejowe z takimi miastami, jak: Katowice, Warszawa, Poznań, Wrocław, Gdańsk, Gdynia, Kołobrzeg, Kraków a także Hamburg, Berlin, Lüneburg.

• **POŁĄCZENIA LOTNICZE:**

Międzynarodowe porty lotnicze:

Najbliższe to:

- Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice (ok. 38 km)
- Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków-Balice (ok. 70 km).

Do pozostałych Międzynarodowych Portów Lotniczych Zabrze znajduje się w odległości:

- Port lotniczy Wrocław - Strachowice im. Mikołaja Kopernika (ok. 165 km)
- Port lotniczy Łódź im. Władysława Reymonta (ok. 180 km)
- Port Lotniczy im. Fryderyka Chopina Warszawa-Okęcie (ok. 290 km)
- Port Lotniczy Poznań-Ławica im. Henryka Wieniawskiego (ok. 290 km)
- Port lotniczy Gdańsk im. Lecha Wałęsy (ok. 490 km)
- **Port lotniczy Ostrawa im. Leoša Janáčka (ok. 90 km)**

- **Port lotniczy Bratysława im. Milana Rastislava Štefánika (ok. 330 km)**
- **Port lotniczy Wiedeń - Schwechat (ok. 350 km)**
- **Port lotniczy Praga im. Václava Havla (ok. 370 km)**

Na terenie województwa śląskiego znajdują się również lotniska i lądowiska lokalne. Najbliżej umiejscowione jest lotnisko Gliwice – Trynek (10,2 km), następnie Katowice - Muchowiec (20,1 km), Rybnik - Gotartowice (30,3 km), Bielsko-Biała Aleksandrowice (59,8 km), Żar Międzybrodzie Żywieckie (68,9 km). Lądowiska cywilne znajdują się w Częstochowie – Rudnikach (68,8 km) oraz w Kaniowie - Bielski Park Technologiczny Lotnictwa, Przedsiębiorczości i Innowacji (55,2 km).

5.1 Układ drogowy Zabrze

Miasto Zabrze posiada układ komunikacyjny, który kształtował się wraz z historycznym rozwojem obszaru. Zabrze posiada dogodne powiązania drogowe. Przebiegająca przez miasto autostrada A4 umożliwia komunikację w kierunku wschód-zachód, natomiast budowana autostrada A1, zapewni komunikację w kierunku północ – południe. Dobre połączenie z aglomeracją śląską stanowi wybudowany odcinek Drogowej Trasy Średnicowej. Uzupełnieniem tych głównych połączeń komunikacyjnych są również drogi krajowe nr 78, 94 i 88, droga wojewódzka nr 921 oraz 30 dróg powiatowych i 498 dróg gminnych. O wiele bardziej wykształcone są trasy w kierunku wschód - zachód, słabiej w kierunku północ-południe.

Miasto skomunikowane jest z węzłami autostrad:

A4	– istniejący węzeł „Wspólna” na granicy Rudy Śląskiej i Zabrze umożliwia dojazd do autostrady z dzielnicy Kończyce, poprzez ul. Paderewskiego.
A1	– węzeł „Wieszowa” w budowie, umożliwia dojazd do autostrady z dzielnic Grzybowice i Rokitnica, poprzez drogi krajowe DK 78 i DK 94
	– węzeł „Czekanów” w budowie, umożliwia dojazd do autostrady z dzielnic Grzybowice, poprzez drogę krajową DK 78 (pomimo administracyjnej bliskości z dzielnicą Osiedle Kopernika),

	– węzeł „Maciejów” w budowie, umożliwia dostęp do dzielnicy Maciejów, poprzez łącznicę drogi krajowej DK 88
	– istniejący węzeł „Sośnica”, łączy autostrady A1 i A4 i drogę krajową DK44, umożliwia dojazd do autostrady A1 z dzielnicy Kończyce poprzez autostradę A4 i z dzielnicy Makoszowy poprzez drogę krajową DK44 oraz dojazd do obu autostrad z dzielnicy Centrum Południe poprzez ul. Roosevelta, ul. Sikorskiego (w Sośnicy) i DK 44.

Ponadto na terenie Zabrze umiejscowiona jest **droga wojewódzka nr 921**, na której ciąg składają się następujące ulice:

1. Legnicka;
2. Makoszowska;
3. 3-Maja (od ul. Makoszowskiej do ul. Roosevelta);
4. Roosevelta (od ul.3 Maja do ul. Gen.de Gaulle’a);
5. Gen. de Gaulle’a (od ul. Roosevelta do ul. Wolności);
6. Wolności (od ul. Gen de Gaulle’a do ul. K. Miarki);
7. Karola Miarki;
8. Mikulczycka (od Pl. Teatralnego do ul. Przystankowej);
9. Przystankowa;
10. Hagera (od ul. Przystankowej do zjazdu na DK 88).

W 2011 roku w Zabrzu powołano jednostkę budżetową Miejski Zarząd Dróg i Infrastruktury Informatycznej, która swą działalność rozpoczęła z dniem 1 stycznia 2012 roku na mocy Uchwały nr VIII/72/11 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 11 kwietnia 2011 r.(z późn. zm.) w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą „Miejski Zarząd Dróg i Infrastruktury Informatycznej” oraz Uchwały nr VIII/73/11 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 11 kwietnia 2011 r. (z późn. zm.) w sprawie nadania statutu jednostce budżetowej pod nazwą „Miejski Zarząd Dróg i Infrastruktury Informatycznej”. Przedmiotem działalności tej jednostki:

- w zakresie dróg jest:
 - wykonywanie obowiązków zarządcy drogi oraz obowiązków w zakresie zarządzania i monitorowania ruchem drogowym, jak również wykonywanie niektórych zadań w zakresie gospodarki komunalnej,

- nieodpłatny, trwały zarząd gruntami w pasie drogowym,
- planowanie, budowa, przebudowa, remonty, utrzymanie i ochrona obiektów inżynierskich wyżej wymienionych drogach,
- wykonywanie zadań zarządcy drogi w granicach administracyjnych miasta Zabrze na wszystkich drogach publicznych z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych oraz na drogach niezliczonych do żadnej kategorii dróg publicznych zlokalizowanych na terenach dla których Prezydent Miasta Zabrze wykonuje uprawnienia właścicielskie.
- w zakresie infrastruktury informatycznej jest:
 - wykonywanie zadań związanych z miejską siecią szerokopasmową oraz projektami zapisanymi dokumencie E-Zabrze w zakresie szeroko rozumianego społeczeństwa informacyjnego,
 - planowanie, budowa, przebudowa, utrzymanie i zarządzanie miejską siecią szerokopasmową, w tym pomieszczeń i obiektów, w których umiejscowione są poszczególne węzły sieci,
 - propagowanie i realizacja zadań związanych z rozwojem społeczeństwa informacyjnego obejmujących swoim zakresem Miasto Zabrze.

5.2 Dane techniczne

Na terenie miasta Zabrze łączna długość sieci drogowo - ulicznej wynosi 290 km, a powierzchnia 2 314,76 tys. m².

Dane o drogach publicznych w granicach administracyjnych miasta Zabrze zostały opisane w poniższych tabelach:

Tabela 19. Długość sieci drogowo-ulicznej na terenie miasta Zabrze.

KATEGORIA DROGI	ILOŚĆ DRÓG W 2011 r.	DŁUGOŚĆ DROGI w km					
		LATA					
		2006	2007	2008	2009	2010	2011
Krajowe	3	14,8	14,8	14,8	14,8	14,8	14,8
Wojewódzkie	2	10,2	10,2	10,2	10,2	10,2	14,9

Powiatowe	30	50,5	50,5	50,5	50,5	50,5	50,5
Gminne	498	209,8	209,8	209,8	209,8	209,8	209,8
Razem:	533	285,3	285,3	285,3	285,3	285,3	290,00

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Infrastruktury Komunalnej, Miejski Zarząd Dróg i Infrastruktury Informatycznej.

Tabela 20. Powierzchnia dróg na terenie miasta Zabrze.

KATEGORIA DROGI	POWIERZCHNIA DRÓG w tys. m²					
	LATA					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Krajowe	200,5	200,5	200,5	200,5	200,5	200,50
Wojewódzkie	98,2	98,2	98,2	98,2	98,4	345,86
Powiatowe	410,2	410,2	410,2	414,7	414,7	414,70
Gminne	1 353,7	1 353,7	1 353,7	1 353,7	1 353,7	1 353,70
Razem:	2 062,6	2 062,6	2 062,6	2 067,1	2 067,3	2 314,76

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Infrastruktury Komunalnej, Miejski Zarząd Dróg i Infrastruktury Informatycznej.

Rodzaj nawierzchni dróg znajdujących się na terenie miasta Zabrza w 2011 roku, przedstawia poniższa tabela:

Tabela 21. Rodzaj nawierzchni dróg na terenie miasta Zabrza w 2011 r.

KATEGORIA DROGI	RODZAJ NAWIERZCHNI DROGI [km/tys.m²]				
	TWARDA				GRUNTOWA
	bitumiczna	betonowa	kostka	brukowcowa	
Krajowe	14,3/198,6	-	-	0,5/1,9	-
Wojewódzkie	14,9/333,56	-	0,5/10,4	0,5/1,9	-

Powiatowe	48,6/382,9	0,1/1,5	1,8/25,3	-/0,1	-/4,9
Gminne	209,2/1331,3	-	-	0,6/8,6	-
Razem:	287/2246,36	0,1/1,5	2,3/35,7	1,6/12,5	-/4,9

Źródło: Miejski Zarząd Dróg i Infrastruktury Informatycznej.

Następnie szczegółowe informacje o powierzchni chodników i ścieżek rowerowych na terenie miasta Zabrze opisano poniżej w tabeli:

Tabela 22. Powierzchnia chodników i ścieżek rowerowych na terenie miasta Zabrze.

KATEGORIA DROGI	ŁĄCZNA POWIERZCHNIA CHODNIKÓW I ŚCIEŻEK ROWEROWYCH w m²					
	LATA					
	2006	2007	2008	2009 [w tys.]	2010	2011
Krajowe	14 063,0	14 063,0	14 063,0	14,1	14 063,0	14 063,0
Wojewódzkie	57 856,0	57 856,0	57 856,0	57,9	58 025,0	83 836,0
Powiatowe	190 487,9	190 487,9	190 487,9	195,5	190 502,8	195 028,0
Gminne	568 195,9	568 195,9	568 195,9	568,2	568 195,9	568 196,0
Razem:	830 602,8	830 602,8	830 602,8	835,7	835 311,9	861 123,0

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Infrastruktury Komunalnej, Miejski Zarząd Dróg i Infrastruktury Informatycznej.

Lokalizacja i długość tras rowerowych na terenie miasta Zabrze w 2011 roku przedstawiała się następująco:

- 1) ścieżka rowerowa w ciągu ulicy Goduli ~ 1900 m,
- 2) ścieżka rowerowa w ciągu ulicy Ofiar Katynia ~ 2 800 m,
- 3) ścieżka rowerowa w ciągu ulicy Jordana ~ 2 200 m,
- 4) ścieżka rowerowa w ciągu ulicy Winklera ~ 670 m,
- 5) ścieżka rowerowa w ciągu ulicy Rymera ~ 270 m,
- 6) ścieżka rowerowa w ciągu ulicy Wolności ~ 520 m,
- 7) ścieżka rowerowa w ciągu ulicy Gen. de Gaulle'a ~ 1 050 m,
- 8) Zabrzeński Szlak Rowerowy ~ 60 km.

W 2011 roku wybudowano ścieżkę rowerową przy ulicy Jordana o długości około 2,2 km.

Zestawienie danych o obiektach inżynierskich usytuowanych w ciągu dróg publicznych na terenie miasta Zabrze w 2011 roku przedstawia poniższa tabela:

Tabela 23. Obiekty inżynierskie usytuowane w ciągu dróg publicznych na terenie miasta Zabrze – 2011 r.

KATEGORIA DROGI	OBIEKTY (MOSTY, WIADUKTY, ESTAKADY)		DŁUGOŚĆ [m] /POWIERZCHNIA [m ²]
	RODZAJ KONSTRUKCJI	IŁOŚĆ [szt.]	
Krajowe	stalowe	2	41,4/658,9
	żelbetowe	4	29,1/475,9
	z betonu sprężonego	3	110,8/2146,2
	Razem:	9	181,3/3281
Wojewódzkie	stalowe	1	8,0/38,6
	żelbetowe	3	33,5/413,1
	z betonu sprężonego	3	59,0/384,6
	Razem:	7	100,5/836,3
Powiatowe	stalowe	7	188,8/2545,4
	żelbetowe	3	47,3/601,6
	z betonu sprężonego	2	24,6/316,2
	Razem:	12	260,7/3463,2
Gminne	stalowe	12	327,3/2241,7
	żelbetowe	13	324,1/4640,1
	z betonu sprężonego	2	104,3/3687,4
	Razem:	26	726,1/10569,2
	Przejścia podziemne	1	91,7/510,2
	Tunele	2	142,2/562,1

Źródło: Miejski Zarząd Dróg i Infrastruktury Informatycznej.

Długość dróg wymagających przeprowadzenia remontu do całkowitej długości wszystkich dróg na terenie miasta Zabrze stanowiła:

- za rok 2009 około 80%,
- za rok 2010 około 65%,
- za rok 2011 około 30% (dotyczyło to około 90 km dróg o dużym stopniu zniszczenia i w stanie zagrażającym bezpieczeństwu użytkowników ruchu).

Sukcesywne zmniejszenie wskaźnika w ciągu ostatnich lat powiązane jest między innymi z realizacją projektu Poprawa Gospodarki Wodno-Ściekowej, w ramach którego wykonano remonty dróg ujęte w programie tego projektu.

Na terenie miasta Zabrze znajduje się Strefa Płatnego Parkowania Niestrzeżonego, która obejmuje wyznaczone miejsca parkingowe, tj. 102 miejsca płatne oraz 8 miejsc przeznaczonych dla osób posiadających kartę osoby niepełnosprawnej. Strefa Płatnego Parkowania Niestrzeżonego umiejscowiona jest na działce drogowej o numerze ewidencyjnym 1258/0.120 zlokalizowanej w rejonie wylotu ulicy Dworcowej do Placu Dworcowego.

Oplaty za parkowanie w Strefie Płatnego Parkowania Niestrzeżonego na terenie miasta Zabrze:

- 1) Stawki opłat za parkowanie pojazdów w Strefie Płatnego Parkowania Niestrzeżonego na oznakowanych płatnych miejscach postojowych:
 - a) za pierwszą rozpoczętą godzinę postoju: 1,50 zł,
 - b) za drugą rozpoczętą godzinę postoju: 1,80 zł,
 - c) za trzecią rozpoczętą godzinę postoju: 2,00 zł,
 - d) za czwartą i każdą następną godzinę postoju: 1,50 zł.
- 2) Stawki opłat abonamentowych:
 - a) abonament dla osób zamieszkałych w Strefie Płatnego Parkowania Niestrzeżonego na jeden pojazd:
 - za pół roku 30,00 zł,
 - za rok 50,00 zł,
 - b) abonament dla pozostałych użytkowników pojazdów uprawniający do parkowania jednego pojazdu przez wszystkie dni robocze:

- za jeden miesiąc 100,00 zł,
- za pół roku 450,00 zł,
- za rok 800,00 zł.

5.3 Komunikacja miejska

System zabrzańskej komunikacji zbiorowej składa się z sieci autobusowej i tramwajowej. W systemie tym nie ujmuje się sieci kolejowej ponieważ nie jest ona wykorzystywana w komunikacji wewnątrz miasta.

Miasto Zabrze należy do Komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego (skrót: KZK GOP), którego działania koncentrują się przede wszystkim na organizacji lokalnego transportu zbiorowego.

Poza autobusami z KZK GOP istnieje pewna ilość przewoźników prywatnych zapewniających uzupełniający transport zbiorowy na terenie miasta Zabrze. Przepisy prawa wymagają od nich posiadania zezwoleń na realizację przewozów pasażerskich na konkretnych połączeniach.

Podmioty wykonujące zadania w zakresie komunikacji miejskiej w 2011 roku na terenie miasta Zabrze zaprezentowano poniżej w opisanych wykazach:

- 1) Wykaz przewoźników realizujących przewozy na zlecenie KZK GOP na terenie miasta Zabrze:
 - a) komunikacja autobusowa:
 - Usługi Przewozowe IREX, ul. Bohaterów Monte Cassino 24/27, 41-219 Sosnowiec,
 - Konsorcjum firm: PPHU Andrzej Kłosok i ASKA Joanna Kałek,
 - PPHU Andrzej Kłosok, ul. Łużycka 1, 44-300 Wodzisław Śląski,
 - MZKP Tarnowskie Góry, ul. Janasa 9, 42-612 Tarnowskie Góry,
 - Transport Benedykt Nowak, ul. Nałkowskiej 3a/7, 41-922 Radzionków,

- Konsorcjum: OMNITECH Sp. z o.o. w Gliwicach oraz Transport Osobowy Tadeusz Powichrowski,
 - Usługi Transportowe Pawelec Krzysztof, Biechów 93b, 28-133 Pacanów,
 - PKM Sp. z o.o. w Gliwicach, ul. Chorzowska 150, 44-400 Gliwice,
 - PKM Katowice Sp. z o.o., ul. Mickiewicza 59, 40-085 Katowice,
 - PKS w Gliwicach Sp. z o.o., ul. Pionierów 8, 44-100 Gliwice,
 - Transkom Sp. j., ul. Zakładowa 4, 41-940 Piekary Śląskie.
- b) komunikacja tramwajowa:
- Tramwaje Śląskie SA, ul. Inwalidzka 5, 41-506 Chorzów.
- 2) Wykaz przewoźników realizujących przewozy w zakresie komunikacji uzupełniającej na terenie miasta Zabrze:
- PKS Gliwice Sp. z o.o., ul. Pionierów 8, 44-100 Gliwice,
 - PKS Częstochowa, ul. Krasińskiego 14/24, 42-200 Częstochowa,
 - PKS Olsztyn, ul. Towarowa 20, 10-417 Olsztyn,
 - PKS Słupsk, ul. Piłsudskiego 74, 76-200 Słupsk,
 - Przedsiębiorstwo PKS Gryfice, ul. Trzygłowska 32, 72-300 Gryfice,
 - PKS Kamień Pomorski, ul. Szczecińska 76, 72-400 Kamień Pomorski,
 - Veolia Transport Bieszczady sp. z o.o., ul. Gen. Bema 3, 38-500 Sanok,
 - Lucjan Brożek Usługi Przewozowe, ul. Poloczka 6a/10,
 - F.H.U. Dariusz Brożek, ul. Mehoffera 3/5, 41-800 Zabrze,
 - Przewozy Osobowe „MAX” Krystian Zawadzki, ul. Felińskiego 135/8, 41-923 Bytom,
 - Transpol s.c., T. Szyszka, M. Sikora-Górzna, ul. Badestinusa 60a, 41-814 Zabrze,
 - SPEED Firma Transportowo-Usługowa Grażyna Kramerska, ul. Gen. de Gaulle’a 26a/6, 41-800 Zabrze,
 - „Trans-Lech” Franciszek Burchard, ul. Banachiewicza 16/7, 41-800 Zabrze,
 - Jednoosobowa Spółka Zrzeszenia Transportu Prywatnego Sp. z o. o., ul. Cicha 10, 40-116 Katowice,
 - Kin-Kar-Bus Komunikacja Prywatna Witold Owczarz, ul. Kochanowskiego 1/21, 23-200 Kraśnik.

Następnie w kolejnych tabelach zostały zaprezentowane dane na temat transportu zbiorowego funkcjonującego na terenie miasta Zabrze organizowanego przez KZK GOP w 2011 roku:

1. Liczba linii autobusowych oraz tramwajowych obsługujących Zabrze.

Tabela 24. Liczba linii autobusowych oraz tramwajowych obsługujących Zabrze w 2011 r.

LICZBA LINII:	2011 r.
AUTOBUSOWYCH	34
TRAMWAJOWYCH	4*
*Nie uwzględniono linii T17 oraz T18 z kursami wyjazdowymi/zjazdowymi	

Źródło: Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego.

2. Długość tras autobusowych i tramwajowych na terenie miasta Zabrze.

Tabela 25. Długość tras autobusowych oraz tramwajowych na terenie miasta Zabrze w 2011 r.

DŁUGOŚĆ TRAS [km]:	2011 r.
AUTOBUSOWYCH	97,67
TRAMWAJOWYCH	24,99

Źródło: Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego.

3. Długość linii autobusowych i tramwajowych na terenie miasta Zabrze.

Tabela 26. Długość linii autobusowych oraz tramwajowych na terenie miasta Zabrze w 2011 r.

DŁUGOŚĆ LINII [km]:	2011 r.
AUTOBUSOWYCH	280,55
TRAMWAJOWYCH	37,30
*Nie uwzględniono linii T17 oraz T18 z kursami wyjazdowymi/zjazdowymi	

Źródło: Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego

4. Struktura taboru obsługującego Miasto Zabrze.

Tabela 27. Struktura taboru obsługującego Miasto Zabrze w 2011 r.

AUTOBUSY	2011 r.
B	19
B N	60
C	32
C N	33
TRAMWAJE*	2011 r.
105N	16
105NK	2
2x105N	13
E1	2
SUMA	177
*Nie uwzględniono linii T17 oraz T18 z kursami wyjazdowymi/zjazdowymi	

Źródło: Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego

5. Wysokość rocznej pracy eksploatacyjnej wykonywanej na terenie miasta Zabrze przez pojazdy kursujące na zlecenie KZK GOP.

Tabela 28. Wysokość rocznej pracy eksploatacyjnej wykonywanej na terenie miasta Zabrze przez pojazdy kursujące na zlecenie KZK GOP w 2011 r.

AUTOBUSY	2011 r.
PLANOWANA PRACA EKSPLOATACYJNA [wzkm]	4 190 054
ZREALIZOWANA PRACA EKSPLOATACYJNA [wzkm]	4 180 593
TRAMWAJE	2011 r.
PLANOWANA PRACA EKSPLOATACYJNA [wzkm]	2 378 697
	2 446 988*

PLANOWANA PRACA EKSPLOATACYJNA [wzkm]	2 366 553 2 434 578*
*Roczna praca eksploatacyjna z uwzględnieniem linii tramwajowych T17 oraz T18.	

Źródło: Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego

5.4 Komunikacja kolejowa

W 2011 roku zgodnie z informacjami z Śląskiego Zakładu Spółki PKP CARGO S. A. z siedzibą w Tarnowskich Górach przy ulicy Piłsudskiego 21 oraz z danymi z Zakładu Linii Kolejowych w Tarnowskich Górach PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. na terenie miasta Zabrze funkcjonowały 3 stacje: Zabrze, Zabrze Biskupice i Zabrze Makoszowy, otwarte dla odprawy przesyłek wagonowych oraz 9 bocznic kolejowych umiejscowionych w ich obrębie. Całkowita długość linii sieci kolejowej na terenie Zabrza wynosi 39,871 km.

Ponadto zgodnie z danymi przekazanymi z PKP INTERCITY S. A. maksymalna średniodzienna liczba pociągów jadących przez stacje Zabrze w latach od 2010 roku do 2012 roku wynosiła:

Tabela 29. Maksymalna średniodzienna liczba pociągów jadących przez stacje Zabrze.

ROZKŁADY JAZDY	LICZBA POCIĄGÓW	
	2010/2011	2011/2012
EC MIĘDZYNARODOWE	2	2
IC, Ex, KWALIFIKOWANE	8	8
TLK MIĘDZYWOJEWÓDZKIE	29	33

Źródło: PKP INTERCITY S. A.

Pozostałe szczegółowe dane dotyczące komunikacji kolejowej na terenie miasta Zabrze (np. liczby pasażerów) objęte są klauzulą „Tajemnica przedsiębiorstwa”.

5.5 Motoryzacja

W niniejszym podrozdziale *Motoryzacja* przedstawione zostaną dane na temat pojazdów oraz dowodów rejestracyjnych i praw jazdy zarejestrowanych i wydanych na terenie Miasta Zabrze w latach 2010-2011. Wskaźnik motoryzacji w latach 2010-2011 dla Miasta Zabrze wynosi 94, szczegółowe dane zostały przedstawione poniżej:

Tabela 30. Pojazdy – rejestracja i wycofanie z ruchu na terenie miasta Zabrze w latach 2010-2011.

Liczba zarejestrowanych pojazdów ogółem do:	2010 r.	2011 r.
	91 346	94 760
Liczba zarejestrowanych pojazdów tylko w:	2010 r.	2011 r.
	16 000	14 622
Liczba zarejestrowanych pojazdów osobowych ogółem do:	2010 r.	2011 r.
	68 946	80 701
Liczba zarejestrowanych pojazdów osobowych tylko w:	2010 r.	2011 r.
	8 117	7 719
Liczba wycofanych pojazdów z ruchu ogółem do:	2010 r.	2011 r.
	bd.	5 538
Liczba wycofanych pojazdów z ruchu tylko w:	2010 r.	2011 r.
	833	920

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Komunikacji.

Tabela 31. Dokumenty potwierdzające uprawnienia (dowody rejestracyjne, prawa jazdy, licencje, zaświadczenia) wydane i zarejestrowane na terenie Miasta Zabrze w latach 2010-2011.

Ilość wydanych praw jazdy ogółem do:		2010 r.	2011 r.
		83 569	89 072
Ilość wydanych praw jazdy tylko w:		2010 r.	2011 r.
		5 773	5 561
Ilość wydanych dowodów rejestracyjnych ogółem do:		2010 r.	2011 r.
		100 091	109 265
Ilość wydanych dowodów rejestracyjnych w:		2010 r.	2011 r.
		15 781	15 812
Ilość wydanych aktualnych licencji i zaświadczeń na wykonywanie krajowego transportu drogowego	W zakresie przewozu osób	2010 r.	2011 r.
		31	32
	W zakresie przewozu rzeczy	2010 r.	2011 r.
		224	233
	Na potrzeby własne w zakresie przewozu osób	2010 r.	2011 r.
		1	1
	Na potrzeby własne w zakresie przewozu rzeczy	2010 r.	2011 r.
		191	170

Ilość zarejestrowanych taksówek do:	2010 r.	2011 r.
	316	317

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Komunikacji

6 Jakość środowiska

Kształtowanie się emisji zanieczyszczeń (pyłowych i gazowych) według podziału na źródło i rodzaj oraz informacje na temat emisji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych:

Na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach (www.katowice.pios.gov.pl) dostępne są dane o jakości powietrza w województwie śląskim.

Informacje o jakości powietrza w województwie śląskim:

Na terenie województwa śląskiego pracuje 16 automatycznych stacji monitoringu powietrza a łącznie ze stanowiskami manualnymi i pasywnymi do oceny jakości powietrza wykorzystuje się obecnie około 200 stanowisk pomiarowych. Mierzone parametry to: pył zawieszony PM10, dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, ozon, kadm, nikiel, ołów, arsen i benzo(a)piren, a od 2010 roku prowadzony jest również monitoring pyłu zawieszonego PM2,5 i monitoring rtęci.

System oceny jakości powietrza jest zgodny z przepisami prawa obowiązującymi w Unii Europejskiej, w tym wypełnia wymagania Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z maja 2008 roku w sprawie Jakości Powietrza i Czystego Powietrza dla Europy, ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz opiera się na przepisach wykonawczych do przedmiotowej ustawy. Przytoczone przy wynikach badań poziomy stężeń zanieczyszczeń wynikają z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu. Wyniki pomiarów są gromadzone w bazie danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach, gdzie podlegają weryfikacji, są zatwierdzane i archiwizowane przez pracowników Inspektoratu.

Wyniki badań podlegają również udostępnianiu za zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Ze stroną Śląski Monitoring Powietrza prezentującą wyniki pomiarów jakości powietrza jest powiązana strona System Prognozowania Jakości Powietrza redagowana przez Zakład Monitoringu i Modelowania Zanieczyszczeń Powietrza w Katowicach, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej Oddział w Krakowie, w oparciu o bieżące wyniki badań ze stacji automatycznych.

MONITORING JAKOSCI POWIETRZA:

Ocenę jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Na terenie województwa śląskiego wydzielono 5 stref, w których dokonuje się oceny poziomów substancji w powietrzu. Do zanieczyszczeń, które uwzględnia się w ocenie ze względu na ochronę zdrowia należą: benzen, dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, ołów, tlenek węgla, ozon, pył PM10, pył PM2,5, arsen, benzo(α)piren, kadm oraz nikiel, natomiast ze względu na ochronę roślin: dwutlenek siarki, tlenki azotu oraz ozon. Miasto Zabrze należy do strefy: aglomeracja górnośląska. Oceny jakości powietrza w województwie śląskim dokonuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach i publikuje ją w raporcie o stanie środowiska oraz na stronie internetowej <http://www.katowice.pios.gov.pl>.

Na terenie miasta Zabrze przy ul. Marii Skłodowskiej – Curie 34 znajduje się stacja monitoringu powietrza, na której w ramach Śląskiego Monitoringu Powietrza prowadzone są badania jakości powietrza. Aktualne wyniki badań ze stacji pomiarowych można uzyskać na stronie internetowej Śląskiego Monitoringu Powietrza prowadzonej przez Zakład Monitoringu i Modelowania Zanieczyszczeń Powietrza w Katowicach, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej Oddział w Krakowie (<http://stacje.katowice.pios.gov.pl/monitoring/>). Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach na swojej stronie internetowej (<http://www.katowice.pios.gov.pl>) zamieszcza komunikaty i informacje o aktualnej jakości powietrza.

W następnej tabeli zostały zestawione wyniki pomiarów w Zabrzu w 2011 roku.

MONITORING JAKOSCI POWIETRZA:

Stacja monitoringu: Zabrze, ul. Skłodowskiej-Curie 34,

Raport roczny: 2011

Tabela 32. Stacja monitoringu: Zabrze, ul. Skłodowskiej-Curie 34, Raport roczny: 2011

Parametr	Jednostka	Norma	Miesiąc												Rok
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Dwutlenek siarki (SO ₂)	µg/m ³		37	40	34	5	8	6	7	8	7	15	37	29	21
Tlenek azotu (NO)	µg/m ³		17	7	14	7	4	2	2	4	11	11	31	25	11
Dwutlenek azotu (NO ₂)	µg/m ³	40	38	35	36	30	25	17	16	19	27	28	44	33	29
Tlenek węgla (CO) (średnie ośmiogodz.)	mg/m ³	10	4,29	3,39	6,37	2,58	2,02	0,98	1,00	1,04	1,15	2,07	5,40	8,02	8,02
Ozon (O ₃) (średnie jednogodz.)	µg/m ³		24	31	39	52	58	67	59	63	47	34	18	22	43
Ozon (O ₃) (średnie ośmiogodz.)	µg/m ³	120	61	64	82	107	116	124	146	143	138	101	62	54	146
Tlenki azotu (NO _x)	µg/m ³	30	64	46	57	41	32	20	20	26	44	45	91	71	46
Pył zawieszony (PM10)	µg/m ³	40	115	93	120	54	40	26	27	36	47	58	132	87	69
Prędkość wiatru (WS)	m/s		1,2	1,5	1,3	1,3	0,8	0,9	0,8	0,7	0,6	0,7	1,0	1,5	1,0
Kierunek wiatru (WD)	° (stopnie)		212	171	198	201	188	223	221	195	206	197	151	208	198
Ciśnienie atmosferyczne (PA)	hPa		985	986	989	984	985	981	978	982	985	988	991	980	985
Temperatura (TP)	°C		-3,2	-4,9	1,8	8,8	11,8	15,8	15,1	17,0	13,1	6,5	1,0	-0,3	6,9
Wilgotność	%		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ilość opadu	mm		0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2	0,0	0,1	0,0	0,2	0,1
Promieniowanie słoneczne całkowite	W/m ²		24	60	119	155	212	189	145	178	131	73	45	20	112
Prom UVB - efektywny strumień	W/m ²		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: <http://stacje.katowice.pios.gov.pl/monitoring/>

Przekroczenie dopuszczalnych norm zanieczyszczeń powietrza:

Na terenie województwa śląskiego występują m. in. przekroczenia pyłu zawieszonego PM10 zwłaszcza w okresach styczeń-marzec, październik-grudzień (sezon zimowy) w godzinach porannych, wieczornych i nocnych. Sytuacja ta jest powodowana między innymi spalaniem złej jakości paliw stałych, niskiej sprawności procesu spalania oraz niekorzystnymi warunkami meteorologicznymi (prędkość wiatru poniżej 1,5 m/s).

Od 2009 roku na terenie miasta Zabrze realizowany jest Program Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE), który ma na celu ograniczenie niskiej emisji z palenisk domowych, co wpływa na poprawę parametrów fizykochemicznych powietrza. W ramach ww. programu osoby zainteresowane otrzymują dotacje na wymianę nieefektywnych źródeł ciepła na kotły efektywne i ekologiczne, zabudowę układów solarnych, docieplenie budynku oraz wymianę stolarki okiennej. Program ten jest finansowany z pożyczki udzielonej przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach oraz wkładu własnego Mieszkańców. Modernizacja w ramach ww. programu objęła w 2011 roku:

- likwidację 130 starych niewydajnych kotłów, zastępując je wysokosprawnymi kotłami ekologicznymi,
- montaż 132 instalacji kolektorów słonecznych,
- ocieplenie ścian w 100 budynkach mieszkalnych,
- ocieplenie stropów w 105 budynkach mieszkalnych,
- wymianę okien w 85 budynkach mieszkalnych.

W 2011 roku zredukowano emisję pyłu zawieszonego nad miastem Zabrze o **9334 kg/rok**. Zasadniczym celem *Programu Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE)* jest ograniczenie emisji szkodliwych substancji emitowanych do atmosfery przez kotły zainstalowane w prywatnych domach jednorodzinnych. Ograniczenie tej emisji spowoduje poprawę stanu zdrowia i warunków życia mieszkańców oraz polepszenie walorów estetycznych regionu. Miasto posiada dokument pn.: „Program ograniczenia niskiej emisji na terenie miasta Zabrze” opracowany w grudniu 2008 roku. Program został przyjęty Uchwałą Nr XXXVI/459/09 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 16 lutego 2009 r. Założono,

że Program realizowany będzie przez okres trzech lat. Z uwagi na bardzo duże zainteresowanie Mieszkańców Zabrze Programem i wyczerpaniem zapisów dotyczących ilości inwestycji założonych do przeprowadzenia została podjęta Uchwała Nr XVI/192/11 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 14 listopada 2011 r. w sprawie przyjęcia „Aktualizacji Programu Ograniczenia Niskiej Emisji na terenie Miasta Zabrze”. Od daty przyjęcia programu do dnia 31 grudnia 2012 roku zostały złożone przez mieszkańców 1529 wnioski. Program ten realizowany jest poprzez wymianę nieefektywnych źródeł ciepła na kotły efektywne i ekologiczne. W ramach programu możliwe jest również wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, takich jak energia słoneczna. Modernizacje prowadzone w ramach programu, oprócz wymiany nieefektywnego źródła oraz zabudowy układów solarnych, obejmują także docieplenie budynku, docieplenie dachu lub stropodachu oraz wymianę stolarki okiennej.

Najważniejszą zaletą Programu Ograniczenia Niskiej Emisji jest to, że każdy uczestniczący w nim Inwestor otrzyma w formie dotacji częściowe pokrycie nakładów poniesionych przy realizacji inwestycji. Przykładowo: mieszkaniec realizujący w ramach Programu modernizację kotłowni (kotła wraz z osprzętem), otrzyma pomoc od Miasta w wysokości 80% kosztów kwalifikowanych inwestycji, ale nie powyżej maksymalnej kwoty określonej w Regulaminie PONE. Regulamin zatwierdzony został Zarządzeniem Nr 949/WE/2009 Prezydenta Miasta Zabrze z dnia 12.11.2009 r, zaktualizowanym w dniu 13 maja 2011 r. Zarządzeniem nr 308/WE/2011 Program realizowany jest przez Urząd Miejski w Zabrzu ze środków pochodzących z pożyczki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. Operatorem odpowiedzialnym za koordynację projektu i obsługę jego uczestników jest firma wybrana w drodze postępowania konkursowego.

II ETAP Programu Ograniczenia Niskiej Emisji w Zabrzu

- **Rzeczywisty okres realizacji zadania:** od 01.05.2011 r. do 30.11.2011 r.
- **Całkowity koszt realizacji zadania:**

Tabela 33. Koszt realizacji II etapu Programu Ograniczenia Niskiej Emisji w Zabrze.

Lp.	Źródła finansowania zadania	Wartość zaangażowanych środków
1.	WFOŚiGW w Katowicach	4.765.716,35 zł
2.	Środki własne mieszkańców	2.477.617,78 zł
	Razem:	7.243.334,13 zł

Źródło: Urząd Miejski w Zabrze, Wydział Ekologii.

- Uzyskane efekty rzeczowe:**

Efekt rzeczowy osiągnięty
Zlikwidowanie źródeł ciepła opalanych paliwem stałym w 89 budynkach mieszkalnych i paliwem gazowym w 41 budynkach
130 zmodernizowane źródła ciepła, w tym: - 89 kotły węglowe - 41 kotłów gazowych
Montaż 132 instalacji kolektorów słonecznych
Docieplenie ścian w 100 budynkach
Docieplenie stropów lub dachów w 105 budynkach
Wymiana okien w 85 budynkach

Źródło: Urząd Miejski w Zabrze, Wydział Ekologii.

- Uzyskane efekty ekologiczne:**

Tabela 34. Efekt ekologiczny II etapu Programu Ograniczenia Niskiej Emisji w Zabrze.

Lp.	Zanieczyszczenia	Efekt ekologiczny zaplanowany	Efekt ekologiczny osiągnięty
1.	Pył [kg/a]	9.334	9.334
2.	SO ₂ [kg/a]	7.357	7.357
3.	NO _x [kg/a]	754	754
4.	CO [kg/a]	10.945	10.945
5.	b-a-p [kg/a]	3,4	3,4
6.	CO ₂ [kg/a]	1.269.157	1.269.157
7.	Zmniejszenie zapotrzebowania energii	8.467	8.467

	cieplnej netto o [GJ/a]		
8.	Produkcja energii ze źródeł odnawialnych [GJ/a]	1.016	1.016

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Ekologii.

MAPA AKUSTYCZNA, PROGRAM OCHRONY PRZED HAŁASEM.

Utworzenie mapy akustycznej miasta Zabrze wynika z przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, która w art. 118 nakłada na władze powiatu m.in. obowiązek oceny stanu akustycznego środowiska dla aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tys. Na potrzeby oceny stanu akustycznego środowiska starosta powinien, co 5 lat sporządzać mapy akustyczne. Pierwsza mapa akustyczna dla miasta Zabrze powinna powstać do 30 czerwca 2012 roku a w terminie do 30 czerwca 2013 roku dla terenów, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny rada powiatu uchwala program ochrony środowiska przed hałasem. Zadanie związane z utworzeniem mapy akustycznej dla miasta Zabrze realizowane jest w ramach projektu współfinansowanego przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.

W I półroczu 2010 rozpoczęto w ramach tego zadania realizację pomiarów hałasu komunikacyjnego. Pomiary hałasu drogowego prowadzono w 50 punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie miasta. W punktach pomiarowych prowadzono również pomiary natężenia ruchu i struktury strumienia pojazdów, pomiary prędkości pojazdów oraz pomiary warunków meteorologicznych. Pomiary akustyczne realizowane były metodą bezpośrednich ciągłych pomiarów w czasie jednej doby.

Prowadzono również w 10 punktach pomiarowych pomiary hałasu kolejowego. Celem pomiarów hałasu kolejowego było wyznaczenie wypadkowych poziomów mocy akustycznych źródeł liniowych wraz z identyfikacją kursujących na nich pociągów.

Równocześnie z pomiarami akustycznymi prowadzono pomiary towarzyszące, a mianowicie: pomiary natężenia ruchu pociągów, prędkości jazdy oraz warunków meteorologicznych.

Ponadto w 5 punktach pomiarowych prowadzono pomiary hałasu tramwajowego. Pomiary akustyczne zostały wykonane przez akredytowane Laboratorium Akustyki Technicznej Głównego Instytutu Górniczego (nr akredytacji AB385) w Katowicach przy udziale pracowników Przedsiębiorstwa Usług Specjalistycznych „EKO-TON” Sosnowca.

W 2011 roku przygotowano SIWZ do drugiego etapu projektu wykonania Mapy Akustycznej Miasta Zabrze oraz po przeprowadzeniu postępowania w trybie przetargu nieograniczonego dokonano wyboru Wykonawcy a mianowicie: konsorcjum firm:

1. Okręgowe Przedsiębiorstwo Geodezyjno-Kartograficzne „OPEGIEKA” Sp. z o.o. z siedzibą w Elblągu przy Al. Tysiąclecia 11.
2. Acesoft Sp. z o.o. z siedzibą w Sopocie przy ul. Kasprowicza 12.

W dniu 16 marca 2011 roku została podpisana umowa Nr CRU/840/2011, a zadanie powinno zostać zrealizowane w terminie do dnia 31.03.2012 roku.

28 października 2011 roku dokonano odbioru I etapu umowy tj. pozyskanie danych akustycznych i nieakustycznych (pomiary hałasu przemysłowego, pozyskanie pozostałych danych nieakustycznych oraz przygotowanie baz danych do opracowania modelu geometryczno-akustycznego miasta).

Zakres odbieranej dokumentacji obejmował (dokumentacja papierowa i elektroniczna – płyta DVD):

- Raport z pomiarów hałasu przemysłowego wraz z kartami pomiarowymi hałasu przemysłowego dla badanych punktów. Pomiary wykonano dla 37 zakładów zlokalizowanych na terenie miasta. W sprawozdaniu ujęto krótką charakterystykę działalności zakładu, wykaz znaczących źródeł hałasu oraz wyniki pomiarów hałasu przemysłowego.
- Raport z pomiarów natężenia ruchu wraz z kartami pomiarowymi natężenia ruchu dla badanych punktów. Pomiary wykonano w 97 przekrojach pomiarowych. W kartach pomiarowych ujęto również parametry drogi tj. rodzaj i stan nawierzchni, liczbę pasów ruchu, liczbę jezdni, dozwolone prędkości jazdy i charakter ruchu.

- Sprawozdanie techniczne dotyczące warstw nieakustycznych. W wyniku prac powstało 12 warstw tematycznych tj. drogi, koleje, tramwaje, budynki, topografia, szorstkość gruntu, tereny obszarów leśnych i parkowych, parkingi, zakłady przemysłowe, użytkowanie terenu, ekrany akustyczne i sygnalizacja świetlna.

Ponadto w listopadzie i grudniu 2011 roku Wykonawca umowy nr CRU/840/2011 zrealizował następujące zadania objęte etapem II.:

- opracowano model symulacyjny terenu miasta dla poszczególnych rodzajów źródeł hałasu,
- kalibrację mapy akustycznej,
- przygotowano infrastrukturę pod portal, wydzielono i skonfigurowano serwer oraz dokonano instalacji środowiska portalu,
- opracowano część graficzną mapy akustycznej dla wskaźników oceny L_{dwn} i L_n dla każdego rozpatrywanego źródła hałasu,
- wykonano w 90% część opisową mapy akustycznej.

Program ochrony środowiska przed hałasem dla Miasta Zabrze:

Zgodnie z art. 119 ustawy z dn. 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska dla terenów, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny, tworzy się programy ochrony środowiska przed hałasem, których celem jest dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego.

W związku z powyższym ogłoszono przetarg na wykonanie zadania pn. „Program ochrony środowiska przed hałasem dla Miasta Zabrze”. W ramach zadania należy wykonać następujące zadania:

- opracować projekt POŚPH wraz z przedstawieniem proponowanych rozwiązań wariantowych oraz prognozę oddziaływania na środowisko po uzgodnieniu zakresu z właściwymi organami zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r., Nr 199, poz.1227 z późn. zm.),
- przeprowadzić udział społeczeństwa zaakceptowanego przez Zamawiającego projektu POŚPH wraz z prognozą oddziaływania na środowisko i opiniami właściwych

organów (jeżeli będą wymagane), zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r., Nr 199, poz.1227 z późn. zm.),

- opracować ostateczną wersję POŚPH uwzględniając zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r., Nr 199, poz.1227 z późn. zm.),
- przedstawienie ostatecznej wersji POŚPH na posiedzeniach odpowiednich Komisji Rady Miasta Zabrze, przygotowanie projektu uchwały przyjmującej POŚPH wraz z uczestnictwem w sesji Rady Miasta Zabrze oraz przygotowanie arkuszy sprawozdawczych dla Komisji Europejskiej.

Liczba wydanych pozwoleń wynikających z Prawa Ochrony Środowiska oraz innych ustaw.

W 2011 roku wydano 490 decyzji w zakresie gospodarowania odpadami przemysłowymi i komunalnymi, gospodarowania zielenią, wprowadzania substancji do powietrza, pozwoleń wodnoprawnych oraz decyzji określających środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych w tym 16 decyzji środowiskowych, 71 decyzji wydanych na podstawie ustawy o odpadach, 7 zezwoleń na odbiór odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu miasta, 361 decyzji na usunięcie drzew i krzewów, 25 pozwoleń wodnoprawnych, 3 pozwolenia na wprowadzanie substancji do powietrza.

Tabela 35. Ilość wydanych decyzji przez Urząd Miejski w Zabrzu w 2011 r.

RODZAJ DECYZJI	ILOŚĆ
Z ZAKRESU USTAWY O ODPADACH	71
POZWOLENIA WODNOPRAWNE	25
USTAWA O UTRZYMANIU PORZĄDKU I CZYSTOŚCI	7
Z ZAKRESU OCHRONY POWIETRZA I OCHRONĄ PRZED HAŁASEM	7
DECYZJE ŚRODOWISKOWE	16
NA USUNIĘCIE DRZEW I KRZEWÓW	361
Z ZAKRESU PRAWA GEOLOGICZNEGO	3

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Ekologii.

6.1 Edukacja ekologiczna

Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa na terenie miasta Zabrze wykonuje w swych zadaniach w imieniu Prezydenta Miasta Zabrze Wydział Ekologii Urzędu Miejskiego w Zabrzu.

W 2011 roku Wydział Ekologii Urzędu Miejskiego w Zabrzu prowadził lub finansował konkursy, wystawy i konferencje z zakresu ochrony środowiska. Wydział prowadzi stronę internetową „Zabrze - eko” (www.zabrze-eko.pl/spacer.php), poświęconą ekologii w Zabrzu, na której proponuje się między innymi spacerować po interaktywnych panoramach, oglądanie filmów, itp.

Wydział na co dzień współpracuje ze szkołami, przedszkolami, uczniami, różnymi organizacjami w zakresie edukacji ekologicznej.

Organizowany jest corocznie konkurs „**Zielone Zabrze**” na najpiękniejszy balkon, ogród przydomowy, ogród działkowy, zieleniec na osiedlu i zieleniec przed zakładem pracy. Celem konkursu jest pobudzenie inicjatywy lokalnej oraz zachęcenie mieszkańców do upiększenia miasta Zabrze poprzez dbałość o otaczającą zielen. W roku 2011 przeprowadzono XV edycję konkursu. Uroczyste rozstrzygnięcie konkursu oraz wręczenie nagród i dyplomów wszystkim uczestnikom konkursu odbyło się 28 września 2011 roku.

W 2011 roku po raz piąty Wydział Ekologii zorganizował coroczny konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży zabrzańskich szkół pn. „**Lasy to życie-chrońmy je**”- na konkurs wpłynęło około 400 prac. Uroczyste rozstrzygnięcie konkursu oraz wręczenie nagród odbyło się 16 grudnia 2011 roku w kinie Roma.

Wydział Ekologii w dniu 16 kwietnia 2011 roku zorganizował przed Domem Muzyki i Tańca wystawę na której zaprezentowali się producenci i dostawcy kotłów grzewczych, kolektorów słonecznych okien oraz materiałów budowlanych służących pracom termo

modernizacyjnym. Po raz pierwszy Wydział Ekologii we wrześniu 2011 roku zorganizował wystawę „**Mały Wielki Świat – Akwarium**”. W Domu Harcerza w dniach 17-25 września mieszkańcy podziwiać mogli zwierzęta akwariowe w 23 akwariach oraz 7 terrariach. W czasie wystawy odbywały się prelekcje, wykłady i konkursy. Wystawę odwiedziło ok. 1000 osób.

W dniu 28 września Wydział Ekologii zorganizował konferencję pn „**Odnawialne Źródła Energii-Technologie Przyszłości**”. W konferencji udział wzięli przedstawiciele świata nauki, przemysłu, samorządów oraz finansów. Ponadto Wydział Ekologii zainicjował współpracę Miasta Zabrze z Politechnika Śląską w Gliwicach, w ramach której przeprowadzono konkurs dla studentów Wydziału Architektury pt.: „**Opracowanie koncepcji zagospodarowania terenu dawnej szkółki ogrodniczej Spaetha w Zabrzu Rokitnicy**”. Przedmiotem konkursu wymagającym opracowania był program użytkowy i rozwiązania formalne zagospodarowania terenu dawnej szkółki drzew i krzewów położonej przy ulicy Dr Henryka Jordana w Zabrzu - Rokitnicy. Preferowaną funkcją dla terenu opracowania była funkcja ekologiczna związana z popularyzacją wiedzy przyrodniczej i podnoszeniem świadomości ekologicznej mieszkańców Zabrze i Śląska. Dodatkowymi funkcjami uwzględnionymi w projektach były funkcje: dydaktyczna, turystyczna i rekreacyjna. W projektach zagospodarowaniu terenu szczególną uwagę zwrócono na unikatową wartość istniejącego na tym terenie drzewostanu, w nawiązaniu do wartości przyrodniczych (*m.in. ustanowionych trzech pomników przyrody, doliny potoku Rokitnickiego i ścieżki edukacyjno - rekreacyjnej „Gajdzikowe Górki” wyznaczonej w kompleksie leśnym przy granicy Zabrze Rokitnicy i Bytomia Miechowic*) oraz wartości historycznych tej dzielnicy Zabrze (*układu urbanistyczno - przestrzennego osiedla mieszkaniowego w obrębie ulic: Szafarczyka, Medyków i Andersa, średniowiecznego gródka stożkowego przy skrzyżowaniu ulic Krakowskiej i Ofiar Katynia oraz założenia architektonicznego na terenie Uniwersytetu Medycznego w Zabrzu*). Na konkurs wpłynęło 155 prac studentów II roku Wydziału Architektury Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Na posiedzeniu Sądu Konkursowego w dniu 16 czerwca 2011 roku wniejawnym głosowaniu wyłoniono 10 prac, w tym trzy nagrodzono nagrodami rzeczowymi w kategoriach: I nagroda oraz I i II Wyróżnienie. Pozostałe 7 osób, których prace zostały zauważone otrzymały dyplomy oraz materiały promocyjne. Podsumowanie i uroczyste rozdanie nagród odbyło się w dniu 29 czerwca 2011 roku. Wybrane prace siedmiu finalistów

konkursu ukazujące współpracę Miasta Zabrze z Politechniką Śląską w Gliwicach zostały zaprezentowane na wystawie pt. „**Rewitalizacja miasta Zabrze widziana oczami młodego środowiska projektantów**”, która odbyła się w dniach od 18 lipca do 3 września 2011 roku, w siedzibie Miejskiego Ośrodka Kultury w Zabrzu.

Ze środków pochodzących z opłat i kar za korzystanie ze środowiska dofinansowano akcje, wystawy i konferencje podmiotów zewnętrznych, np.:

- „Kolor Tęczy – ekologia - etap II”
– hufiec ZHP,
- Tydzień Ziemi
– Muzeum Górnictwa Węglowego,
- „Powroty do natury-czyli ekologiczny Pawłów”
– Dzielnicowy Ośrodek Kultury w Pawłowie,
- Konferencja pn. „Systemy wspomagania w zarządzaniu środowiskiem”
– Politechnika Śląska.

7 Gospodarka Komunalna

7.1 Gospodarka wodno-ściekowa

Zapewnianie ciągłości w dostawie wody dla mieszkańców Zabrze oraz w odbiorze ścieków z terenu miasta wraz z ich oczyszczeniem leży w gestii **Zabrzańskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Wolności 215. 41-800 Zabrze.**

Miasto Zabrze posiada 2 własne ujęcia wody, których dobowe i roczne zdolności produkcyjne wody zgodnie z pozwoleniami wodno-prawnymi opisano poniżej w tabeli:

Tabela 36. Ujęcia własne wody na terenie Zabrze oraz ich zdolność produkcyjna w 2011 r.

Ujęcie wody	Dobowa zdolność produkcyjna wody [m ³] (według pozwolenia wodno-prawnego)	Roczna zdolność produkcyjna wody[m ³]
SUW Grzybowice	4 680 m ³ /d = 4 371 240 m ³ /rok	Mikulczyce, Osiedle Kopernik, Osiedle Marii Curie Skłodowskiej
SUW Leśna	11 976 m ³ /d= 4.371 240 m ³ /rok	Grzybowice, Rokitnica, Osiedle Helenka, Mikulczyce, częściowo Śródmieście.

Źródło: Zabrzańskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.

Dane dotyczące sieci wodociągowej na terenie miasta Zabrze przedstawiają poniższe zestawienia:

Tabela 37. Długość sieci wodociągowej na terenie miasta Zabrze, lata 2008-2011.

Rodzaj sieci	31.12.2008 r.		31.12.2009 r.		31.12.2010 r.		31.12.2011 r.	
	km	%	km	%	km	%	km	%
magistralna	16,6	4	16,6		31,3	7,17	31,3	7,14
rozdzielcza	283,7	68	285,8		287,2	65,83	289,2	65,94
przylączy	116,7	28	117,0		117,8	27,00	118,1	26,93

Razem	417,0	100	419,4	100	436,3	100	438,6	100
--------------	--------------	------------	--------------	------------	--------------	------------	--------------	------------

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

Tabela 38. Przedział wiekowy sieci wodociągowej na terenie miasta Zabrze, lata 2008-2011.

Okres eksploatacji	2008 r.		2009 r.		2010 r.		2011 r.	
	km	%	km	%	km	%	km	%
do 5 lat	120,5	28,90	109,3	26,06	198,0	45,38	197,4	45,01
od 6 do 10 lat	84,0	20,14	92,5	22,06	83,3	19,10	73,3	16,71
od 11 do 20 lat	76,1	18,25	84,2	20,08	97,3	22,30	110,5	25,19
od 21 do 30 lat	88,2	21,15	84,3	20,10	29,1	6,67	30,6	6,98
od 31 do 50 lat	46,82	11,23	47,9	11,42	28,1	6,44	24,5	5,59
powyżej 50 lat	1,4	0,34	1,2	0,29	0,5	0,11	2,3	0,52
Razem	417,02	100	419,4	100	436,3	100	438,6	100

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.

Ponadto w 2011 roku na terenie miasta Zabrze:

- Liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci wodociągowej stanowiła 100% wszystkich gospodarstw domowych.
- Liczba użytkowników sieci wodociągowej według ilości przyłączy wynosiła 12 045.
- Średniodobowe zużycie wody wyniosło 18,9 tys. m³ na dobę.
- Zużycie wody na jednego mieszkańca wyniosło 2,51 m³ na miesiąc.
- Zużycie wody w gospodarstwach domowych wyniosło 5 296,7 tys. m³.

Ceny jednostkowe wody na terenie miasta Zabrze dla poszczególnych odbiorców w 2011 roku wynosiły odpowiednio:

Tabela 39. Ceny jednostkowe wody na terenie miasta Zabrze w 2011 r.

Ceny jednostkowe wody dla:	zł/m³
Gospodarstw domowych oraz instytucji użyteczności publicznej (odbiorców wody przeznaczonej do spożycia lub na cele socjalno-bytowe) korzystających przyłączy wodociągowych nie będących w posiadaniu spółki wod – kan.	4,51
Gospodarstw domowych oraz instytucji użyteczności publicznej (odbiorców wody przeznaczonej do spożycia lub na cele socjalno-bytowe) korzystających przyłączy wodociągowych będących w posiadaniu spółki wod – kan.	4,53
Odbiorców przemysłowych i pozostałych (odbiorców wody przeznaczonej na cele przemysłowe, handlowe, a także pozostałe) korzystających przyłączy wodociągowych nie będących w posiadaniu spółki wod – kan.	4,52
Odbiorców przemysłowych i pozostałych (odbiorców wody przeznaczonej na cele przemysłowe, handlowe, a także pozostałe) korzystających przyłączy wodociągowych będących w posiadaniu spółki wod – kan.	4,54

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.

Dane dotyczące sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Zabrze przedstawiają poniższe zestawienia:

Tabela 40. Charakterystyka komunalnych oczyszczalni ścieków w Zabrzu funkcjonujących w 2011 r.

	Oczyszczalnia „Śródmieście”	Oczyszczalnia „Mikulczyce”
Rodzaj	mechaniczno-biologiczna	mechaniczno-biologiczna
Przepustowość na dobę zgodnie z założeniami projektowymi:	33 400 m ³	5 000 m ³
Ilość dopływających ścieków:		
dobowo	18 295,20 m ³	2 761,1 m ³
rocznie	6 677 750 m ³	1 007 066 m ³
Ilość odprowadzonych ścieków oczyszczonych:		

dobowo	18 295,20 m ³	2 761,1 m ³
rocznie	6 677 750 m ³	1 007 066 m ³

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.

Tabela 41. Procent oczyszczenia ścieków na terenie miasta Zabrze z podziałem na sposób oczyszczania w 2011 r.

Procent oczyszczonych ścieków na terenie miasta Zabrze z podziałem na sposób oczyszczania		
Wskaźnik	Oczyszczalnia „Śródmieście”	Oczyszczalnia „Mikulczyce”
ChZT [*]	96,81 %	96,14 %
BZT ₅ ^{**}	99,02 %	98,92 %
Zawiesina	98,87 %	98,71 %
Azot	94,09 %	92,05 %
Fosfor	95,49 %	95,23 %
[*] Chemiczne zużycie tlenu – def. GUS: Pojęcie umowne oznaczające ilość tlenu zużywanego w procesie chemicznego utleniania ścieków za pomocą dwuchromianu potasu. ^{**} Biochemiczne zużycie tlenu – def. GUS: Pojęcie umowne oznaczające ilość tlenu zużywanego w określonym czasie na utlenienie w warunkach aerobowych substancji organicznych, zawartych w wodzie lub ściekach, przy udziale żywych bakterii i enzymów pozakomórkowych. Proces biochemicznego utleniania związków organicznych trwa ok. 20 dób, a najintensywniej przebiega w czasie pierwszych pięciu dób. W kraju przyjęto oznaczać pięciodobowe b.z.t. tzw. BZT₅ w temp. 20 stopni C. Jest to jeden z ważniejszych wskaźników zanieczyszczenia wód substancjami organicznymi, oznaczany dla kontroli jakości wód, do określania podatności ścieków na biologiczne oczyszczanie, ich wpływu na odbiornik i kontroli pracy oczyszczalni ścieków.		

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.

Tabela 42. Długość sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Zabrze, lata 2008-2011.

Rodzaj sieci:	2008 r.	2009 r.	2010 r.		2011 r.	
	km	km	km	%	km	%
ogólnospławna	33,2	33,2	20,1	6,01	20,1	6,01
sanitarna	204,9	203,4	253,2	75,67	253,2	75,67
łłoczne	b.d.	b.d.	25,0	7,47	25,0	7,47
przyłącza	16,6	16,5	36,3	10,85	36,3	10,85
Razem	253,1	254,7	334,6	100	334,6	100

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.

Tabela 43. Przedział wiekowy sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Zabrze, lata 2008-2011.

Okres eksploatacji:	2008 r.		2009 r.		2010 r.		2011 r.	
	km	%	km	%	km	%	km	%
do 5 lat	32,3	12,76	34,9	13,70	155,3	46,42	154,9	46,29
od 6 do 10 lat	28,5	11,26	28,6	11,23	32,3	9,65	32,2	9,62
od 11 do 20 lat	2,5	0,99	1,6	0,63	0,9	0,27	0,2	0,06
od 21 do 30 lat	74,9	29,59	73,6	28,90	67,2	20,08	68,6	20,50
od 31 do 50 lat	52,4	20,70	55,1	21,63	52,3	15,63	48,0	14,35
powyżej 50 lat	62,5	24,69	60,9	23,91	26,6	7,95	30,7	9,18
Razem	253,1	100	254,7	100	334,6	100	334,6	100

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.

Ponadto w 2011 roku na terenie miasta Zabrze:

- Liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej stanowiła 99,4% wszystkich gospodarstw domowych.
- Liczba użytkowników sieci kanalizacyjnej według ilości przyłączy wynosiła 10 751.
- Średniodobowa produkcja ścieków komunalnych (zafakturowanych) wynosiła 17 tys. m³ na dobę.

Poniżej w tabeli opisano ilość odebranych (zafakturowanych) ścieków wytworzonych między innymi przez gospodarstwa domowe i przemysł w 2011 roku na terenie miasta Zabrze:

Tabela 44. Ilość wytworzonych ścieków w 2011 r. na terenie miasta Zabrze.

Wytworzone ścieki na terenie miasta Zabrze przez:	w m ³
Gospodarstwa domowe	5 079 347
Przemysł	388 074

Pozostali	743 569
Razem	6 210 990

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.

Ceny jednostkowe za odprowadzanie ścieków na terenie miasta Zabrze dla poszczególnych odbiorców w 2011 roku wynosiły odpowiednio:

Tabela 45. Ceny jednostkowe za odprowadzanie ścieków na terenie miasta Zabrze w 2011 r.

Ceny jednostkowe za odprowadzenie ścieków dla:	zł/m³
Odbiorcy odprowadzającego ścieki poprzez przyłącze nie będące w posiadaniu spółki wod-kan.	6,20
Odbiorcy odprowadzającego ścieki poprzez przyłącze będące w posiadaniu spółki wod-kan.	6,22

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.

Okres amortyzacji sieci wodociągowej i kanalizacyjnej:

- 22 lata (amortyzacja roczna 4,5%),
- 40 lat (amortyzacja roczna 2,5%) dla sieci powstałej w wyniku realizacji projektu „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze”.

Czas po jakim wymagana jest faktyczna wymiana sieci wodociągowej określany jest na podstawie decydujących czynników kwalifikujących sieć wodociagową do wymiany.

Czynnikami tymi są:

- współczynnik awaryjności sieci,
- współczynnik strat wody,
- właściwości hydrauliczne sieci.

Natomiast czynnikiem decydującym o konieczności wymiany sieci kanalizacyjnej są wyniki diagnostyki sieci po przeprowadzeniu inspekcji TV.

Procent sieci na terenie miasta Zabrze , która wymaga wymiany:

- wodociągowa około 23%
- kanalizacyjna około 40%.

Procent sieci na terenie miasta Zabrze, która została wymieniona w 2011 roku:

- wodociągowa 0,73%,
- kanalizacyjna 0,10%.

Poprawa gospodarki wodno-ściekowej:

Jednostka Realizująca Projekt 2

ul. Targowa 2, 41-800 Zabrze,

nr tel. 32 277 62 80, 32 277 62 94,

www.fs.zabrze.pl

jrp@wodociagi.zabrze.pl

Zrealizowany Projekt Nr 2004/PL/16/C/PE/027 pn. "Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze" dofinansowany zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej z dnia 21 grudnia 2004 roku ze środków Funduszu Spójności objął swym zasięgiem ponad 80% powierzchni miasta. Realizacja tego projektu stworzyła okazję do uporządkowania w krótkim czasie gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta Zabrze i skróciła drogę do uzyskania standardów zgodnych z zapisami Traktatu Akcesyjnego i obowiązującymi przepisami polskimi i unijnymi. W dniu 19 listopada 2010 roku została podpisana z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie Umowa o dofinansowanie Projektu Nr POIS.01.01.00-00-092/08, pn. „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze. Etap II”. Przedmiotem umowy jest udzielenie Beneficjentowi, czyli Gminie Zabrze dofinansowania na realizację ww. Projektu w ramach działania 1.1. priorytetu I Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013. Zgodnie z zapisami ww. umowy:

- całkowity koszt Projektu wynosi 355 113 709, 19 zł.
- kwota dotacji wynosi 225 358 917, 55 zł.

- udział własny Gminy Zabrze oraz Zabrzeńskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. wynosi 129 754 791, 64 zł.

W ramach Projektu pn. "Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze. Etap II" poza trzema umowami na usługi realizowanych jest 8 kontraktów na roboty budowlane:

Kontrakt 1 Poprawa gospodarki ściekowej w dzielnicy Pawłów

W ramach kontraktu przewidziana jest:

- budowa i przebudowa kanalizacji sanitarnej – ok. 23,3 km
(grawitacyjna – ok. 22,7 km, tłoczona – ok. 0,6 km);
- budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej – ok. 20,8 km;
- budowa 1 przepompowni ścieków sanitarnych.

Kontrakt 2: Poprawa gospodarki ściekowej w dzielnicy Zaborze Południowe

W ramach kontraktu przewidziana jest:

- budowa i przebudowa kanalizacji sanitarnej – ok. 15,4 km
(grawitacyjna – ok. 15,0 km, tłoczona – ok. 0,4 km);
- budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej – ok. 14,9 km;
- budowa 2 sieciowych przepompowni ścieków sanitarnych.

Kontrakt 3: Poprawa gospodarki ściekowej w dzielnicy Zaborze Północne

W ramach kontraktu przewidziana jest:

- budowa i przebudowa kanalizacji sanitarnej – ok. 10,8 km
(grawitacyjna – ok. 10,7 km, tłoczona – ok. 0,16 km);
- budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej – ok. 14,2 km.

Kontrakt 4: Poprawa gospodarki ściekowej w dzielnicy Makoszowy

W ramach kontraktu przewidziana jest:

- budowa i przebudowa kanalizacji sanitarnej – ok. 5,3 km;
- budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej – ok. 7,5 km.

Kontrakt 5: Poprawa gospodarki ściekowej w dzielnicy Biskupice

W ramach kontraktu przewidziana jest:

- budowa i przebudowa kanalizacji sanitarnej – ok. 4,0 km;
- budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej – ok. 4,9 km.

Kontrakt 6: Poprawa gospodarki ściekowej w dzielnicy Mikulczyce

W ramach kontraktu przewidziana jest:

- budowa i przebudowa kanalizacji sanitarnej – ok. 4,7 km;
- budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej – ok. 5,2 km.

Kontrakt 7: Poprawa gospodarki ściekowej

– Kanalizacja sanitarna na osiedlu Wyzwolenia

W ramach kontraktu przewidziana jest:

- budowa i przebudowa kanalizacji sanitarnej – ok. 5,7 km
(grawitacyjna – ok. 4,6 km, tłoczona – ok. 1,1 km);
- budowa 1 sieciowej przepompowni ścieków wraz z przyłączami mediów.

Kontrakt 8: Przebudowa Oczyszczalni Ścieków

– Hermetyzacja obiektów

W ramach kontraktu przewidziane jest zaprojektowanie i wykonanie w oczyszczalni ścieków “Śródmieście”, w zakresie:

- hermetyzacji wybranych obiektów,
- instalacji do dezodoryzacji powietrza odprowadzonego z obiektów poddanych hermetyzacji;
- nowego stanowiska odbioru ścieków dowożonych, z wykorzystaniem istniejącej kontenerowej stacji zlewnej;
- renowacji i zabezpieczenia antykorozyjnego powierzchni narażonych na agresywne środowisko występujące w hermetyzowanych obiektach.

Realizacja przedstawionego projektu ma na celu dostosowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta Zabrze do wymagań Krajowego Programu Oczyszczania

Ścieków Komunalnych i stanowi ukończenie porządkowania gospodarki ściekowej na terenie aglomeracji Zabrze.

7.2 Gospodarka odpadami

Informacje o miejscach składowania odpadów według podziału na komunalne i przemysłowe oraz o stopniu ich zagospodarowania (stopień zapelnienia wysypiska śmieci).

Tabela 46. Informacje o miejscach składowania odpadów wg podziału na komunalne i przemysłowe oraz o stopniu ich zagospodarowania (stopień zapelnienia wysypiska śmieci).

Składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, na których są składowane odpady komunalne (stan na 31.12.2011 r.)	
Nazwa i adres składowiska	Miejskie Składowisko Odpadów Komunalnych w Zabrzu ul. Cmentarna 19 f, 41-800 Zabrze
Pojemność całkowita [m³]	276 286
Pojemność wypełniona [m³]	236 421

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Ekologii

Tabela 47. Sprawozdanie miesięcznie MOSiR Sp. z o. o. w Zabrzu 2011 r.

		2011
170101	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	1443,88
170102	Gruz ceglany	587
170107	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych	353,5
170504	Gleba i ziemia, w tym kamienie	7397,4
170506	Urobek z pogłębiania	0
170904	zmieszane odpady z budowy remontów, remontów i demontażu	3459,96
200203	Inne odpady nie ulegające biodegradacji	750,28
200301	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	16129,96
200303	Odpady z czyszczenia ulic i placów	121,68
200307	Odpady wielkogabarytowe	56,96
200399	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	0
	SUMA	30300,62

Źródło: MOSiR Sp. z o. o.

7.3 Ciepłownictwo

Na terenie miasta Zabrze dostawą energii ciepłej zajmują się 2 przedsiębiorstwa:

1. Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Spółka z o.o.,

ul. J. Goethego 3, 41-800 Zabrze

Używany skrót: **ZPEC Sp. z o.o.**

2. TERMA-DOM Spółka z o.o.,

ul. Bytomska 112 A, 41-800 Zabrze.

Długość sieci ciepłowniczej ZPEC Sp. z o.o. według rodzaju w latach 2008 - 2011 przedstawiono poniżej w tabeli:

Tabela 48. Długość sieci ciepłowniczej ZPEC Sp. z o.o., lata 2008-2011.

Długość sieci ciepłowniczej według rodzaju	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Sieci magistralne	19,81km	19,89 km	19,90 km	19,90 km
Sieci rozdzielcze	35,92 km	36,80 km	36,97 km	36,92 km
Przyłącza	29,76 km	30,54 km	32,60 km	33,16 km
Sieci niskoparametrowe	1,43 km	1,43 km	1,43 km	1,43 km

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

Szczegółowe dane dotyczące sieci ciepłowniczej ZPEC Sp. z o.o. opisano poniżej w zestawieniu:

Tabela 49. Sieć ciepłownicza ZPEC Sp. z o.o. w 2011 r.

Rodzaj	Długość	w tym: preizolowane				
Sieci magistralne	19,90 km	3,38 km				
Sieci rozdzielcze	36,92 km	14,63 km	sieci miejskie zasilane z FORTUM Zabrze S.A.		sieci osiedlowe zasilane z kotłowni osiedlowych	
			długość	w tym: preizolowane	długość	w tym: preizolowane
			33,02 km	13,96 km	3,90 km	0,67 km

Przylączy	33,16 km	22,57 km	sieci miejskie zasilane z FORTUM Zabrze S.A.		sieci osiedlowe zasilane z kotłowni osiedlowych	
			długość	w tym: preizolowane	długość	w tym: preizolowane
			30,96 km	21,27 km	2,20 km	1,30 km
Sieci niskoparametryczne	1,43 km	0,9 km				

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

Liczba użytkowników (kontrahentów umownych zgodnie z zawartymi Umowami Sprzedaży Ciepła) korzystających z poszczególnych sieci ciepłowniczych ZPEC Sp. z o. o. przedstawiona została w poniższej tabeli:

Tabela 50. Liczba odbiorców sieci ciepłowniczych ZPEC Sp. z o.o., lata 2008-2011.

Rok	Z sieci ciepłowniczej zasilanej z EC – Zabrze S.A. do 2010 r., a od 2010 r. z FORTUM	Z sieci ciepłowniczej zasilanej z kotłowni osiedlowych	Z kotłowni lokalnych
2008	973	68	4
2009	978	68	4
2010	979	67	4
2011	327	69	3

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

Sprzedaż oraz moc ciepła zamówionego i dostarczonego odbiorcom przez ZPEC Sp. z o. o. w poszczególnych latach przedstawia się następująco:

Tabela 51. Sprzedaż ciepła przez ZPEC Sp. z o. o. , lata 2008-2011.

	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Łączna ilość ciepła dostarczonego do mieszkań w Mieście Zabrze	1 178 759 GJ	1 173 209,06 GJ	1 164 540 GJ	744 876 GJ
Moc cieplna zamówiona przez odbiorców na dzień 31.12.	238,8 MW	233,8 MW	229,7 MW	228,9 MW*
Średnioroczna za rok:	b.d.	237,5MW	232,7 MW	232,0 MW*
*w tym Miasto Ruda Śląska 43,0 MW				

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

Parametry (temperatura, ciśnienie) przesyłanej energii:

Tabela 52. Parametry przesyłanej energii przez ZPEC Sp. z o. o.

Sieć ciepłownicza zasilana z FORTUM Zabrze S.A.:	Temperatury: zasilanie/powrót	135/65°C
	Ciśnienie ruchowe: zasilanie/powrót	0,85/0,12 MPa
Sieć ciepłownicza zasilana z kotłowni osiedlowej Helenka:	Temperatury: zasilanie/powrót	130/70°C
	Ciśnienie ruchowe: zasilanie/powrót	0,48/0,21 MPa
Sieć ciepłownicza zasilana z kotłowni osiedlowej Rokitnica	Temperatury: zasilanie/powrót	110/70°C
	Ciśnienie ruchowe: zasilanie/powrót	0,44/0,26 MPa
Kotłownie lokalowe	Temperatury: zasilanie/powrót	90/70°C
	Ciśnienie ruchowe: zasilanie/powrót	0,22/0,17 MPa

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

Zasób ZPEC Sp. z o.o. składa się z 2 kotłowni osiedlowych, 4 kotłowni lokalnych oraz 1 kotłowni pracującej na potrzeby własne. System ciepłowniczy ZPEC Sp. z o.o. obejmuje dostawę ciepła do dzielnic: Zaborze Południe, Zaborze Północ, Helenka, Centrum Południe, Centrum Północ, Osiedla Kotarbińskiego, Osiedla Janek, Osiedla Kopernik, Biskupice, Grzybowice i w części Osiedla Maciejów. Ilość węzłów ciepłych wynosi 675 w tym 79 zasilanych z kotłowni osiedlowych z czego własność ZPEC Sp. z o. o. stanowi 459 węzłów z czego 50 zasilanych jest z kotłowni osiedlowych. Rodzaj energii dostarczanej przez ZPEC Sp. z o. o. to energia cieplna na cele centralnego ogrzewania,

wentylacji i ciepłej wody użytkowej, zawarta w gorącej wodzie o zmiennej temperaturze, zależnej od warunków atmosferycznych, regulowana według zasad ustalonych dla systemu ciepłowniczego ZPEC Sp. z o.o..

Na terenie dzielnic miasta Zabrze: Mikulczyce, Biskupice, Rokitnica, energia ciepła dostarczana jest przez TERMA-DOM Sp. z o.o. w oparciu o posiadane koncesje. Przedsiębiorstwo sprzedało w 2011 roku ciepło ogółem do 78 odbiorców, których można podzielić na 4 podstawowe grupy, tak jak opisano to poniżej w tabeli:

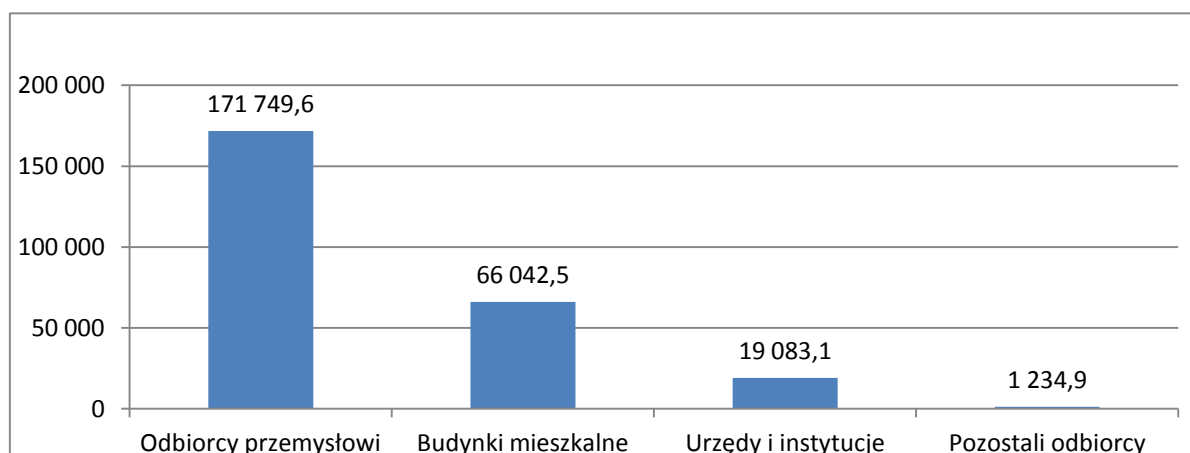
Tabela 53. Odbiorcy ciepła z TERMA-DOM Sp. z o. o., lata 2009-2011.

Odbiorcy ciepła	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Odbiorcy przemysłowi (zakłady produkcyjno-przemysłowe)	10	9	9
Budynki mieszkalne (wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie)	48	48	50
Urzędy i instytucje (szkoły, przedszkola, szpitale, inne)	10	9	9
Pozostali (sklepy, drobni przedsiębiorcy, itp.)	9	9	10

Źródło: TERMA-DOM Sp. z o.o.

Poniżej struktura sprzedaży przez TERMA-DOM Sp. z o. o. energii cieplnej odbiorcom w poszczególnych grupach na terenie miasta Zabrze w 2011 roku:

Wykres 1. Sprzedaż przez TERMA-DOM Sp. z o. o. na terenie miasta Zabrze energii cieplnej w 2011r. z wydzieleniem poszczególnych grup odbiorców, GJ.

Źródło: TERMA-DOM Sp. z o.o.

Następnie poniżej zestawiono powyżej opisane dane z latami ubiegłymi:

Tabela 54. Sprzedaż energii cieplnej na terenie miasta Zabrze, TERMA-DOM Sp. z o. o., lata 2009-2011

Sprzedaż energii cieplnej	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Odbiorcy przemysłowi	144 900,5 GJ	174 443,9 GJ	171 749,6 GJ
Budynki mieszkalne	68 253,7 GJ	78 424,5 GJ	66 042,5 GJ
Urzędy i instytucje	23 509,3	25 935,9 GJ	19 083,1 GJ
Pozostali odbiorcy	883,1	1 739,8 GJ	1 234,9 GJ

Źródło: TERMA-DOM Sp. z o.o.

TERMA-DOM Sp. z o. o. w 2011 roku dostarczała energię ciepłą odbiorcom w postaci pary technologicznej oraz wody gorącej do celów ogrzewnictwa, co opisano poniżej w tabeli:

Tabela 55. Liczba odbiorców wg rodzaju pobieranej energii cieplnej, TERMA-DOM Sp. z o. o., lata 2009-2011.

Odbiorcy wg rodzaju energii cieplnej	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Liczba odbiorców w grupie parowej	2	1	1
Liczba odbiorców w grupach wodnych	75	74	77
w tym: odbiory z sieci „wysokich” parametrów WP, zaś pozostali odbiorcy zasilani z sieci „niskich parametrów NP.	3	3	4

Źródło: TERMA-DOM Sp. z o.o.

Długość sieci ciepłowniczej TERMA-DOM Sp. z o. o. według rodzaju:

Tabela 56. Sieć ciepłownicza TERMA-DOM Sp. z o.o., 2011 rok.

Rejon	Magistralne	Rozdzielcze	Przylącza	Łącznie:
Długość rurociągów* (m)				
Biskupice - Rokitnica	13 793	7 414	5 275	26 452
Mikulczyce	1 652	2 313	1 703	5 668
RAZEM:	15 445	9 727	6 978	32 150

Długości odcinków sieci (m)				
Biskupice - Rokitnica	5 904	3 606	2 316	11 826
Mikulczyce	826	1 157	852	2 835
RAZEM:	6 730	4 763	3 168	14 661
*Uwaga: długości liczone dla sieci jako systemu dwóch (lub trzech, czterech) rurociągów zasilających i powrotnych.				

Źródło: TERMA-DOM Sp. z o.o

Parametry przesyłanej energii przez TERMA –DOM Sp. z o.o.:

- para wodna: 350⁰ C /1,0 MPa
- gorąca woda do celów c.o. i c.w.u.: 130/70⁰C (WP) oraz 95/70⁰C (NP.).

7.4 Energia elektryczna

Na terenie miasta Zabrze w 2011 roku dystrybucją energii elektrycznej zajmowała się

TAURON DYSTRYBUCJA S.A.,

ul. Portowa 14 a, 44-100 Gliwice.

Poniżej w tabelach przedstawione zostały przedmiotowe dane dotyczące liczby odbiorców i zużycia energii elektrycznej na terenie miasta Zabrze w 2011 roku:

Tabela 57. Liczba odbiorców energii elektrycznej na terenie miasta Zabrze w 2011 r.

LICZBA ODBIORCÓW ENERGII ELEKTRYCZNEJ	2011 r.
NA WYSOKIM NAPIĘCIU – TARYFY A	2
NA ŚREDNIM NAPIĘCIU – TARYFY B	95
NA NISKIM NAPIĘCIU – TARYFY C + R	4 962
NA NISKIM NAPIĘCIU – TARYFY G (GOSPODARSTWA DOMOWE)	75 652
RAZEM	80 711

Źródło: TAURON DYSTRYBUCJA S. A.

Tabela 58. Zużycie energii elektrycznej na terenie miasta Zabrze w 2011 r.

ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ	2011 r.
NA WYSOKIM NAPIĘCIU – TARYFY A	89 238,04
NA ŚREDNIM NAPIĘCIU – TARYFY B	189 609,66
NA NISKIM NAPIĘCIU – TARYFY C + R	75 396,43
NA NISKIM NAPIĘCIU – TARYFY G (GOSPODARSTWA DOMOWE)	138 351,11
RAZEM	492 595,24

Źródło: TAURON DYSTRYBUCJA S. A.

7.5 Cmentarnictwo

Na terenie Zabrze zlokalizowanych jest 19 cmentarzy. Cmentarz komunalny znajduje się przy ulicy Pokoju i stanowi 2,02 ha powierzchni. Administrowany jest przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

W Zabrzu znajduje się również cmentarz żydowski, położony przy ulicy Cmentarnej, założony w 1871 roku. Cmentarz ten, wpisany jest do rejestru zabytków Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

CMENTARZE:

1. Cmentarz Komunalny przy ul. Pokoju - Parafia Rzym.-Kat. Pw. Świętego Andrzeja Apostoła;
2. Cmentarz Parafialny przy ul. Wolności 189 - Parafia Rzym.-Kat. Pw. Świętego Andrzeja Apostoła (zamknięty);
3. Cmentarz Parafialny przy ul. Ptasiej -Rzym.-Kat. Parafia Pw. Świętego Józefa, Parafia Rzymsko-Katolicka Pw. Świętej Anny;
4. Cmentarz Parafialny przy ul. Wolności 446- Rzym.-Kat. Parafia św. Franciszka ;
5. Cmentarz Parafialny przy ul. Wiosennej -Rzym.-Kat. Parafia św. Jana i Pawła ;
6. Cmentarz Parafialny przy ul. Paderewskiego - Rzym.-Kat. Parafia Bożego Ciała;

7. Cmentarz Parafialny przy ul. Wyszyńskiego 14 - Rzym.-Kat. Najświętszego Serca Pana Jezusa;
8. Cmentarz Parafialny przy ul. Ofiar Katynia 14 - Rzym.-Kat. św. Wawrzyńca;
9. Cmentarz Wyznania Mojżeszowego przy ul. H. Sawickiej -Skarb Państwa;
10. Cmentarz Ewangelicki przy ul. H. Sawickiej - Parafia Ewangelicko-Augsburska;
11. Cmentarz Parafialny przy ul. Bytomskiej - Rzym.-Kat. Pw. św. Jana Chrzciciela ;
12. Cmentarz Parafialny przy ul. Ogrodowej - Rzym.-Kat. Pw. św. Jana Chrzciciela ;
13. Cmentarz Parafialny przy ul. Kondratowicza - Rzym.-Kat. Pw. św. Macieja Apostoła ;
14. Cmentarz Parafialny przy ul. Szczecińskiej - Rzym.-Kat. Pw. Matki Bożej Różańcowej;
15. Cmentarz Parafialny przy ul. Joachima Lelewela - Parafia Ewangelicko-Augsburska
16. Cmentarz Parafialny przy ul. Rogoźnickiej - Rzym.-Kat. Pw. Świętego Pawła

17. Cmentarz Parafialny przy ul. Pokoju- Parafia Rzym.-Kat. Pw. Świętego Andrzeja Apostoła;
18. Cmentarz Parafialny przy ul. Staromiejskiej- Parafia Rzym.-Kat. Pw. Świętego Andrzeja Apostoła;
19. Cmentarz Parafialny przy ul. Wolności przy kościele- Parafia Rzym.-Kat. Pw. Świętego Andrzeja Apostoła.

7.6 Gazownictwo

Na terenie miasta Zabrze na dzień 31 grudnia 2011 roku zaewidencjonowanych było 25 sztuk stacji redukcyjno – pomiarowych (SRP), w tym 10 sztuk SRP I^o oraz 15 sztuk SRP II°. Ponadto na terenie miasta przesyłany jest gaz ziemny wysokometanowy.

8 Gospodarowanie nieruchomościami

Gospodarowanie Mieszkaniowym Zasobem Miasta Zabrze odbywa się zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (tekst jednolity Dz. U. nr 31 z 2005 roku, poz. 266 z późn. zm.), który mówi, iż tworzenie warunków do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej jest zadaniem własnym gminy. Gmina, na zasadach i w wypadkach przewidzianych w tej ustawie, zapewnia lokale socjalne i lokale zamienne, a także zaspokaja potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich dochodach. Gmina powinna wykonywać zadania, o których mowa powyżej, wykorzystując mieszkaniowy zasób gminy lub w inny sposób. W celu zapewnienia lokali socjalnych i lokali zamiennych oraz zaspokojenia potrzeb gospodarstw domowych o niskich dochodach Miasto Zabrze utrzymuje zasób mieszkaniowy.

Następnie w celu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych pozostałych członków wspólnoty samorządowej Miasto Zabrze podejmuje wszelkie działania, aby tworzyć warunki do realizacji na terenie miasta mieszkaniowych inwestycji budowlanych w ramach społecznego budownictwa czynszowego, budownictwa deweloperskiego i indywidualnego. Priorytetowym zadaniem w tym zakresie jest kontynuowanie prac związanych z powstawaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i uzbrajaniem działek budowlanych, co pozwala na zdynamizowanie przygotowania i zbywania przez Miasto Zabrze nieruchomości gruntowych pod indywidualne budownictwo mieszkaniowe.

Miasto Zabrze dysponuje mieszkaniowym zasobem gminy, w skład którego wchodzi lokale mieszkalne położone w budynkach: komunalnych, wspólnot mieszkaniowych z udziałem Miasta Zabrze oraz prywatnych, pozostających w posiadaniu spółki komunalnej.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące wielkości mieszkaniowego zasobu komunalnego w latach 2007-2011:

Tabela 59. Mieszkaniowy zasób komunalny Miasta Zabrze, lata 2007-2011.

WYSZCZEGÓLNIENIE	LATA (STAN NA KONIEC ROKU)				
	2007	2008	2009	2010	2011

Liczba lokali mieszkalnych	18 383	17 982	17 262	16 417	15 327
Łączna powierzchnia lokali mieszkalnych w m²	851 476	830 690	795 248	755 845	704 050
Przeciętna wielkość lokalu mieszkalnego w m²	46,32	46,20	46,07	46,04	45,94
w tym:					
Liczba lokali socjalnych	587	609	607	674	699
Łączna powierzchnia lokali socjalnych w m²	22 188,60	23 350,50	23 585,50	26 136,17	27 423,26
Przeciętna wielkość lokalu socjalnego w m²	37,80	38,34	38,82	38,78	39,23

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zarządzania Nieruchomościami.

Analizując powyższe zestawienie danych należy stwierdzić, iż mieszkaniowy zasób Miasta Zabrze ulega stopniowemu pomniejszeniu. Odnotowany spadek wielkości mieszkaniowego zasobu komunalnego w głównej mierze jest wynikiem dokonywania sprzedaży lokali mieszkalnych na rzecz najemców z zastosowaniem bonifikaty od ceny sprzedaży.

Dane dotyczące sprzedaży lokali mieszkalnych z zasobu komunalnego w latach 2007-2011 opisano poniżej w tabeli:

Tabela 60. Sprzedaż mieszkań komunalnych w latach 2007-2011.

SPRZEDAŻ MIESZKAŃ	LATA				
	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba sprzedanych lokali mieszkalnych	532	445	818	918	1 064

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zarządzania Nieruchomościami.

Podsumowując zagadnienie pomniejszania zasobu mieszkaniowego Miasta Zabrze następuje one poprzez:

- 1) zbywanie lokali mieszkalnych na rzecz najemców,
- 2) sprzedaż lokali mieszkalnych w drodze przetargu lub negocjacji,
- 3) rozbiórkę budynków,
- 4) zwrot właścicielom zarządu nieruchomości,
- 5) wnoszenie nieruchomości jako aportu do spółek prawa handlowego.

Natomiast powiększanie zasobu komunalnego powodują następujące czynniki:

- 1) przejmowanie zakładowych budynków mieszkalnych,
- 2) nabywanie budynków w drodze sprzedaży, darowizny na wniosek zainteresowanych podmiotów lub zrzeczenia się przez dotychczasowego właściciela,
- 3) adaptacja komunalnych budynków użytkowych na cele mieszkaniowe,
- 4) budownictwo mieszkaniowe.

Zasób mieszkaniowy Miasta Zabrze został przez Prezydent Miasta Zabrze *zarządzeniem nr 66/ZN/08 z dnia 20.02.2008 r. w sprawie podziału mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Zabrze na kategorie* podzielony na trzy następujące kategorie:

- 1) **Kategoria A**, która obejmuje lokale mieszkalne, znajdujące się w przymusowym zarządzie lub będące własnością gminy, które nie zostaną sprywatyzowane i będą służyły realizacji potrzeb gminy w zakresie dostarczania lokali socjalnych, zamiennych oraz lokali dla gospodarstw domowych o niskich dochodach.
- 2) **Kategoria B**, która obejmuje lokale mieszkalne znajdujące się :
 - a) w budynkach istniejących wspólnot mieszkaniowych,
 - b) w budynkach komunalnych stanowiących część budynków wieloklatkowych, będących architektoniczną całością, a podzielonych na odrębne nieruchomości, w których znajduje się przynajmniej jedna wspólnota mieszkaniowa, a pozostała część budynku wieloklatkowego jest komunalna,
 - c) w budynkach komunalnych położonych w bezpośrednim sąsiedztwie budynków wspólnot mieszkaniowych.

Lokale kategorii B mogą zostać zbyte na wniosek najemcy albo, jako pustostany, w drodze przetargu lub negocjacji.

- 3) **Kategoria C**, która obejmuje lokale mieszkalne, które zostaną przeznaczone do sprzedaży w pierwszej kolejności, a znajdujące się w budynkach wspólnot mieszkaniowych, w których udział Miasta Zabrze wynosi mniej niż 20%.

W ślad za ustanowionym powyżej opisanym podziałem mieszkaniowego zasobu Miasta Zabrze dokonano wytypowania nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży w oparciu o zarządzenie nr 389/ZN/08 Prezydenta Miasta Zabrze z dnia 11.07.2008 roku w sprawie przyjęcia wykazu nieruchomości zabudowanych budynkami wielolokalowymi przeznaczonych do prywatyzacji.

Mieszkaniowy zasób Miasta Zabrze składa się w większości z budynków wybudowanych w okresie sprzed drugiej wojny światowej. Z uwagi na ten fakt i postępujące zużycie eksploatacyjne, zasób ten jest poważnie zdekapitalizowany i wymaga cyklicznych nakładów finansowych na utrzymywanie go w stanie zdatnym do eksploatacji. Stan techniczny budynków w zasobie spowodował konieczność podziału mieszkaniowego zasobu Miasta Zabrze na cztery kategorie, które zostały opisane poniżej w tabeli. Poszczególne budynki były kwalifikowane do poszczególnych kategorii na podstawie corocznych i pięcioletnich przeglądów budowlanych z uwzględnieniem zaleceń w nich zawartych.

Tabela 61. Klasyfikacja budynków z mieszkaniowego zasobu Miasta Zabrze ze względu na ich stan techniczny.

KATEGORIA	KLASYFIKACJA BUDYNKÓW	STAN TECHNICZNY
A	wymagający prac remontowych w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców	budynek wykwaterowany lub przeznaczony do rozbiórki, konieczność wymiany instalacji gazowej lub uszczelniania przewodów kominowych
B	wymagający prac celem zapobiegania degradacji substancji budynku	konieczność remontu dachu, naprawy elewacji, wymiany instalacji wodnej lub kanalizacyjnej
C	wymagający poprawy standardu	konieczność wymiany stolarki okiennej i drzwiowej, instalacji elektrycznej, termo renowacji, likwidacji szamb i suchych ubikacji, przeprowadzenia robót ogólnobudowlanych
D	niewymagający prac remontowych	w najbliższym czasie nie zachodzi konieczność prowadzenia prac remontowych

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zarządzania Nieruchomościami.

Z analizy zebranych danych wynika, iż większość budynków z mieszkaniowego zasobu Miasta Zabrze potrzebuje wykonania prac w celu uniknięcia degradacji substancji budynku, w szczególności remontu dachu, naprawy elewacji lub wymiany instalacji wodnej lub kanalizacji, jak również podniesienia standardu poprzez wymianę stolarki okiennej

lub drzwiowej, instalacji elektrycznej, termorenowacji, likwidacji szamb i suchych ubikacji, bądź przeprowadzenia robót ogólno- budowlanych. Ponadto w ramach zasobu mieszkaniowego Miasta Zabrze w 2011 roku odnotowano 490 pustostanów lokali mieszkalnych, z tego do remontu kapitalnego 486. Szczegółowe informacje o sposobie zagospodarowania zgłoszonych pustostanów lokali mieszkalnych przedstawiono poniżej w tabeli:

Tabela 62. Zestawienie zbiorcze zwolnionych lokali mieszkalnych (pustostanów) w 2011 r.

ZARZĄDCA:	Ogółem	Docelowe	Do kapitalnego remontu	z tego:										
				Socjalne	Do przyłączenia	Zwrot właścicielowi	Czynsz licytowany	Do sprzedaży	Zmiana używalności	Zarządzania	Zablokowane	Podwójne lub anulowane	Zasiedlone z listy	Zablokowane do sprzedaży
Jednostka Obsługi Finansowej Gospodarki Nieruchomościami	307	1	306	117	13	-	2	17	1	11	3	2	124	16
Zarząd Budynków Mieszkaniowych – Towarzystwo Budownictwa Społecznego p. z o. o.	183	3	180	4	8	-	-	22	-	21	4	2	116	3
Razem:	490	4	486	121	21	-	2	39	1	32	7	4	240	19

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zarządzania Nieruchomościami

Ostatecznie w 2011 roku łącznie wykonano 24 rozbiórki i wyburzeń budynków oraz obiektów użytkowych.

Zakres potrzeb mieszkaniowych w mieście wyznacza liczba wniosków o przyznanie mieszkania komunalnego złożonych w tutejszym Urzędzie Miejskim w Wydziale Zarządzania Nieruchomościami, który prowadzi:

- 1) Listę oczekujących na mieszkanie komunalne (scaloną).
- 2) Listę oczekujących na mieszkanie komunalne socjalne.

Informację o ilości złożonych wniosków o przyznanie mieszkania z zasobu komunalnego w okresie lat 2007-2011 przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 63. Ilość wniosków o przyznanie mieszkania komunalnego w latach 2007-2011.

WNIOSKI O MIESZKANIE KOMUNALNE	LATA				
	2007	2008	2009	2010	2011
graniczna pozycja nadana na liście oczekujących na mieszkanie komunalne na dzień 31.12. kolejnego roku	19 055	20 332	21 256	22 129	23 298
liczba niezrealizowanych wniosków mieszkaniowych złożonych do dnia 31.12. kolejnego roku*	12 344	13 619	14 543	13 574	11 802
* oceny aktualności wniosków dokonano wg stanu na dzień 01.01.2012 r.					

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zarządzania Nieruchomościami.

Jednym z zadań gminy w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej jest dostarczanie lokali socjalnych w celu realizacji wyroków eksmisyjnych, zarówno w obrębie własnego zasobu jak i zasobów mieszkaniowych należących do innych gestorów. Zgodnie ze stanem na dzień 31.12.2011 roku na mieszkanie socjalnie oczekuje 2095 gospodarstw domowych, w tym 1796 tych gospodarstw jest uprawnionych do jego uzyskania na podstawie wyroku sądu orzekającego eksmisję z zajmowanego lokalu. Pozostałe gospodarstwa domowe oczekują na pozyskanie mieszkania socjalnego na podstawie pozytywnej opinii Społecznej Komisji Mieszkaniowej z uwagi na trudną sytuację rodzinną i materialną.

Bardziej szczegółową informację o liczbie wyroków eksmisyjnych z prawem do lokalu socjalnego na terenie miasta Zabrze według stanu na dzień 31.12.2011 roku przedstawia poniżej opracowana tabela:

Tabela 64. Liczba wyroków eksmisyjnych z prawem do lokalu socjalnego na terenie miasta Zabrze (stan na dzień 31.12.2011 r.).

LICZBA WYROKÓW EKSMISYJNYCH Z PRAWEM DO LOKALU SOCJALNEGO
--

NA TERENIE MIASTA ZABRZE – stan na dzień 31.12.2011 R.	
WŁAŚCICIEL LOKALU	IŁOŚĆ WYROKÓW
Miasto Zabrze	952
SRK S. A./TERMA – DOM SP. Z O.O.	293
GSM LUIZA	229
Zabrzańska Spółdzielnia Mieszkaniowa	84
Lokalne Zrzeszenie Właścicieli Lokali	133
AGAREX SP. Z O.O.	11
SM MAKOSZOWIANKA	8
Pozostali	86
Razem	1 796

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zarządzania Nieruchomościami.

Następnie poniżej w formie tabeli przedstawiono informację dotyczącą liczby wyroków eksmisyjnych bez prawa do lokalu socjalnego, co oznacza, iż sąd orzekając eksmisję z zamieszkanego lokalu mieszkalnego, nie przyznał dłużnikowi prawa do lokalu socjalnego, w takich przypadkach wierzyciel lub gmina mogą wskazać osobie eksmitowanej pomieszczenie tymczasowe.

Tabela 65. Liczba wyroków eksmisyjnych bez prawa do lokalu socjalnego na terenie miasta Zabrze (stan na dzień 31.12.2011 r.).

LICZBA WYROKÓW EKSMISYJNYCH BEZ PRAWA DO LOKALU SOCJALNEGO NA TERENIE MIASTA ZABRZE – stan na dzień 31.12.2011 R.	
WŁAŚCICIEL LOKALU	IŁOŚĆ WYROKÓW
Miasto Zabrze	357
SRK S. A./TERMA – DOM SP. Z O.O.	9
GSM LUIZA	10
Zabrzańska Spółdzielnia Mieszkaniowa	17
Lokalne Zrzeszenie Właścicieli Lokali	8
AGAREX SP. Z O.O.	1
SM MAKOSZOWIANKA	5
Pozostali	40
Razem	447

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zarządzania Nieruchomościami.

Zgodnie z art. 18 ust. 5 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, w przypadku, kiedy gmina nie

dostarczy lokalu socjalnego osobie uprawnionej do jego uzyskania na podstawie wyroku sądowego orzekającego eksmisję, właściciel może dochodzić od gminy odszkodowania pełnej wysokości za poniesione straty z tego tytułu.

W ramach posiadanego komunalnego zasobu mieszkaniowego Miasto Zabrze nie ma możliwości zapewnić wystarczającej liczby lokali mieszkalnych dla zabezpieczenia realizacji wyroków eksmisyjnych. Z uwagi na ograniczone możliwości w tym zakresie oraz wobec kolejnych wezwań do zapłaty odszkodowania za niedostarczenie lokali kierowanych pod adresem gminy przez poszczególnych gestorów Miasto Zabrze zawiera z nimi comiesięczne porozumienia w których określone są wysokości odszkodowań za niedostarczenie lokalu socjalnego. W przypadku braku możliwości ugody w sprawie zaspokojenia roszczenia rozstrzygnięcie w kwestii wysokości odszkodowania należy do sądu powszechnego. Miasto Zabrze stosuje też uzupełniającą formę dostarczania lokali socjalnych jest to wynajmowanie lokali mieszkalnych od gestorów innych zasobów mieszkaniowych w celu wskazania ich jako mieszkań socjalnych osobom oczekującym na realizację wyroku orzekającego opuszczenie innego lokalu w zasobach tego gestora. Obecnie takie rozwiązanie Miasto Zabrze stosuje we współpracy z Górnośląską Spółdzielnią Mieszkaniową „Luiza” (wynajmowanych jest 9 lokali mieszkalnych) oraz z KK „Zabrze” (wynajmowany jest 1 lokal mieszkalny).

Ugodowa wysokość odszkodowania określana jest jako wysokość opłat należnych od byłego lokatora, wobec którego sąd orzekł eksmisję, pomniejszonych o dokonane przez niego wpłaty i pozyskiwany dodatek mieszkaniowy. Porozumienie w tej formie pozwala Miastu Zabrzu na uniknięcie kosztów sądowych i zastępstwa procesowego w sprawach o zasądzenie odszkodowania za niedostarczenie lokalu socjalnego.

Wielkość wydatków poniesionych w latach 2007-2011 przez Miasto Zabrze na odszkodowania za niedostarczenie lokalu socjalnego oraz najem lokali socjalnych od innych gestorów przedstawia poniższa tabela:

Tabela 66. Wydatki na odszkodowania za niedostarczenie lokali socjalnych oraz najem lokali socjalnych od innych gestorów w latach 2007-2011.

ODSZKODOWANIA ZA NIEDOSTARCZENIE LOKALI SOCJALNYCH ORAZ NAJEM LOKALI SOCJALNYCH OD INNYCH GESTORÓW					
LATA	2007	2008	2009	2010	2011
WYDATKI w zł	350 247	992 884	1 035 336	710 982	2 027 861

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zarządzania Nieruchomościami.

Zarządzanie mieszkaniowym zasobem Miasta Zabrze realizowane jest w sposób dwutorowy poprzez następujące podmioty:

1. **Jednostkę Obsługi Finansowej Gospodarki Nieruchomościami**, która została utworzona na podstawie uchwały nr XLIV/537/05 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 12 września 2005 roku w tej sprawie i działa zgodnie z uchwałą nr XLV/561/05 z dnia 17 października 2005 w sprawie nadania Statutu jednostce budżetowej pod nazwą „Jednostka Obsługi Finansowej Gospodarki Nieruchomościami”. Obszarem działania tej jednostki są nieruchomości stanowiące własność lub współwłasność Miasta Zabrze, które nie zostały obciążone prawem użytkowania na rzecz Zarządu Budynków Mieszkaniowych – Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o. o.
2. **Zarząd Budynków Mieszkaniowych – Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.**, powstała z przekształcenia Zarządu Budynków Komunalnych w Zabrzu Sp. z o. o. i jest jednoosobową spółką Miasta Zabrze oraz kontynuatorem działalności Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Mieszkaniowej, które powstało w 1953 roku. Obszarem działania tej spółki są wspólnoty mieszkaniowe z udziałem Miasta Zabrze, które powierzyły zarządzanie nieruchomością wspólną tej spółce oraz budynki prywatne pozostające w posiadaniu spółki. Obecnie Zarząd Budynków Mieszkaniowych – Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o. o. zarządza lokalami mieszkalnymi wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Zabrze na podstawie umów użytkowania oraz porozumienia nr CRU/959/2006 zawartego w dniu 31.03.2006 roku pomiędzy Miastem Zabrze i Zarządem Budynków Komunalnych w Zabrzu Sp. z o. o. (obecnie Zarząd Budynków Mieszkaniowych-Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o. o.), którego przedmiotem były nieruchomości nie stanowiące mienia komunalnego, w stosunku do których gmina sprawowała zarząd, w szczególności nieruchomości, które w latach 1953-1994 zostały przejęte w przymusowy zarząd państwowy na podstawie decyzji administracyjnych

wydanych na rzecz poprzedników prawnych Zarządu Budynków Komunalnych w Zabrzu Sp. z o. o. lub Miasta Zabrze. W oparciu o wyżej wymienione porozumienie Miasto Zabrze odstąpiło od sprawowania zarządu nad tymi nieruchomościami z dniem 01.04.2006 roku, a podjęła go Zarząd Budynków Mieszkaniowych – Towarzystwo Budownictwa Mieszkaniowego Sp. z o.o..

Miasto Zabrze sukcesywnie prowadzi proces nabywania nieruchomości prywatnych w drodze spadkobrania lub zasiedzenia, bądź komunalizacji nieruchomości nabytych w tym trybie przez Skarb Państwa, w ten sposób stopniowo zmniejsza się ilość budynków na terenie miasta o nieuregulowanym stanie prawnym. Z powodu niskiego standardu, wysokiego stopnia wyeksploatowania substancji mieszkaniowej oraz z uwagi na wiek lokale w tych nieruchomościach przeważnie były przekwalifikowane na mieszkania socjalne. Na dzień 31.12.2011 roku 12% wszystkich lokali socjalnych na terenie miasta Zabrze to właśnie lokale znajdujące się w budynkach prywatnych w zarządzie przymusowym, a w 2007 roku znajdowało się w tych budynkach jeszcze 31% wszystkich lokali socjalnych.

Poniżej przedstawiono w tabeli wielkość mieszkaniowego zasobu Miasta Zabrze z podziałem na poszczególne typy budynków według stanu na dzień 31.12.2011 roku:

Tabela 67. Wielkość mieszkaniowego zasobu Miasta Zabrze z podziałem na poszczególne typy budynków (stan na dzień 31.12.2011 r.).

TYPY BUDYNKÓW	ZARZĄDCA LOKALI	POWIERZCHNIA LOKALI MIESZKALNYCH w m²	IŁOŚĆ LOKALI MIESZKALNYCH
Komunalny	JOFGN	220 147,57	4 462
Wspólnota mieszkaniowa	JOFGN	209 570,28	4 993
W użytkowaniu	ZBM-TBS SP. Z O.O.	222 509,73	4 827
Prywatny	ZBM-TBS SP. Z O.O.	51 822,98	1 045
Razem		704 050,56	15 327
w tym:	ZARZĄDCA LOKALI	POWIERZCHNIA LOKALI SOCJALNYCH w m²	IŁOŚĆ LOKALI SOCJALNYCH
Budynki komunalne /Wspólnoty	JOFGN	23 866,48	608

W użytkowaniu	ZBM-TBS SP. Z O.O.	454,12	11
Prywatny	ZBM-TBS SP. Z O.O.	3 102,36	80
Razem		27 423,26	699

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zarządzania Nieruchomościami.

Gospodarowanie Lokalowym Zasobem Miasta Zabrze odbywa się zgodnie z zasadą polityki czynszowej Miasta Zabrze, która w 2011 roku była prowadzona w oparciu o następujące zarządzenia:

- 1) Zarządzenie nr 908/ZNGL/04 Prezydenta Miasta Zabrze z dnia 22.12.2004 r. w sprawie ustalenia wysokości stawki wywoławczej czynszu najmu lokali użytkowych i garaży oddawanych w najem w drodze przetargu lub negocjacji oraz stawki czynszowej za lokale użytkowe oddawane w najem w trybie bezprzetargowym (z późn. zm.),
- 2) Zarządzenie nr 331/ZNGL/06 Prezydenta Miasta Zabrze z dnia 26.04.2006 r. w sprawie zawarcia umów najmu w drodze bezprzetargowej i ustalenia stawki czynszu najmu dla lokali użytkowych wynajmowanych na rzecz Miejskiej Biblioteki Publicznej i jej Filii w Zabrzu (z późn. zm.),
- 3) Zarządzenie nr 743/ZN/07 Prezydenta Miasta Zabrze z dnia 21.11.2007 r. w sprawie ustalenia wysokości stawki czynszowej za lokale użytkowe oddawane w najem zakładom zdrowotnej i innym podmiotom świadczącym usługi medyczne (z późn. zm.).

Wysokość stawki czynszu najmu za lokale użytkowe w 2011 roku, wynajmowane w trybie bezprzetargowym na rzecz:

- 1) podmiotów prowadzących działalność charytatywną, opiekuńczą, leczniczą, kulturalną, polityczną, oświatową, naukową, badawczo-rozwojową, wychowawczą lub sportowo-turystyczną, jeżeli prowadzona działalność nie ma charakteru zarobkowego,
 - 2) biur poselskich i senatorskich,
 - 3) Miejskiej Biblioteki Publicznej i jej filii w Zabrzu,
 - 4) zakładów opieki zdrowotnej i innym podmiotom świadczącym usług medyczne,
- wynosiła 2,10 zł/m² netto miesięcznie.

Następnie informacja o wysokości stawki wywoławczej czynszu najmu za 1 m² powierzchni lokali użytkowych proponowanych przez Miasto Zabrze do wynajęcia w 2011 roku w drodze przetargu lub w drodze negocjacji opisano poniżej w tabeli:

Tabela 68. Wysokość stawki wywoławczej czynszu najmu za 1 m² powierzchni lokali użytkowych z lokalowego zasobu Miasta Zabrze proponowanych do wynajęcia w 2011 r.

WYSOKOŚĆ STAWKI WYWOŁAWCZEJ CZYNSZU NAJMU ZA 1 m² POWIERZCHNI LOKALI UŻYTKOWYCH PROPONOWANYCH DO WYNAJĘCIA W 2011r.	
w drodze przetargu:	10 zł netto
w drodze negocjacji:	5 zł netto

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zarządzania Nieruchomościami.

Po dokonanej analizie danych dotyczących wynajmu lokali użytkowych z lokalowego zasobu Miasta Zabrze w drodze przetargu i w drodze negocjacji w 2011 roku średnia stawka czynszu najmu za 1 m² powierzchni lokali użytkowych wynosiła odpowiednio zgodnie z danymi w poniższej tabeli:

Tabela 69. Średnia stawka czynszu najmu za 1 m² powierzchni lokali użytkowych z lokalowego zasobu Miasta Zabrze w 2011 r.

ŚREDNIA STAWKA CZYNSZU NAJMU ZA 1 m² POWIERZCHNI LOKALI UŻYTKOWYCH Z LOKALOWEGO ZASOBU MIASTA ZABRZE W 2011r.	
Jednostka Obsługi Finansowej Gospodarki Nieruchomościami	10,90 zł netto
Zarząd Budynków Mieszkaniowych – Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o. o.	12,90 zł netto
Urząd Miejski w Zabrzu Wydział Zarządzania Nieruchomościami	6,73 zł netto

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zarządzania Nieruchomościami

Poniżej w tabeli jest prezentowane zestawienie ilościowe lokali użytkowych z lokalowego zasobu Miasta Zabrze w rozbiciu na lokale użytkowe będące przedmiotem najmu i pustostany:

Tabela 70. Zestawienie ilościowe lokali użytkowych z lokalowego zasobu Miasta Zabrze w rozbiciu na lokale użytkowe będące przedmiotem najmu i pustostany w 2011 r.

ZESTAWIENIE ILOŚCIOWE LOKALI UŻYTKOWYCH BĘDĄCYCH PRZEDMIOTEM NAJMU I PUSTOSTANY W 2011r. (LOKALOWY ZASÓB MIASTA ZABRZE)		
ZARZĄDZCA LOKALI	LOKALE UŻYTKOWE	PUSTOSTANY
Jednostka Obsługi Finansowej Gospodarki Nieruchomościami	721	118
Zarząd Budynków Mieszkaniowych – Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o. o.	234	33

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zarządzania Nieruchomościami

Ponadto w 2011 roku Wydział Zarządzania Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Zabrzu zarządzał 35 nieruchomościami zabudowanymi które objęło 7 umów najmu lokali użytkowych i 35 umów najmu nieruchomości, a 6 budynków było niezagospodarowanych. Natomiast w nieodpłatne użytkowanie oddanych było 50 nieruchomości.

Podsumowujące informacje dotyczące zasobu lokalowego Miasta Zabrze zostały opisane poniżej w formie tabeli :

Tabela 71. Gospodarka lokalowa Miasta Zabrze, lata 2010 - 2011.

Gminny zasób lokalowy w latach:	2010	2011
Mieszkania niezamieszkane (pustostany):	420	490
- docelowe (do natychmiastowego zasiedlenia):	10	4
- do remontu kapitalnego:	410	486
Lokale użytkowe wolne (pustostany):	9	151
Liczba lokali socjalnych i zamiennych w latach:	2010	2011
Lokale socjalne	674	699
Lokale zamienne	24	20
Liczba dokonanych przekwalifikowań lokali mieszkalnych na socjalne w latach:	2010	2011
	42	25
Liczba osób starających się o mieszkania komunalne na koniec lat:	2010	2011
	11 878	11 802
Liczba złożonych wniosków o mieszkanie komunalne w latach:	2010	2011
	bd.	1 119
Liczba lokali mieszkalnych znajdujących się w zasobach Międzygminnego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o. o. oraz stopień ich zamieszkania w latach:	2010	2011
	278	273

Liczba mieszkań oddanych do użytku w latach:		2010	2011
Zasób mieszkaniowy Międzygminnego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o. o.		29	24
Liczba lokali socjalnych przyznanych w latach:		2010	2011
		bd.	83
Stawki czynszu lokali komunalnych, socjalnych, użytkowych w 2011 r.:			
Lokale komunalne		do 30.06.2011 r. 4,70 zł-5,80 zł od 01.07.2011 r. 5,00 zł-6,00 zł	
Lokale socjalne		do 30.06.2011 r. 4,41 zł od 01.07.2011 r. 4,44 zł	
Dodatki mieszkaniowe		2010	2011
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych		49 510	
Suma wypłaconych dodatków mieszkaniowych		10 074 446,03 zł	

Źródło: Urząd Miejski w Zabrze, Wydział Zarządzania Nieruchomościami

9 Rynek Pracy

Pracodawcy na rynku pracy w Zabrzu.

Firmy zatrudniające 1000 i więcej osób to:

1. DB Schenker Rail Polska Spółka Akcyjna Zabrze, ul. Wolności 337,
2. Kompania Węglowa SA Oddział KWK "Sośnica - Makoszowy", 41-800 Zabrze ul. Makoszowska 24,
3. Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1 Im. Prof. Stanisława Szyszko Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach ul. 3-go Maja 13-15, 41-800 Zabrze,
4. Konsorcjum Ochrony Kopalń Spółka z o.o. ul. Józefa Lompy 11, 41-806 Zabrze.

Firmy zatrudniające 250-999 osób to:

1. Zabrzeńskie Zakłady Mechaniczne Spółka Akcyjna, 41-800 Zabrze ul.3 Maja 89
2. Kombinat Koksochemiczny "Zabrze" Spółka Akcyjna ,41-800 Zabrze ul. Pawliczka 1
3. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe "Rem-Bud" Spółka z o. o. 41-800 Zabrze, ul.Pawliczka 1
4. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Zabrzu 41-800 Zabrze, ul. Franklina Roosevelta 40
5. KAEFER Spółka Akcyjna 41-800 Zabrze ul. Gen. Zygmunta Padlewskiego 6
6. Logstor Ror Polska Spółka z o.o., 41-807 Zabrze ul. Handlowa 1
7. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowo-Transportowe "Kopalnie Rudzkie" Spółka z o.o., 41-806 Zabrze, ul. Józefa Lompy 11
8. Mostostal Zabrze Konstrukcje Przemysłowe Spółka Akcyjna (dawniej: Mostostal Zabrze ZPK sp. z o.o.) ,41-800 Zabrze, ul. Mikulczycka 15
9. Zabrzeńska Spółdzielnia Mieszkaniowa,41-800 Zabrze, ul. Pawła Ślęczka 1 A
10. Urząd Miejski, 41-800 Zabrze , ul. Powstańców Śląskich 5-7
11. "Społem" Zabrze Spółka z o.o.,41-800 Zabrze, ul. Przemysłowa 6
12. Szpital Specjalistyczny w Zabrzu, 41-800 Zabrze ,ul. Skłodowskiej-Curie 10
13. Śląskie Centrum Chorób Serca w Zabrzu, 41-800 Zabrze, ul. Szpitalna 2
14. Mostostal Zabrze Holding Spółka Akcyjna, 41-800 Zabrze, ul. Wolności 191
15. Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów I Kanalizacji z o.o., 41-800 Zabrze, ul. Wolności 215
16. Szpital Kliniczny nr 1 ul. 3-go Maja 13-15,

17. Budownictwo Urządzeń Gazowniczych Gazobudowa Spółka z o.o., 41-800 Zabrze, ul. Wolności 399
18. FORTUM Zabrze Spółka Akcyjna, 41-800 Zabrze, ul. Wolności 416
19. Szpital Miejski w Zabrzu Sp. z o.o. 41-803 Zabrze ul. Zamkowa 4,
20. Urząd Skarbowy w Zabrzu 41-800 Zabrze, ul. Bytomska 2,
21. Zakład Urządzeń Komputerowych ELZAB Spółka Akcyjna 41-813 Zabrze ul. Kruczkowskiego 39,
22. Bytomski Zakład Usług Górniczych sp. Z o.o. 41-808 Zabrze ul. Młodego górnika 2B,
23. Korea Fuel-Tech Poland Sp. Z o.o. 41-807 Zabrze ul. Handlowa 2
24. Zakład Ubezpieczeń Społecznych , 41-800 Zabrze ul. Szczęść Boże 18.

10 Dochody mieszkańców Zabrze

W 2012 roku w Urzędzie Skarbowym w Zabrzu złożono 71 399 sztuk zeznań podatkowych za 2011 rok. Ponadto wpłynęło 21 957 zeznań PIT-40 i PIT40A.

Poniżej w tabeli pokazano ilość osób, które osiągnęły dochody w poszczególnych progach skali podatku dochodowego od osób fizycznych w 2011 roku.

Tabela 72. Liczba osób, które osiągnęły dochody w danej skali podatku dochodowego od osób fizycznych w 2011 r.

Skala podatkowa (%)	Liczba podatników w 2011 r.
18,00	63 956
19,00	4 019
32,00	1 378

Źródło: Urząd Skarbowy w Zabrzu.

W poniższym zestawieniu przedstawiono sumy dochodów wykonanych przez Urząd Skarbowy w Zabrzu w ciągu ostatnich 5 lat (2007-2011).

Tabela 73. Sumy dochodów wykonanych przez Urząd Skarbowy w Zabrzu, lata 2007-2011.

WYKONANIE W ZŁ					
Rodzaj należności:	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Podatek dochodowy od osób prawnych	14 722 917,36	17 992 356,92	12 785 234,56	9 863 288	11 377 910
Podatek dochodowy od osób fizycznych	470 544 838,77	513 013 551,40	511 993 747,52	534 525 880	575 795 440
Podatki od towarów i usług	145 099 354,35	158 940 893,50	140 234 973,57	110 525 384	146 317 639
Pozostałe podatki i opłaty	11 025 484,25	12 225 898,97	8 518 496,14	6 948 203	5 759 794
Odsetki za zwłokę	-	-	-	2 013 772	2 648 809
RAZEM:	64139259,73	702 172 700,79	673 532 451,79	663 876 527	741 899 592

Źródło: Urząd Skarbowy w Zabrzu

W poniższym zestawieniu pokazano liczbę podatników obsługiwanych przez Urząd Skarbowy w Zabrzu oraz łączną ilość płatników, którzy złożyli deklarację PIT-4R w powyżej wymienionym Urzędzie w poszczególnych latach 2006-2011.

Tabela 74. Liczba podatników i płatników w latach 2006-2011.

	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Podatnicy	91 175	116 576	113 722	93 855	207 725	219 480
Płatnicy	2 662	3 321	3 474	3 216	3 662	3 648

Źródło: Urząd Skarbowy w Zabrzu

10.1 Działalność Miejskiego Rzecznika Konsumentów

Głównym zadaniem Rzecznika Konsumentów jest prowadzenie bezpłatnej działalności doradczej i informacyjnej dla konsumentów oraz podejmowanie działalności interwencyjnej w sprawach naruszenia interesów konsumentów.

Realizacja zadań przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów odbywa się przede wszystkim poprzez:

- udzielanie porad w sprawach konsumenckich (osobiście, telefonicznie i drogą elektroniczną),
- prowadzenie mediacji telefonicznych i pisemnych z przedsiębiorcami, w sprawach o ochronę interesów konsumentów,
- prowadzenie postępowań wyjaśniających z przedsiębiorcami oraz informowanie ich o obowiązujących przepisach chroniących prawa konsumentów,
- pomoc w sporządzaniu pozwów do sądów powszechnych w sprawach konsumenckich,
- udział w toczących się postępowaniach przed sądem powszechnym w sprawach konsumenckich,
- propagowanie sądownictwa polubownego i pomoc w postępowaniach przed tymi sądami,

- udział w rozprawach Polubownego Sądu Konsumenckiego działającego przy Inspekcji Handlowej w Katowicach w charakterze arbitra,
- współpraca z innymi rzecznikami i stowarzyszeniami zajmującymi się ochroną konsumentów, Inspekcją Handlową, Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Urzędem Regulacji Energetyki oraz Urzędem Komunikacji Elektronicznej oraz Policją.
- współpraca z mediami.

Poniżej w tabeli za pomocą danych statystycznych z lat 2007-2011 opisano działalność Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Zabrzu. Przedstawiono ilość udzielonych porad, liczbę wystąpień Miejskiego Rzecznika Konsumentów do przedsiębiorców w zakresie ochrony konsumenta, liczbę przyjętych zgłoszeń i skarg oraz wszczętych spraw, które w większości zakończone zostały pozytywnie. Analiza danych z poniższego zestawienia wskazuje, iż co roku wzrasta ilość prowadzonych spraw przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Zabrzu. Świadczyć to może o pozytywnym aspekcie, którym jest wzrost świadomości konsumenckiej osób nabywających dobra i usługi, na temat możliwości dochodzenia swoich praw.

Tabela 75. Działalność Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Zabrzu, lata 2007-2011.

Rok	Liczba udzielonych porad w zakresie ochrony konsumenta		Liczba zgłoszeń i skarg konsumenckich	Liczba wystąpień pisemnych skierowanych do przedsiębiorców w zakresie ochrony konsumentów	Liczba zakończonych pozytywnie i negatywnie spraw
2007	2145		333	428	232 zakończone pozytywnie 87 negatywnie 14 spraw w toku
	1255 telefonicznych	809 osobistych 81 pisemnych			
2008	2364		393	412	267 zakończone pozytywnie, 120 negatywnie, 6 spraw w toku.
	1347 telefonicznych	999 osobistych 18 pisemnych			
2009	2789		586	586	432 zakończone pozytywnie 143 negatywnie 11 spraw w toku.
	1309 telefonicznych	894 osobistych			
2010	2732		633	709	438 zakończone pozytywnie, 193 negatywnie, 2 sprawy w toku
	1594 telefonicznych	1138 osobistych			
2011	2906		827	821	610 zakończone

	1599 telefonicznych	1307 osobistych			pozytywnie, 207 negatywnie, 10 spraw w toku
--	------------------------	--------------------	--	--	---

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów

W 2011 roku prowadzone sprawy przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Zabrzu najczęściej dotyczyły następujących branż:

- reklamacje obuwia oraz odzieży,
- reklamacje sprzętu RTV i AGD,
- reklamacji wyposażenia mieszkań i mebli,
- reklamacji samochodów oraz części samochodowych,
- reklamacji usług telekomunikacyjnych, telewizyjnych oraz internetowych,
- dostawy energii, finansowych, ubezpieczeniowych, bankowo-kredytowych,
- zawierania umów poza lokalem przedsiębiorstwa pod wpływem błędu.

Ponadto w 2011 roku nie wytoczono powództw na rzecz konsumentów nie wytoczono powództw na rzecz konsumentów.

11 Oświata

11.1 Szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe

Tabela 76. Liczba uczniów według typów szkół:

zagadnienie	2011	uwagi
Liczba dzieci podlegających obowiązkowi szkolnemu (wiek, w którym rozpoczyna się i kończy obowiązek szkolny)	Razem: 13697, w tym: SP: 8747, Gim.: 4950	Art. 15 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zmianami): uUst. 1 - Nauka jest obowiązkowa do ukończenia 18 roku życia. ust. 2 - Obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego, w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat, oraz trwa do ukończenia gimnazjum, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18 roku życia. Art. 16 ust. 1 cyt. ustawy – Na wniosek rodziców naukę w szkole podstawowej może także rozpocząć dziecko, które przed dniem 1 września kończy 6 lat, jeżeli wykazuje psychofizyczną dojrzałość do podjęcia nauki szkolnej. <i>Dane wg PABS – stan na dzień 01 września danego roku.</i> <i>Dane zawierają liczbę uczniów szkół specjalnych danego typu.</i>
Liczba uczniów wg typu szkoły (np. podstawowe, gimnazja, licea, technika)	SP: 8747 Gim.: 4950 Liceum: 2397 Szkoly artystyczne: 184 Technikum: 2041 Zasadnicza Szkoła	<i>Dane wg PABS – stan na dzień 01 września danego roku.</i> <i>Dane zawierają liczbę uczniów szkół specjalnych danego typu.</i>

	Zawodowa: 870 Szkoła Policealna: 60	
Liczba uczniów korzystających z różnych form opieki w świetlicach zabrzańskich szkół publicznych (ogółem bez wyróżnienia na świetlice)		

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Oświaty

Zdawalność egzaminu maturalnego w **2011 rok w Zabrzu** wyniosła dla liceów 93,3% , a dla techników 81,0% .

Wykaz placówek oświatowych jest ujęty jako załącznik do niniejszego Raportu o Stanie Miasta Zabrze za 2011 rok.

11.2 Szkolnictwo wyższe

- **Politechnika Śląska**
Wydział Organizacji i Zarządzania
41-800 Zabrze, ul. Franklina Roosevelta 26, nr tel. 32 277 73 86
- **Śląski Uniwersytet Medyczny, Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko – Dentystycznym**
Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko - Dentystycznym w Zabrzu
Pl. Traugutta 2, 41-800 Zabrze, tel. 271-72-19 w 252, 271-73-10, 271-26-41
- **Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych W Zabrzu**
Plac Warszawski 6, 41-800 Zabrze
Tel. Fax: (48-32) 278-58-36
- **Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego, Wydział Zamiejscowy w Zabrzu**
Wydział Zamiejscowy w Zabrzu
ul. Marii Curie- Skłodowskiej 40, 41-800 Zabrze
Tel./fax.(0-32) 273 31 94,tel. (0-32) 797 97 24,25

- Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach**
Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny Akademii Wychowania Fizycznego
im. Jerzego Kukuczki w Katowicach
ul. Wolności 406, 41-806 Zabrze
Tel. 32 276 13 51
- Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach**
Wydział Mediów, Aktorstwa i Reżyserii
ul. Park Hutniczy 3-5
41-800 Zabrze

Tabela 77. Ilość osób przyjętych na I rok studiów na zabrzańskich uczelniach wyższych.

Szkoła wyższa/Rok naboru na I rok studiów	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
Śląski Uniwersytet Medyczny Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko – Dentystycznym pl. Traugutta 2 41-800 Zabrze	389	407	413	441
Politechnika Śląska – Wydział Organizacji i Zarządzania ul. Roosevelta 26 41-800 Zabrze	1099	871	1071	1133
Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny ul. Wolności 406 41-806 Zabrze	99	164	161	61
Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych w Zabrzu Plac Warszawski 6 41-800 Zabrze	68	63	75	79
Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach Wydział Mediów, Aktorstwa i Reżyserii ul. Park Hutniczy 3-5 41-800 Zabrze	nie prowadzono naboru			68
Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego Wydział Zamiejscowy w Zabrzu ul. Marii Curie – Skłodowskiej 40 41-800 Zabrze	62	50	52	44

Wyższa Szkoła Edukacji Zdrowotnej i Nauk Społecznych Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości WSEZiNS Jednostka Terenowa ul. Wolności 402 41-800 Zabrze	nie prowadzono naboru			
Razem:	1717	1555	1772	1826

Źródło :informacja została opracowana na podstawie danych udostępnionych przez uczelnie wyższe znajdujące się na terenie miasta Zabrze

- Uniwersytet Trzeciego Wieku w Zabrzu,**
Stowarzyszenie "Misericordia"
ul. Pl. Dworcowy 6, 41-800 Zabrze,
tel. (032) 271 75 42

Uniwersytet Trzeciego Wieku (Uniwersytet Otwarty) powstał w 2002 roku w Zabrzu. Jest popularną formą dokształcania osób dorosłych na całym świecie. Słuchacze mają okazję nie tylko poszerzyć swoją wiedzę, zdobyć nowe doświadczenia, ale także spotkać się z wybitnymi osobistościami ze świata nauki, sztuki i kultury. Wykłady z różnych dziedzin mają charakter popularnonaukowy. W ramach Uniwersytetu Otwartego wiedzę może zdobywać lub pogłębiać każdy, bez względu na wiek i posiadane wykształcenie.

Prócz wykładów audytoryjnych słuchacze biorą udział w różnego typu sekcjach zainteresowań, gdzie mogą poszerzać swoją wiedzę, dzielić się nią z innymi i zdobywać nowe umiejętności.

Zajęcia odbywają się w sekcjach:

– Malarstwo zaawansowane	– Historia Kościoła
– Rękodzieło artystyczne	– Etyka
– Historia sztuki	– Nordic Walking
– Malarstwo dla początkujących	– Gimnastyka i gimnastyka w wodzie
– Spotkania z muzyką	– Komputery – poziom
– Warsztaty literacko-dziennikarskie	zaawansowany
– Niemiecki średniozaawansowany	– Komputery – poziom podstawowy
– Język angielski (3 poziomy)	– Psychologia
– Język angielski – początkujący	– Promocja zdrowia

- Brydż
- Sekcja krajoznawcza
- Fotografia

Stypendia Prezydenta Miasta Zabrze

Stypendia Prezydenta Miasta Zabrze przyznawane są na podstawie Uchwały Nr XXII/206/04 Rady Miejskiej w Zabrzy z dnia 9 lutego 2004 roku z późniejszymi zmianami w formie:

- stypendiów dla uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych,
- stypendiów dla studentów.

W 2011 roku zostało przyznanych 15 stypendiów Prezydenta Miasta Zabrze z podziałem:

- 5 dla gimnazjalistów w wysokości 300 zł miesięcznie, wypłacane przez okres 10 miesięcy
- 5 dla ponadgimnazjalistów w wysokości 400 zł miesięcznie, wypłacane przez okres 10 miesięcy
- 5 dla studentów w wysokości 500 zł miesięcznie, wypłacane przez okres 10 miesięcy.

12 Zabrzeńskie instytuty i ośrodki naukowe

Na terenie miasta Zabrze działają znane i cenione, także poza granicami kraju ośrodki naukowe:

- Instytut Techniki Aparatury Medycznej ITAM
- Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych PAN
- Fundacja Rozwoju Kardiochirurgii
- Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla
- Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska PAN
- Śląskie Centrum Chorób Serca.

Instytut Techniki i Aparatury Medycznej

Dane teleadresowe: 41-800 Zabrze, ul. Roosevelta 118

Tel. centrala: (+48 32) 271-60-13, Fax: (+48 32) 276-56-08

Instytut Techniki i Aparatury Medycznej ITAM w Zabrzu jest jedyną państwową jednostką badawczo-rozwojową w Polsce, której działalność statutowa obejmuje prowadzenie prac badawczych, rozwojowych i wdrożeniowych w dziedzinie techniki medycznej.

Prace badawcze i rozwojowe prowadzone w Instytucie koncentrują się na następujących kierunkach techniki medycznej:

- diagnostyka i terapia chorób układu krążenia,
- intensywny nadzór chorych,
- reanimacja medyczna,
- rehabilitacja medyczna,
- inżynieria biomedyczna,
- telemedycyna,
- zastosowanie technik komputerowych w medycynie,
- bezpieczeństwo eksploatacji aparatury medycznej,
- badania, atestacja i certyfikacja aparatury medycznej.

W Instytucie rozwinięte zostały na skalę światową nowe kierunki techniki medycznej obejmujące:

- nieinwazyjne elektrostymulacyjne metody diagnostyki i terapii chorób serca,

- systemy komputerowej analizy sygnałów kardiologicznych,
- systemy kontroli i nadzoru pacjentów poddawanych elektroterapii serca.¹

Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych PAN

Dane teleadresowe: 41-819 Zabrze, ul. M. Curie-Skłodowskiej 34

Tel.: +48 32 271-60-77; Faks: +48 32 271-29-69

Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych jest placówką Polskiej Akademii Nauk powstałą 1 stycznia 2007 r. w wyniku połączenia Centrum Chemii Polimerów PAN w Zabrzu z Zakładem Karbochemii PAN w Gliwicach. Centrum jest największą na Śląsku instytucją naukowo-badawczą PAN skupiającą specjalistów z dziedziny nauki o polimerach oraz nauk karbochemicznych, w tym o węglu pierwiastkowym. Tematyka badawcza prac prowadzonych w Centrum ma charakter interdyscyplinarny i związana jest z wytwarzaniem oraz badaniem właściwości i funkcji nowych materiałów polimerowych, węglowo-polimerowych i katalizatorów dla zastosowań w biotechnologii, mikrotechnologii, ochronie środowiska i w ochronie zdrowia.²

Fundacja Rozwoju Kardiologii im. prof. Zbigniewa Religi w Zabrzu

Dane teleadresowe: 41-800 Zabrze, ul. Wolności 345a

Telefon-Centra: tel.: +48 32 373-56-00

Celem Fundacji jest wspieranie rozwoju kardiologii i dziedzin pokrewnych oraz wspieranie działalności w zakresie ochrony i promocji zdrowia, a także rehabilitacji i profilaktyki zdrowotnej na rzecz ogółu społeczeństwa.

Realizuje cele poprzez, m.in.: finansowanie i prowadzenie badań naukowych i prac innowacyjno-wdrożeniowych związanych z leczeniem chorób serca, doskonalenie kadr lekarskich, pielęgniarskich i innych, związaniem z leczeniem chorób serca w formie fundowania stypendiów naukowych oraz organizowania i finansowania staży naukowych krajowych i zagranicznych, wspieranie finansowe i organizacyjne przedsięwzięć promujących dorobek z zakresu leczenia chorób serca, a zwłaszcza kardiologii oraz promujących ochronę i profilaktykę zdrowotną.

Pracownie Fundacji Rozwoju Kardiologii:

¹ <http://www.itam.zabrze.pl/>

² <http://cmpw-pan.edu.pl/>

- Pracownia Sztucznego Serca, której specjalnością jest program badawczy zmierzający do opracowania i wdrożenia klinicznego systemu wspomagania serca dla dzieci oraz rodziny mechanicznych protez serca, jako wsparcie stosowanych obecnie, tradycyjnych metod leczenia niewydolności serca, począwszy od systemu wspomagania pozaustrojowego, do protezy całkowicie implantowanej.
- Pracownia Biologicznej Zastawki Serca - jej specjalność to badania i opracowywanie tkanek biologicznych z myślą o wykorzystaniu ich w celach leczniczych. Przedmiotem szczególnej uwagi są biologiczne protezy zastawek serca do korekcji wrodzonych i nabytych wad serca u dzieci i dorosłych.
- Pracownia Biocybernetyki - jest miejscem wstępnej weryfikacji wytworzonych produktów oraz badań sondażowych penetrujących nowe kierunki rozwoju bioinżynierii i kardiochirurgii.
- Pracownia Bioinżynierii - wykorzystuje najnowsze osiągnięcia w zakresie hodowli komórkowych i bioinżynierii dla opracowania bioprotez oraz biomateriałów, które miałyby zastosowanie zwłaszcza w szeroko rozumianej medycynie naprawczej.³

Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla

Dane teleadresowe: 41-803 Zabrze, ul. Zamkowa 1;

Tel.: 032-271-00-41 fax: 032-271-08-09

Instytut jest jednostką badawczo-rozwojową, której przedmiotem działalności jest, m.in.:

- prowadzenie prac naukowo-badawczych i rozwojowych w zakresie: przetwórstwa i użytkowania paliw, energetycznego wykorzystania biomasy i odpadów, przetwarzania i wykorzystania produktów węgl pochodnych, energetyki oraz ochrony środowiska,
- organizowanie i prowadzenie badań w dziedzinie wytwarzania koksu i paliw koksopochodnych, przerobu produktów węgl pochodnych otrzymywania surowców do produkcji wyrobów węglowych i elektrodowych,
- opracowywanie nowych procesów technologicznych z dziedziny bezpiecznego przetwarzania węgla, biomasy i odpadów oraz wykorzystania produktów pochodzących z tych procesów,
- opracowywanie projektów modernizacji urządzeń przemysłowych i intensyfikacji procesów produkcyjnych w dziedzinie przetwórstwa węgla, biomasy i odpadów.

³ <http://frk.pl/index.php?IdLang=0>

Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska PAN

Dane teleadresowe: 41-819 Zabrze, ul. M. Skłodowskiej-Curie 34

tel.: +48 32 271 64 81, +48 32 271 70 40, fax: +48 32 271 74 70

W Instytucie realizowane są następujące kierunki działalności badawczych:

- W zakresie ochrony powietrza, m.in.: badania właściwości chemicznych i fizyko-chemicznych substancji emitowanych do powietrza oznaczanie składu fizyko-chemicznego pierwotnych i wtórnych aerozoli dla potrzeb oceny ich oddziaływania na zdrowie i środowisko, wyznaczanie wskaźników emisji, oznaczanie ilości i składu zanieczyszczeń emitowanych z instalacji przemysłowych i energetycznych, ze szczególnym uwzględnieniem substancji niebezpiecznych.
- W zakresie ochrony wód, m.in.: metody oczyszczania ścieków i uzdatnianie wód dla celów przemysłowych, badania nad odzyskiem substancji biogennych ze ścieków komunalnych i przemysłowych,
- W zakresie ochrony powierzchni ziemi, m.in. zabezpieczenia środowiska przed ujemnym oddziaływaniem odpadów, możliwości unieszkodliwiania i odzysku odpadów z uwzględnieniem robót inżynierskich i rekultywacji, wykorzystanie energii odpadowej wód zrzutowych z energetyki oraz wód geotermalnych do podgrzewania gleb w celu prowadzenia produkcji roślinnej, oceny odpadów górnictwa węglowego i innych stałych odpadów przemysłowych pod względem krótko- i długoterminowego oddziaływania na środowisko wraz z wytycznymi w zakresie ekologicznie bezpiecznego wykorzystania i składowania

Instytut realizuje także prace badawczo – wdrożeniowe, przy współpracy z jednostkami gospodarczymi, biurami projektowymi oraz instytucjami administracji.⁴

Śląskie Centrum Chorób Serca

Dane teleadresowe: 41-800 Zabrze, ul. Szpitalna 2,

Tel. 32/ 37 33 700, Fax: 32/ 37 33 786

Śląskie Centrum Chorób Serca jest ośrodkiem akademickim z doświadczeniem w zakresie rozpoznawania i leczenia chorób serca, naczyń i płuc u dorosłych i dzieci, związanym

⁴ http://www.ipis.zabrze.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=19&Itemid=105&lang=pl

z działalnością naukową i szkoleniową Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze, należącego do Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach.

W Śląskim Centrum Chorób Serca (SCCS) w Zabrze działają Katedry i Oddziały Kliniczne Śląskiego Uniwersytetu Medycznego. Należą do nich:

- Katedra i Oddział Kliniczny Kardiochirurgii i Transplantologii ŚUM
- Oddział Kliniczny Kardioanestezji i Intensywnej Terapii ŚUM
- Katedra Kardiologii, Wrodzonych Wad Serca i Elektroterapii, Oddział Kliniczny Kardiologii ŚUM
- III Katedra i Oddział Kliniczny Kardiologii ŚUM,
- Oddział Kliniczny Wrodzonych Wad Serca i Kardiologii Dziecięcej ŚUM

Ponadto Śląskie Centrum Chorób Serca dysponuje szeregiem poradni specjalistycznych i pracowni.⁵

⁵ <http://www.sccs.pl/index.php5?act=1>

13 Opieka medyczna w Zabrzu

Na terenie Zabrza funkcjonuje 91 placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Wykaz placówek ambulatoryjnych w załączeniu niniejszego Raportu o Stanie miasta Zabrze na 2011 rok

Na terenie miasta Zabrze działa:

SPZOK Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień.

41-800 Zabrze

ul. Park Hutniczy 6

Tel. 32 271 8 42

W skład Ośrodka wchodzi:

- Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
- Poradnia Zdrowia Psychicznego
- Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży
- Dzienny Oddział Terapii Uzależnienia od Środków Psychoaktywnych
- Dzienny Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu
- Świetlica Socjoterapeutyczna „Trzymaj się”.

Ośrodek zajmuje się problemami uzależnień, takimi jak: alkoholizm, lekomania, narkomania i hazard.

Izba Wyrzeźwień,

ul. Wolności 94,

41-800 Zabrze,

nr tel/ fax: 32 271 31 34, 32 274 85 68,

e-mail: izbazabrze@interia.pl

www.iwzabrze.pl,

Dane dotyczące działalności Izby Wyrzeźwień w Zabrze w ostatnich kilku latach, zestawia poniższa tabela:

Tabela 78. Dane statystyczne dotyczące działalności Izby Wyrzeźwień w Zabrze, lata 2009-2011.

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Ilość doprowadzonych, przebywających osób w Izbie	3 504	3 374	3 353
Średni koszt pobytu	365,20 zł	407,29 zł	409,48 zł
	(dotacja 1 279 672,62 zł / 3504 osób = 365,20 zł)	(dotacja 1 373 988,81 zł / 3 374 osoby = 407,29 zł)	(dotacja 1 372 988,63 zł / 3 353 osoby = 409,48 zł)
Procentowa ściągальność należności	28,21 %	20,08 %	31,74 %

Źródło: Izba Wyrzeźwień w Zabrze

14 Opieka społeczna

Dla zapewnienia pomocy i opieki osobom oraz rodzinom działają w Zabrzu takie instytucje, jak:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie,

41-800 Zabrze, ul. Roosevelta 40;

tel. 032 277-78-00, e-mail: zabrzemopr@a4.pl; www.zabrzemopr.republika.pl

Dzielnicowe Punkty Pomocy Społecznej:

- DPPS „Maciejów”, ul. Wyzwolenia 7, II piętro. Tel. 32 271 64 31 lub 271 64 32.
- DPPS „Biskupice”, ul. Bytomska 28. Tel. 32 274-71-00; 032 274-73-34,
tel. kom. 695-900-662
- DPPS „Andersa”, ul. Władysława Andersa 34. Tel. 32 272 46 94, 272-00-83
- DPPS „Mikulczyce”, ul. Tarnopolska 57, II piętro. Tel. 32- 271 86 51, 32- 271 77 43.
Pracuje na rzecz mieszkańców dzielnicy Mikulczyce, Grzybowic oraz Oś. Kopernik.
- DPPS „Wyzwolenia”, ul. Wyzwolenia 7, II piętro. Tel. 32 271 64 31 lub 271 64 32.
- DPPS „Zaborze”, ul. Wolności 362 (wejście od Pawliczka) parter pok. nr. 2.
Tel. 032 271-44-31 do 35.
- DPPS „Kończyce”, ul. Miła 4. Tel. 32 275 - 03 - 52 oraz 32 275 - 05 - 62.
- DPPS „Roosevelta”, ul. Roosevelta 40.

2. Świetlice Środowiskowe MOPR w Zabrzu:

- Świetlica Środowiskowa „Mikulczyce”, ul. Tarnopolska 57,
- Świetlica Środowiskowa „Biskupice”, ul. Kasprowicza 7,
- Świetlica Środowiskowa „Andersa”, ul. Andersa 34,
- Świetlica Środowiskowa „Wyzwolenia”, ul. Wyzwolenia 7,
- Świetlica Środowiskowa „Roosevelta”, ul. Roosevelta 40,
- Świetlica Środowiskowa – „Klub Młodzieżowy”, ul. Dworcowa 8a.

3. Zespół Interwencji Kryzysowej - Zajmuje się, m.in. przypadkami przemocy w rodzinie.

41-800 Zabrze, ul. Wyzwolenia 7, Ip., pok. 12;

tel.: 032 278-56-70.

4. Zespół do Spraw Opieki nad dzieckiem i Rodziną,

Zabrze, ul. Wyzwolenia 7; tel. 32 271-30-05 wew. 63, lub 271-64-31 wew. 63

5. Środowiskowy Dom Samopomocy – zapewnia pobyt i terapię osób, u których zdiagnozowano schizofrenię, psychozy lub inne schorzenia.

41-800 Zabrze, ul. Andersa 34.

6. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, udziela bezpłatną pomoc psychologiczno-pedagogiczną i logopedyczną dzieciom i młodzieży, a także ich opiekunom prawnym i nauczycielom w zakresie wychowania i kształcenia.

41-800 Zabrze, ul. 3 Maja 91.

7. Klub Integracji Społecznej - uczestnikami Klubu mogą być osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

41-800 Zabrze, Plac Krakowski 4.

8. Centrum Wsparcia Kryzysowego Dzieci i Młodzieży,

41-813 Zabrze, ul. Kruczkowskiego 35;

tel./fax 032 272-21-02; e-mail: cwkdin@wp.pl

9. Dom Dziecka w Zabrzu, 41-800 Zabrze, ul. Park Hutniczy 15

10. Specjalny Ośrodek wychowawczy prowadzony przez Siostry Boromeuszki,

41-800 Zabrze, Wolności 198.

11. Domy Pomocy Społecznej

– **Dom Pomocy Społecznej Nr 1,**

41-800 Zabrze, ul. Matejki 62;

tel. 032 271-42-58; e-mail: dpsnr1@wbcom.pl

– **Dom Pomocy Społecznej Nr 2,**

41-800 Zabrze, ul. Jaskółcza 11;

tel. 032 271-48-54; e-mail: kadry@dps2.neostrada.pl

– **Dom Pomocy Społecznej Nr 3,**

41-800 Zabrze, ul. Brysza 3;

tel. 32 271-38-61

– **Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zakon Kamilianów**

41-800 Zabrze, ul. Cisowa 6

12. Powiatowy Urząd Pracy,

41-800 Zabrze, ul. Roosevelta 40a;

tel. 32 277-90-00; e-mail: kaza@praca.gov.pl; www.pup.zabrze.pl

13. Punkt Aktywizacji Bezrobotnych,

41-800 Zabrze, ul. Wolności 241;

tel.: 32 278-08-11; e-mail: pab_zabrze@wnp.org.pl

14. Rodzinny Ośrodek Diagnostyczny - Konsultacyjny w Zabrze - prowadzi bezpłatne badania psychologiczno-pedagogiczne i lekarskie, niezbędne do wydania opinii, na zlecenie sądu.

41 – 800 Zabrze, ul. Sienkiewicza 36 tel.: 32 2781177, 7771166 fax.: 32 2781177

15. Zespół ds. Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości Wśród Dzieci i Młodzieży - Zespół pełni funkcję doradczą-merytoryczną na rzecz instytucji i podmiotów pomagających zabrzańskim dzieciom i młodzieży

41-800 Zabrze, ul. 3 Maja 95.

16. Schroniska i noclegownie.

- **Dom Noclegowy** - Czynny całą dobę. Udziela schronienia bezdomnym mężczyznom.
41-800 Zabrze, ul. Trocera 63;
tel.: 032 271-26-39
Ogrzewalnia dla osób bezdomnych – 41-800 Zabrze, ul. Stalmacha 7,
Tel. 32 271 26 39
- **Schronisko dla kobiet i matek z dziećmi Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta.** Czynne całą dobę. Udziela schronienia matkom z dziećmi, ofiarom przemocy w rodzinie i bezdomnym kobietom.
41-800 Zabrze, ul. Ofiar Katynia 48,
tel.: 032 272-32-81;
- **Przytulisko dla mężczyzn Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta** – Czynne całą dobę.
41-800 Zabrze, ul. Kochanowskiego 26; tel./fax: 032 273-30-06;
e-mail: schronisko@debacom.pl
- **Dom Pokora Stowarzyszenia na rzecz adaptacji osób uzależnionych i ich rodzin do społeczeństwa „Żyj i daj żyć”,**
41-800 Zabrze, ul. Pawliczka 16; telefon: (32) 370-15-34.

Opieka i wychowanie dzieci częściowo lub całkowicie pozbawionych opieki rodziców.

- **Dom Dziecka Zabrze**, Park Hutniczy 15, Zabrze 41-800 - Dom jest jednostką organizacyjną Gminy, nad którą nadzór sprawuje Prezydent Miasta Zabrze przy pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. Zadaniem Domu jest zapewnienie

całodobowej opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej.

- **Centrum Wsparcia Kryzysowego Dzieci i Młodzieży**, ul. Kruczkowskiego 35, Zabrze 41-813 - jest placówką opiekuńczo-wychowawczą Gminy Zabrze, całodobową, realizującą funkcję placówki interwencyjnej, socjalizacyjnej, wsparcia dziennego, zapewnia opiekę młodzieży w zespole socjoterapeutycznym oraz sprawuje nadzór nad młodzieżą w mieszkaniu chronionym.
- **Specjalny Ośrodek wychowawczy prowadzony przez Siostry Boromeuszki**, Wolności 198, Zabrze 41-800 - placówka niepubliczna opieki całkowitej, gdzie siostry realizują zadania: opiekuńcze, wychowawcze i dydaktyczne. Ośrodek prowadzony jest przy parafii św. Andrzeja.

Pomoc osobom bezdomnym:

Ośrodek Pomocy w Zabrzu zapewnia przede wszystkim schronienie dla osób bezdomnych, a poza tym zapewnia wyżywienie, środki higieny osobistej, odzież stosowną do pory roku. Z każdym z mieszkańców prowadzone jest prace readaptacyjna, która koncentruje się wokół jej dominujących problemów. W przypadku braku miejsc w placówkach na terenie miasta Zabrze, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Zabrzu korzysta również z pomocy innych noclegowni (poza gminą).

Bazę noclegową na terenie miasta Zabrze stanowią:

- **Dom Noclegowy** ul. Trocera 63, 41-800 Zabrze, daje schronienie bezdomnym mężczyznom,. Placówka przystosowana na przyjęcie 30 bezdomnych mężczyzn. W okresie zimowym dostawianych jest dodatkowo 5 łóżek polowych. W ramach Domu Noclegowego działają:
 - mieszkania chronione dla osób bezdomnych
 - **Ogrzewalnia dla Osób Bezdomnych**, ul. Stalmacha, 41-800 Zabrze.
- **Schronisko dla kobiet i matek z dziećmi Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta.** ul. Ofiar Katynia 48, 41-800 Zabrze. Czynne całą dobę. Udziela schronienia matkom z dziećmi, ofiarom przemocy w rodzinie i bezdomnym kobietom.
- **Przytulisko dla mężczyzn Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta** – ul. Kochanowskiego 26, 41-800 Zabrze. Czynne całą dobę.
- **Mieszkania readaptacyjne Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta**, dla kobiet i matek z dziećmi; 41-800 Zabrze, ul. Bytomska 92.

- **Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta** zapewnia także doraźną pomoc w placówce wsparcia, tj. w Klubie Albertyńskim w Zabrze, ul. 3-go Maj 5 of.
- W ramach wolontariatu udziela porad **Rzecznik Osoby Bezdomnej**, 41-800 Zabrze, ul. Wolności 241 of.
- **Dom Pokora Stowarzyszenia na rzecz adaptacji osób uzależnionych i ich rodzin do społeczeństwa „Żyj i daj żyć”** dla kobiet i mężczyzn; ul. Pawliczka 16, 41-800 Zabrze.

Informacja dotycząca działań miasta Zabrze na rzecz osób niepełnosprawnych.

Działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych:

Liczba osób niepełnosprawnych w społeczeństwie stale rośnie, stąd wzrasta też konieczność stosowania w coraz szerszym zakresie działań pomocowych nakierowanych na wsparcie tychże osób. Jedną z instytucji działających na tym polu jest Powiatowy Urząd Pracy w Zabrze. Z racji pełnionych funkcji i zadań do których jest powołany, wsparcie to dotyczy głównie rehabilitacji zawodowej oraz poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy.

Jeśli chodzi o strukturę osób niepełnosprawnych przebywających w ewidencji PUP Zabrze na koniec analizowanego okresu, to jest na ostatni dzień grudnia 2011 roku dane wskazywały, że w ewidencji urzędu pracy przebywa następująca liczba osób niepełnosprawnych:

- **513** osób bezrobotnych ze stopniem niepełnosprawności;
- **122** osoby poszukujące pracy niepełnosprawne i nie pozostające w zatrudnieniu.

Osoby te legitymowały się następującym *stopniem niepełnosprawności*:

Tabela 79. Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy oraz bezrobotnych w 2011 r.

stopień niepełnosprawności	bezrobotni		poszukujący pracy	
	razem	kobiety	razem	kobiety
Znaczny	21	15	18	9
Umiarkowany	137	78	66	32

Lekki	355	181	38	15
Razem	513	274	122	56

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Dominującą grupą niepełnosprawnych okazały się być osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności, stanowiące 61,9% wszystkich osób niepełnosprawnych przebywających w ewidencji PUP Zabrze.

Pod względem wiekowym kształtuje się następująco:

Tabela 80. Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy oraz bezrobotnych w 2011 r. wg grup wiekowych.

wiek	bezrobotni		poszukujący pracy	
	razem	kobiety	razem	kobiety
18 - 24 lata	26	19	11	7
25 - 34 lata	68	42	12	6
35 - 44 lata	89	42	21	4
45 - 54 lata	186	100	43	21
55 i więcej lat	144	71	35	18
razem	513	274	122	56

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Najliczniejszą kategorią wiekową wśród osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w urzędzie pracy były osoby w przedziale wiekowym od 45 do 54 roku życia, stanowiące 36,1% ogółu. Najmniej liczne z kolei były osoby w wieku od 18 do 24 lat, a więc najmłodsi uczestnicy rynku pracy (stanowiły one 5,8% ogółu niepełnosprawnych).

Kolejną cechą charakteryzującą osoby niepełnosprawne przebywające w ewidencji PUP Zabrze na koniec grudnia 2011 roku było posiadane przez nich *wykształcenie*.

Tabela 81. Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy oraz bezrobotnych w 2011 r. wg wykształcenia.

wykształcenie	bezrobotni		poszukujący pracy	
	razem	kobiety	razem	kobiety
wyższe	11	5	7	2
policealne i średnie zawodowe	85	57	21	13
średnie ogólnokształcące	27	23	8	6
zasadnicze zawodowe	141	60	34	10
gimnazjalne i poniżej	249	129	52	25
razem	513	274	122	56

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

W grupie niepełnosprawnych zarejestrowanych na koniec grudnia 2011 roku w tutejszym urzędzie pracy dominowały osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne lub niższe, w tym również osoby bez żadnego wykształcenia. W sumie stanowiły one 47,4% ogółu niepełnosprawnych. Najmniejszą liczebnie kategorią były natomiast osoby legitymujące się wykształceniem wyższym (2,8%).

Ostatnią cechą opisującą osoby niepełnosprawne zarejestrowane w PUP Zabrzu był *czas pozostawania bez pracy*.

Tabela 82. Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy oraz bezrobotnych w 2011 r. wg czasu pozostawania bez pracy.

czas bez pracy	bezrobotni		poszukujący pracy	
	razem	kobiety	razem	kobiety
do 1 miesiąca	34	17	5	3
1 - 3 miesięcy	91	51	22	9
4 -6 miesięcy	97	57	14	5
7 - 9 miesięcy	46	26	10	3
10 - 12 miesięcy	54	25	11	8
powyżej 12 miesięcy	191	98	60	28
razem	513	274	122	56

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Wśród niepełnosprawnych dominującą kategorię stanowiły osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy stanowiąc 39,5% ogółu niepełnosprawnych pozostających w ewidencji PUP Zabrze w końcu grudnia minionego roku. Najmniej osób niepełnosprawnych pozostawało bez zatrudnienia do 1 miesiąca (39 osób) oraz od 7 do 9 miesięcy (56 osób), co stanowiło odpowiednio 6,14% oraz 8,82% ogółu.

Odnosząc te dane do wcześniejszych lat (2008 – 2010) należy zauważyć, że liczba osób niepełnosprawnych przebywających na koniec grudnia w poszczególnych latach była zbliżona do tej z poprzedniego 2011 roku. I tak w ewidencji urzędu pracy przebywały:

- **na koniec grudnia 2008 roku:**
463 osoby bezrobotne oraz 202 poszukujące pracy
(łącznie 665 osób niepełnosprawnych).
- **na koniec grudnia 2009 roku:**
485 osób bezrobotnych oraz 161 osób poszukujących pracy
(łącznie 646 osób niepełnosprawnych).
- **na koniec grudnia 2010 roku:**
471 osób bezrobotnych oraz 138 osób poszukujących pracy
(łącznie 609 osób niepełnosprawnych).

W **2008 roku** najwięcej osób niepełnosprawnych posiadało:

- lekki stopień niepełnosprawności (47%);
- wykształcenie gimnazjalne lub niższe (48,6%);
- było w wieku pomiędzy 45 a 54 rokiem życia (43,7%);
- pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy (60%).

W **2009 roku** najwięcej osób niepełnosprawnych posiadało:

- lekki stopień niepełnosprawności (52%);
- wykształcenie gimnazjalne lub niższe (45,3%);
- było w wieku pomiędzy 45 a 54 rokiem życia (40%);
- pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy (44,4%).

W **2010 roku** najwięcej osób niepełnosprawnych posiadało:

- lekki stopień niepełnosprawności (54,8%);

- wykształcenie gimnazjalne lub niższe (46,3%);
- było w wieku pomiędzy 45 a 54 rokiem życia (38%);
- pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy (37,6%).

Na koniec grudnia 2011 roku w ewidencji PUP Zabrze przebywało **513** osób bezrobotnych niepełnosprawnych, w tym **274** kobiety, co stanowiło 53,4% ogółu tych osób. W całym miesiącu zarejestrowało się 67 nowych osób bezrobotnych ze stopniem niepełnosprawności, w tym 32 kobiety, co stanowiło 6% ogółu rejestrujących się na przełomie całego analizowanego miesiąca.

Ogółem niepełnosprawni bezrobotni stanowili **6,6%** wszystkich osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Zabrze na koniec grudnia 2011 roku.

Podjęcie pracy w miesiącu wrześniu zgłosiło **19** bezrobotnych niepełnosprawnych (w tym 5 kobiet), co stanowiło 5,9% wszystkich osób, które podjęły zatrudnienie.

Jeśli chodzi o poszukujących pracy, ewidencja wykazała na koniec grudnia 2011 roku **122** osoby poszukujące pracy, w tym **56** kobiet, które stanowiły 46% tychże osób.

Poszukujący pracy niepełnosprawni nie pozostający w zatrudnieniu stanowili na koniec grudnia 2011 roku **42,1%** wszystkich poszukujących pracy (w tym kobiety stanowiły również 42,1% ogółu kobiet ze statusem poszukującego pracy).

W miesiącu grudniu 2011 roku PUP Zabrze pozyskał **23 oferty pracy oraz miejsc aktywizacji zawodowej** dla osób z niepełnosprawnością. Stanowiło to 14,5% ogólnej liczby ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych do urzędu pracy przez zainteresowanych pracodawców.

Poza ofertami pracy w ramach rehabilitacji zawodowej PUP Zabrze udziela również pomocy osobom niepełnosprawnym między innymi poprzez:

- Poradnictwo zawodowe;
- Udział w szkoleniach zawodowych;
- Udział w stażach;
- Udział w robotach publicznych;

- Przyznawanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej;
- Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej.

Z poszczególnych form wsparcia w kolejnych latach skorzystała następująca liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP Zabrze:

- **Szkolenia zawodowe ukończyło:**

- a) W 2008 roku – 89 osób;
- b) W 2009 roku – 114 osób;
- c) W 2010 roku – 55 osób;
- d) W 2011 roku – 17 osób.

- **Staże ukończyło:**

- a) W 2008 roku – 7 osób;
- b) W 2009 roku – 31 osób;
- c) W 2010 roku – 19 osób;
- d) W 2011 roku – 16 osób

- **Roboty publiczne ukończyło:**

- a) W 2009 roku – 9 osób;
- b) W 2010 roku – 8 osób;
- c) W 2011 roku – 12 osób.

- **Prace społecznie-użyteczne ukończyło:**

- a) W 2008 roku – 29 osób;
- b) W 2009 roku – 6 osób;
- c) W 2010 roku – 13 osób;
- d) W 2011 roku – 24 osoby.

- **Przygotowania zawodowe ukończyło:**

- a) W 2008 roku – 10 osób;
- b) W 2009 roku – 8 osób.

- **Dotację na działalność gospodarczą uzyskało:**

- a) W 2008 roku – 7 osób;
- b) W 2009 roku – 3 osoby;
- c) W 2010 roku – 9 osób;
- d) W 2011 roku – 7 osób.

- **W ramach refundacji kosztów utworzenia miejsc pracy sfinansowano utworzenie miejsc pracy:**

- a) W 2008 roku – dla 11 osób;
- b) W 2009 roku – dla 10 osób;
- c) W 2010 roku – 9 osób;
- d) W 2011 roku – 11 osób.

Ogółem powyższe formy aktywizacji ukończyło w sumie w poszczególnych latach:

- w 2008 roku – 135 osób niepełnosprawnych;
- w 2009 roku – 168 osób niepełnosprawnych;
- w 2010 roku – 95 osób niepełnosprawnych;
- w 2011 roku – 86 osób niepełnosprawnych.

Poziom realizacji powyższych form wsparcia osób niepełnosprawnych wynikał ściśle z wielkości środków finansowych uzyskanych na działalność w poszczególnych okresach.

W latach 2008 – 2011 PUP Zabrze wspierał osoby niepełnosprawne przy wykorzystaniu pieniędzy z trzech źródeł finansowania:

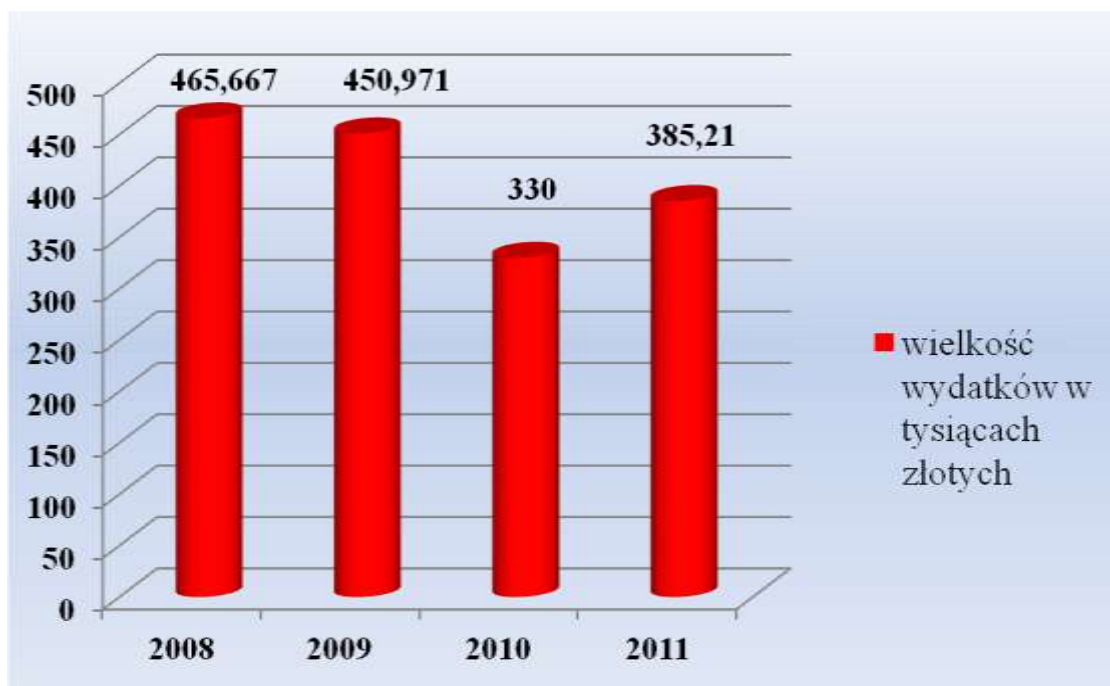
- 1) Środków finansowych z PFRON;
- 2) Środków finansowych z Funduszu Pracy;
- 3) Środków finansowych z EFS (Europejskiego Funduszu Społecznego).

Poniżej zostaną zaprezentowane dane liczbowe dotyczące wielkości środków finansowych wydatkowanych na następujące formy wsparcia osób niepełnosprawnych.

- 1) Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy;
- 2) Zwrot kosztów wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenia społeczne;
- 3) Finansowanie kosztów szkoleń zawodowych;
- 4) Jednorazowe dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej;
- 5) Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu.

Poniżej przedstawiono w formie wykresu wielkość środków finansowych przeznaczonych na zwrot wyposażenia stanowisk pracy w latach 2008 – 2011.

Wykres 2. Wielkość środków PFRON przeznaczonych na zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy w latach 2008 – 2011.

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Odnosząc się do powyższych danych należy zauważyć spadek wielkości środków finansowych otrzymywanych z PFRON, jakie można było przeznaczyć na sfinansowanie zwrotu kosztów wyposażenia stanowisk pracy powstałych na potrzeby osób niepełnosprawnych, który miał miejsce aż do 2010 roku. W ostatnim analizowanym okresie, to jest w 2011 roku, nastąpił lekki wzrost wielkości otrzymanych środków (dokładnie o 55 tysięcy złotych). Od dłuższego czasu mówi się wiele o zmniejszających się wpływach do budżetu tej organizacji co powoduje cięcia finansowe w wielkości środków przeznaczanych na poszczególne cele, do jakich została ona powołana.

W ramach tychże środków sfinansowano w analizowanych latach następującą ilość powstałych miejsc pracy:

Tabela 83. Ilość stanowisk pracy utworzonych dzięki środkom PFRON w latach 2008 – 2011 wraz z wielkością poniesionych wydatków

Rodzaj sektora	Liczba stanowisk	Wielkość wydatkowanych środków	
2008			
Sektor publiczny	1	43398,00	Ogółem 465667,10
Sektor prywatny	10	422269,10	
2009			
Sektor publiczny	1	46700,00	Ogółem 450971,15
Sektor prywatny	9	404271,15	
2010			
Sektor publiczny	5	193000,00	Ogółem 330000,00
Sektor prywatny	4	137000,00	
2011			
Sektor publiczny	5 stanowisk	190000,00	Ogółem 385210,00
Sektor prywatny	6 stanowisk	195210,00	

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Jak ukazują to dane liczbowe zawarte w powyższej tabeli, zdecydowana większość nowych miejsc pracy, które zostały doposażone dzięki środkom uzyskanym przez pracodawców z PUP Zabrze została przeznaczona na sfinansowanie kosztów stanowisk w sektorze prywatnym (29 doposażonych stanowisk pracy). W sektorze publicznym pracodawcy utworzyli dodatkowe 12 miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

Kolejną formą pomocy skierowaną do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP Zabrze, a pośrednio do pracodawców ich zatrudniających, było finansowanie zwrotu kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne ponoszone na rzecz osób zatrudnianych. Wielkość poniesionych wydatków na ten cel przedstawia kolejna tabela.

Tabela 84. Wielkość środków PFRON przeznaczonych na zwrot kosztów wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenia społeczne w latach 2008 – 2011 z uwzględnieniem liczby podpisanych umów

Rodzaj sektora	Liczba podpisanych umów	Wielkość wydatkowanych środków	
		Dla poszczególnych sektorów	Ogółem
2008			
Sektor publiczny	1	22273,56	78917,88
Sektor prywatny	2	56644,32	
2009			
Sektor publiczny	1	19474,64	54170,04
Sektor prywatny	2	34695,40	
2010			
Forma nie była realizowana, ponieważ została usunięta z ustawy			
2011			
Forma nie była realizowana, ponieważ została usunięta z ustawy			

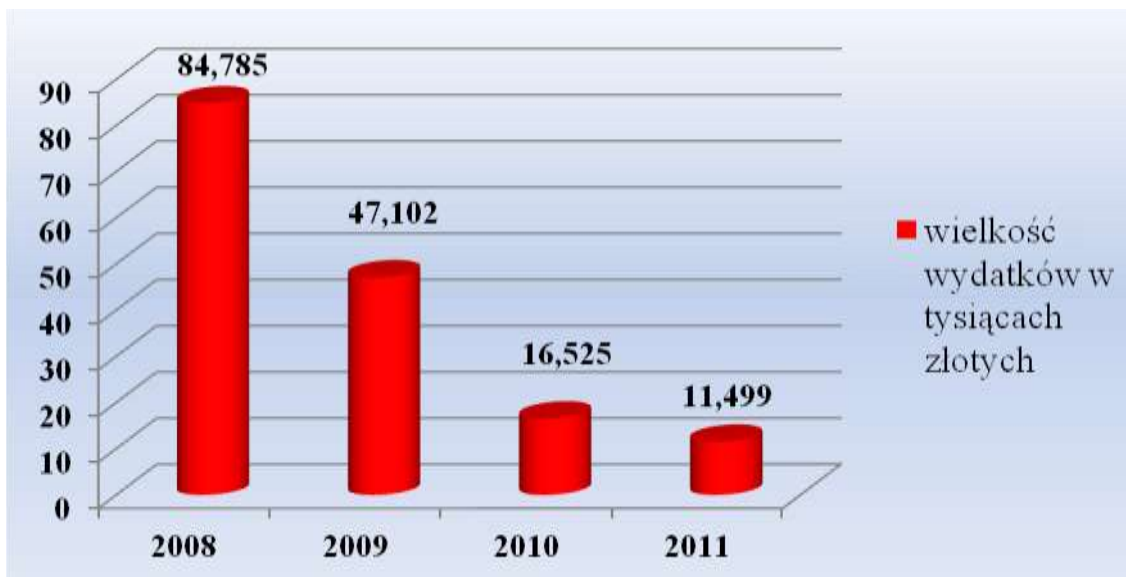
Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Wynika z niej, że ta forma wsparcia osób niepełnosprawnych realizowana była jedynie w dwóch analizowanych latach, to jest w 2008 i 2009 roku. W kolejnych jej realizacja nie była już możliwa ze względu na fakt, iż wycofano ją z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Z danych zawartych w tabeli wynika, że w analizowanych latach podpisano tę samą liczbę umów z pracodawcami, którzy zatrudnili w jej efekcie osoby niepełnosprawne zarejestrowane w PUP Zabrze (zarówno w 2008 jak i w 2009 roku podpisano po 3 umowy) mimo, że liczba środków w 2009 roku zmalała w porównaniu do 2008 roku.

Dwie powyższe formy wsparcia skierowane były do pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne, stanowiąc dla nich gratyfikację finansową za przyczynienie się do zwiększenia stanu zatrudnienia osób z niepełnosprawnością oraz do poprawy ich sytuacji na rynku pracy. Kolejne formy wsparcia skierowane były bezpośrednio do osób niepełnosprawnych, a ich celem było zwiększenie ich atrakcyjności na rynku pracy, poprzez pobudzenie ich motywacji, podniesienie kompetencji zawodowych i wzrost samodzielności w działaniu. Szczególnie ważną dla osób, które pozostają bez zatrudnienia jest możliwość skorzystania ze szkoleń zawodowych, dzięki którym mogą zmienić lub zwiększyć kwalifikacje zawodowe.

Kolejny wykres prezentuje wielkość wydatków poniesionych na tę formę pomocy w poszczególnych latach analizowanego okresu.

Wykres 3. Wielkość środków PFRON wydatkowanych na finansowanie kosztów szkoleń zawodowych w latach 2008 – 2011.

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

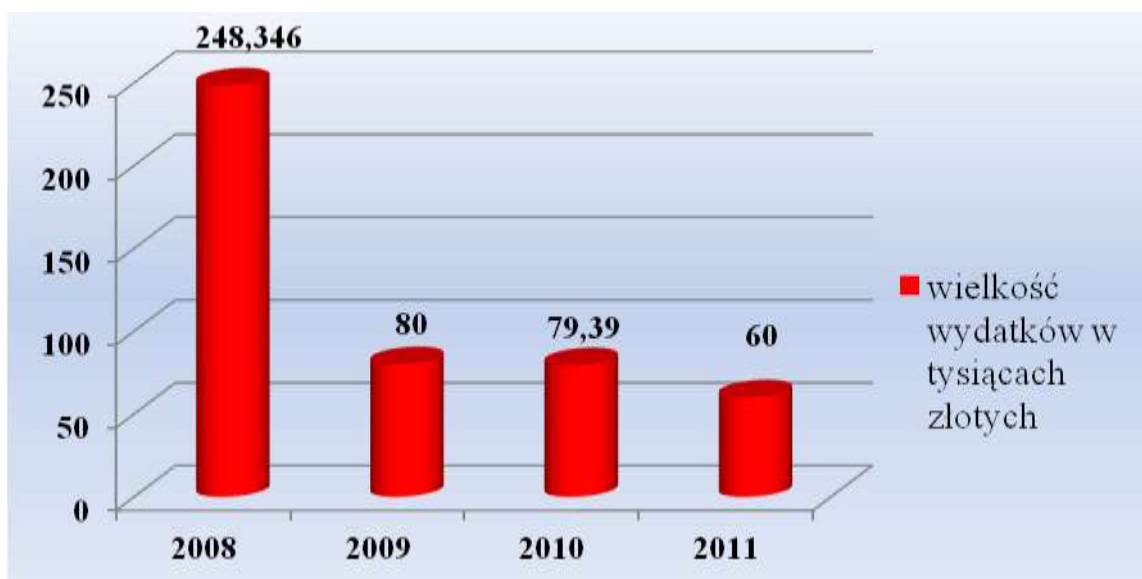
Z powyższych danych wynika, że w analizowanym okresie następował systematyczny spadek wielkości środków finansowych, jakie urząd pracy pozyskał z PFRON na przeszkolenie zawodowe osób niepełnosprawnych.

Bezpośrednio zmniejszyła się ilość osób, jakie mogły skorzystać ze szkoleń w analizowanych latach. I tak w ramach posiadanych środków we wskazanym okresie skierowano na szkolenia następującą ilość osób niepełnosprawnych:

- 2008 – 44 osoby niepełnosprawne;
- 2009 – 21 osób niepełnosprawnych;
- 2010 – 7 osób niepełnosprawnych;
- 2011 – 5 osób niepełnosprawnych.

Szkolenia zawodowe pozwalają na łatwiejsze poruszanie się po rynku pracy i większą efektywność w poszukiwaniu zatrudnienia. Wśród osób niepełnosprawnych, jak i ogółu bezrobotnych, znajdują się również osoby, których celem zawodowym jest praca na własny rachunek i chęć usamodzielnienia się na rynku pracy. Do nich kierowany jest kolejny instrument rynku pracy, jakim są bezzwrotne dotacje na podjęcie działalności gospodarczej. Wielkość wydatków poniesionych na ten cel prezentuje kolejny wykres.

Wykres 4. Wielkość środków PFRON wydatkowanych na dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej w latach 2008 – 2011.

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

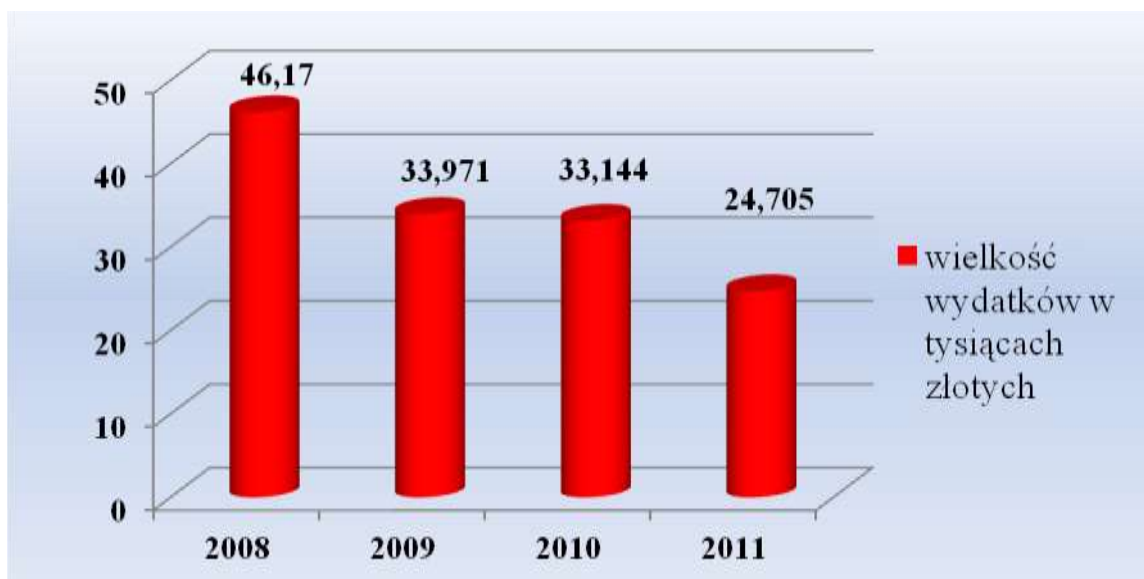
Dane wykresu pokazują zmniejszenie wysokości środków przekazywanych urzędowi pracy w Zabrzu przez PFRON, które można było przeznaczyć na cele przyznawania dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej osobom niepełnosprawnym. Kwota wydatkowanych w 2011 roku stanowiła 24,1% kwoty zrealizowanej w 2008 roku i 75% kwoty zrealizowanej w 2009 i w 2010 roku (gdzie przyznane środki były niemal identyczne).

W ramach pozyskanych środków w omawianych latach udzielono następującą ilość jednorazowego dofinansowania działalności gospodarczej osobom niepełnosprawnym:

- 2008 – 7 dotacji na działalność gospodarczą;
- 2009 – 3 dotacje na działalność gospodarczą;
- 2010 – 4 dotacje na działalność gospodarczą;
- 2011 – 3 dotacje na działalność gospodarczą.

Środki PFRON zostały również rozdysponowane na cele osób poszukujących pracy niepełnosprawnych i nie pozostających w zatrudnieniu. Kolejny wykres prezentuje dane dotyczące pomocy skierowanej do tych osób w zakresie wydatków poniesionych na skierowanie ich do skorzystania z instrumentów i usług rynku pracy oferowanych przez PUP Zabrze.

Wykres 5. Wielkość środków PFRON przeznaczonych na zwrot wydatków poniesionych na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu.

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Powyższe dane pokazują, iż liczba przekazywanych środków na ten cel z każdym kolejnym rokiem malała. Środki wydankowane w 2011 roku stanowiły 53,5% wielkości środków wydankowanych w 2008 roku. Dobra sytuacja miała miejsce w latach 2009 oraz w 2010, kiedy kwota wydankowanych środków finansowych z PFRON na omawiany cel była niemal identyczna.

W ramach pozyskanych funduszy PFRON w analizowanych latach skierowano następującą ilość osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu do skorzystania z instrumentów i usług rynku pracy:

- 2008 – 61 osób;
- 2009 – 27 osób;
- 2010 – 13 osób;
- 2011 – 10 osób.

Powyższe dane pokazują, że liczba środków pozyskiwanych z PFRON na wsparcie osób niepełnosprawnych systematycznie maleje. Nie wynika to bynajmniej ze złej polityki urzędu pracy, ale jest odzwierciedleniem zewnętrznej sytuacji, jaka ma miejsce w ramach PFRON, i decyzji finansowych podejmowanych na najwyższych szczeblach dotyczących

wielkości funduszy przekazywanych na cele, do których wspomniana instytucja została powołana.

Obok środków pochodzących z budżetu PFRON, PUP Zabrze w minionych latach dysponował również innymi środkami finansowymi, którymi mógł wesprzeć swoje działania skierowane na wsparcie wszystkich grup osób bezrobotnych, w tym osób niepełnosprawnych. Do środków tych należą pieniądze pochodzące z Funduszu Pracy, będącego podstawowym źródłem finansowania zadań ustawowych oraz z EFS, czyli Europejskiego Funduszu Społecznego.

Jeśli chodzi o podstawowe wsparcie realizowanych działań (**Fundusz Pracy**) sytuacja w analizowanych latach przedstawiała się następująco.

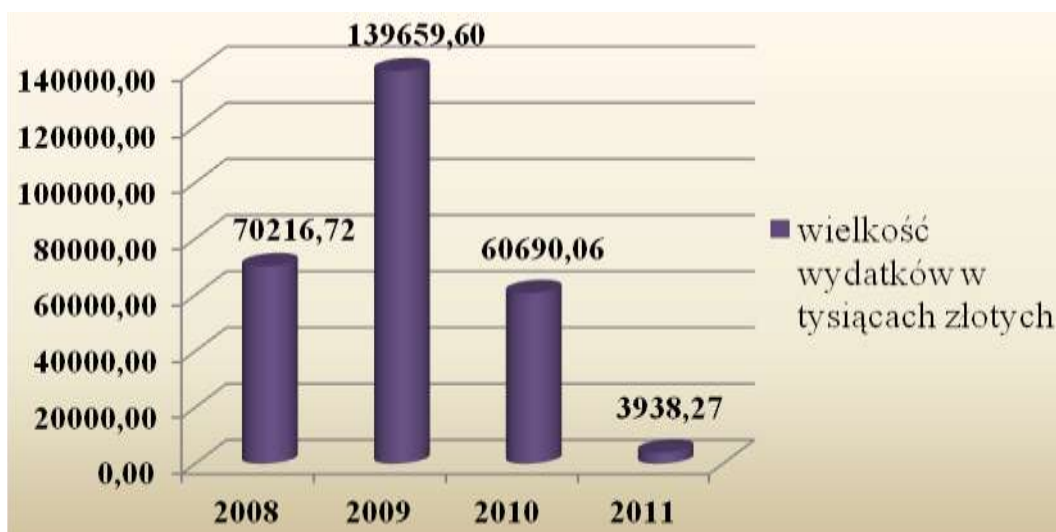
Środki na działalność gospodarczą z pieniędzy pochodzących z Funduszu Pracy w analizowanym okresie uzyskała jedna osoba niepełnosprawna. Miało to miejsce w 2008 roku, a wielkość wydatkowanych pieniędzy wyniosła 19100 zł. W pozostałych latach nie przyznano innych dotacji dla tych osób z omawianych funduszy.

Jeśli chodzi o *szkolenia zawodowe* liczba osób z niepełnosprawnością, które zostały skierowane do udziału w tej formie pomocy wyniosła w poszczególnych latach:

- 2008 – 20 osób;
- 2009 - 75 osób;
- 2010 – 20 osób;
- 2011 – 2 osoby.

W sumie ze szkoleń finansowanych z Funduszu Pracy skorzystało w analizowanym okresie 117 osób niepełnosprawnych. Wielkość wydatków poniesionych w tym czasie na szkolenia (łącznie z kosztem wypłaconych stypendiów) przedstawiała się następująco:

Wykres 6. Wielkość środków Funduszu Pracy przeznaczonych na pokrycie kosztów szkoleń zawodowych w latach 2008 – 2011.

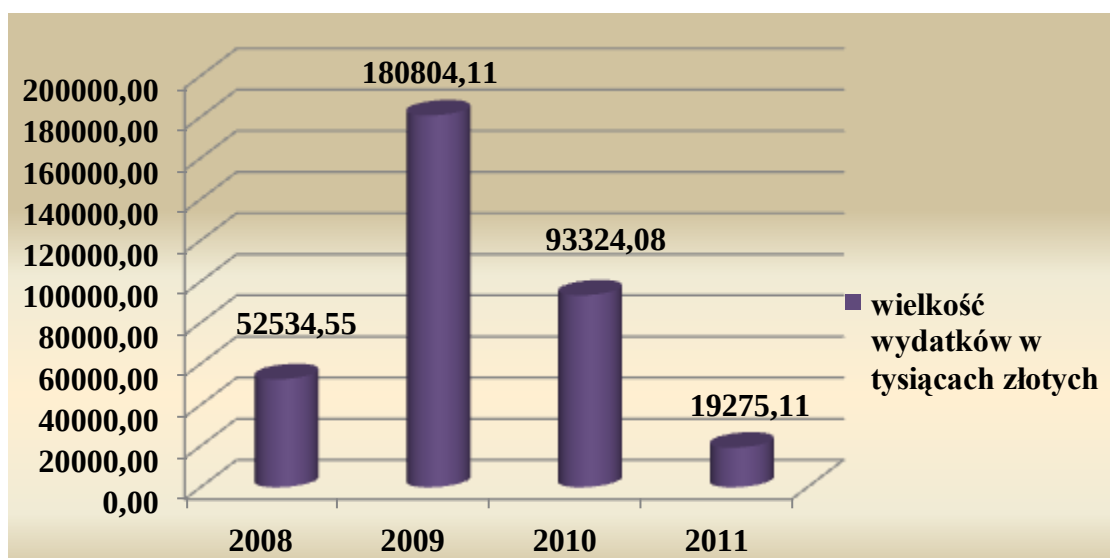

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Zgodnie z uzyskanymi danymi widać, że najlepsza sytuacja miała miejsce w 2009 roku, gdzie urząd pracy mógł przekazać na realizację szkoleń zawodowych dla niepełnosprawnych kwotę blisko 140 tysięcy złotych. W kolejnym 2010 roku kwota ta wyniosła 43,45% środków, jakie PUP Zabrze przeznaczył na szkolenia w poprzednim roku. Najmniej środków na ten cel przeznaczono w minionym 2011 roku.

Kolejnym instrumentem stosowanym w aktywizacji osób niepełnosprawnych były *staże*.

Wykres 7. Wielkość środków Funduszu Pracy przeznaczonych na pokrycie kosztów staży organizowanych w latach 2008 – 2011.

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Jak pokazują powyższe dane, najwięcej pieniędzy z Funduszu Pracy przeznaczono na staże dla osób niepełnosprawnych w 2009 roku (ponad 180 tysięcy złotych). Najmniejsze środki wydatkowano w 2011 roku.

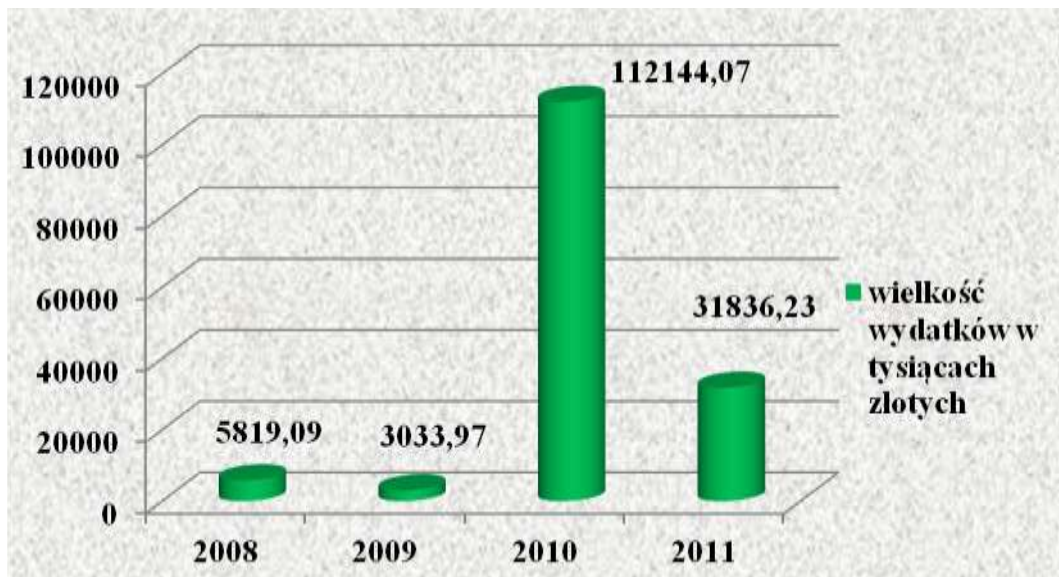
Kolejnym instrumentem, z którego skorzystały osoby niepełnosprawne w minionym okresie, była możliwość uzyskania *finansowania kosztów studiów podyplomowych*. Wydatki na ten cel wyniosły 11761 zł. Z możliwości dofinansowania kosztów studiów podyplomowych skorzystały 3 osoby w 2009 roku. W trzech kolejnych analizowanych latach urząd pracy w Zabrzu nie wydatkował środków na ten cel.

Ostatnim źródłem finansowania wydatków na wsparcie osób niepełnosprawnych były **środki z EFS**. Szczegółowe dane przedstawiono poniżej.

Jeśli chodzi o wydatki na cele organizacji *przygotowań zawodowych*, forma ta była finansowana ze środków EFS jedynie w 2008 roku. Z możliwości udziału w przygotowaniach zawodowych skorzystały w tym czasie 4 osoby z niepełnosprawnością, a wydatki na ten cel wyniosły 13559,65 złotych.

Kolejną formą aktywizacji finansowaną ze środków EFS były *staże*. Szczegółowe dane dotyczące wielkości środków przeznaczonych na ten cel w analizowanych latach prezentuje poniższy wykres.

Wykres 8. Wielkość środków EFS przeznaczonych na pokrycie kosztów staży w latach 2008 – 2011.

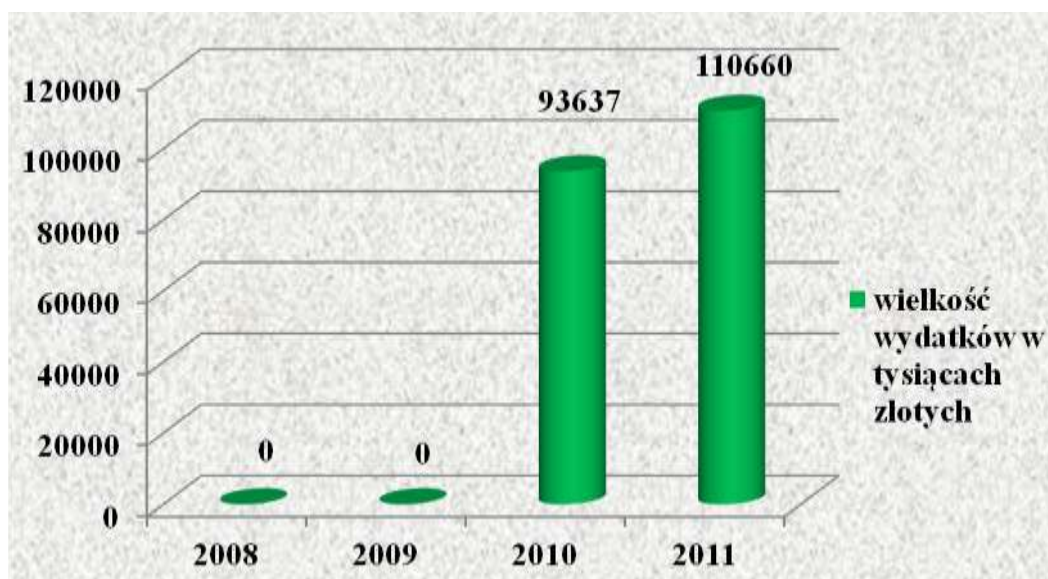

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Zgodnie z danymi wykresu najwięcej środków EFS pozyskano na staże w 2010 roku, co wiązało się przede wszystkim z możliwościami realizacji wielu projektów, na które pozyskano środki unijne. Najmniejsze wydatki funduszy unijnych na cele organizacji staży miały miejsce w 2009 roku, i były one nieco niższe od środków wydatkowanych w pierwszym roku analizowanego okresu.

Jeśli chodzi o przyznanie *środków na działalność gospodarczą* dla osób z niepełnosprawnością wydatki na ten cel prezentuje kolejny wykres.

Wykres 9. Wielkość środków EFS przeznaczona na pokrycie wydatków przyznania jednorazowych dotacji na działalność gospodarczą w latach 2008 – 2011.

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Pierwsze dwa lata analizowanego okresu charakteryzowały się brakiem wydatków na przyznawanie dotacji na działalność gospodarczą dla osób z niepełnosprawnością. Zmiana tej sytuacji nastąpiła w 2010 roku, kiedy na ten cel przeznaczono już ponad 93 tysiące złotych. Jeszcze więcej środków wydatkowano w ostatnim 2011 roku, gdzie nastąpił ich wzrost o ponad 17 tysięcy złotych.

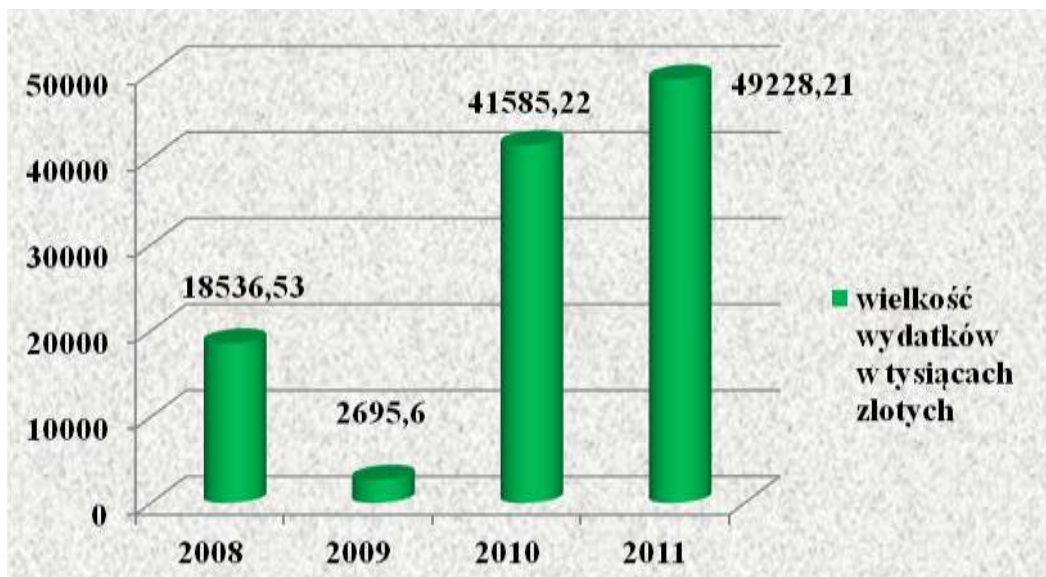
Obok dotacji na działalność gospodarczą w tych latach nastąpiły również wydatki na inne, ale związane bezpośrednio z tymi dotacjami cele. Chodzi mianowicie o przeznaczenie środków na pokrycie kosztów doradztwa biznesowego oraz wypłaty wsparcia pomostowego osobom, które uzyskały wsparcie na rozwój działalności gospodarczej w ramach projektu „40 tysięcy szans”, a były osobami niepełnosprawnymi.

I tak w roku 2010 wydatkowano 2560 złotych na koszty udzielonego niepełnosprawnym uczestnikom projektu indywidualnego wsparcia doradczego.

Natomiast w 2011 roku wydatkowano 480 złotych na koszty udzielonego doradztwa biznesowego oraz 10644,12 złotych na pokrycie kosztów związanych z wypłatą podstawowego wsparcia pomostowego dla beneficjentów pomocy będących osobami niepełnosprawnymi.

Ostatnią formą pomocy finansowaną ze środków EFS były *szkolenia zawodowe* dla osób niepełnosprawnych.

Wykres 10. Wielkość środków EFS przeznaczonych na pokrycie kosztów szkoleń zawodowych w latach 2008 – 2011.

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Jak pokazują dane liczbowe, największe wydatki na szkolenia zawodowe dla osób z niepełnosprawnością poniesiono w 2011 roku. Nieco niższe były one w 2010 roku (średki mniejsze o kwotę 7 642,99 złotych). Najmniej pieniędzy w ramach EFS wydawkowano na szkolenia dla niepełnosprawnych w 2009 roku.

Obok działań wynikających z zadań ustawowych, na podstawie których PUP Zabrze realizuje różne formy wsparcia osób niepełnosprawnych, jak również pracodawców ich zatrudniających, stosowane są także inne działania, których zadaniem jest pomaganie wspomnianym osobom w podnoszeniu ich szans w efektywnym funkcjonowaniu na rynku pracy. Do działań tych należą między innymi współpraca urzędu pracy z innymi organizacjami i instytucjami, które w swoich zamierzeniach i działaniach statutowych propagują wspieranie osób z niepełnosprawnością, oraz pracodawców, którzy mieliby chęć ich zatrudnić. Działania te stosowane są od lat, a urząd pracy może poszczycić się efektowną współpracą na tym polu.

Informacje o możliwościach uzyskania pomocy od zewnętrznych instytucji osoby niepełnosprawne mogą pozyskiwać ze strony urzędu pracy w Zabrzu (www.pupzabrze.pl, zakładka niepełnosprawni), oraz bezpośrednio od pracowników urzędu pracy, zwłaszcza tych

zatrudnionych na kluczowych stanowiskach, od doradców zawodowych i pośredników pracy, z którymi niepełnosprawni mają najczęstszy kontakt. Obecnie na lokalnym rynku pracy istnieje wiele organizacji działających na rzecz osób z niepełnosprawnością, które stanowią dla nich jedyną docelową grupę, bądź jedną z wielu grup osób pozostających bez zatrudnienia, do których kierują swoje działania.

Do organizacji, z którymi współpracuje bądź współpracował w minionych latach PUP Zabrze należą między innymi:

1. Firma A4e z siedzibą w Zabrzu;
2. POPON – Polska Organizacja Pracodawców Osób Niepełnosprawnych z Katowic;
3. Centrum Integracja z Katowic;
4. A-trybut z Katowic;
5. Centrum Dzwoni z Bytomia;

Współpraca z powyższymi instytucjami i organizacjami dotyczyła bądź dotyczy w wielu przypadkach realizacji projektów skierowanych do osób poszukujących zatrudnienia, w tym przede wszystkim do osób z niepełnosprawnością. Dzięki tej współpracy udaje się propagować w szerokim zakresie informacje o możliwości udziału w poszczególnych projektach, jak i możliwości nawiązania współpracy z instytucjami, które poprzez swoją działalność wspierają osoby niepełnosprawne na rynku pracy.

Urząd pracy w Zabrzu, poza działaniami związanymi z bezpośrednim, bądź pośrednim prowadzeniem współpracy ze wspomnianymi organizacjami, w ramach swojej ustawowej działalności odpowiada za systematyczny przekaz informacji osobom niepełnosprawnym w zakresie wszelkich możliwych źródeł, w ramach których mogą liczyć na fachową pomoc i wsparcie w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, pobudzeniu własnej motywacji do pracy oraz rzetelnym przygotowaniu się do wejścia na rynek pracy. Posiada liczne zasoby informacji zawodowej, którą przekazuje na co dzień wszystkim zainteresowanym.

Ponadto i przede wszystkim udziela bieżących informacji o aktualnie dostępnych działaniach, realizowanych przez siebie, to jest projektach, szkoleniach, stażach, możliwościach pozyskania dotacji na działalność, oraz pomocy doradców zawodowych w zakresie budowania ścieżki zawodowej.

Poza aspektem informacyjnym PUP Zabrze angażuje się również w szereg inicjatyw mających miejsce na terenie Zabrza i miast ościennych, takich jak *seminaria i konferencje poświęcone tematyce osób niepełnosprawnych* i ich problemom na rynku pracy. Przykładem tego jest udział w:

1. międzynarodowej konferencji „Europejskie Dobre Praktyki na Rzecz Osób Niepełnosprawnych” zorganizowanej przez tutejszy urząd pracy w grudniu 2010 oraz 2011 roku w Zabrzu przy współudziale Urzędu Miasta Zabrza
2. Giełdzie pracy dla osób niepełnosprawnych w Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego w Zabrzu w dniu 13.10.2010 roku zorganizowanej we współpracy z firmą Trawipol AZ z Gliwic. Oraz Pełnomocnikiem Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych.

O 3 lat PUP Zabrze angażuje się także w coroczną inicjatywę konkursu *Lodołamacze*, promującego zatrudnianie osób niepełnosprawnych i nagradzającego firmy, instytucje, jak również prywatne osoby najbardziej zaangażowane w rozwiązywanie problemów osób niepełnosprawnych, biorąc w niej udział jako potencjalny kandydat do uzyskania wyróżnienia.

Kolejnym istotnym elementem wspierania osób niepełnosprawnych przez PUP Zabrze w analizowanych latach było *nawiązanie współpracy ze szkołami specjalnymi* z terenu miasta, na wniosek których realizowane były na terenie urzędu spotkania z uczniami tychże szkół, które miały na celu przede wszystkim zapoznanie ich z formami pomocy, jakie może im zapewnić w przyszłości urząd pracy oraz na przedstawieniu sytuacji osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy z określeniem możliwości uzyskania zatrudnienia przez uczniów przybyłych na spotkania. Możliwość spotkania z pracownikami urzędu pracy zorganizowano między innymi dla uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej z siedzibą przy ulicy Sienkiewicza 30 (11.07.2011 oraz 14.07.2011 roku) oraz Szkoły Przesposabiającej do Pracy z siedzibą przy ulicy Sienkiewicza 43 w Zabrzu (spotkanie - 18.10.2011 roku).

Biorąc pod uwagę powyższe dane prezentujące zaangażowanie PUP Zabrza w różne inicjatywy i projekty skierowane do niepełnosprawnych należy uznać, że urząd dokłada wszelkich starań, aby wspieranie osób z różnymi dysfunkcjami fizycznymi i umysłowymi przynosiło pożądane efekty. Zwłaszcza istotny jest szeroki aspekt informacyjny w zakresie potencjalnych źródeł pomocy świadczonych na rzecz osób z niepełnosprawnością, w których mogą uzyskać fachową pomoc, skorzystać ze szkoleń zawodowych, czy nawiązać bliższą

współpracę z pracodawcami tworzącymi dla nich miejsca pracy. Jest to szczególnie istotne, zwłaszcza biorąc pod uwagę malejące środki finansowe płynące do PUP Zabrze z PFRON, co wpływa bezpośrednio na wielkość świadczonego wsparcia osobom z niepełnosprawnością. Stąd też tak ważne są wszelkie inicjatywy urzędu pracy nakierowane na zdobycie środków finansowych na rzecz wspierania tych osób na rynku pracy, w postaci kierowanych do nich projektów, jakim był choćby w ostatnim 2011 roku projekt „Kurs na pracę” dający możliwość przeszkolenia zawodowego osób posiadających status niepełnosprawnego w ewidencji PUP Zabrze.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 roku / Dz.U.02.96.861/ w sprawie określenia rodzajów zadań Powiatu, które mogą być finansowane ze środków PFRON. Od 2008 roku obowiązuje również Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 roku / Dz.U.08.29.172/ w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom i organizacjom pozarządowym.

Tabela 85. Wysokość środków finansowych przekazywanych przez PFRON na realizację zadań Powiatu w latach 2008 – 2011.

Lp.	Rok realizacji	Środki ogółem w zł	Nazwa zadania	Środki na zadanie w zł
1.	2008	4 773 1240	Rehabilitacja zawodowa:	
			a) finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji w odniesieniu do osób niepełnosprawnych jako poszukujące pracy,	70 000
			b) przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (środki przyznawane na wniosek osoby niepełnosprawnej),	330 000
			c) dokonywanie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy – (środki przyznawane na wniosek pracodawcy),	490 000
			d) dokonywanie zwrotu kosztów wynagrodzenia	70 000

			osoby niepełnosprawnej oraz składek na ubezpieczenie społeczne- (środki przyznawane na wniosek pracodawcy, e) finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych, f) dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych – (na wniosek pracodawcy). Rehabilitacja społeczna: a) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej, b) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych – (na wniosek indywidualny osoby niepełnosprawnej), c) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych – na wniosek organizacji pozarządowych, d) dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych – (indywidualny wniosek osoby niepełnosprawnej), e) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – na indywidualny wniosek osoby niepełnosprawnej.	110 000 20 000 1 247 502 889 298 180 000 850 000 516 340
2.	2009	3 437 533	Rehabilitacja zawodowa: a) finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji w odniesieniu do	36 000

			osób niepełnosprawnych jako poszukujące pracy,	
			b) przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (środki przyznawane na wniosek osoby niepełnosprawnej),	80 000
			c) dokonywanie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy – (środki przyznawane na wniosek pracodawcy),	451 000
			d) dokonywanie zwrotu kosztów wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej oraz składek na ubezpieczenie społeczne- (środki przyznawane na wniosek pracodawcy,	56 500
			e) Finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych,	48 000
			Rehabilitacja społeczna:	
			a) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,	1 504 804
			b) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych – (na wniosek indywidualny osoby niepełnosprawnej),	423 826
			c) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych – na wniosek organizacji pozarządowych,	83 000
			d) dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych – (indywidualny wniosek osoby niepełnosprawnej),	285 000

			opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych – (indywidualny wniosek osoby niepełnosprawnej), d) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – na indywidualny wniosek osoby niepełnosprawnej, e) zlecenie zadań art.36	155 000 30 000
4.	2011	2 719 143 zł	Rehabilitacja zawodowa: a) finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji w odniesieniu do osób niepełnosprawnych jako poszukujące pracy, b) przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (środki przyznawane na wniosek osoby niepełnosprawnej), c) dokonywanie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy – (środki przyznawane na wniosek pracodawcy), d) finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych, Rehabilitacja społeczna: a) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej, b) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych – (na wniosek indywidualny osoby	44 647 60 000 385 212 35 500 1 538 784 300 000

3.	„Marani” – 3 stanowiska pracy szwaczki	84 700 zł	28 730 zł	15 470 zł
	Razem 2008 rok	362 050 zł	211 364,95zł	67 658,05 zł

2. Likwidacja barier transportowych:

W ramach tego programu do roku 2007 zlikwidowano bariery transportowe we wszystkich Domach Pomocy Społecznej w Zabrze poprzez zakup busów przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz bus dla Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. Z możliwości dofinansowania skorzystało również Stowarzyszenie Transplantacji Serca, Koło w Zabrze oraz Towarzystwo Pomocy im. ŚW. Brata Alberta. W rok 2008 nie było już możliwości dofinansowania tego zakresu.

3. Likwidacja barier architektonicznych:

Tabela 87. Podział środków na likwidację barier architektonicznych.

Lp.	Nazwa instytucji	środki ogółem w zł	środki PFRON w zł	budżet miasta w zł
1.	Przedszkole Nr 48 z Oddziałami Integracyjnymi- Umowa z 2008 roku , realizacja 2009rok.	295 952,45 zł	143 000 zł	152 952,45
2.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Ośrodek Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych- budowa dźwigu zewnętrznego, umowa 2008 realizacja 2009 rok.	344 315,26 zł	104 000 zł	240 315,26 zł
	Razem 2008 rok	640 267,71zł	247 000 zł	393 267.71 zł

4. Likwidacja barier architektonicznych obiektów użyteczności publicznej :

- a) rok 2007 – 2011 – Ratusz , budynek Urzędu Miejskiego, ul. Bytomska, wykonano platformę z poziomu parkingu, dwie windy, zastosowano system nowoczesnych technologii, do tej pory wydatkowano 14 100 000 zł;
- b) rok 2007 – 2011 budynek adaptacja dla Filharmonii Zabrzeńskiej, ul. Park Hutniczy, wykonano windę dla osób niepełnosprawnych z poziomu parteru do II pietra, wjazd dla osób niepełnosprawnych z poziomu terenu, wydatkowano 9 300 000 zł;
- c) rok 2009, sala gimnastyczna, ul Ogórka 9, wykonano podjazdy dla osób niepełnosprawnych z terenu, platformę między budynkiem szkoły a salą gimnastyczną, wydatkowano 1 900 000 zł;
- d) rok 2010 – 2011, sala gimnastyczna, ul. Bytomska 26, wykonano podjazdy dla osób niepełnosprawnych z terenu, platformę między budynkiem a salą gimnastyczną, wydatkowano 3 500 000 zł;
- e) rok 2010 – 2011, sala gimnastyczna, ul. Sikorskiego 74 – podjazdy dla osób niepełnosprawnych, platforma pomiędzy budynkiem szkoły a salą gimnastyczną, wydatkowano 3 500 000 zł;
- f) rok 2009, Orlik 2012, ul. Wawrzyńskiej i Kondratowicza – wykonano dojazd dla osób niepełnosprawnych z poziomu terenu, wydatkowano 1 800 000 zł;
- g) rok 2008 – 2009, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, ul. 3 Maja 93 – 95, wykonano podjazd dla osób niepełnosprawnych z poziomu terenu, winda, platforma trzy przystankowa, wydatkowano 3 100 000 zł w tym środki 5 250 zł;
- h) rok 2009 , Przedszkole nr 48 z Oddziałami Integracyjnymi, winda i podjazd dla osób niepełnosprawnych, środki 295 952,45 zł budżetu gminy oraz program wyrównywania różnic między regionami PFRON 143 000 zł;
- i) rok 2010 – 2011, Politechnika Śląska, Zabrze, ul. Roosevelta 26 – 28, pozyskano dofinansowanie w wysokości UE w wysokości 8 500 000 zł, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska 292 000 00 zł, wykonano nowoczesne technologie 165 395,52 zł oraz windę 230 220,00 zł;
- j) rok 2007 – 2008, Centrum Kształcenia Ustawicznego, ul. 3 Maja 93, podjazd dla osób niepełnosprawnych, winda 4 100 000 zł;
- k) rok 2009 – AWF, ul. Wolności 369, wykonano platformę dla osób niepełnosprawnych 8 300 000 zł.
- l)

Obsługa osób niepełnosprawnych na przykładzie Urzędu Miejskiego w Zabrzu.

Powołując się na Kartę Praw Osób Niepełnosprawnych oraz na Konstytucję RP uznajemy równość szans w dostępie do wszystkich dóbr, zmierzających do pełnego indywidualnego rozwoju i zaspakajania potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich sferach i na każdym etapie życia, gwarantujących pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym.

Miasto Zabrze jest dobrym przykładem działań nie dyskryminujących ułatwiających dostęp do usług i wykorzystujących nowoczesne technologie w poprawie jakości świadczonych usług oraz podnoszących zasób wiedzy pracowników na temat rodzajów niepełnosprawności i wynikających z nich potrzeb tak aby traktowani byli na równi z innymi mieszkańcami.

Działania podejmowane w kierunku likwidacji barier w komunikowaniu się zarówno z klientem jak i pracownikiem niepełnosprawnym tak aby uzyskać równy dostęp do usług i informacji:

Szkolenia skierowane do pracowników Urzędu Miasta Zabrze oraz pracowników działów każdego szczebla organizacji pracy.

„ Szkolenie niepełnosprawni pracownik i klient ” - umożliwiło 25 pracownikom z poszczególnych wydziałów urzędu, sekretariatów, sali obsługi interesanta nabycie wiedzy na temat alternatywnych technik porozumiewania się z różnego typu dysfunkcjami poprzez co zwiększyła się wydajność jakości obsługi oraz wzrósł komfort współpracy Miasta z mieszkańcami niepełnosprawnymi.

Celem szkolenia było podniesienie świadomości pracowników nt. niepełnosprawności, jej rodzajów, konsekwencji dla funkcjonowania, nabycia umiejętności efektywnej obsługi klienta niepełnosprawnego. Podczas zajęć szczególny nacisk został położony na kontakt z osobą niepełnosprawną w zależności od rodzaju dysfunkcji. Podczas szkolenia przedstawiono również korzyści społeczne i finansowe płynące z zatrudnienia osób niepełnosprawnych, zapoznanie z regulacjami prawnymi umożliwiającymi skorzystanie z ustawowej oferty, wspierającej pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne, w tym również w Urzędzie Miejskim w Zabrzu.

Szkolenie 2 dniowe podzielone było na dwie części merytoryczną i warsztatową. Uczestnicy nabywali wiedzę z zakresu rozróżniania typów niepełnosprawności, obsługi klientów z różnego typu dysfunkcjami, posługiwania się poprawną etykietą językową, posługiwaniu się aktami prawnymi, korzystania z nowoczesnych technologii kompensujących dysfunkcję osoby niepełnosprawnej na stanowisku pracy.

Poprzez warsztaty prowadzone przez osoby niepełnosprawne pracownik poznał zasady obsługi klienta z dysfunkcją wzroku, słuchu, ruchu, zaburzeniami psychicznymi.

Szkolenia z zakresu komunikowania się z osobami niesłyszącymi i niedosłyszącymi:

15 pracowników z poszczególnych wydziałów Urzędu Miejskiego w Zabrzu zostało przeszkolonych w podstawowym zakresie porozumiewania się językiem migowym.

Po ukończeniu kursu pracownik miał możliwość uczestniczyć również w szkoleniu zaawansowanym . Zaproponowane szkolenia pozwoliły na podniesienie wiedzy odnośnie osób z dysfunkcją narządu słuchu, zniwelowały barierę w komunikowaniu. W pierwszym kontakcie z osobą niesłyszącą i niedosłyszącą podniósł się komfort zarówno ze strony pracownika jak również osoby niepełnosprawnej. Szkolenia te nie wykształciły w prawdzie biegłego porozumiewania się za pomocą języka migowego ale pozwoliły na pozbycie się strachu przed klientem o specjalnych potrzebach komunikowania.

Stanowisko pracy tłumacza języka migowego:

W Urzędzie Miejskim zatrudniony jest tłumacz języka migowego, który jednocześnie pełni rolę asystenta osób niedosłyszących i niesłyszących. Na stanowisku tym zatrudniona jest osoba niepełnosprawna niedosłysząca(umiarkowany stopień niepełnosprawności).

W przypadku załatwiania spraw urzędowych wymagających pomocy, pracownik delegowany jest również w teren do innych urzędów, (ZUS, Urząd Skarbowy, itp.) a także udziela porad informacyjnych.

Wprowadzono nowatorski system tłumacza języka migowego on-line „TOKTUTOK”, usługa ta od lipca 2011 roku dodatkowo wspomaga obsługę osób niesłyszących. Zainstalowana jest na sali obsługi interesanta. Urząd miasta Zabrze jako pierwszy w Polsce zainstalowało i wdrożyło tą usługę. Za pomocą tego urządzenia na żywo tłumaczona jest rozmowa z osobą głuchą za pośrednictwem tłumacza dostępnego przez Internet. Połączenie następuje automatycznie za pomocą naciśnięcia jednego przycisku. Urządzenie to umieszczone jest na sali obsługi interesanta tym samym zapewniając dobrą komunikację z osobą niesłyszącą oraz przy zachowaniu równych szans. W przypadku załatwiania spraw związanych np. z dowodem osobistym , zameldowaniem, wymeldowaniem a także uzyskania informacji nie ma potrzeby wzywania tłumacza języka migowego, a klient niesłyszący jest samodzielny.

Funkcja Pełnomocnika Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych:

Od 2003 roku zatrudniony jest Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych (również osoba niepełnosprawna z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności). Do zadań pełnomocnika należy koordynacja działań na rzecz osób niepełnosprawnych z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem. Pełnomocnik udziela informacji osobom niepełnosprawnym odnośnie możliwości korzystania z różnych form pomocy i wsparcia. Współpracując z instytucjami i stowarzyszeniami, koordynuje Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych. Pełni funkcję doradczą we wszystkich aspektach rozwoju miasta tak aby poszczególne problemy niepełnosprawnych mieszkańców Zabrze były traktowane jako integralne części szerokiego spojrzenia na te problemy w odniesieniu do wszystkich mieszkańców, wśród których są też osoby niepełnosprawne.

Zarówno stanowisko pracy tłumacza języka migowego jak i pełnomocnika ds. Osób Niepełnosprawnych usytuowane jest w Wydziale Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej gdzie realizowane są zadania Powiatu dofinansowywane ze Śródków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych; likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się na wnioski indywidualne osób niepełnosprawnych, dofinansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej, zlecanie zadań stowarzyszeniom i fundacjom.

Niepełnosprawni mieszkańcy jak i ich rodziny bardzo często korzystają z w/w usług wsparcia toteż nie bez znaczenia jest skupienie w tym najbardziej uczęszczanym przez osoby niepełnosprawne Wydziale, pracowników mogących zapewnić maksymalnie wysoki poziom komunikacji bez względu na rodzaj niepełnosprawności klienta.

Zadania z zakresu likwidacji barier, WTZ, zlecania zadań stowarzyszeniom i fundacjom obsługują dwie osoby mające przygotowanie merytoryczne w tym jedna ukończony kurs języka migowego. Dodatkowe wspomaganie poprzez tłumacza migowego i pełnomocnika daje pełny komfort zarówno ze strony pracownika jak i klienta.

Zastosowanie i wdrożenie nowoczesnych rozwiązań wspomagających mobilność i dostęp do informacji, podnoszące jakość życia osób niepełnosprawnych w środowisku miejskim.

Informacje odnośnie zastosowanych rozwiązań w budynku Politechniki Śląskiej w Zabrzu, budynku B, którego Miasto Zabrze jest inwestorem.

Odpowiedzią na nowe wymagania i wyzwania prawne w zakresie rozwiązań niedyskryminujących jest projekt „nowoczesne rozwiązania wspomagające mobilność i dostęp do informacji, podnoszące jakość życia osób niepełnosprawnych w środowisku miejskim”. Projekt ten w zakresie dostosowanie budynku proponuje oznaczenia ułatwiające poruszanie się po nim dla wszystkich osób w tym dla osób niepełnosprawnych (słabo widzących, niewidzących, daltonistów, niesłyszących na wózkach inwalidzkich).

W roku 2009 i 2011 za działania na rzecz osób niepełnosprawnych Miasto Zabrze otrzymało tytuł „Samorządu Równych Szans” nadane przez Fundację Instytut Rozwoju Regionalnego w Warszawie.

15 Bezpieczeństwo publiczne

W 2011 roku Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu Miejskiego w Zabrzu realizował zadanie, które obejmowało Współpracę z Komendą Miejską Policji w Zabrzu. W ramach tego zadania przewidziane były wydatki na wypłaty dla jednostek na fundusz celowy finansowanie własne i zlecone (w tym dotacja dla Policji), które wyniosły 335 850,00 zł. Dodatkowo Miasto Zabrze finansuje zakup usług telekomunikacyjnych dla Policji (telefony komórkowe dla dzielnicowych) wydatkowano w tym celu 8 700 zł. 155 850,00 zł wydatkowano między innymi na służby dodatkowe organizowane przez Policję i zadania wykonywane w ramach programu „Lepiej razem niż osobno”. Natomiast w ramach realizacji z Policją programu dla nieletnich klasy I do III szkoły podstawowe pod kątem bezpieczeństwa wydatkowano 8 500 zł. Zorganizowano cztery przedstawienia dla klas 2 do 3 szkół podstawowych.

Ponadto umundurowana formacja samorządowa jaką jest Straż Miejska w Zabrzu w wyniku licznych sygnałów od mieszkańców miasta wskazujących na to iż społeczeństwo oczekuje aby ta mundurowa zabrzańska jednostka samorządowa coraz bardziej angażowała się w działalność na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa obywateli, rozszerzyła zakres działalności, w tym podjęła szeroką współpracę z zabrzańską Policją, władzami miasta, wydziałami Urzędu Miejskiego w szczególności z Wydziałem Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności oraz społecznością lokalną, co przyniosło sporo wymiernych efektów. W toku podejmowanych działań ujęto i doprowadzono do Policji 77 osób, w tym 25 osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa. Na bieżąco wymieniane były informacje o zagrożeniach występujących na terenie miasta oraz przekazywane były sobie wzajemnie do realizacji interwencje, w sytuacji, gdy dana służba nie posiadała w danym momencie sił i środków do realizacji zadania. Dyżurny Straży Miejskiej utrzymywał stałą łączność z dyżurnymi z Komendy Miejskiej Polskiej oraz dyżurnymi Komisariatów.

Sporo działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa w mieście, przeprowadzono w związku z odbywającymi się na terenie gminy imprezami sportowymi (zawody sportowe, szczególnie mecze piłki nożnej), kulturalno- oświatowymi (festyny, koncerty, dyskoteki szkolne). Zabezpieczono w ten sposób doraźnie lub poprzez zabezpieczenie stałe 459 takich imprez. Zabezpieczenia wykonywane były przez Straż Miejską, wspólnie z organizatorem oraz z Policją. Strażnicy Miejscy uczestniczyli także, wspólnie z Policją, w porządkowym

zabezpieczeniu terenu miasta, podczas meczów piłki nożnej, odbywających się na terenie KS Górnik Zabrze.

Straż Miejska w Zabrzu w celu poprawy bezpieczeństwa przeprowadziła szereg niżej wymienionych akcji:

- Akcja zero tolerancji dla alkoholu,
- Akcja pieszy,
- Akcja ruina,
- Akcja bezpieczne i czyste place zabaw,
- Akcja bezpieczne wakacje,
- Akcja bezpieczna droga do szkoły,
- Akcja odszczurzenie,
- Akcja zima,
- Akcja numer porządkowy,
- Akcja wrak,
- Akcja czystość,
- Akcja bezdomny,
- Akcja bezpieczny ogród,
- Akcja bezpieczne targowisko,
- Akcja pogryzienia i psy bez nadzoru,
- Akcja bezpieczne ferie zimowe,
- Akcja stop 18,
- Akcja znicz,
- Akcja Straż Miejska bliżej mieszkańca.

W ramach akcji „Straż Miejska bliżej mieszkańca” strażnicy zorganizowali bezpłatne kursy samoobrony dla kobiet i dziewcząt oraz bezpłatne kursy nauki pływania dla dzieci w wieku: 7- 10 lat, a także wycieczki rowerowe. Przeprowadzono także w szkołach liczne prelekcje w tematach: „obcy”, „Bezpieczne zachowanie w ruchu drogowym”, „niebezpieczny pies”.

15.1 Funkcjonowanie Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego

Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego

tel. alarmowy: 032 373 33 88

e-mail: mczk@um.zabrze.pl

Do podstawowych zadań Zespołu należy:

- 1) ocena występujących i potencjalnych zagrożeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo publiczne i prognozowanie tych zagrożeń na obszarze miasta;
- 2) przygotowanie propozycji działań i przedstawienie Prezydentowi Miasta wniosków dotyczących wykonania, zmiany lub zaniechania działań ujętych w Planie Reagowania Kryzysowego Miasta Zabrze;
- 3) przekazanie do wiadomości publicznej informacji związanych z zagrożeniami;
- 4) opiniowanie Planu Reagowania Kryzysowego Miasta Zabrze;
- 5) przygotowanie warunków udzielenia pomocy poszkodowanym i koordynowanie akcji humanitarnych.

Monitoring wizyjny najbardziej niebezpiecznych obszarów miasta.

Monitoring Wizyjny Miasta Zabrze został zdefiniowany, jako system mający na celu poprawę bezpieczeństwa publicznego za pomocą obserwacji przestrzeni publicznej i zdarzeń zachodzących na terenie miasta Zabrze oraz ich rejestracji za pomocą kamer i innych urządzeń technicznych. Zgodnie z założeniami monitoringiem wizyjnym obejmowane są etapowo miejsca publiczne wskazane przez służby mundurowe i jednostki miejskie jako miejsca szczególnie niebezpieczne lub zagrożone przestępczością, ze szczególnym uwzględnieniem ciągów komunikacji pieszych, skrzyżowań o dużym natężeniu ruchu, ulic i skrzyżowań strategicznych dla ruchu drogowego, placów, miejsc użyteczności publicznej i placówek oświatowych. W ramach współpracy z operatorami monitoringu wizyjnego miasta Straż Miejska w Zabrzu przeprowadziła 478 interwencji (zebranie, zakłócanie spokoju, spożywanie alkoholu, niszczenie mienia, nieprawidłowe parkowanie, inne).

W dniu 22.08.2011 r. rozpoczęto prace związane ze zmianą lokalizacji Centrum Monitoringu Wizyjnego z budynku Staży Miejskiej przy ul. Stalmacha 9 do budynku przy ul. Religi 1. W sali monitoringu docelowo przewidziano stanowiska pracy

9 operatorów, którzy będą obsługiwać łącznie 54 monitory tj. 216 kamer monitoringu miejskiego. W pierwszym etapie zostały zamontowane 3 stanowiska z konsolami operatorskimi. Monitorowane jest 24 punktów kamerowych. Dodatkowo w sali monitoringu została zamontowana ściana graficzna służąca do wizualizacji wielkoformatowej, zarówno komputerowej jak i wideo. Ponadto w placówkach oświatowych w Zabrzu tj. w Przedszkolu Nr 47 oraz w Szkole Podstawowej Nr 7 przyjęto zasadę finansowania monitoringu wizyjnego. Łączne koszty utrzymania systemu monitoringu w 2011 r. wyniosły 209 412,32 zł.

15.2 Działalność Straży Miejskiej w Zabrzu

Straż Miejska w Zabrzu, 41-800 Zabrze ul. Ks. Stalmacha 9

telefon: 0-32 370-15-43 faks: 0-32 271-80-52

Telefon alarmowy: 986 lub 32 271-80-52

Straż Miejska w Zabrzu jest samorządową, umundurowaną formacją, powołaną dla ochrony porządku publicznego oraz eliminowania zjawisk patologii społecznej, a także w celu zapewnienia skutecznych, jednolitych form oddziaływania na stan porządku publicznego, czystości i estetyki na terenie Miasta Zabrze.

Wzmocnienie poziomu bezpieczeństwa w najbardziej zagrożonych dzielnicach.

Straż Miejska w Zabrzu w 2011 r., w celu wzmocnienia poziomu bezpieczeństwa w mieście, wprowadziła i utrzymała zwiększoną liczbę patroli w godzinach wieczornocnych. Opracowana mapa miejsc zagrożeń, jest stale uaktualniana i zawiera katalog miejsc oraz opis rodzaju zagrożeń występujących w tych miejscach. Są to miejsca w których dochodzi częściej do różnego rodzaju przestępstw oraz wykroczeń, a informacje na ten temat zbierane są na podstawie: analizy zgłoszeń mieszkańców, działań własnych oraz uzyskanych informacji od Policji, co pozwoliło na wspólną koordynację działań oraz lepszą dyslokację służb. Strażnicy codziennie także patrolowali ściśle centrum miasta, reagując na wszelkie nieprawidłowości, w tym także wykroczenia i przestępstwa. Wszystkie znane miejsca zagrożeń były poddane częstszej kontroli przez patrole Straży Miejskiej.

Opracowano również mapę miejsc przebywania osób bezdomnych, co pozwoliło na monitorowanie tych miejsc i w razie konieczności skuteczne udzielanie im

wszelkiej niezbędnej pomocy, a także reagowanie na zgłoszenia mieszkańców dotyczące niewłaściwych zachowań osób bezdomnych (np.: spożywanie alkoholu, zakłócanie spokoju, zanieczyszczanie terenu). W okresie zimowym miejsca te kontrolowane były przez strażników samodzielnie oraz wspólnie z pracownikami MOPR i ratownikami PCK. Niejednemu bezdomnemu w ten sposób udzielono pomocy a czasem wręcz ratowano życie szczególnie dotyczyło to osób przebywających w warunkach zagrażających ich życiu i zdrowiu (bardzo często będących pod wpływem alkoholu).

W celu ratowania życia i zdrowia osób będących w stanie nietrzeźwym oraz innych osób, którym osoby nietrzeźwe mogły stworzyć zagrożenie, w roku 2011 odwieziono do miejsca zamieszkania lub Izby Wyrzeźwień 637 osób.

Skuteczne egzekwowanie kar za akty wandalizmu.

Brak jest wpływów do budżetu miasta z tytułu kar za akty wandalizmu ujawnione przez Straż Miejską w Zabrzu. Na zasadzie §2 *ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17.11.2003 r. w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego* (Dz. U. Nr 208, poz. 2026 z późn. zm.) strażnicy nie są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego za wykroczenie określone w art. 124 kodeksu wykroczeń, polegające na niszczeniu, uszkodzaniu lub czynieniu niezdatnej do użytku cudzej rzeczy.

Sprawca wandalizmu odpowiada za ww. wykroczenie, jeżeli szkoda nie przekracza 250 złotych, wówczas Straż Miejska kieruje wniosek o ukaranie do Sądu Rejonowego w Zabrzu. Przy szkodzie wyższej od 250 zł czyn ten stanowi przestępstwo, o którym mowa w art. 288 kodeksu karnego. Wówczas sprawę Straż Miejska w Zabrzu przekazuje do Policji zgodnie z właściwością,

Poniżej w tabeli przedstawiono dane statystyczne nałożonych ogólnie mandatów przez Straż Miejską w Zabrzu (pełne sprawozdanie z wyników działalności Straży Miejskiej za rok 2011 znajduje się na stronie internetowej: www.strazmiejska.zabrze.pl).

Tabela 88. Ilość nałożonych mandatów przez Straż Miejską w Zabrzu.

Rok	Ilość mandatów	Kwota
2011	5 627	459 940 zł
2010	8 089	690 920 zł
2009	6 751	591 730 zł

Źródło: Straż Miejska w Zabrze

15.3 Działalność Państwowej Straży Pożarnej

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrze,

ul. Ks. Pawła Stalmacha 22, 41-800 Zabrze,

Nr telefonu: 32 271-20-20,

Nr telefonu alarmowego: 998 lub 112.

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrze zabezpiecza operacyjnie teren administracyjny miasta Zabrze oraz sołectwa Wieszowa, gminy Zbrosławice podległej administracyjnie Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Tarnowskich Górach.

Na terenie miasta Zabrze zlokalizowane są następujące remizy:

Tabela 89. Remizy Straży Pożarnej w Zabrze, 2011 r.

NAZWA JEDNOSTKI	REMIZY	ADRES REMIZY	LICZBA ZATRUDNIONYCH STRAŻAKÓW
Państwowa Straż Pożarna	Komenda Miejska PSP w Zabrze	ul. Stalmacha 22	100 funkcjonariuszy
Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej	OSP Makoszowy	ul. Daleka 1	104 osoby
	OSP Kończyce	ul. Dorotki 1	
	OSP Grzybowice	ul. Warmińska 1	
	OSP Mikulczyce	ul. Strażacka 3	
Terenowa Służba Ratownicza	TSR „Mako Trans”	ul. Makoszowska	13 osób

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrze

Łącznie na terenie miasta służbę pełni 217 strażaków, w tym 100 funkcjonariuszy i 117 czynnych terenowych członków Ochotniczej Straży Pożarnej oraz Terenowej Służby Ratowniczej. W 2011 roku na służbie w czasie akcji 3 funkcjonariuszy uległo lekkim wypadkom.

Dane dotyczące ilości samochodów bojowych, przeznaczonych do prowadzenia działań ratowniczo- gaśniczych na terenie miasta Zabrze, posiadanych przez zabrzańskie jednostki Straży Pożarnej w Zabrzu przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 90. Ilość samochodów bojowych PSP, OSP i TSR do dyspozycji na terenie miasta Zabrze, 2011 r.

NAZWA JEDNOSTKI	ILOŚĆ SAMOCHODÓW BOJOWYCH:
PSP	1) 4 gaśnicze (czas eksploatacji 12 lat) 2) 3 specjalne (czas eksploatacji 20 lat)
OSP	3) 6 gaśnicze
TSR	4) 1 gaśniczy
RAZEM	14 (11 gaśniczych i 3 specjalne)

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

15.3.1 Statystyka pożarowa w zakresie działalności operacyjnej

Podsumowanie liczby interwencji przeprowadzonych przez Państwową Straż Pożarną w Zabrzu w latach 2006-2011 przedstawia poniższa tabela:

Tabela 91. Liczba przeprowadzonych interwencji przez PSP w lata 2006 – 2011.

RODZAJ ZDARZENIA	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Pożary	884	1143	1123	1043	878	1525
Miejscowe zagrożenia	895	1014	1117	880	874	769
Alarmy (wyjazdy) fałszywe	93	81	69	86	84	128
Razem:	1872	2238	2309	2009	1836	2422

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Porównując ilość podejmowanych interwencji ratowniczo-gaśniczych w 2011 roku z poprzednimi latami, należy zauważyć, iż ta liczba jest najwyższa w przeciągu ostatnich sześciu lat.

Podział zaistniałych pożarów na terenie miasta Zabrze, ze względu na ich wielkość w latach 2006-2011 opisano poniżej w tabeli:

Tabela 92. Wielkość pożarów w latach 2006-2011.

WIELKOŚĆ POŻARU:	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Mały	878	1129	1103	1034	865	1494
Średni	6	11	16	8	11	29
Duży	0	3	3	1	2	1
Bardzo duży	0	0	1	0	1	1
Razem	886	1143	1123	1043	878	1525

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Analizując powyższe zestawienie danych opisujące ilość pożarów na terenie miasta Zabrze w ciągu ostatnich sześciu lat oraz poniższe zestawienie opisujące ilość ofiar śmiertelnych i rannych, którzy odnieśli obrażenia w tych pożarach na terenie miasta Zabrze, należy stwierdzić, iż w 2011 w stosunku do lat ubiegłych zwiększyła się liczba występujących pożarów oraz znacznie wzrosła liczba ofiar śmiertelnych i rannych w zaistniałych pożarach.

Tabela 93. Ofiary śmiertelne i ranni, statystyka PSP*, lata 2006-2011.

	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Ofiary śmiertelne	6	4	9	14	10	21
Ranni	135	53	59	40	62	145
* Uwaga: nie dotyczy ofiar śmiertelnych i rannych, które zostały wydobyte przed przybyciem na miejsce zdarzenia jednostki PSP lub, które zmarły w drodze do szpitala.						

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Jak wskazują poniżej przedstawione dane w tabelach, to miejscowe zagrożenia są najczęstszą przyczyną obrażeń i śmierci.

Tabela 94. Ofiary śmiertelne, wg zdarzenia w 2011 r., Statystyka PSP.

Ofiary śmiertelne:	Cywile	Dzieci	Strażacy
Pożary	6	2	0
Miejscowe zagrożenia	13	0	0
Razem	19	2	0

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Tabela 95. Ranni, wg zdarzenia w 2011 r., Statystyka PSP.

Ranni:	Cywile	Dzieci	Strażacy
Pożary	25	4	1
Miejscowe zagrożenia	103	12	0
Razem	128	16	1

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Analizując poniżej przedstawione zestawienie dotyczące liczby interwencji na terenie miasta Zabrze z podziałem ze względu na przyczynę pożaru można stwierdzić, iż najczęstszą przyczyną wystąpienia pożaru w Zabrzu w 2011 roku było podpalenie i nieostrożność w posługiwaniu się otwartym ogniem.

Tabela 96. Przyczyny powstania pożarów w 2011 r. na terenie miasta Zabrze.

Przyczyna pożaru	Liczba interwencji
Podpalenia	651
Nieostrożność Osób Dorosłych (NOD) przy posługiwaniu się ogniem otwartym, w tym papierosy, zapalki	620
Nieustalone	158
Inne przyczyny	84
W wyniku awarii, wad lub niewłaściwej eksploatacji urządzeń i instalacji elektrycznych (przewody, osprzęt oświetlenia, odbiorniki bez urządzeń grzewczych)	12
Razem:	1525

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Poniżej opisana tabela przedstawia liczbę występowania miejscowych zagrożeń na terenie miasta Zabrze w 2011 roku według poszczególnych przyczyn:

Tabela 97. Liczba występowania miejscowych zagrożeń na terenie miasta Zabrze w 2011 r.

Przyczyna miejscowego zagrożenia	Liczba interwencji
Inne przyczyny	459
Niezachowanie zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego	96
Huragany, silne wiatry, tornada	72
Nieustalone	71
Nietypowe zachowania się owadów i zwierząt stwarzające zagrożenie	71

Razem:	769
---------------	------------

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Liczbę interwencji PSP w 2011 roku według miejsca powstawania pożaru oraz według rodzaju obiektu, przedstawia poniższe zestawienie:

Tabela 98. Liczba interwencji PSP według miejsca powstawania pożaru oraz według rodzaju obiektu w 2011 r.

Rodzaj obiektu	Liczba interwencji
Inne obiekty	1285
Obiekty mieszkalne	150
Środki transportu	50
Obiekty użyteczności publicznej	17
Obiekty produkcyjne	9
Uprawy, rolnictwo	10
Obiekty magazynowe	4
Razem:	1525

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Ponadto Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu angażuje się w działania mające na celu popularyzowanie ochrony przeciwpożarowych zasad bezpiecznego zachowania i postępowania w razie pożaru i innych zdarzeń, corocznie przyjmuje dziesiątki wycieczek dzieci i młodzieży, które zwiedzają obiekty PSP w Zabrzu i zapoznawane są ze sprzętem, specyfiką służby i ww. zasadami. W 2011 roku PSP w Zabrzu brała czynny udział w Świącie Donnesmarcków w ramach europejskich Dni Dziedzictwa – na terenie Komendy zorganizowana została wystawa Muzeum Miejskiego poświęcona rodowi Donnesmarcków. Dodatkowo prezentowany był sprzęt zabrzańskej jednostki ratowniczo-gaśniczej PSP, odbywały się pokazy ratownictwa i można było zjeść „strażacką” grochówkę. Nastąpiła także inauguracja nowego elementu naszej ścieżki edukacyjnej, tj. filmu mającego na celu przybliżenie historii zabrzańskej straży, pracy strażaków oraz umocnienie wiedzy na temat zgłaszania zdarzeń wymagających interwencji Straży Pożarnej.

15.4 Policja

Komenda Miejska Policji w Zabrzu znajduje się na ul. 1 Maja 10.

tel. (32) 277 92 00

fax (32) 277 92 44

tel. dyż. (32) 277 92 55

tel. alarmowy 997 lub 112

Policja jest umundurowaną i uzbrojoną formacją służącą społeczeństwu, przeznaczoną do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Przestępstwa w Zabrze:

Tabela 99. Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych, lata 2006-2011.

Kategoria przestępstwa	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Ogółem	9 329	7 876	7 054	7 826	7 279	7 026
Kryminalne	8 036	6 706	5 791	6 323	5 836	5604
Gospodarcze	416	337	301	492	462	398
Drogowe	607	576	672	715	694	751

Źródło: Komenda Miejska Policji

Tabela 100. Liczba stwierdzonych przestępstw, lata 2006-2011.

Kategoria przestępstwa	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Ogółem	9 026	7 732	8 238	8 882	9 001	8 663
Kryminalne	7 717	6 624	6 816	6 986	7 046	6 986
Gospodarcze	552	432	622	956	723	956
Drogowe	510	477	503	591	615	591

Ź

Źródło: Komenda Miejska Policji

Tabela 101. Przestępstwa wykryte wg kategorii przestępstwa, lata 2006-2011.

Kategoria przestępstwa	Przestępstwa wykryte					
	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Ogółem	3 949	3 722	4 606	4994	5 367	5 239
Kryminalne	2 705	2 672	3 269	3169	3 463	3 523
Gospodarcze	521	423	590	917	698	739
Drogowe	510	471	496	585	614	588

Źródło: Komenda Miejska Policji

Tabela 102. Wykrywalność sprawców przestępstw lata 2006-2011.

Kategoria przestępstwa	% wykrycia					
	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Ogółem	43,4	47,5	55,3	55,6	58,9	59,0
Kryminalne	34,7	39,7	47,4	44,7	48,4	49,8

Gospodarcze	94,2	97,2	93,2	95,4	96,4	95,7
Drogowe	99,6	98,3	98,6	99	99,7	99,8

Źródło: Komenda Miejska Policji

DZIAŁANIA KOMENDY MIEJSKIEJ POLICJI W ZABRZU W ZAKRESIE POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA NA TERENIE MIASTA.

Działania organizacyjne i planistyczne.

Działania Komendy Miejskiej Policji w Zabrze w zakresie poprawy bezpieczeństwa na terenie miasta, wymiany informacji o zagrożeniach prowadzone były w wielu płaszczyznach i różnych formach m.in.;

- udział przedstawiciela Komendy Miejskiej Policji w Zabrze w pracach komisji Prawa i Bezpieczeństwa przy Prezydencie Miasta oraz Komisji Prawa i Bezpieczeństwa Rady Miejskiej,
- udział Naczelnika/Zastępcy Naczelnika Wydziału Prewencji, funkcjonariusza Wydziału Prewencji KMP Zabrze, Komendantów Komisariatów Policji oraz dzielnicowych w spotkaniach Rad Dzielnic oraz poszczególnych zarządów ogródków działkowych,
- realizacja patroli pieszych i zmotoryzowanych Policji i Straży Miejskiej,
- współpraca dzielnicowych z kuratorami sądowymi, wymiana informacji oraz współdziałanie w resocjalizacji osób objętych dozorem kuratorskim,
- analiza zaistniałych wydarzeń analizowana jest na bieżąco na cotygodniowym spotkaniu „Zespołu d/s koordynacji służby”, w skład którego wchodzi Zastępca Komendanta Miejskiego, Komendanci Komisariatów, Naczelnicy poszczególnych Wydziałów KMP, przedstawiciel Straży Miejskiej w Zabrze - analizie poddawane są zaistniałe przestępstwa i wykroczenia pod względem czasu i miejsca zaistnienia w rozbięciu na komisariaty oraz rejony dzielnicowych.
- patrole prewencji w ramach służb ponadnormatywnych oraz siły wsparcia OPP Katowice - kierowane są w miejsca najbardziej zagrożone.
- stały kontakt Rzecznika Prasowego KMP w Zabrze z mediami jak również przekazywanie bieżących informacji na stronie internetowej tut. KMP.
- w oparciu o dyslokację służby oraz siły wsparcia OPP Katowice na terenie miasta Zabrze i jego obrzeżach realizowane są między innymi działania „**Zero tolerancji - osiedle**”, „**Auto**”, „**Centrum**”, „**Kieszonka**”. Celem działań jest ograniczenie przestępczości oraz popełnianych wykroczeń szczególnie uciążliwych dla mieszkańców miasta Zabrze.

Działania Komendy Miejskiej Policji w Zabrzu w zakresie poprawy bezpieczeństwa na terenie miasta, wymiany informacji o zagrożeniach prowadzone były w wielu płaszczyznach i różnych formach, to m.in. udział przedstawiciela Komendy Miejskiej Policji w Zabrzu w pracach komisji Prawa i Bezpieczeństwa przy Prezydencie Miasta oraz Komisji Prawa i Bezpieczeństwa Rady Miejskiej.

W zakresie objętym tym zagadnieniem w Komendzie Miejskiej Policji w Zabrzu analiza zaistniałych wydarzeń jest omawiana na bieżąco na cotygodniowym spotkaniu „Zespołu d/s koordynacji służby”, w skład którego wchodzi Zastępca Komendanta Miejskiego, Komendanci Komisariatów, Naczelnicy poszczególnych Wydziałów KMP - analizie poddawane są zaistniałe przestępstwa i wykroczenia pod względem czasu i miejsca zaistnienia w rozbiciu na komisariaty oraz rejony dzielnicowych. Patrole prewencji oraz siły wsparcia OPP Katowice kierowane są w miejsca najbardziej zagrożone.

- Na podstawie porozumienia zawartego z Urzędem Miejskim w Zabrzu realizowane są służby ponadnormatywne z udziałem Funkcjonariuszy KMP Zabrze.

- Stały kontakt Rzecznika Prasowego KMP w Zabrzu z mediami jak również przekazywanie bieżących informacji na stronie internetowej tut. KMP. Zwiększenie liczby patroli poprzez wykorzystanie służb ponadnormatywnych płatnych.

- Informacje uzyskane w oparciu o sondę internetową „Bezpieczeństwo w Twojej okolicy” tj.: „Miejsca szczególnie niebezpieczne na terenie miasta” przekazywane są zgodnie z właściwością miejscową i rzeczową (Komisariaty, Wydział Ruchu Drogowego), które podejmują działania stosownie do wskazanych zagrożeń jak: regularne patrolowanie przez służby patrolowe, objęcie nadzorem w ramach służby obchodowej przez dzielnicowych.

- W oparciu o dyslokację służby oraz siły wsparcia OPP Katowice na terenie miasta Zabrze i jego obrzeżach realizowane są działania, których celem jest ograniczenie przestępczości oraz popełnianych wykroczeń szczególnie uciążliwych dla mieszkańców miasta Zabrze.

- Kontrole lokali prowadzących sprzedaż alkoholu pod względem posiadania zezwolenia na sprzedaż alkoholu itp.

- Komenda Miejska Policji w Zabrzu brała udział w kampanii profilaktycznej „Zachowaj Trzeźwy Umysł” udzielając wsparcia uczniom Szkół Podstawowych i Gimnazjum z terenu miasta Zabrze. Celem kampanii było dotarcie do kierowców i sprzedawców, którym przekazano materiały poglądowe dot. problematyki profilaktyki uzależnień tj. przeciwdziałania narkomanii i alkoholizmowi. W akcji wzięli udział funkcjonariusze Wydziału Ruchu Drogowego. Patrole prewencji w ramach służb codziennej służby, jak również służb ponadnormatywnych oraz siły wsparcia OPP Katowice - kierowane są w miejsca najbardziej zagrożone, które są

wskazywane przez poszczególne komisariaty w comiesięcznych analizach stanu bezpieczeństwa. w oparciu o dyslokację służby oraz siły wsparcia OPP Katowice na terenie miasta Zabrze i jego obrzeżach realizowane są między innymi działania „Zero tolerancji - osiedle”, „Auto”, „Centrum”, „Kieszonka”. Celem działań jest ograniczenie przestępczości oraz popełnianych wykroczeń szczególnie uciążliwych dla mieszkańców miasta Zabrze.

Działania „Zero tolerancji - osiedle”, „Auto”, „Centrum” prowadzono łącznie przez 328 dni, uczestniczyło w nich 3195 funkcjonariuszy OPP Katowice. W związku z przeprowadzonymi działaniami na terenach Komisariatów Policji I, II, III, IV i V w Zabrzu uzyskano następujące wyniki

Wykaz Komisariatów Policji ujęto w załączniku niniejszego dokumentu.

15.5 Prokuratura i Sąd

15.5.1 Prokuratura

Prokuratura Rejonowa, 41-800 Zabrze, ul. Curie Skłodowskiej 34
tel. (032) 271-32-91
faks: (032) 271-05-25

Jest to jednostka organizacyjna Prokuratora Rejonowego, którą Prokurator kieruje i jest przełożonym prokuratorów prokuratury rejonowej.

Prokuratura Rejowa w Zabrzu znajduje się w rejonie Prokuratury Okręgowej w Gliwicach. Zakresem swego działania obejmuje miasto Zabrze.

Zadaniem prokuratury jest strzeżenie praworządności oraz czuwanie nad ściganiem przestępstw.⁶

W poniżej opisanej tabeli opisano dane na temat struktury i ilości spraw, które wpłynęły do Prokuratury Rejonowej w Zabrzu i zostały załatwione w przeciągu lat 2006-2011 r.

Tabela 103. Liczba spraw. Prokuratura Rejonowa w Zabrzu. Lata 2006-2011.

	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Liczba spraw, w tym śledztw, które wpłynęły do Prokuratury	1 476	1 448	6 167	6 570	6 541	6 611
Liczba spraw, w tym śledztw, które zostały załatwione	30	307	6 382	6 630	6 575	4 211
Liczba spraw skierowanych z aktem oskarżenia	2 176	2 144	2 054	2 243	2 149	2 131

⁶ Ustawa z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze Dz.U. 1985 Nr 31, p. 138 ze zm.

Liczba spraw skierowanych z wnioskiem o warunkowe umorzenie	14	8	6	9	14	b. d.
Liczba spraw umorzonych	7 183	4 562	2 515	2 572	2 397	2 238
Liczba spraw zawieszonych	426	267	212	254	246	b. d.
Liczba spraw, wobec których odmówiono wszczęcia postępowania	1 397	1 184	1 320	1 257	1 555	1 772

Źródło: Prokuratura Rejonowa w Zabrzu

Następnie poniżej w tabeli przedstawiono liczbę podejrzanych w sprawach zakończonych i rodzaj zastosowanych środków zapobiegawczych wobec podejrzanych.

Tabela 104. Liczba podejrzanych oraz środki zapobiegawcze zastosowane przez Prokuraturę Rejonową w Zabrzu

	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Liczba podejrzanych, wobec których skierowano akt oskarżenia/ w tym tymczasowo aresztowanych	2613/166	2596/122	2 463/b.d.	2559/117	2436/120	b. d.
Liczba podejrzanych, wobec których umorzono postępowanie	379	419	402	388	396	b. d.
Liczba tymczasowo aresztowanych	200	235	273	257	141	175
Liczba poręczeń majątkowych, społecznych i innych	68	70	21	24	11	17
Liczba zastosowanego dozoru Policji	381	362	177	154	172	172
Liczba zastosowania zakazów opuszczenia kraju	1	1	3	3	5	1

Źródło: Prokuratura Rejonowa w Zabrzu

15.5.2 Sąd Rejonowy

**Sąd Rejonowy z siedzibą przy ulicy 3-go maja 21,41-800 Zabrze,
nr tel. 32 37 35 705 do 707, nr faks 32 37 35 709.**

W Sądzie Rejonowym właściwym dla terenu miasta Zabrze wydzielone są następujące Wydziały:

1. I Wydział Cywilny :

Zakres działania: sprawy z zakresu prawa cywilnego.

2. II Wydział Karny:

Zakres działania: sprawy karne, karne skarbowe (z wyłączeniem spraw rozpoznawanych w trybie uproszczonym).

3. Sekcja Wykonawcza przy Wydziale II Karnym.

4. III Wydział Rodzinny i Nieletnich.

Zakres działania: sprawy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz sprawy nieletnich.

5. IV Wydział Pracy :

Zakres działania: sprawy z zakresu prawa pracy.

6. V Wydział Gospodarczy:

Zakres działania: sprawy gospodarcze rozpoznawane w procesie na skutek pozwu lub skargi o uchylenie wyroku polubownego, gospodarcze w trybie postępowania nakazowego i upominawczego, gospodarcze – wg przepisów o procesie i o sądzie polubownym, sprawy podlegające rozpoznaniu w postępowaniu zabezpieczającym i egzekucyjnym oraz sprawy o wyłączenie sędziego, sprawy cywilnej pomocy sądowej w sprawach gospodarczych.

7. VI Wydział Ksiąg Wieczystych:

Zakres działania: sprawy wieczysto-księgowe.

8. VII Wydział Karny (Grodzki):

Zakres działania: sprawy o wykroczenia, o wykroczenia skarbowe oraz przestępstwa skarbowe, przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatnego, przestępstwa podlegające rozpoznaniu w postępowaniu przyspieszonym, przestępstwa podlegające rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym, sprawy cywilne podlegające rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym oraz dotyczące depozytów sądowych i przepadku rzeczy.⁷

9. VIII Wydział Cywilny⁸

Poniżej opisane Tabele przedstawiają dane dotyczące liczby spraw, które wpłynęły do Sądu Rejonowego w Zabrzu i stopień ich załatwienia.

Tabela 105. Działalność Sądu Rejonowego w latach 2006-2010.

Wydział	Rok 2006		Rok 2007		Rok 2008		Rok 2009		Rok 2010	
	W*	Z*	W*	Z*	W*	Z*	W*	Z*	W*	Z*

⁷ Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych. Dz.U. 2001 nr 98, p. 1070 ze zm.

⁸ <http://www.zabrze.sr.gov.pl/struktura.php>

I Cywilny	7 535	7 658	1 619	2 149	1 866	1 892	2 134	1 981	2 423	2 305
II Karny	3 341	3 492	4 047	4 080	3 684	3 825	3 589	3 471	5 129	4 909
III Rodziny i Nieletnich	4 908	4 940	5 133	5 161	5 107	4 951	5 682	4 982	5 633	2 082
IV Pracy	1 043	1 001	588	730	710	716	515	524	455	473
V Gospodarczy	2 072	1 991	1 849	1 981	1 951	1 971	2 189	2 149	2 622	2 575
VI Ksiąg Wieczystych	16 723	16 417	10 018	10 304	11 348	11 404	12 015	11 771	10 239	10 507
VII Karny	5 175	5 286	5 415	5 758	6 114	5 700	7 346	8 917	8 422	6 866
VIII Cywilny	b.d.	b.d.	10 652	10 410	12 776	12 730	18 357	17 519	21 777	22 052
SUMA	40 797	40 785	39 321	40 573	43 556	43 189	51 827	51 314	56 700	51 769

Źródło: Sąd Rejonowy w Zabrzu

*W – wpływ, Z – załatwienia

Tabela 106. Działalność Sądu Rejonowego w 2011 r.

Wydział	Pozostałość z ubiegłego roku	Wpływ	Załatwienia	Pozostałość	Wskaźnik pozostałości (tzw. trwania postępowania)
I Cywilny	1 115	2 918	2 868	1 165	4,79
II Karny	1 086	4 812	5 010	888	2,21
III Rodziny i Nieletnich	2 082	6 222	6 133	2 171	4,19
IV Pracy	132	773	628	277	4,30
V Gospodarczy					
VI Ksiąg Wieczystych	323	10 475	10 477	321	0,37
VII Karny	1 556	5 270	5 783	1 043	2,37
VIII Cywilny	1 699	18 568	18 357	1 910	1,23
SUMA					

Źródło: Sąd Rejonowy w Zabrzu

W poszczególnych wydziałach Sądu Rejonowego w Zabrzu funkcję ławników sądowych pełniło:

Tabela 107. Ławnicy. Sąd Rejonowy. Lata 2006-2011.

rok		Liczba ławników	Łącznie
2006	Wydział III Rodzinny i Nieletnich	51	145
	Wydział IV Pracy	94	
2007	Wydział III Rodzinny i Nieletnich	51	145
	Wydział IV Pracy	94	
2008	Wydział III Rodzinny i Nieletnich	97	139
	Wydział IV Pracy	42	
2009	Wydział III Rodzinny i Nieletnich	97	135

	Wydział IV Pracy	38	
2010	Wydział III Rodzinny i Nieletnich	97	136
	Wydział IV Pracy	39	
2011	Wydział III Rodzinny i Nieletnich	96	131
	Wydział IV Pracy	35	

Źródło: Sąd Rejonowy w Zabrzu

Ponadto w sądzie zadania funkcjonariuszy publicznych o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu wykonują kuratorzy sądowi w ramach których wyróżniamy:

- 1) zawodowych kuratorów sądowych, zwanych „kuratorami zawodowymi”
- 2) społecznych kuratorów sądowych, zwanych „kuratorami społecznymi”.

Kuratorzy sądowi wykonujący orzeczenia w sprawach karnych są kuratorami dla dorosłych, a wykonujący orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich są kuratorami rodzinnymi.⁹

Funkcję kuratorów sądowych w 2011 roku pełniło łącznie 25 kuratorów zawodowych plus 1 aplikant kuratorski i 228 kuratorów społecznych. W poszczególnych latach, pełniła te funkcje następująca liczba osób:

Tabela 108. Kuratorzy sądowi w sprawach rodzinnych i nieletnich. Lata 2006-2010.

ROK	Liczba kuratorów zawodowych ds. Rodzinnych i Nieletnich	Liczba kuratorów społecznych ds. Rodzinnych i Nieletnich	Ilość nadzorów w sprawach rodzinnych	Ilość nadzorów w sprawach nieletnich	Ilość nadzorów w sprawach o leczenie odwykowe	Łącznie liczba nadzorów
2006	7	63	459	498	b.d.	957
2007	7	62	567	531	b.d.	1 098
2008	10	67	779	360	b.d.	1 139
2009	9	70	870	318	10	1 198
2010	9	69	769	333	b.d.	1 102
2011	8	69	b.d.	b.d.	b.d.	1 034

Źródło: Sąd Rejonowy w Zabrzu

Tabela 109. Kuratorzy sądowi w sprawach karnych. Lata 2006-2011.

ROK	Liczba kuratorów zawodowych ds. karnych	Liczba kuratorów społecznych ds.	Wykonywane dozory	Kara ograniczenia wolności i praca	Kontrola okresu próby bez	Inne sprawy	Łącznie liczba dozorów
-----	---	----------------------------------	-------------------	------------------------------------	---------------------------	-------------	------------------------

⁹ Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych. Dz.U. 2001 Nr 98, p. 1071 ze zm.

		karnych		społecznie użyteczna	dozoru		
2006	10	105	1916	559	588	b.d.	3 063
2007	12	113	1 999	373	1 113	b.d.	3 485
2008	14	128	2 516	537	588	14	3 655
2009	15	140	2 388	386	705	35	3 514
2010	17	147	2 247	386	769	29*	3 431
2011	17	159	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	3 503

Źródło: Sąd Rejonowy w Zabrzu

*w tym: Przerwa w wykonywaniu kary (10 spraw), przygotowanie skazanego do zwolnienia z zakładu karnego (19 spraw).

Tabela 110. Komornicy sądowi.

Rok	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Liczba komorników sądowych	4	4	5	6	7	9

Źródło: Sąd Rejonowy w Zabrzu

16 Kultura i sztuka

W Zabrzu znajdują się następujące ośrodki kultury:

1) Muzea

- Muzeum Miejskie
- Muzeum Górnictwa Węglowego
- Skansen Górniczy „Królowa Luiza” – Oddział Muzeum Górnictwa Węglowego
- Zabytkowa Kopalnia Węgla Kamiennego Guido

2) Kina

- Kino Roma,
- Multikino

3) Muzyka

- Dom Muzyki i Tańca,
- Filharmonia Zabrzeńska,
- Chóry:
 - Chór „Resonans con tutti”
 - Zabrzeński Chór Kameralny „Passionata
 - Zabrzeński Chór Chłopięco-Męski „Pueri Cantores Silesienses”
 - Chór Mieszany „Lutnia”
 - Chór dziewczęcy „Tarantella”

4) Teatr – Teatr Nowy w Zabrzu

5) Biblioteki – Miejska Biblioteka Publiczna im. Jerzego Fusieckiego w Zabrzu – 22 filie biblioteczne

6) Miejski Ośrodek Kultury – z 4 dzielnicowymi ośrodkami kultury

7) 4 Ogniska Pracy Pozaszkolnej

Spośród wyżej wymienionych Miasto prowadzi 7 instytucji kultury:

- 1) Teatr Nowy, Pl. Teatralny 1;
- 2) Filharmonia Zabrzeńska, ul. Park Hutniczy 7;
- 3) Dom Muzyki i Tańca, ul. Gen. de Gaulle’a 17;
- 4) Miejski Ośrodek Kultury z filiami

- a) Miejski Ośrodek Kultury „Guido”, ul. 3 Maja 91A;
- b) Dzielnicowy Ośrodek Kultury w Biskupicach, ul. Kossaka 23;
- c) Dzielnicowy Ośrodek Kultury Kończyce, ul. Dorotki 3;
- d) Dzielnicowy Ośrodek Kultury Pawłów, ul. Sikorskiego 114;
- e) „Kino Roma”, ul. Padlewskiego 4;
- f) Świetlica Dzielnicowa Grzybowice; ul. Badestinusa 60.

5) Miejska Biblioteka Publiczna w Zabrze

6) Muzeum Miejskie w Zabrze, ul. 3 Maja 91;

– Filia „Galeria Café Silesia, ul. 3 Maja 6.

7) Zabytkowa Kopalnia Węgla Kamiennego Guido, ul. 3-go Maja 93.

Ponadto w mieście działają:

- 1) Młodzieżowy Dom Kultury Nr 1, ul. Tarnopolska 50;
- 2) Młodzieżowy Dom Kultury Nr 2, ul. 3 Maja 12;
- 3) Ognisko Pracy Pozaszkolnej Nr 3, ul. Opolska 29;
- 4) Ognisko Pracy Pozaszkolnej Nr 4, ul. Korczoka 98;
- 5) Centrum Organizacji Pozarządowych, ul. Brodzińskiego 4.

Oprócz miejskich instytucji kultury w Zabrze działają:

- 1. Muzeum Górnictwa Węglowego ze Skansenem Górniczym „Królów Luiza”, którego organem założycielskim jest Marszałek Województwa Śląskiego, ul. 3 Maja 17;
- 2. Centrum Kultury Alternatywnej „Wiatrak”, ul. Wolności 395;
- 3. Klub Spółdzielni Mieszkaniowej „Kwadrat”, ul. Ślęczka 8
- 4. Klub Spółdzielni Mieszkaniowej „Pastel”, ul. Sobieskiego 4b
- 5. Multikino, ul. Gdańska 18.

W Zabrze znajduje się także:

- Międzynarodowe Centrum Dokumentacji i Badań Dziedzictwa Przemysłowego dla Turystyki, które jest integralną częścią Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego „Guido”. Centrum stawia sobie za zadanie oferowanie usług dla sektora turystycznego i dysponentów obiektów przemysłowych oraz zaangażowanie we współpracę oraz wymianę doświadczeń z innymi, międzynarodowymi i krajowymi instytucjami,

związanymi z dziedzictwem przemysłowym dla turystyki – jego ochroną, promocją, nadawaniem nowych wartości.

Projekty kulturalne prowadzone przez Miasto:

1. Festiwal Dramaturgii Współczesnej „Rzeczywistość przedstawiona”;
2. Międzynarodowy Festiwal Rysowania;
3. Międzynarodowa Parada Regionów – przegląd zespołów folklorystycznych z różnych regionów i krajów;
4. Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej im. ks. A. Chlondowskiego;
5. Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu „Kultura Europy Środkowej”;
6. „Skarbnikowe Gody”;
7. Festiwal Orkiestr im. E. Czernego;
8. Festiwal Kwiatów;
9. Zabrzeńskie Dni Muzyki Dawnej;
10. Muzyczne Lato;
11. Międzynarodowy Festiwal Tańca
12. Tydzień Ziemi (wspólnie z Muzeum Górnictwa Węglowego).

16.1 Muzeum Miejskie

Muzeum Miejskie w Zabrzu

działy merytoryczne i administracja

ul. 3 Maja 91,

41-800 Zabrze

tel.: 032 271 56 89

fax: 032 271 56 80

sale wystawowe: „Galeria Café Silesia”

ul. 3 Maja 6

41-800 Zabrze

tel.: 032 777 05 01

Na strukturę Muzeum składają się:

- **Dział Historii** - Najważniejszą część zgromadzonych eksponatów stanowią te związane z historią Zabrza i jego obecnych dzielnic. Dokumentują one różne przejawy działalności

zawodowej i społecznej mieszkańców naszego miasta. Zgromadzono także kilka innych kolekcji związanych z historią Śląska. Muzeum posiada eksponaty związane z Polskimi Siłami Zbrojnymi na Zachodzie. Osobną część zbiorów Działu Historii stanowią numizmaty z kolekcjami śląskiego pieniądza zastępczego i medali zabrzańskich.

- **Dział Kultury** - Zasadniczy trzon zgromadzonych zbiorów związany jest z terenem Zabrze i jego najbliższą okolicą. W skład zbiorów działu wchodzi szereg kolekcji z zakresu kultury materialnej, jak i duchowej charakterystycznej dla terenu Zabrze i najbliższych okolic. Ponadto gromadzone są kolekcje związane z obecnymi na terenie Górnego Śląska mniejszościami etnicznymi, narodowościowymi, wyznaniowymi. Znajduje się tu także kolekcja starej fotografii, głównie portretowej. Najstarsze z fotografii pochodzą z przełomu lat 70. i 80. XIX w. Uzupełnienie zbiorów stanowi archiwum badawcze Działu Kultury zawierające materiały fotograficzne (klisze oraz zdjęcia), teksty z wywiadów terenowych oraz nagrania pozyskiwane w trakcie badań i penetracji terenowych prowadzonych od lat 60. XX w.
- **Dział Plastyki** – Składa się z Działu Plastyki Nieprofesjonalnej i Działu Sztuki. Ten pierwszy, zgromadził najbardziej znaczącą (w skali regionu, ale również kraju) kolekcję twórczości śląskich środowisk nieelitarnych (plebejsko-miejskich) - malarstwa, grafiki i rzeźby (zwłaszcza w węglu). Dział wzbogacają przykłady sztuki "innej" z terenu całej Polski, przede wszystkim Nikifora (30 prac) i E. Monsiela. Dział Sztuki dokumentuje artystyczną aktywność lokalnego, zabrzańskiego środowiska plastycznego.
- **Dział Dokumentacji, Oświaty i Promocji** – Zajmuje się dokumentacją i popularyzacją muzeum i jego zbiorów. Prowadzona jest także biblioteka, która gromadzi literaturę dotyczącą zagadnień z zakresu: historii, historii sztuki, kultury, numizmatyki, muzealnictwa i historii regionu. Biblioteka działa na zasadach czytelnicy - dla osób z zewnątrz czynna jest w godzinach otwarcia muzeum.

16.2 Muzeum Górnictwa Węglowego

Muzeum Górnictwa Węglowego,

ul. 3-go Maja 19, 41-800 Zabrze,

nr tel./fax 32 271-88-31, 32 271-65-91

W skład muzeum wchodziły:

- **Dział Historii i Techniki Górniczej** - gromadzi eksponaty i dokumentację dotyczącą historii górnictwa węglowego, nauki o górnictwie, rozwoju techniki górniczej, archeologii przemysłowej, geologii złoża węglowego i skał towarzyszących.
- **Dział Przeróbki Mechanicznej i Przetwórstwa Węgla** - gromadzi eksponaty i dokumentację dotyczącą wzbogacania, brykietowania, koksowania i chemicznej przeróbki węgla.
- **Dział Kultury Górniczej** - gromadzi zbiory i materiały dotyczące dawnej i współczesnej kultury górniczej, tradycji związanych z zawodem w zakresie sztuki malarstwa, rzemiosła artystycznego, medalierstwa, filatelistyki oraz szeroko pojętej obrzędowości górniczej.
- **Dział Oświatowy** - prowadzi działalność oświatową, popularyzatorską, edytorską.
- **Biblioteka naukowa** - gromadzi i opracowuje księgozbiór naukowy zgodny z profilem działalności Muzeum. Biblioteka posiada charakter zamknięty dla osób spoza muzeum. Korzystanie ze zbiorów możliwe jest jedynie w czytelni i w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych.

Prócz siedziby głównej, Muzeum prowadziło także działalność w oddziale – Skansenie Górniczym „Królowa Luiza” przy Wolności 408-410 i przy ul. Sienkiewicza 43 w Zabrzu.

W 2011 roku Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu przygotowało łącznie 21 wystaw, w tym 17 wystaw własnych oraz 15 wystaw w siedzibie Muzeum, 3 wystawy krajowe poza siedzibą i 1 wystawę z zagranicy również poza siedzibą Muzeum. W czasie roku 2011 Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu odwiedziło 35 584 osób, a na dzień 31.12.2011 roku Muzeum posiadało 36 081 eksponatów i 380 eksponatów nabytych. Z rocznej sprzedaży biletów Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu na koniec 2011 roku uzyskało łączne wpływy w wysokości 15 717 zł netto. Ponadto Muzeum w 2011 roku do obsługi działalności zatrudniało 32 pracowników.

16.3 Skansen Górniczy „Królowa Luiza”.

Skansen Górniczy „Królowa Luiza”,

Oddział Muzeum Górnictwa Węglowego,

ul. Wolności 410, 41-800 Zabrze,

nr tel./fax 32 370-11-27,

Usytuowany jest na terenie dawnej państwowej kopalni pruskiej, jednej z pierwszych, założonej w 1791 roku. Kopalnia powstała dzięki staraniom starosty górniczego, nazywanego: ojcem górnictwa „Przemyśl”, Fryderyka Wilhelma Redena. W XIX wieku, na cześć urodziwej żony króla Prusa Wilhelma III, otrzymała imię Luiza.¹⁰ Obiekty Skansenu wpisane są do rejestru zabytków województwa katowickiego jako dobra przemysłu i techniki o wartości historycznej w skali kraju.¹¹

Skansen składa się z dwóch części:

- naziemnej wokół dawnego szybu "CARNALL" - ul. Wolności 410
- podziemnej wokół nieistniejącego już szybu "WILHELMINA" ul. Sienkiewicza 43.

Część naziemna: Wokół dawnego szybu "Carnall" położone są budynki maszynowni, nadszybia, rozdzielni elektrycznej. Odwiedzający to miejsce mają okazję zobaczyć urządzenia szybowe i łączności sygnalizacyjnej, ekspozycje zawiesi klatkowych, warsztat szybowy, oddziałową stację ratownictwa górniczego, a także wnętrza rozdzielni elektrycznej 6 KV.

Z wierzchołka stalowej, nitowanej wieży wyciągowej o wysokości 30 m podziwiać można przemysłową panoramę Górnego Śląska.

Obok zabytków techniki górniczej, na terenie Skansenu znajduje się, w budynku dawnej kompresorowni, kolekcja zabytkowych samochodów i motocykli prezentowana przez Koło Pojazdów Zabytkowych Automobilklubu Śląskiego. Turyści mogą także podziwiać kolekcję pojazdów militarnych takich jak: scoty, brdm, wyrzutnię rakiet, ciężarówki, wozy łącznościowe należące do Zabrzeńskiej Grupy Płetwonurków "DELFINY". Teren Skansenu bywa miejscem wielu niecodziennych działań kulturalnych, takich jak: koncerty, spektakle teatralne, wystawy, happeningi, czy rajdy zabytkowych pojazdów.¹²

Część podziemna: Położona jest wokół nieistniejącego już szybu "Wilhelmina". Turyści mogą przemierzać podziemne chodniki kopalni o łącznej długości 1,5 km i głębokości do 35 m. Podziemne chodniki i wyrobiska znajdują się na różnych poziomach

¹⁰ Źródło: „Zabrze krok po kroku”, autor tekstu: Dariusz Walerjański.

¹¹ Panorama Kultury Zabrze, ZIS Zabrze

¹² źródło: www.muzeumgornictwa.pl

i połączone są pochylniami. Niezapomnianych wrażeń dostarcza uczestnictwo w pokazie pracy zabytkowego kombajnu jednobębnowego z lat 50-tych XX wieku oraz współczesnego kombajnu chodnikowego. Ponadto można obejrzeć czynną magistralę odstawy urobku, czyli urządzenia dzięki którym węgiel transportowany jest od ściany do wozów, a także zróżnicowany tabor transportu podziemnego. Zwiedzanie kończy przejazd górniczą kolejką "Karlik" na trasie o długości 0,5 km.

W podziemiach znajduje się Karczma "Guibald" serwująca tradycyjne potrawy śląskie.

W 2011 roku w Skansenie Górniczym „Królowa Luiza” w Zabrzu przygotowano łącznie 9 wystaw, w tym 4 wystawy własne, 4 wystawy krajowe i 1 wystawę z zagranicy. W czasie roku 2011 Skansen Górniczy „Królowa Luiza” w Zabrzu odwiedziły 8 062 osoby, a na dzień 31.12.2011 roku Skansen posiadał 172 eksponaty. Z rocznej sprzedaży biletów Skansen Górniczy „Królowa Luiza” na koniec 2011 roku uzyskał łączne wpływy w wysokości 20 940 zł netto. Ponadto do obsługi działalności w 2011 roku Skansen zatrudniał 10 pracowników.

16.4 Zabytkowa Kopalnia Węgla Kamiennego GUIDO w Zabrzu

Zabytkowa Kopalnia Węgla Kamiennego GUIDO w Zabrzu

ul. 3 Maja 93 41-800 Zabrze

tel./fax (032) 271-40-77; 271-48-59

Kopalnia Węgla Kamiennego została założona w 1855 roku przez hrabiego Gwidona Henckla von Donnersmarcka. Otwarta dla ruchu turystycznego została 16 czerwca 2007 r.

Jest to jedyna zabytkowa kopalnia węgla kamiennego w Europie z możliwością zjazdu na poziomy 170 m i 320 m. Posiada autentyczne XIX-wieczne podziemne wyrobiska. Prezentuje ekspozycje przedstawiające metody wydobywania węgla i pracy górnika z przełomu XIX i XX wieku.

Poziom 170 – to podziemna trasa, w doskonale zachowanych korytarzach i komorach górniczych ze znajdującymi się tu świetnie zachowanymi stajniami końskimi sprzed przeszło stu lat.

Poziom 320 to drugi najgłębszy poziom zabytkowej kopalni o łącznej długości ponad 2 km. Zwiedzający zaopatrzony w hełm górniczy, lampę i pochłaniacz ma okazję zobaczyć, m.in. jak pracuje kombajn chodnikowy zwany Alpiną czy potężny kombajn

węglowo bębnowy KWB, przenośniki taśmowe w ruchu, może dotknąć „żyły czarnego węgla”.

Kopalnia Guido, oprócz ochrony zabytków oraz działalności turystycznej, prowadzi szeroko zakrojoną działalność kulturalną. Odbywają się tu różnego typu imprezy kulturalne, koncerty, przedstawienia teatralne, imprezy komercyjne, również w podziemiach Kopalni.

Kopalni przyznano prestiżowe nagrody jak „Kompas” Polskiej Izby Turystyki, tytuł „Ambasadora Śląska” w kategorii „Miejsce” w plebiscycie organizowanym przez Dziennik Zachodni oraz portal Nasze Miasto, certyfikat „Pojechany weekend” przyznany przez TVN Turbo, certyfikat „Perła w koronie” przyznawany przez Dziennik Zachodni, nagrodę „Najwyższa Jakość Quality International 2010”. Złoty medal zabrzańska poprzemysłowa perełka otrzymała za aktywność w dziedzinie turystyki przemysłowej i promocji zabytków techniki. ZKWK „Guido” zwyciężyła w kategorii: usługi - firma do 100 pracowników.

16.5 Kina

Mieszkańcy Zabrze mają do dyspozycji dwa kina: Roma oraz jedno z kompleksów kinowych: Multikino.

Kino **ROMA** to najstarsze kino na Śląsku, które od 85 lat jest miejscem kontaktu mieszkańców Zabrze z kulturą i sztuką z całego świata. Widownia mieści obecnie 380 osób.

Kino Roma to nie tylko spektakle filmowe. Organizowane są również spotkania ze znanymi i poważanymi osobami życia publicznego i kulturalnego. Częstymi gośćmi kina są aktorzy teatrów niezależnych przedstawiający swoją twórczość szerokiej publiczności. Organizowane są również spektakle kabaretowe oraz profilaktyczne dla młodzieży w wieku szkolnym. Bardzo często mają miejsce uroczystości wieńczące projekty kulturalne przeprowadzane w naszym mieście, jak również koncerty charytatywne. Kino to jest agendą Miejskiego Ośrodka Kultury.

MULTIKINO to bardzo nowoczesny multikompleks. Powstało pod koniec 2000 roku i posiada w swoim gmachu 13 sal kinowych, w których w sumie znajduje się 2948 miejsc oraz 55 miejsc dla niepełnosprawnych.

Oferuje również ciekawe imprezy i rozrywki pozafilmowe, którymi są, m.in.: występy kabaretów i transmisje wydarzeń sportowych na wielkim ekranie.

16.6 Dom Muzyki i Tańca

Dom Muzyki i Tańca

ul. Gen. de Gaulle'a 1741-800 Zabrze

tel. (32) 271 56 41, (32) 271 56 42

fax: (32) 271 56 44

Sala widowiskowa wzniesiona w 1959 r. to miejsce licznych imprez rozrywkowych, które gości czołowych artystów krajowych i zagranicznych. Pod względem liczby miejsc na widowni, parametrów akustycznych i możliwości technicznych, DMiT to jedno z najlepszych miejsc w Polsce. W głównej klimatyzowanej sali widowiskowej, liczącej 2000 miejsc ułożonych w amfiteatralny układ, organizowane są duże widowiska sceniczne, koncerty, pokazy artystyczne i zamknięte imprezy okolicznościowe. Mniejsze pomieszczenia Domu Muzyki i Tańca, jak chociażby mała scena w Kawiarni Artystycznej, idealnie nadają się do spotkań, konferencji, sympozjów itp. Uczestnicy wszystkich imprez korzystać mogą z zaplecza gastronomicznego.

W strukturach DMiT znajdują się samorządowe media:

- **Telewizja Zabrze (Program Miejski GTV)** - to program informacyjny, obejmujący wydarzenia sportowe, kulturalne i artystyczne, a także szereg programów cyklicznych.
- **Nasze Zabrze Samorządowe** – miesięcznik społeczno-kulturalny, poruszający bieżące sprawy samorządu lokalnego.
- **Informator kulturalny SUFLER**, przedstawiający bogatą ofertę wydarzeń kulturalnych i sportowych realizowanych we wszystkich ośrodkach w mieście.

16.7 Filharmonia Zabrzeńska

Filharmonia Zabrzeńska

Zabrze 41-800

Park Hutniczy 7

tel.: 032 271 47 17

fax: 032 278 65 36

Orkiestra Symfoniczna Filharmonii w Zabrzu powstała w 1950 r., jako Filharmonia Górnicza Związku Zawodowego Górników. Początkowo zasadniczym celem działalności nowo powstałego zespołu symfonicznego było propagowanie i popularyzacja muzyki wśród

klasy robotniczej śląskich zakładów pracy. Drugim nurtem działalności - szczególnie pielęgnowanym do dziś, jest akcja koncertów dla dzieci i młodzieży ze specjalnie przygotowanymi programami. Orkiestra Symfoniczna Filharmonii w Zabrzu liczy 60 muzyków, zaś jej Dyrektorem Naczelnym i Artystycznym jest od 1990 roku Sławomir Chrzanowski.

W 2010 roku Filharmonia Zabrzeńska uzyskała, po raz pierwszy w historii, bazę do dalszej działalności na europejskim poziomie, po adaptacji budynku byłej biblioteki Donnersmarcków.

Koszt adaptacji obiektu zamknął się kwotą 9 277 668,11 PLN. Wartość robót budowlanych w 2010 r. wyniosła 3 955 447,37 PLN.

16.8 Teatr Nowy w Zabrzu

Teatr Nowy w Zabrzu

Plac Teatralny 141-800 Zabrze

Centrala - Telefon+48 32 271-32-56

Teatr Nowy w Zabrzu mieści się w dawnym kasynie Huty Donnersmarck. Został założony w 1959 roku.

W zabrzeńskim Teatrze Nowym pracowało (lub z nim współpracowało) wielu najlepszych aktorów scen śląskich, uhonorowanych Złotymi i Srebrnymi Maskami – regionalną nagrodą przyznawaną najwybitniejszym twórcom teatralnym. Byli wśród nich m.in.: Hanna Boratyńska, Wincenty Grabarczyk, Mieczysław Całka, Andrzej Lipski, Wojciech Leśniak, Zbigniew Stryj. Na przestrzeni lat z Teatrem Nowym w Zabrzu współpracowało także wielu znanych reżyserów, scenografów i muzyków.

Teatr Nowy corocznie organizuje **Ogólnopolski Festiwal Dramaturgii Współczesnej „Rzeczywistość przedstawiona”**. Festiwal dzięki spektaklom konkursowym prezentowanym przez najlepsze zespoły teatralne z kraju przybliży społeczności regionu śląskiego (i nie tylko) najciekawsze realizacje dramatu współczesnego zarówno polskiego jak i obcego, powstałego po roku 1989. W imprezach festiwalowych wzięło udział ponad 3 000 osób.

16.9 Miejska Biblioteka Publiczna w Zabrzu

Miejska Biblioteka Publiczna im. Jerzego Fusieckiego w Zabrzu

ul. Ks. J. Londzina 3

41-800 Zabrze

nr tel.: 32 271 42 24; 32 271 73 57

www.biblioteka.zabrze.pl,

biblioteka@biblioteka.zabrze.pl,

Używany skrót: MBP w Zabrzu

Jest to jedna z pierwszych instytucji kultury działających po II wojnie światowej w Zabrzu, powołana w 1945 roku oraz druga w Polsce w pełni skomputeryzowana Biblioteka Publiczna - wszystkie placówki biblioteki są skomputeryzowane.

Poniżej przedstawiono wykaz filii Miejskiej Biblioteki Publicznej:

Tabela 111. Filie Miejskiej Biblioteki Publicznej.

Filia nr 1 ul. Wolności 450 - zamknięta	Filia nr 11 ul. Wolności 177
Filia nr 2 ul. Bytomska 28	Filia nr 12 (wypożyczalnia dla niewidomych) Pl. Krakowski 5
Filia nr 3 ul. Pestalozziego 16	Filia nr 13 ul. Wyzwolenia 9
Filia nr 4 ul. Czarnieckiego 44	Filia nr 14 ul. gen. de Gaulle'a 81
Filia nr 5 ul. Tarnopolska 50	Filia nr 15 ul. H. Jordana 52
Filia nr 6 ul. Krakowska 52	Filia nr 16 ul. Banachiewicza 12
Filia nr 7 ul. Ks. J. Badestinusa 60	Filia nr 17 ul. Korczoka 96
Filia nr 8 ul. Wł. Sikorskiego 114	Filia nr 18 ul. Młodego Górnika 2c
Filia nr 9 ul. J. Paderewskiego 53	Filia nr 19 ul. Sobieskiego 31
Filia nr 10 ul. K. Kruszyńy 1	Filia nr 20 Pl. Warszawski 1

Źródło: Miejska Biblioteka Publiczna w Zabrzu

oraz dwie czytelnie:

1. Czytelnia Ogólna ul. Wyzwolenia 4
2. Czytelnia Multimedialna ul. Wyzwolenia 2

Sprawozdanie statystyczne Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Jerzego Fusieckiego w Zabrzu za 2011 rok z podziałem na poszczególne filie przedstawia poniższe zestawienie:

Tabela 112. Sprawozdanie statystyczne MBP w Zabrze za 2011 r.

Lp.	Filia	Ilość woluminów	Ilość wypożyczeń	Liczba odwiedzających czytelników	Stopień informatyzacji (ilość komputerów)	Wpływy (vol.)	Ubytki (vol.)
1.	Wypożyczalnia Centralna	33 034*	72 907	37 732	38	2 428	2 450
2.	Czytelnia Ogólna i Prasy	32 981*	37 485*	13 239	16	820*	1
3.	Filia nr 1	12 854	0	0	0	1	200
4.	Filia nr 2	11 690	16 986	10 919	6	697	938
5.	Filia nr 3	11 435	6 977	3 266	3	293	1 264
6.	Filia nr 4	11 886	15 801	7 904	3	525	138
7.	Filia nr 5	13 794	24 416	12 213	3	720	207
8.	Filia nr 6	15 423	33 891	18 116	5	850	1 229
9.	Filia nr 7	8 015	4 786	2 417	3	240	75
10.	Filia nr 8	9 877	11 234	5 510	3	651	1 152
11.	Filia nr 9	10 391	9 888	5 095	3	386	529
12.	Filia nr 10	6 787	5 727	2 816	3	247	22
13.	Filia nr 11	22 491	66 786	32 754	5	1 809	509
14.	Filia nr 12	2 478*	3 871*	1 547	2	186*	3*
15.	Filia nr 13	15 860	40 233	24 876	4	1 088	14
16.	Filia nr 14	22 833	52 212	24 757	5	1 075	586
17.	Filia nr 15	15 524	38 340	19 162	5	835	790
18.	Filia nr 16	12 379*	16 817	7 294	3	592	795*
19.	Filia nr 17	9 714	19 405	7 990	3	505	173
20.	Filia nr 18	8 326	3 164	1 776	3	223	30
21.	Filia nr 19	15 944	29 173	14 767	6	863	96
22.	Filia nr 20	13 379	28 743	16 271	7	984	624
RAZEM		317 395*	538 842*	270 421	129	16 018*	11 825*
*zbiory specjalne, czasopisma poprawne							
stopień informatyzacji MBP- wszystkie placówki skomputeryzowane							

Źródło: Miejska Biblioteka Publiczna w Zabrzu

Prócz miejskich bibliotek, na terenie Zabrze znajdują się także:

- Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach Filia w Zabrzu.

Z jej zbiorów korzystać mogą nauczyciele, pracownicy oświaty, studenci i inni doksztalający się.

- Biblioteka Specjalistyczna Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu – Biblioteka posiada charakter zamknięty dla osób spoza muzeum. Korzystanie ze zbiorów możliwe jest jedynie w czytelni i w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych.
- Oddział Biblioteki Głównej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach z czytelnią w Rokitnicy:
 - zbiory wypożycza pracownikom, studentom oraz słuchaczom studiów doktoranckich Śląskiego Uniwersytetu Medycznego, bibliotekom i ośrodkom informacji naukowej w kraju i za granicą (na zasadach wypożyczania międzybibliotecznego), pracownikom szpitali klinicznych SUM,
 - wszystkim zainteresowanym udostępnia na miejscu – w czytelni – wszystkie gromadzone zbiory.
- Biblioteka i Czytelnia Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej – ze zbiorów mogą korzystać studenci.
- Biblioteka Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego w Zabrzu – ze zbiorów mogą korzystać studenci.

16.10 Miejski Ośrodek Kultury w Zabrzu

Miejski Ośrodek Kultury

ul. 3 Maja 91a, 41-800 Zabrze

tel.: 32/278 08 02, faks/tel.: 32/375 09 80

Głównym celem Ośrodka jest rozpoznawanie i rozbudzanie zainteresowań oraz potrzeb kulturalnych mieszkańców miasta. Działalność oparta jest o współpracę z Radami Dzielnic, instytucjami i organizacjami działającymi we wszystkich dzielnicach Zabrza.

MOK na ul. 3 Maja 91 a dysponuje salą widowiskową na 400 miejsc siedzących oraz salą bankietową na 60 miejsc siedzących.

Miejski Ośrodek Kultury na terenie Zabrza posiada następujące filie i agendy:

Tabela 113. Filie MOK.

Siedziba Miejskiego Ośrodka Kultury "Guido" 41-800 Zabrze, ul. 3-go Maja 91a tel.: 32 375 09 80	Agendy: zajęcia Tańca Nowoczesnego dla dzieci i młodzieży, Klub Szachowy, Koło Kultury Żywego Słowa, Klub Europejski, Świetlica Kuratorska, Koło Emerytów
Dzielnicowy Ośrodek Kultury w Zabrze-Pawłowie 41-809 Zabrze, ul. Sikorskiego 114 tel.: 32 275 12 86	Agendy: Chór „Lutnia”, zespół „Traks i Katharsis”, kółko plastyczne, teatralne, czytelnicze, sportowe, kulturystyczne, językowe, seniorów, aerobik, pogotowie egzaminacyjne
Dzielnicowy Ośrodek Kultury w Zabrze-Kończycach 41-810 Zabrze- Kończyce, ul. Dorotki 3 tel.: 32 275 04 07	Agendy: zajęcia z dziećmi i młodzieżą Ośrodka Kuratorskiego, rozgrywki w palanta, rozgrywki tenisa stołowego i piłki plażowej, spotkania Klubu Seniora i Związku Hodowców Gołębi, zajęcia kółka teatralnego, nauka gry w tenisa ziemnego, kółko szachowe
Filia "Kino Roma" 41-800 Zabrze, ul. Padlewskiego 4 tel.: 32 271 62 91	Agendy: Akademia Filmowa, Regionalna Akademia Filmu i Fotografii Domowej
Świetlica Dzielnicowa w Zabrze - Grzybowicach 41-814 Zabrze, ul. Badestinusa 60 tel.: 32 273 82 58	Agendy: Zespół „Pop szit”, z tańca break-dance, aerobik, cztery drużyny szachowe, grupa tenisa stołowego
Dzielnicowy Ośrodek Kultury w Zabrze-Biskupicach, ul. Kossaka 23 tel.: 32 376 61 30	Agendy: Klub Tańca Towarzyskiego, Klub Szachowy, Koło Żywego Słowa, Klub Europejski, Świetlica Kuratorska, Koło Emerytów

Źródło: Miejski Ośrodek Kultury

16.11 Obiekty zabytkowe na terenie miasta Zabrze

Miejski Konserwator Zabytków w Zabrze w 2011 w ramach swych zadań wydał następującą ilość uzgodnień i opinii konserwatorskich:

Tabela 114. Liczba wydanych uzgodnień i opinii konserwatorskich na terenie miasta Zabrze w 2011 r.

2011 rok					
	Ilość uzgodnionych zgłoszeń o zamiarze budowy, wykonania robót budowlanych nie wymagających pozwolenia na budowę	Ilość wydanych uzgodnień do pozwoleń na budowę	Ilość wydanych uzgodnień do warunków zabudowy	Ilość wydanych opinii konserwatorskich	Inne
Razem	193	0	0	29	16

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków

W związku z wykazem zabytków nieruchomych wyznaczonych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków znajdujących się na terenie miasta Zabrze, Prezydent Miasta Zabrze założył Gminną Ewidencję Zabytków. W 2011 roku w rejestrze zabytków odnotowano 50 wpisów dotyczących obiektów nieruchomych (w tym dwa osiedla). Szczegółowy rejestr tych obiektów znajduje się w Załączniku niniejszego Raportu o Stanie Miasta za 2011 rok **Tabela Aktualny wykaz obiektów zabytkowych nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków położonych na terenie Miasta Zabrze.**

ZABYTKI INDUSTRIALNE MIASTA ZABRZE:

- **Główna Kluczowa Sztolnia Dziedziczna (GKSD)** – to najdłuższa sztolnia odwadniająca zbudowana w europejskim górnictwie węglowym. Jej długość wynosiła 14250 metrów. Budowę GKSD rozpoczęto w 1799 roku, a ostateczny cel budowy osiągnięto w roku 1863. Otwór wlotowy GKSD znajdował się w jednym z najniżej położonych punktów Wyżyny Górnosląskiej w dolinie rzeki Bytomki w rejonie dzisiejszego centrum Miasta Zabrze. Tak rozległa podziemna budowla hydrotechniczna łączyła kopalnie „Królowa Luiza” w Zabrzu oraz kopalnię „Król” w Królewskiej Hucie (dzisiejszy obszar Wojewódzkiego Parku Kultury i Wypoczynku im Gen, J Ziętka w Chorzowie).

- **Mur oporowy z basztami**, teren dawnej huty Donnersmarcka, to cenny zespół zabytków techniki związanych z miejscowym hutnictwem, który reprezentuje kamiennie - ceglany mur o długości ponad 230 m i wysokości ponad 13 m., do którego wkomponowane są dwie 14 metrowej wysokości baszty gichtowe, którymi dostarczano wsad do znajdujących się tu czterech wielkich pieców. Zabytki powstały w latach 1856 – 1862.
- **Zabytkowa Kopalnia Węgla Kamiennego „GUIDO”**, ul 3 Maja 93, założona 2 października 1855 roku poprzez uzyskanie nadania pola górniczego, które nazwano „Guido”. Wydobycie węgla kopalnia rozpoczęła od 1871 roku i prowadziła je do 1886 roku. Wraz z zabudową nadszybia i stalową wieżą typu kozłowego szybu Kolejowego, podziemnymi wyrobiskami na poziomie 170 i 320 m. kopalnia stanowi cenny zabytek techniki górniczej. Na terenie ZKWK „GUIDO”, prócz działalności turystycznej, prowadzona jest również działalność kulturalna, z szeregiem wydarzeń artystycznych. Obiekt ten znajduje się na Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego.
- **Skansen Górniczy „Królowa Luiza”**, oddział Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze. Usytuowany na terenie jednej z najstarszych państwowych kopalń pruskich na Górnym Śląsku, która prowadziła wydobycie węgla od 1791 roku do 1973 roku. Skansen składa się z dwóch części: naziemnej wokół dawnego szybu "CARNALL" - ul. Wolności 410 oraz podziemnej wokół nieistniejącego już szybu "WILHELMINA" - ul. Sienkiewicza 43. Skansen znajduje się na Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego.
- **Szyb Maciej** ul. Srebrna, szyb kopalniany o tradycyjnej formie stalowej wieży z nadszybiem, wybudowany w I połowie XX wieku jako szyb zachodni, o głębokości 198 m, będący dawniej częścią kopalni Concordia i pełniący rolę szybu wentylacyjnego i wydobywczego. W skład zespołu wchodzi budynek nadszybia, wieża wyciągowa, budynek maszyny wyciągowej z zachowaną sprawną maszyną wyciągową elektryczną z przekładnią oraz dwoma bębniami linowymi o średnicy 3250 mm.
Szyb Maciej jest ciekawym zabytkiem techniki, rewitalizowanym przez prywatne przedsiębiorstwo DEMEX. Szyb znajduje się na Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego.

- **Zakład Produkcji Lin i Drutu**, ul. Armii Krajowej dawniej fabryka Deichsela, założona w 1855 roku przez Adolfa Deichsela w pobliżu linii kolejowej na powierzchni ponad 200 ha. Do dnia dzisiejszego jest to czynny zakład produkcyjny.
- **Zabudowa kopalni Ludwik**, ul. Hagera, dawna kopalnia węgla kamiennego „Ludwigsluck” należąca do koncernu Borsiga, założona w 1873 roku. Zachowany cenny zespół architektury przemysłowej utrzymanej w duchu secesji z I połowie XX wieku. W skład kompleksu wchodzi cechownia z łaźnią, brama wjazdowa, nadszybie i maszynownia szybu Konrad i Ernest oraz dom kawalera (hotel dla samotnych górników) z 1915 roku.
- **Zabudowa kopalni Makoszowy**, ul. Makoszowska, dawna kopalnia węgla kamiennego „Delbrück”; ciekawa ceglana architektura o cechach historyzujących z I połowie XX wieku (k. 1906 – 1908), cechownia, budynek dyrekcji kopalni.
- **Zabudowa kopalni Mikulczyce**, ul. Kopalniana, dawna kopalnia węgla kamiennego „Donnersmarckgrube”, częściowo zachowana w stylu secesyjnym z 1908 roku monumentalna cechownia z łaźnią oraz maszynownią szybu Jan.
- **Chłodnia kominowa** (evaporative cooling tower), ul. Makoszowka, wieża o konstrukcji drewnianej w kształcie szerokiego komina na rzucie wydłużonego prostokąta zwężającego się ku górze, wysokości około 20 metrów zbudowana w latach 20 tych XX wieku dla potrzeb koksowni wybudowanej w I połowie XX wieku przy kopalni „Delbrück”.

ZABYTKOWE OSIEDLA NA TERENIE MIASTA ZABRZE:

- **Osiedle Borsigwerk** – to najstarsze na terenie miasta osiedle robotnicze (ul. Mieczysława, Lelewela, Wojciecha). Wybudowane w latach 1868 – 1871. Osiedle było przeznaczone do zamieszkania przez pracowników koncernu Borsiga. Osiedle dzieli się na dwie części wybudowane na powierzchni 19 ha. Bardzo dobrze zachowany jest jego układ przestrzenny, który wypełniają szeregowo stojące budynki w formie typowych ceglanych familoków. Było ono przeznaczone do zamieszkania przez 2800 robotników.

- **Osiedle Ballestrema** w Rokitnicy (ul. Komuny Paryskiej, Pobożnego, Szafarczyka), wybudowane w 1906 roku z polecenia hrabiego Franciszka von Ballestrema dla pracowników kopalni Castellengo. Osiedle nawiązuje do wzorów angielskich, liczy 63 domy. Na terenie osiedla zachowały się bardzo rzadkie i nietypowe cztery budynki mieszkalne z lat 30-tych XX wieku o konstrukcji stalowej, przygotowane i wyprodukowane w hucie Donnersmarcka.
- **Osiedle Donnersmarcka**, ul. Stalmacha, Krakusa. Jego budowa przebiegała etapami od 1905 roku do 1920 roku. Osiedle zbudowane dla pracowników pobliskiej huty Donnersmarcka, składające się z wolnostojących, wielorodzinnych, 40 budynków o zróżnicowanej architekturze, konstrukcji szkieletowej, zdobionych elementami muru pruskiego, utrzymanych w typie willowym.
- **Stalowy dom**, ul. Cmentarna, budynek 2 kondygnacyjny o niezwyklej konstrukcji, zbudowany z 8 metalowych ścian połączonych na spaw a wcześniej odlanych w zabrzańskiej hucie Donnersmarcka, wybudowany w 26 dni, w lipcu 1927 roku. Budynek przeznaczony dla zamieszkania dla czterech rodzin, był prawdziwym architektonicznym eksperymentem. Jest to prawdopodobnie jedyny i najstarszy zachowany metalowy budynek w Europie.

WIEŻE CIŚNIEŃ NA TERENIE MIASTA ZABRZE:

- **Wieża ciśnień ul. Zamoyskiego** wybudowana w latach 1907 – 1909, obiekt techniki o ciekawej i nietypowej konstrukcji, gdzie zbiornik na wodę podtrzymują 8 ceglanych przypór, wysokość 46 m., całość przykryta ośmiobocznym dachem zwieńczonym latarnią.
- **Wieża ciśnień, teren dawnej huty Donnersmarcka**, wybudowana w 1871 roku w stylu historyzmu z elementami narodowymi. Jest najstarszą stojącą wieżą ciśnień w Województwie Śląskim utrzymaną w tradycyjnym kielichowym typie.

17 Sport i rekreacja

17.1 Obiekty sportowe

Poniżej przedstawiono wykaz bazy sportowo rekreacyjnej miasta Zabrze:

Tabela 115. Baza rekreacyjno-sportowa Zabrze.

1. Stadion Miejski „Górnika” Zabrze (obecnie rozpoczęta budowa nowego),
2. Stadiony:
– GKS Walka Makoszowy
– KS Stal MOSiR
– KS Sparta MOSiR
3. Boiska piłkarskie:
– KS Gazobudowa Zabrze
– KS Piast Pawłów
– SKS Gwarek Zabrze
– MKS Zaborze
– KS Społem Grzybowice
4. Park przy Pl. Krakowskim,
5. Park im. Rotmistrza Witolda Pileckiego,
6. Miejski Ogród Botaniczny,
7. Park Poległych Bohaterów przy ul. Dubiela,
8. Hala Sportowa MOSiR – z boiskiem piłkarskim, z nawierzchnią poliuretanową, z widownią; hala jest uniwersalna – możliwość wydzielenia kotarami trzech części z boiskami do futsalu, piłki siatkowej, koszykówki, tenisa ziemnego, a także do badmintonu, tenisa stołowego
9. Hala „Pogoń” z boiskiem do piłki ręcznej, z nawierzchnią parkietową, z widownią,
10. Mniejsze hale sportowe:
– ISKRA przy ul. Wolności,
– MOSiR przy ul. Szafarczyka,
– Ognisko Pracy Pozaszkolnej nr 1
11. Korty tenisowe:
– KS Mostostal
– MOK Kończyce
– GKS Walka Makoszowy
– Zabrzeńskie Towarzystwo Szkolne
– Kompleks Sportowo-Rekreacyjny przy ul. Heweliusza
12. Kąpielisko Leśne – Maciejów, ul. Srebrna 10,
13. Ośrodek Jeździecki – Maciejów, ul. Srebrna 10
14. Miejski Zakład Kąpielowy w Zabrzu, na wyposażeniu: grota solna, sauna sucha i mokra, bicz szkockie oraz sala gimnastyczna,
15. Kryte pływalnie:

	– ul. Lompy
	– ul. Sportowa,
16. Zabrzeński Szlak Rowerowy – obwodnica miasta ok. 60 km.	
17. Boiska ogólnodostępne:	
Park Miejski im. Jana Pawła II - ul. Korfanteo, ul. Bruno, ul. Heweliusza,	Na terenie os. Kopernika, w sąsiedztwie kościoła pw. św. Wojciecha wybudowano m.in.: skate park, boisko do siatkówki plażowej, boiska do piłki nożnej oraz o nawierzchni syntetycznej do tenisa i koszykówki, place zabaw dla dzieci ze ścianką wspinaczkową, piaskownicami, zestawami zabawowymi i ścianą do graffiti, ścieżki spacerowe oraz parking samochodowy.
Boisko piłkarskie - ul. Wyciska	Boisko ma wymiary 32 x 62 m – pole gry 30 x 60 m. Posiada nawierzchnię z trawy syntetycznej o grubości 52 mm.
Boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową wraz z placem zabaw - ul. Szczecińska i Warmińska	Boisko z nawierzchnią poliuretanową ma wymiary 27,0 x 19,0 m. Plac zabaw wyposażono w zestaw zabawowy, huśtawki, karuzele, ławki. Na miejscu są również stoły do ping-ponga oraz gry w szachy i zestaw urządzeń do jazdy na rolkach.
Boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową - ul. Szenwalda 2	Boisko wielofunkcyjne, ogólnodostępne z nawierzchnią poliuretanową zlokalizowane jest na terenie Gimnazjum nr 16. Boisko ma wymiary 27,50 x 16,20 m.
Boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową - ul. Sitki 55	Boisko zlokalizowane jest na terenie Zespołu Szkół nr 18. Ma wymiary 47 x 27 m i nawierzchnię poliuretanową.
Boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową - ul. Piłsudskiego 2	Boisko wielofunkcyjne, ogólnodostępne z nawierzchnią poliuretanową zlokalizowane jest na terenie Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Zabrzu. Ma wymiary 47,13 x 29,13 m.
Boisko z nawierzchnią poliuretanową - ul. Olchowa 4	Boisko z nawierzchnią poliuretanową zlokalizowane jest na terenie Gimnazjum nr 9 przy ul. Olchowej 4. Ma wymiary 15,0 x 25,0 m.
Boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową - ul. Klonowa 23	Boisko wielofunkcyjne, ogólnodostępne z nawierzchnią poliuretanową zlokalizowane jest na terenie Szkoły Podstawowej nr 6 w Zabrzu. Ma wymiary 47,13 x 29,13 m.
Boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową – ul. Gdańska 10	Boisko wielofunkcyjne, ogólnodostępne z nawierzchnią poliuretanową, zlokalizowane jest na terenie Szkoły Podstawowej nr 14 przy ul. Gdańskiej 10. Ma wymiary 27,50 x 16,20 metrów.
Boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową - ul. Gagarina 2	Boisko wielofunkcyjne, ogólnodostępne z nawierzchnią poliuretanową, zlokalizowane jest na terenie Szkoły Podstawowej nr 42 przy ul. Gagarina 2. Ma wymiary 29 x 18 m.
Boisko poliuretanowe i boisko trawiaste do badmintonu - ul. Dorotki 3	Wielofunkcyjne boisko poliuretanowe i boisko trawiaste (trawa syntetyczna) do badmintonu wybudowane zostało na terenie Domu Kultury w Zabrzu-Kończycach przy ul. Dorotki 3. Boisko ma wymiary 25,00 x 14,00 m, a boisko z nawierzchnią z trawy syntetycznej - 15,40 x 7,20 m.

Boisko wielofunkcyjne
z nawierzchnią poliuretanową -
ul. Zamenhofa 56

Boisko wielofunkcyjne, ogólnodostępne z nawierzchnią poliuretanową wybudowane zostało na terenie Gimnazjum nr 24 w Zabrzu - Helence przy ul. Zamenhofa 56. Ma wymiary 44,0 x 25,0 m.

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Kultury i Sportu

Poniższa tabela przedstawia listę Klubów i Stowarzyszeń Sportowych działających na terenie miasta Zabrze.

Tabela 116. Kluby i stowarzyszenia sportowe w Zabrzu.

Lp.	Nazwa i adres Klubu lub Stowarzyszenia	Dyscyplina sportu
1.	Górnik Zabrze S.S.A. 41-800 Zabrze ul.Roosevelta81	piłka nożna
2.	KSMOSiR Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Wolności 406	piłka ręczna
3.	GKS „Walka Makoszowy” Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Jaskółcza 40	piłka nożna, akrobatyka sportowa dziewcząt, boks
4.	KS MOSiR „Sparta” Zabrze 41-807 Zabrze, ul. Mickiewicza 66a	piłka nożna, tenis stołowy, piłka ręczna
5.	KS MOSiR „Stal” Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Bytomska 2/B	piłka nożna
6.	KS „Gazobudowa” Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Wolności 339	piłka nożna
7.	KS „Mostostal” Zabrze Holding S.A. 41-800 Zabrze, ul. Piłsudskiego83	tenis ziemny
8.	KS „Piaś” Pawłów, 41-809 Zabrze, ul. Sikorskiego 108	piłka nożna
9.	KS „Koksownik” Zabrze przy Kombinacie Koksochemicznym „Zabrze” Zabrze, ul. Pawliczka 1	piłka nożna, żeglarsstwo, wędkarstwo
10.	KS „Społem” 41-814 Zabrze, ul. Traktorzystów 1	piłka nożna
11.	SKS „Gwarek” Zabrze; 41-800 Zabrze, ul.1-go Maja 12	piłka nożna
12.	MKKS „Zabrze” 41-800 Zabrze, ul. Piłsudskiego 58	koszykówka damska
13.	MKS Zabrze, 41-800 Zabrze, ul. Piłsudskiego 58	koszykówka
14.	Grodzki Szkolny Związek Sportowy 41-811 Zabrze, ul. Daleka 2	siatkówka, badminton
15.	Śląski Związek Piłki Nożnej Podokręg Zabrze, 41-800 Zabrze, ul. Matejki 6	piłka nożna
16.	Klub Żeglarski „Stal” 41-800 Zabrze, ul. Żółkiewskiego 17/5	żeglarsstwo
17.	Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej „Splot – Sport” 41-813 Zabrze, ul. Kruczkowskiego 31	siatkówka, piłka nożna, badminton
18.	Towarzystwo Propagowania Gry w Szachy „Centrum” Zabrze, ul. Kowalska16/25	szachy

19.	ZHP - Hufiec Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Wolności 350 a	biegi na orientację
20.	MKS „Śląsk” 41-800 Zabrze, ul. Reymonta 11/16	tenis ziemny, brydż
21.	WOPR w Katowicach Oddział Miejski Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Opolska 30a/10	pływanie, ratownictwo
22.	MKS „GO” 41-800 Zabrze, ul. Buchenwaldczyków 25	gra „GO”
23.	KS „Globtroter” Zabrze, ul. Wajzera 3/14	turystyka – wspinaczka górska
24.	KG „Iskra” Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Wolności 392	gimnastyka artystyczna dziewcząt
25.	Zabrzeński Klub Karate 41-800 Zabrze, ul. Powstańców 4/4	karate
26.	MKS „Zaborze” 41-806 Zabrze, ul. Wyciska 6	piłka nożna, piłka ręczna
27.	MSPN „Górnik” Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Roosevelta 81	piłka nożna
28.	PTTK Oddział Zabrze 41-800 Zabrze, pl. Dworcowy 5	turystyka i turystyka rowerowa
29.	KS „Fux” Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Michała Archaniola 2/1	kick - boxing
30.	Stowarzyszenie Zabrzeńska Grupa Płetwonurków „Delfiny” Ratowników Społecznych 41-800 Zabrze, ul. Wolności 402	turystyka podwodna
31.	Stowarzyszenie Sportowe „Olympia Athlete Promotions Bodybuilding & Fitness” w Zabrzu 41-800 Zabrze, ul. Banachiewicza 15a	kulturystyka
32.	Klub Uczelniany AZS Śląskiej Akademii Medycznej 41-808 Zabrze, ul. Jordana 19	siatkówka, piłka nożna, narcciarstwo
33.	Towarzystwo Pływackie „Weteran” Zabrze 41-803 Zabrze ul. św. Jana 4a/4	pływanie
34.	Kobiety Klub Sportowy „Zabrze” 41-807 Zabrze, ul. Mickiewicza 66a	piłka nożna kobiet
35.	Klub Jeździecki „Nowy Dwór” 41-800 Zabrze, ul. Webera 19	jeździectwo
36.	Stowarzyszenie Wspierania Sportu Młodzieżowego „Promotor” 41-800 Zabrze, ul. Matejki 6	piłka nożna
37.	Yoshinkai Aikido Polska 41-800 Zabrze, ul. Wolności 448	wschodnie sztuki samoobrony
38.	Śląski Klub Sportowy „ZET-SQUAD” 41-800 Zabrze, ul. Wolności 292	taniec sportowy

39.	Śląskie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Płetwonurków 41-800 Zabrze, ul. Broniewskiego 12/37	nurkowanie swobodne
40.	Górnośląskie Stowarzyszenie Tańca Sportowego „Flamenco” przy Młodzieżowym Domu Kultury 41-803 Zabrze, ul. Kossaka 23	
41.	Zabrzańskie Stowarzyszenie Cheerleaders „Energy” 41-800 Zabrze, ul. 3-go Maja 92/1	
42.	Śląski Okręgowy Związek Kulturystryki, Fitness i Trójboju Siłowego 41-800 Zabrze, ul. Wolności 315	
43.	Stowarzyszenie „Volleyball” MOSiR Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Matejki 6	siatkówka
44.	KS „Olimp” 41-800 Zabrze, ul. Wolności 315	kulturystryka, fitness
45.	Zabrzański Klub Karate „Bushido” 41-800 Zabrze, ul. Nad Kanałem 26/8	Karate „Bushido”
46.	Stowarzyszenie Miłośników Koni w Zabrzu 41-819 Zabrze, ul. Srebrna 10	
47.	Śląski Związek Tenisowy w Zabrzu 41-800 Zabrze, ul. Piłsudskiego 83	Tenis
48.	Stowarzyszenie „Sport-Med” 41-811 Zabrze, ul. Daleka 2	tenis ziemny, piłka nożna
49.	Oddział PTTK „Wędrowiec” w Zabrzu 41-800 Zabrze, ul. Pawliczka 1	turystryka
50.	Stowarzyszenie Piłkarskie MITSUBISHI Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Myśliwska 2	piłka nożna
51.	Stowarzyszenie Miłośników Sportu i Rekreacji „KAW” 41-705 Ruda Śląska, ul. 11 Listopada 2/5	
52.	Klub Sportowy „HANDBALL” Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Wolności 406	

Źródło: Urząd Miejskie w Zabrzu, Wydział Kultury i Sportu

Na terenie Zabrza istnieją dwa kluby sportowe szczebla centralnego:

- Ekstraklasa – SSA „Górnik” Zabrze – piłka nożna
- I Liga – NMC POWEN Zabrze (obecnie KS HANDBALL Zabrze) – piłka ręczna.

17.2 Zabrzeński Szlak Rowerowy

Na terenie miasta znajduje się zabrzeński szlak rowerowy. Droga prowadzi przez Os. Helenka, ul. Żniwiarzy przez Rokitnicę do Os. Młodego Górnika, przecina Biskupice i wiedzie wzdłuż granicy miasta, na Osiedle Poręba. Z Osiedla prowadzi do Pawłowa do Rudy Śląskiej a następnie wraca przez Pawłów do Kończyc. Następnie

proceedzi do Makoszów ul. Wiosenną, następnie ul. Oświęcimską i ul. Legnicką do Osiedla Janek. Dalej szlak wiedzie do ul. Roosevelta wzdłuż Parku Rodzinnego, stamtąd przez Maciejów do granic Zabrze z Gliwicami. Po przekroczeniu granic Gliwic szlak powraca przez Mikulczyce i Grzybowice, wzdłuż ulic Badestinus a i Traktorzystów, na Os. Helenka.

17.3 Miejski Ogród Botaniczny

Miejski Ogród Botaniczny w Zabrzu

ul. Piłsudskiego 60, 41-800 Zabrze

nr tel. i faks: 32 271 30 33

ogrod@mob-zabrze.pl

www.mob-zabrze.pl

Z kart historii możemy odczytać, iż inicjatorem i projektantem Botanicznego Centralnego Ogródu Szkolnego w Zabrzu był Fritz Berckling, absolwent Szkoły Ogrodniczej w Berlinie-Dahlem. Został on zatrudniony przez magistrat w 1928 roku na stanowisku dyrektora Miejskiego Zarządu Zieleni w celu współtworzenia nowego wizerunku Zabrze, które w zamierzeniach ówczesnych władz miało uzyskać wielkomiejski charakter, jako miasto fabryk w zieleni. Miejsce, które wybrano pod założenie ogrodu botanicznego był teren należący do cegielni miejskiej przy ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego (obecnie), znajdujący się obok oddanego do użytku w 1933 roku wielkiego kompleksu sportowego ze stadionem piłkarskim. W założeniach miał to być wzorcowy ogród botaniczny niemieckiej części Górnego Śląska. Realizacja tego ambitnego planu była możliwa dzięki wsparciu władz miasta.

Od 1950 roku Ogród Botaniczny podlegał Miejskiemu Przedsiębiorstwu Ogrodniczemu, przekształconemu w 1953 roku w Zarząd Zieleni Miejskiej, a w następnych latach został włączony do Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej. W 1957 roku sporządzono pierwszy po II wojnie światowej wykaz roślin naczyniowych rosnących w ogrodzie. Na jego podstawie oznakowano drzewa i krzewy tabliczkami informującymi o nazwie łacińskiej i polskiej, przynależności systematycznej i zasięgu geograficznym, a w 1960 roku poszerzono obszar całego ogrodu.

Od 1 lipca 1997 roku Miejski Ogród Botaniczny został wyodrębniony z Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i usamodzielił się jako zakład budżetowy z własnym statutem, a od 1 stycznia 2000 roku jest miejską jednostką budżetową (Uchwała Rady Miejskiej w Zabrzu z listopada 1999 roku). Od 1998 roku prowadzi się w Ogrodzie stałą sprzedaż roślin tu uprawianych oraz zajęcia dydaktyczne dla młodzieży szkolnej. W styczniu 2006 roku Miejski Ogród Botaniczny uzyskał od Ministerstwa Środowiska status prawny ogrodu botanicznego, jako placówki naukowo-badawczej.

W chwili obecnej po pomiarach geodezyjnych i wytyczeniu na nowo granic, ogród ma kształt nieregularnego wieloboku, który zajmuje powierzchnię ok. 6,36 ha. Główne wejście do ogrodu (dla gości) znajduje się przy ulicy Piłsudskiego. W układzie przestrzennym ogrodu wyróżniamy: część botaniczną, parkową, plac zabaw oraz tereny gospodarcze ze szklarniami i palmiarnią.

Aktualnie w kolekcji Miejski Ogród Botaniczny w Zabrzu posiada około 5000 drzew, krzewów i krzewinek, liczne rośliny zielne w tym lecznicze i chronione. W palmiarni, kaktusiarni i szklarniach uprawianych jest około 350 gatunków i odmian roślin egzotycznych. Pochodzą z różnych stref klimatycznych całego świata. Ozdobą ogrodu są rośliny cebulowe oraz zielne (jednoroczne i dwuletnie), których liczba taksonów stale wzrasta. W 2004 roku założono na terenie Ogrodu Rosarium, które zostało obsadzone 2500 sztuk róż, różnych typów w 64 odmianach.

Każdy ogród ma swoisty charakter i klimat. Stwarzają go wszystkie żyjące na jego terenie istoty. Miejski Ogród Botaniczny w Zabrzu jest swoistym azylem dla wielu zwierząt. Oprócz kaczek i owadów można tutaj spotkać liczne gatunki ptaków (z rzadszych: dzięcioły, sowy), drobne gryzonie oraz płazy i gady (żaby, rzekotka nadržewna, zaskrońce). Są też wiewiórki, a można spotkać łasice i jeże.

Miejski Ogród Botaniczny w Zabrzu na podstawie Decyzji Ministra Środowiska Nr DOPog-4210-50-10240/06/kl z dnia 16.01.2006 r. prowadzi działalność ogrodu botanicznego zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. nr 92, poz. 880 z późn. zm.). Zakresem działalności ogrodu botanicznego jest:

- Uprawa roślin określonego gatunku, różnych stref klimatycznych i siedlisk.

- Prowadzenie działalności naukowej (gromadzenie i udostępnianie materiału roślinnego, planowanie i prowadzenie badań naukowych).
- Prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie pokrywającym się z profilem działalności ogrodu.
- Prowadzenie działalności popularyzatorskiej w zakresie swojej działalności.

Zgodnie z założeniami ww. decyzji Miejski Ogród Botaniczny prowadzi uprawy roślin objętych ścisłą ochroną gatunkową tj. Jęczyzkę syberyjską – *Ligularia sibirica* oraz Marsylia czworolistna *Marsilea quadrifolia*. Poza tym zajmuje się produkcją roślin z nasion pozyskanych z własnego materiału matecznego i nasion uzyskanych w wyniku współpracy z innymi Ogradami Botanicznym.

Miejski Ogród Botaniczny poza hodowlą roślin i kompletowaniem kolekcji prowadzi również działalność edukacyjną. Są organizowane konkursy ekologiczne, konferencje o tematyce ekologicznej, seminaria, sympozja oraz warsztaty popularyzujące ochronę środowiska i walory przyrodnicze, koncerty, oraz imprezy cykliczne: Festiwal Ekologicznych Projektów Gimnazjalnych, oraz Festiwal kwiatów. Ponadto od 12 września 2011 roku Miejski Ogród Botaniczny uczestniczy w wdrażanym przez Miasto Zabrze programie „Rodzina na 5+”. W celu spopularyzowania działalności Miejski Ogród Botaniczny w Zabrzu posiada dobrze opracowaną, i aktualizowaną na bieżąco stronę internetową: www.mob-zabrze.pl.

Miejski Ogród Botaniczny w Zabrzu jest jednostką budżetową Miasta Zabrze. Zgodnie ze Statutem celem działalności jest realizacja ustawowych zadań własnych miasta w zakresie świadczenia usług komunalnych o charakterze użyteczności publicznej, polegających na utrzymaniu i prowadzeniu obiektu zieleni komunalnej, wraz z całą infrastrukturą oraz udostępnianiu Ogródu dla publiczności. Zadania te są realizowane poprzez odpłatne udostępnianie do zwiedzania kolekcji botanicznych, korzystania z placu zabaw oraz korzystania z wypoczynku w części parkowej

17.4 Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zabrzu (MOSiR)

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zabrzu Sp. z o.o.

ul. Matejki 6; 41-800 Zabrze

tel.:(32) 271-66-40, faks: (32) 271-63-40

sekretariat@mosir.zabrze.pl

www.mosir.zabrze.pl

MOSiR Zabrze prowadzi obiekty w Zabrzu o charakterze sportowym, takie jak: hale sportowe, boiska, kąpieliska, lodowisko, ośrodek jeździecki oraz o charakterze typowo gospodarczym takie jak składowisko odpadów, magazyny, targowiska, szyb wodny, lokale użytkowe, parkingi.¹³

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji sp. z o.o., zrealizował w 2010 roku 259 przedsięwzięć i imprez sportowych.

Obiekty sportowo-rekreacyjne MOSiR Zabrze¹⁴:

Hala Widowiskowo-Sportowa

ul. Matejki 6, 41-800 Zabrze

e-mail: sekretariat@mosir.zabrze.pl

tel. (32) 271 66 40

fax. (32) 271 63 40

sekretariat@mosir.zabrze.pl

Zabrzańska Hala Widowiskowo - Sportowa usytuowana jest w centrum miasta, w węzłowym punkcie komunikacyjnym. Jest największym tego rodzaju obiektem w Polsce. Posiada wyposażenie o wysokim standardzie. Obiekt dostosowany na przyjęcie i obsługę osób niepełnosprawnych.

Kubatura obiektu wynosi 145 tysięcy metrów sześciennych. Mieszczą się tutaj:

- arena główna o powierzchni 5900 m²,
- hale o powierzchni 1580 m²,
- pomieszczenia towarzyszące o powierzchni ok. 1000 m²,
- sala gimnastyczna,
- sala wykładowa,
- kawiarnia,
- siłownia,

¹³ źródło: www.mosir.zabrze.pl

¹⁴ źródło: www.mosir.zabrze.pl

- sauna,
- squash.

Hala posiada pełnowymiarowe boisko (102 na 55 metrów) do gry w piłkę nożną. W Hali znajduje się również dziewięć kortów tenisowych. Istnieje także możliwość uprawiania strzelectwa sportowego.

Możliwa jest organizacja imprez sportowych i kulturalnych, koncertów, biesiad, wystaw i targów oraz prowadzenie kursów i konferencji.

Sztuczne Lodowisko

ul. Matejki 6, 41-800 Zabrze

To obiekt sezonowy, umiejscowiony przy Hali Widowiskowo-Sportowej przy ul. J. Matejki 6. Obiekt otwarty, o wymiarach 20x25 m, przy stałym oświetleniu i nagłośnieniu. Przy lodowisku funkcjonuje wypożyczalnia łyżew oraz szatnia.

Kąpielisko Leśne - Maciejów

ul. Srebrna 10, 41-800 Zabrze

tel. (32) 276 17 43

fax. (32) 276 17 44

Obiekt położony jest w Zabrze-Maciejowie. Posiada 2 baseny kąpielowe o zróżnicowanej głębokości, dodatkowo zjeżdżalnię, boiska, kawiarnię, alejki spacerowe. Obiekt zajmuje 24 ha.

Ośrodek Jeździecki - Maciejów

ul. Srebrna 10, 41-800 Zabrze

tel. (032) 276 17 43 w. 34

fax. (032) 276 17 44

Ośrodek Jeździecki znajduje się na terenie Kąpieliska Leśnego w Zabrze Maciejowie. Budynek stajni murowany, posiada osiem boksów (przeznaczonych każdy na dwa konie); siodlarnię oraz dwie szatnie z węzłem sanitarnym. Możliwość hotelowania koni.

Willa (Hotel) Ambassador

ul. 3 Maja 78, 41-800 Zabrze

e-mail: ambasador@mosir.zabrze.pl

tel. (32) 271 50 44

fax. (32) 271 50 44

ambasador@mosir.zabrze.pl

Zabytkowa willa z końca XVIII wieku położona w centralnej części miasta Zabrze w pobliżu głównych arterii komunikacyjnych śląska, a także bezpośrednim sąsiedztwie Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego "GUIDO". W pobliżu znajduje się hala widowiskowo-sportowa. Willa oferuje miejsca noclegowe dla osób podczas podróży w celach biznesowych, jak i podczas wyjazdów turystycznych.

Kawiarenka Internetowa MOSIRNET

Pl. Dworcowy 541-800 Zabrze

tel. (32) 370 29 81

Kawiarnia Internetowa MOSIRNET znajduje się w centrum miasta Zabrze - naprzeciwko dworca PKP w bliskiej odległości od dworca autobusowego. W kawiarni znajduje się 12 stanowisk komputerowych oraz bezpłatny kiosk internetowy ze stroną UM Zabrze. Istnieje możliwość wykonania usług ksero B/W, kolor druku z pliku, skanowania dokumentów, przegrywanie CD i z kaset VHS, miniDV, video8 na DVD. W Kawiarni Internetowej również działa Punkt Informacji o Mieście i informacji turystycznej. W ramach punktu można nabyć książki związane z miastem Zabrze oraz gadżety Górnika Zabrze.

Stadion Sparta Zabrze

ul. Mickiewicza 66a, 41-800 Zabrze

tel. (32) 271 34 34

Obiekt jest ogólnodostępny, służy do przeprowadzania zajęć treningowych i rozgrywek sportowych w piłce nożnej. Dodatkowo na obiekcie odbywają się zajęcia fitness oraz świadczone są usługi w zakresie odnowy biologicznej. Działa tu również sekcja tenisa stołowego oraz sekcja gołębiarska.

Stadion Gazobudowa

ul. I. Dorotki 2, 41-800 Zabrze

tel. (32) 275 06 34

Obiekt położony jest bezpośrednio przy ulicy Paderewskiego prowadzącej z trasy A4 do centrum Zabrze. Na terenie obiektu znajduje się pełnowymiarowe boisko posiadające

500 miejsc siedzących dla kibiców. Dodatkowo na obiekcie znajdują się szatnie dla graczy i małe zaplecze socjalne. Stadion jest boiskiem domowym dla klubu Gazobudowa Zabrze.

Stadion Rokitnica

ul. Żniwiarzy 4; 41-808 Zabrze

Obiekt położony w pobliżu ul. Krakowskiej prowadzącej z Zabrze Rokitnicy do Bytomia. Posiada pełnowymiarowe boisko piłkarskie, boisko treningowe, zaplecze socjalne. Stadion pozwala przyjąć 3000 kibiców.

Hala Sportowa - Szafarczyka

ul. Szafarczyka 16; 41-808 Zabrze

tel. (32) 272 27 55

Hala znajduje się w dzielnicy Zabrze, Rokitnicy. Obiekt spełnia funkcję sportową oraz mieszkalno-hotelową. Posiada halę sportową, w której mogą być prowadzone rozgrywki siatkówki, koszykówki, itp. Przy obiekcie istnieje nowo zmodernizowane boisko otwarte, przystosowane do wymienionych dyscyplin.

17.5 Miejski Zakład Kąpielowy

Miejski Zakład Kąpielowy w Zabrzu

Plac Krakowski 10, 41-800 Zabrze

tel/fax. 032 271-12-96/97

Budynek Zakładu Kąpielowego, wcześniej łaźni miejskiej, powstał w latach 1927-29. Kubatura budynku wynosi 14 185 m³, powierzchnia użytkowa stanowi 3 212 m²., wymiary basenu kąpielowego 24,5 m x 10 m. Wśród dodatkowych pomieszczeń wyróżnić można: salę gimnastyczną, sauny (suche, mokre), natryski, kabinę do biczów szkockich, grotę solną, szatnie, sanitariaty, pomieszczenia do leżakowania, biura. Obiekt przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych, m.in.: dźwig sufitowy umożliwiający przeniesienie osoby niepełnosprawnej z wózka inwalidzkiego do basenu.

18 Baza noclegowa i obiekty zbiorowego zakwaterowania

Niniejszy rozdział Raportu o Stanie Miasta Zabrze za 2011 rok ma na celu scharakteryzować istniejącą bazę noclegową w Zabrzu, do której zalicza się przede wszystkim hotele, motele i pensjonaty.

Zaprezentowana charakterystyka powstała na bazie danych ze stron internetowych poszczególnych obiektów oraz na podstawie informacji z folderów reklamujących.

Właściciele obiektów zaliczanych do bazy noclegowej na terenie miasta Zabrze, aby sprostać oczekiwaniom swoich klientów oferują szeroki wachlarz usług ułatwiających pobyt w ich obiekcie umożliwiając np.:

- rezerwację pokoi przez Internet,
- wymianę walut,
- płatność kartą płatniczą,
- dostęp do Internetu
- pobyt w hotelu wraz ze zwierzętami.

Najbardziej popularne obiekty tego typu na terenie miasta Zabrze to:

- **Willa AMBASADOR**

ul. 3 Maja 78, 41-800 Zabrze

tel.: 32 271-50-44

www.mosir.zabrze.pl/obiekt/willa_ambasador.html

Hotel dysponuje 29 pokojami: 18 pokojami dwuosobowymi, 7 pokojami trzyosobowymi, 2 pokojami jednoosobowymi, 2 pokojami typu studio (duży i mały). Wszystkie pokoje wyposażone są w telewizję satelitarną, radio, telefon oraz umożliwiają połączenie z Internetem. Każdy pokój wyposażony jest w odrębny węzeł higieniczno-sanitarny z prysznicem i toaletą. Na terenie hotelu ponadto znajduje się restauracja oraz parking monitorowany na 38 miejsc.

- **Hotel DIAMENT**

ul. Cisowa 4, 41-800 Zabrze

tel: 32 721 10 00

faks: 32 721 10 01

www.hotelediament.pl

zabrze@hotelediament.pl

Hotel Diament Zabrze to trzygwiazdkowy hotel usytuowany zaledwie kilka minut od centrum miasta oraz autostrady A4, A1 i Drogowej Trasy Średnicowej. Dogodne położenie pozwala na szybkie i bezproblemowe poruszanie się zarówno po Zabrzu jak i okolicznych miastach. Hotel dysponuje 38 pokojami: 12 pokojami jednoosobowymi Economy, 22 pokojami dwuosobowymi Standard, 4 Junior Suite. Każdy pokój wyposażony jest w telewizor, bezpłatne łącze internetowe oraz telefon. W każdym pokoju do dyspozycji Gości jest łazienka z wanną lub prysznicem. W Hotelu znajduje się restauracja Atmosfera. Hotel oferuje kameralną salę konferencyjną mogącą pomieścić do 30 osób, a w przypadku organizacji dużych konferencji oferuje wynajęcie nowoczesnej i klimatyzowanej sali restauracyjnej mogącej pomieścić nawet 150 osób. Wszystkie sale posiadają bezpłatny dostęp do Internetu i wyposażone są w profesjonalny sprzęt audiowizualny.

- **Hotel IBIS ZABRZE**

ul. Jagiellońska 4, 41-800 Zabrze

tel.: 32 777 70 00

faks: 32 777 70 07

e-mail: H3373@accor.com

<http://www.accorhotels.com/pl/hotel-3373-ibis-katowice-zabrze/index.shtml>

Hotel Ibis Katowice Zabrze jest położony w centrum miasta, zaledwie 60 min jazdy samochodem od Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach. Lokalizacja ta zapewnia łatwy dojazd do innych miast regionu, np. Gliwic i Katowic i sprawia, że hotel jest doskonałym miejscem dla osób pragnących zwiedzić Górny Śląsk. W ofercie hotelu znajduje 114 klimatyzowanych pokoi, restauracja, całodobowy bar z przekąskami i parking. Goście będący w podróży biznesowej na pewno docenią bezprzewodowy dostęp do Internetu.

- **Hotel ELEKTROMIX**

ul. Bytomska 120, 41-800 Zabrze

tel./faks: 32 274 63 67

e-mail: recepcja@hotelelektromix.pl

www.hotelelektromix.pl

Hotel usytuowany jest w Zabrzu, w dzielnicy Biskupice, przy trasie lokalnej Zabrze - Bytom, oraz w pobliżu zjazdu z drogi krajowej nr 88 (E40). Hotel oferuje noclegi w pokojach Lux oraz w pokojach o wysokim standardzie. Wszystkie pokoje posiadają łazienkę, TV, lodówkę. Hotel wyposażony jest również w siłownię, salę konferencyjną, drink-bar bezpłatny bilard oraz monitorowany parking.

- **Gościniec STAROPOLSKI**

ul. Staropolska 3, 41-800 Zabrze

tel./faks 32 276 10 46, 276 10 02

e-mail: hotel@staropolski.zabrze.pl

www.staropolski.zabrze.pl

Gościniec Staropolski jest usytuowany blisko centrum miasta (3,2 km) w otoczeniu zieleni co daje brak miejskiego zgiełku. Lokalizacja w pobliżu głównej ulicy miasta (ul. Wolności) pozwala na bardzo dogodne połączenie komunikacyjne. Gościniec dysponuje 11 pokojami, w tym trzema apartamentami. Zarówno apartamenty, jak i przytulne pokoje 2-osobowe z łazienkami, wyposażone są w odbiorniki telewizyjne, aparaty telefoniczne, łącza internetowe, a także praktyczne mini-barki. Do dyspozycji gości znajduje się restauracja, specjalizująca się w kuchni staropolskiej oraz bar. Kantor oraz parking strzeżony również dostępne są dla klientów. Gościniec oferuje salkę konferencyjną.

- **Hotel i Restauracja ZABRZAŃSKI GOŚCINIEC**

Aleja Bohaterów Monte Casino 9, 41-800 Zabrze

tel. 32 278 32 36

665-500-104;665-500-826

rezerwacja@zabrzanskigosciniiec.pl

<http://www.zabrzanskigosciniiec.pl/apartamenty.php>

Na dwóch górnych kondygnacjach budynku przygotowane zostały apartamenty urządzone w stylu secesyjnym i art deco. Każdy z apartamentów posiada ozdobioną włoskimi marmurami i reliefami oraz kryształowymi lustrami łazienkę z hydromasażem i jacuzzi, telefon, DVD oraz stały dostęp do internetu. Ponadto na parterze budynku usytuowana jest restauracja w trzech połączonych salach z secesyjnym wystrojem i kominkiem.

- **Ośrodek Konferencyjno-Szkoleniowy "INNOWACJA" Politechniki Śląskiej**

ul. Jagiellońska 38A, 41-800 Zabrze

tel. 32 278 75 55, tel/fax 32 278 75 11

e-mail: oks@polsl.pl

www.oks.polsl.pl

W Ośrodku oferowane są noclegi w pokojach 1, 2 -osobowych, studiach 3 i 4-osobowych oraz 2-osobowych apartamentach.

- **Hotel Alpex**

ul. Franciszkańska 8, 41-819 Zabrze

tel. 32 376 00 40

fax. 32 376 00 43

www.hotelalpex.pl

e-mail: recepcja@hotelalpex.pl

Obiekt posiada 52 pokoje: 25 pokoi jednoosobowych, 24 pokoje dwuosobowe, 2 pokoje dla osób niepełnosprawnych, 3 apartamenty z aneksem kuchennym.

- **Gościniec PROMUS**

ul. Pawliczka 25, 41-806 Zabrze

tel.: 32 37 00 441

http://www.promus.com.pl/p,s,oferta_gosciniiec.html

e-mail: gosciniiec@promus.com.pl

Gościniec Biznesowy Spółki PROMUS usytuowany jest w centrum Zabrze przy ul. Pawliczka 25 — w bezpośredniej bliskości Drogowej Trasy Średnicowej, 2,5 km od stacji PKP i dworca autobusowego, z których do gościńca dojechać można liniami nr 89 i 234. Obiekt posiada: 2 pokoje jednoosobowe, 13 pokoi dwuosobowych, 1 pokój

trzyosobowy. Do dyspozycji Gości są także dozorowany parking i punkt gastronomiczny (czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 7:00-15:00).

- **Rezydencja & Restauracja Zielony Ogród**

ul. Miki 3, 41-811 Zabrze

tel. 32 275 63 33

tel. 32 733 66 31

biuro@ZielonyOgrod-Zabrze.pl

www.ZielonyOgrod-Zabrze.pl

Położona w spokojnej dzielnicy Zabrze Rezydencja Zielony Ogród, zapewnia dogodny dojazd do centrów pobliskich miast aglomeracji śląskiej. Rezydencja Zielony Ogród oferuje gościom 25 pokoi: 1 apartament o podwyższonym standardzie dla nowożeńców, 1 pokój jednoosobowy, 20 pokoi dwuosobowych typu Twin (również do pojedynczego wykorzystania) oraz 2 pokoje trzyosobowe. W budynku znajduje się sala restauracyjna posiadająca 50 miejsc, sala konferencyjno-bankietowa o powierzchni 300m² oraz sala konferencyjno-szkoleniowa o powierzchni 60m² na 30 miejsc. Teren obiektu jest ogrodzony, monitorowany i posiada parking strzeżony dla 50 pojazdów.

- **Pokoje Gościnne WILLA.PL**

ul. Moniuszki 105, 41-800 Zabrze

tel: 500 092 976

info@noclegizabrze.pl

www.noclegizabrze.pl

Oferowane są miejsca noclegowe w domu jednorodzinnym ok. 1,5 km od centrum Zabrze. Obiekt zlokalizowany przy głównej ulicy – naprzeciw szpitala SANVIMED. 300m od obiektu zjazd z DK88. Obiekt posiada pokoje 1, 2, 3, 4 osobowe bez telewizji. W każdym pokoju istnieje możliwość wstawienia dodatkowych łóżek. Na terenie obiektu bezpłatny dostęp do internetu poprzez WiFi. Do dyspozycji gości duża kuchnia połączona z jadalnią. Łazienka wspólna na korytarzu.

Na podsumowanie niniejszego rozdziału zostaną zaprezentowane dane statystyczne dotyczące obiektów zbiorowego zakwaterowania i udzielonych noclegów na terenie miasta Zabrze w 2011 roku.

Tabela 117. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w Zabrzu - 2011 r.

	Obiekty hotelowe	Inne obiekty zbiorowego zakwaterowania
		razem
Obiekty ogółem	8	2
Pokoje	319	-
Miejsca noclegowe	561	205
Korzystający rezydenci (Polacy)	37 702	5 338
Udzielone noclegi rezydentom (Polakom)	55 423	11 255
Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania	14 400	1 280
Udzielone noclegi turystom zagranicznym	24 095	6 286

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Tabela 118. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w Zabrzu wg rodzajów - 2011 r.

Hotele	Inne obiekty hotelowe	Pozostałe obiekty niesklasyfikowane	Razem
korzystający z noclegów ogółem I-XII			
osoba	osoba	osoba	osoba
48 508	3 594	6 618	58 720
korzystający z noclegów turyści zagraniczni I-XII			
osoba	osoba	osoba	osoba
13 443	957	1 280	15 680
wynajęte pokoje ogółem I-XII w obiektach hotelowych			
45 463	4 076		49 539
wynajęte pokoje turystom zagranicznym I-XII w obiektach hotelowych			
12 677	1 501		14 178
udzielone noclegi ogółem I-XII			
72 726	6 792	17 541	97 059
udzielone noclegi turystom zagranicznym I-XII			
21 341	2 754	6 286	30 381

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Tabela 119. Hotele wg kategorii na terenie miasta Zabrze - 2011 r.

Hotele				
kategorii *****	kategorii ****	kategorii ***	kategorii **	kategorii *
ob.	ob.	ob.	ob.	ob.
0	0	2	2	1

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Tabela 120. Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania na terenie miasta Zabrze – 2011 r.

	Turyści korzystający z noclegów	Udzielone noclegi		Turyści korzystający z noclegów	Udzielone noclegi
ogółem	15 680	30 381	(Holandia)		
Austria	208	282	Niemcy	7 695	13 502
Belgia	216	352	Norwegia	64	114
Białoruś	140	229	Portugalia	26	46
Czechy	392	659	Rosja	553	958
Dania	286	394	Słowacja	1 300	6 230
Estonia	30	43	Słowenia	58	76
Finlandia	79	118	Stany Zjednoczone Ameryki	217	303
Francja	414	630	Szwajcaria	7	9
Grecja	19	26	Szwecja	149	213
Hiszpania	163	238	Ukraina	494	926
Irlandia	132	198	Węgry	230	311
Japonia	33	41	Wielka Brytania	338	470
Kanada	58	101	Włochy	1 066	1 688
Litwa	165	250	pozostałe kraje	878	1 558
Luksemburg	3	5			
Łotwa	4	5			
Malta	1	1			
Niderlandy	262	405			

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Tabela 121. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania, wg wskaźników - Zabrze - 2011 r.

Ogółem		Miejsca noclegowe na 1000 ludności		Udzielone noclegi na 1000 ludności		Korzystający z noclegów na 1000 ludności	
Ogółem	Hotele, motele, pensjonaty, inne obiekty hotelowe	Ogółem	Hotele, motele, pensjonaty, inne obiekty hotelowe	Ogółem	Hotele, motele, pensjonaty, inne obiekty hotelowe	Ogółem	Hotele, motele, pensjonaty, inne obiekty hotelowe
Ob.	Ob.	Msc	Msc	-	-	Osoba	Osoba
10	8	4,24	3,10	536,65	439,67	324,67	288,08

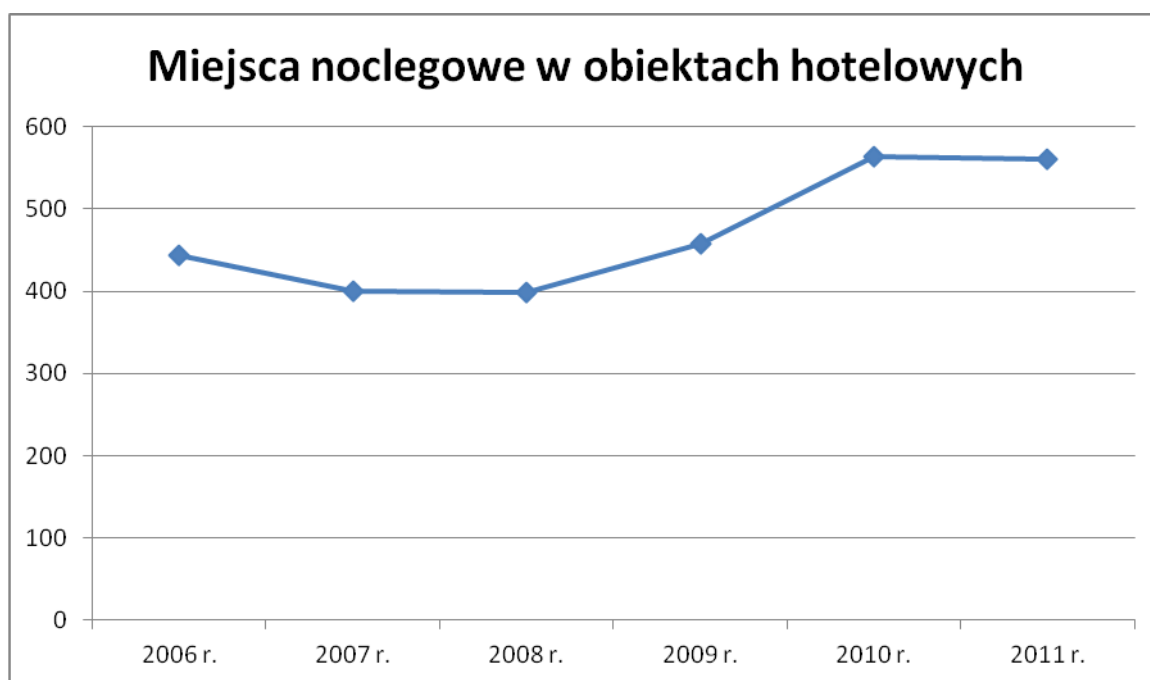
Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Tabela 122. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania – wskaźniki. Porównanie Zabrza z innymi miastami – 2011 r.

Jednostka terytorialna	Miejsca noclegowe na 1000 ludności	Udzielone noclegi na 1000 ludności	Korzystający z noclegów na 1000 ludności
	ogółem	ogółem	ogółem
	msc	-	osoba
Powiat m. Zabrze	4,24	536,65	324,67
Powiat m. Bytom	2,65	152,94	65,22
Powiat m. Ruda Śląska	3,03	511,52	85,81
Powiat m. Gliwice	8,19	982,98	382,07
Powiat m. Katowice	10,86	1335,92	729,17

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Wykres 11. Miejsca noclegowe w obiektach hotelowych na terenie miasta Zabrze

Źródło: Analiza porównawcza dynamiki rozwoju miasta Zabrze i miast Aglomeracji Górnośląskiej

19 Współpraca międzynarodowa

Miasto Zabrze w ramach współpracy międzynarodowej zawarło umowy partnerskie z następującymi miastami:

- **Sangerhausen** – Niemcy, umowa podpisana w 1983 roku, następnie umowa została przededagowana i powtórnie podpisana w 1998 roku.
- **Seclin** – Francja, umowa podpisana w 1987 roku,
- **Lund** – Szwecja, umowa podpisana w 1990 roku,
- **Trnawa** – Słowacja, umowa podpisana w 1995 roku, następnie w 2005 roku umowa została przedłużona aneksem na kolejne lata,
- **Kaliningrad** – Rosja, umowa podpisana w 1998 roku,
- **Równe** – Ukraina, umowa podpisana w 2001 roku,
- **Zahlé** – Republika Libańska, umowa podpisana w 2007 roku,
- **Rotherham** – Wielka Brytania, umowa podpisana w 2007 roku.

Ponadto zaprzyjaźnionym miastem jest Miasto Essen (Niemcy), z którym 23 maja 2008 roku Miasto Zabrze podpisało umowę o podjęciu przyjacielskiej współpracy w sferze spraw komunalnych: rozwoju miasta, geodezji, kultury przemysłowej i promocji miasta.

W 2011 roku w ramach współpracy międzynarodowej Miasta Zabrze z miastami partnerskimi wydarzyło się:

- Młodzież z MKS Zabrze wzięła udział w międzynarodowym turnieju koszykówki LUNDASPELEN mieście braterskim Lund w Szwecji. W turnieju wzięły udział drużyny chłopców U12 i U15 oraz dziewczęta U13 i U14. Chłopcy z grupy wiekowej U12 wygrali w swojej kategorii wiekowej złoty medal – Payoff B.
- Odbыл się Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej Juniorów o Puchar Prezydenta Miasta Zabrze. Udział w turnieju wzięła drużyna z miasta partnerskiego Trnava – FC Spartak Trnava.
- We współpracy z TVP Katowice została zrealizowana produkcja filmu o mieście partnerskim Lund. Materiały filmowe zostały nagrane w grudniu 2010 roku. Film wyemitowany był w paśmie regionalnym TVP Info w marcu 2011 roku oraz wielokrotnie emitowany był w listopadzie i grudniu 2011 roku w TV Zabrze.
- Zorganizowano pobyt w Zabrzu młodzieży z Trnavy – miasta partnerskiego Zabrza na Słowacji w ramach wymiany partnerskiej pomiędzy szkołami spożywczymi obu miast.
- Zorganizowano wyjazd młodzieży z Zabrza do Sangerhausen – miasta partnerskiego Zabrza w Niemczech w ramach wymiany międzyszkolnej.
- Miała miejsce wizyta studyjna przedstawicieli Miasta Zabrze w Lund. Dotyczyła ona infrastruktury miejskiej, w szczególności ścieżek rowerowych i rozwiązań w zakresie transportu publicznego i rowerowego.
- Zorganizowano pobyt w Zabrzu grupy studenckiej z Uniwersytetu w Lund - miasta partnerskiego Zabrza w Szwecji, prowadzących projekt naukowy na temat gospodarki śmieciowej.
- W Zabrzu przebywali młodzi sportowcy z Seclin – miasta partnerskiego Zabrza we Francji, którzy uczestniczyli w turnieju piłki nożnej organizowanym w Hali MOSiR w Zabrzu.
- Miała miejsce wizyta studyjna przedstawicieli Miasta Zabrze w Seclin - mieście partnerskim Zabrza we Francji na temat zacieśnienia współpracy dotyczącej aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych i wymiany doświadczeń.
- W Zabrzu przebywały delegacje Ambasady Republiki Federalnej Nigerii uczestniczące w 6. Nocy Muzeów Zabrzańskich oraz w uroczystości otwarcia nowego budynku Śląskiego Centrum Chorób Serca w Zabrzu.

- Miasto Zabrze po raz drugi wzięło udział w projekcie pn. „Viva Europa”. W ramach tego projektu w kwartale sztuki (za Teatrem Nowym w Zabrzu) odbyła się bezpośrednia transmisja opery „Tosca” Giacomo Pucciniego z Pałacu Królowej Zofii w Walencji.
- W Zabrzu przebywała młodzież z miast partnerskich: Trnawy (Słowacja) i Równego (Ukraina) uczestnicząca w 14. Międzynarodowym Festiwalu Rysowania w Zabrzu.
- Zorganizowano wyjazd przedstawicieli Zabrza na Turniej Służb Mundurowych w Trnawie - mieście partnerskim Zabrza na Słowacji oraz wyjazd zabrzańskich sportowców na turniej piłki nożnej w Seclin – mieście partnerskim Zabrza we Francji.
- Przedstawiciele Miasta Zabrze wzięli udział w konferencji ekologicznej w Lund (Szwecja). Międzynarodowa Konferencja została zorganizowana dla miast partnerskich Lund. Podczas konferencji miasto Lund przedstawiło rozwiązania w zakresie ekologii. Zaprezentowano rozwiązania dotyczące oszczędności w zakresie ogrzewania (87% domów w Lund jest podłączonych do sieci ciepłowniczej), ograniczenia emisji CO₂ (samochody i autobusy należące do miasta Lund napędzane są biogazem), rozbudowy ścieżek rowerowych (w Lund najwięcej ludzi w Szwecji korzysta z transportu rowerowego). W dalszej części konferencji przedstawiono współpracę pomiędzy miastem, a uniwersyteciem oraz biznesem w zakresie ochrony środowiska. Zaprezentowano plany uruchomienia linii tramwajowej łączącej centrum miasta z kampusem uniwersyteckim oraz parkiem przemysłowym znajdującym się na obrzeżach miasta. Na zakończenie konferencji podczas warsztatów przedstawiciele poszczególnych miast partnerskich zaprezentowali dobre praktyki w zakresie ochrony środowiska.
- W Zabrzu przebywały oficjalne delegacje z miast partnerskich: Trnawy (Słowacja), Równego (Ukraina), Lund (Szwecja) i Rotherham (Wielka Brytania) uczestniczące w obchodach 89. Rocznicy nadania Zabrzu praw miejskich.
- Zorganizowano pobyt w Zabrzu zagranicznych uczestników Międzynarodowej Konferencji „Europejskie dobre praktyki na rzecz osób niepełnosprawnych – mieszkalnictwo i praca” z Niemiec i Szwecji.
- Przedstawiciele Miasta Zabrze uczestniczyli w obchodach świąt miast partnerskich Seclin, Równe, Kaliningrad oraz w 30. Ojczystym Spotkaniu Zabrzan w Essen.
- We współpracy z Katedrą Esseńską realizowana jest pomoc dla parafii Św. Ducha w Zabrzu na osiedlu Zandka. Przedstawiciele Miasta Zabrze spotkali się m.in. z przedstawicielami Esseńskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania Miasta

(Entsorgungsbetriebe Essne GmbH), z którymi omówiono perspektywy współpracy i wymiany doświadczeń.

Budżet Miasta Zabrze

Szczegółowe informacje o stanie finansów Miasta Zabrze ujęte są w dokumentach:

- 1) Informacja o przebiegu wykonania budżetu Miasta Zabrze z 2011 rok
- 2) Informacja o kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej Miasta Zabrze na lata 2012-2026 za 2011 rok.
- 3) Informacja o przebiegu wykonania planów finansowych samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i samorządowych instytucji kultury za 2011 rok.

Powyżej wymienione dokumenty dostępne są na stronie Biuletynu Informacji Publicznej.

Poniżej w tabeli zestawiono kwoty wykonania w poszczególnych latach:

Tabela 123. Wykonanie budżetu Miasta Zabrze w poszczególnych latach 2008-2011.

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie za 2008 r.	Wykonanie za 2009 r.	Wykonanie za 2010 r.	Wykonanie za 2011 r.
DOCHODY OGÓŁEM		609 299 484,96	820 712 844,48	786 332 507,97	634 098 186,64
w tym:					
I	Dochody własne	413 138 088,08	457 761 480,61	415 095 682,01	365 423 791,02
1	Wpływy z podatków	76 314 253,72	78 476 474,63	75 805 182,71	82 722 084,51
2	Wpływy z opłat	7 056 934,71	27 645 926,67	18 244 130,27	14 442 038,95
3	Dochody z majątku	55 344 430,66	64 942 134,17	82 570 469,86	66 320 315,95
4	Udziały w podatkach	146 722 630,08	129 378 575,42	132 671 776,71	150 669 565,64
5	Pozostałe dochody własne	127 699 838,91	157 318 369,72	105 804 122,46	51 269 785,97
WYDATKI OGÓŁEM		652 430 963,34	952 892 546,69	841 966 662,53	641 901 191,07
w tym:					
1	bieżące	463 146 637,16	498 612 930,00	523 864 821,84	545 245 267,86
2	majątkowe	189 284 326,18	454 279 616,69	318 101 840,69	96 655 923,21

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Wydział Budżetu i Analiz Finansowych

21 Wykaz spółek prawa handlowego i związków.

Niniejszy rozdział przedstawia wykaz spółek prawa handlowego, w których Miasto Zabrze posiada udziały (akcje) oraz wykaz związków do których Miasto Zabrze przynależy.

Poniżej w tabelach opisano szczegółowo dla poszczególnych spółek ich formy organizacyjno – prawne, wielkość udziałów (akcji) Miasta Zabrze w tych spółkach oraz wartość udziału (akcji). Ponadto wykazano członkostwo Miasta Zabrze w poszczególnych związkach, a także przedstawiono kwoty uiszczonych składek członkowskich przez Miasto Zabrze w 2011 roku.

Wszystkie zestawienia w tym rozdziale sporządzono zgodnie z stanem na dzień 31 grudnia 2011 roku.

Tabela 124. Wykaz spółek prawa handlowego, w których Miasto Zabrze posiada udziały/akcje (stan na 31.12.2011 r.).

Lp.	NAZWA SPÓŁKI	Forma organizacyjno-prawna	Wielkość poszczególnych udziałów/akcji	Wartość udziału/akcji
Spółki prawa handlowego - 100% udziału Miasta Zabrze:				
1.	Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	Spółka z o.o.	180 232 000	500
2.	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zabrzu Sp. z o.o.	Spółka z o.o.	28 812 000	1 000
3.	Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej Sp. z o.o.	Spółka z o.o.	22 661 000	500
4.	Szpital Miejski w Zabrzu Sp. z o.o.	Spółka z o.o.	15 732 600	50
5.	Zarząd Budynków Mieszkaniowych - Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Spółka z o.o.	15 174 500	500
6.	Stadion Sp. z o.o. w Zabrzu	Spółka z o.o.	44 160 000	50
7.	Zabrzeńska Agencja Realizacji Inwestycji Sp. z o.o.	Spółka z o.o.	695 000	50
Pozostałe spółki prawa handlowego z częściowym udziałem Miasta Zabrze:				

8.	Międzygminne Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. Tarnowskie Góry	Spółka z o.o.	16 384 450	50
9.	Agencja Rynku Hurtowego Produktów Rolnych „Agro-Rynek” S.A. w likwidacji	Spółka Akcyjna	100 000	100
10.	Tramwaje Śląskie S.A.	Spółka Akcyjna	12 480 000	10
11.	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w Gliwicach	Spółka z o.o.	3 752 500	500
12.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Zabrzu Sp. z o.o.	Spółka z o.o.	125 500	50
13.	Zakłady Mięsne Maćko Sp. z o.o. w likwidacji	Spółka z o.o.	348 750	50
14.	„Górnik Zabrze” S.S.A.	Sportowa Spółka Akcyjna	950 000	100
15.	Mostostal Zabrze Holding S.A.	Spółka Akcyjna	901 152	1
16.	Agencja Rozwoju Lokalnego Sp. z o.o. Gliwice	Spółka z o.o.	416 500	875
17.	Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze S.A. w Katowicach	Spółka Akcyjna	100 000	100
18.	Kardio –Med. Silesia Sp. z o. o.	Spółka z o.o.	25 000	100

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Biuro Nadzoru Właścicielskiego.

Podsumowując powyżej opisane zestawienie Miasto Zabrze posiada 100% udziałów w 7 spółkach prawa handlowego, a w pozostałych 11 posiada częściowy udział. Ponadto Miasto Zabrze jest członkiem 5 związków tytułem czego w 2011 roku opłaciło składki członkowskie w następujących kwotach:

Tabela 125. Opłacone składki członkowskie przez Miasto Zabrze w 2011 r.

NAZWA ZWIĄZKU	Wysokość składki za 2011 r.
Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego	20 855 043,00
Górnośląski Związek Metropolitalny	351 676,00
Śląski Związek Gmin i Powiatów	65 685,90
Związek Miast Polskich	36 526,43
Śląska Organizacja Turystyczna	22 000,00

Źródło: Urząd Miejski w Zabrzu, Biuro Nadzoru Właścicielskiego

Spis tabel

Tabela 1. Lista Radnych Rady Miejskiej w Zabrzu w kadencji 2010 – 2014 (stan na dzień 31.12.2011 r.).	24
Tabela 2. Struktura Rady Miejskiej w Zabrzu z podziałem na pełnione funkcje Radnych (stan na dzień 31.12.2011 r.).	25
Tabela 3. Struktura Rady Miejskiej w Zabrzu z podziałem na przynależność Radnych do partii lub stowarzyszeń (stan na dzień 31.12.2011 r.).	26
Tabela 4. Składy osobowe stałych Komisji Rady Miejskiej w Zabrzu w kadencji 2010-2014 (stan na dzień 31.12.2011 r.).	30
Tabela 5. Składy osobowe Rad Dzielnic i Osiedli w Zabrzu (stan na dzień 31.12.2011 r.).	33
Tabela 6. Liczba osób zameldowanych na terenie miasta Zabrze, lata 2007-2011.	43
Tabela 7. Liczba ludności faktycznie zamieszkała na terenie miasta Zabrze, lata 1995-2011.	43
Tabela 8. Liczba mieszkańców poszczególnych dzielnic miasta Zabrze w 2011 r. z podziałem na płeć.	44
Tabela 9. Liczba ludności wg poszczególnych grup wiekowych, lata 2009-2011.	45
Tabela 10. Liczba osób w określonym wieku (do 19 lat) na terenie miasta Zabrze w 2011 r.	46
Tabela 11. Migracje ludności na pobyt stały w 2011 r.	46
Tabela 12. Saldo migracji wewnętrznych w 2011 r.	46
Tabela 13. Saldo migracji zewnętrznych w 2011 r.	47
Tabela 14. Zagranica- ruch mieszkańców Zabrze w 2011 r.	47
Tabela 15. Przyrost naturalny, urodzenia i zgony w latach 2001-2011	48
Tabela 16. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, przyjęte uchwałami Rady Miejskiej w Zabrzu, stan na dzień 17 lutego 2011 roku.	53
Tabela 17. Decyzje budowlane, Urząd Miejski w Zabrzu, lata 2009-2011.	57
Tabela 18. Decyzje dopuszczające do użytkowania obiekty budowlane na terenie miasta Zabrze, lata 2009-2011.	58
Tabela 19. Długość sieci drogowo-ulicznej na terenie miasta Zabrze.	63
Tabela 20. Powierzchnia dróg na terenie miasta Zabrze.	64
Tabela 21. Rodzaj nawierzchni dróg na terenie miasta Zabrze w 2011 r.	64
Tabela 22. Powierzchnia chodników i ścieżek rowerowych na terenie miasta Zabrze.	65
Tabela 23. Obiekty inżynierskie usytuowane w ciągu dróg publicznych na terenie miasta Zabrze – 2011 r.	66
Tabela 24. Liczba linii autobusowych oraz tramwajowych obsługujących Zabrze w 2011 r.	70
Tabela 25. Długość tras autobusowych oraz tramwajowych na terenie miasta Zabrze w 2011 r.	70
Tabela 26. Długość linii autobusowych oraz tramwajowych na terenie miasta Zabrze w 2011 r.	70
Tabela 27. Struktura taboru obsługującego Miasto Zabrze w 2011 r.	71
Tabela 28. Wysokość rocznej pracy eksploatacyjnej wykonywanej na terenie miasta Zabrze przez pojazdy kursujące na zlecenie KZK GOP w 2011 r.	71
Tabela 29. Maksymalna średniodzienna liczba pociągów jadących przez stacje Zabrze.	72
Tabela 30. Pojazdy – rejestracja i wycofanie z ruchu na terenie miasta Zabrze w latach 2010-2011.	73
Tabela 31. Dokumenty potwierdzające uprawnienia (dowody rejestracyjne, prawa jazdy, licencje, zaświadczenia) wydane i zarejestrowane na terenie Miasta Zabrze w latach 2010-2011.	73
Tabela 32. Stacja monitoringu: Zabrze, ul. Skłodowskiej-Curie 34, Raport roczny: 2011	77
Tabela 33. Koszt realizacji II etapu Programu Ograniczenia Niskiej Emisji w Zabrzu.	80

Tabela 34. Efekt ekologiczny II etapu Programu Ograniczenia Niskiej Emisji w Zabrzu.	80
Tabela 35. Ilość wydanych decyzji przez Wydział Ekologii w 2011 r.	84
Tabela 36. Ujęcia własne wody na terenie Zabrza oraz ich zdolność produkcyjna w 2011 r.	89
Tabela 37. Długość sieci wodociągowej na terenie miasta Zabrze, lata 2008-2011.	89
Tabela 38. Przedział wiekowy sieci wodociągowej na terenie miasta Zabrze, lata 2008-2011.	90
Tabela 39. Ceny jednostkowe wody na terenie miasta Zabrze w 2011 r.	91
Tabela 40. Charakterystyka komunalnych oczyszczalni ścieków w Zabrzu funkcjonujących w 2011 r.	91
Tabela 41. Procent oczyszczenia ścieków na terenie miasta Zabrze z podziałem na sposób oczyszczania w 2011 r.	92
Tabela 42. Długość sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Zabrze, lata 2008-2011.	92
Tabela 43. Przedział wiekowy sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Zabrze, lata 2008-2011.	93
Tabela 44. Ilość wytworzonych ścieków w 2011 r. na terenie miasta Zabrze.	93
Tabela 45. Ceny jednostkowe za odprowadzanie ścieków na terenie miasta Zabrze w 2011 r.	94
Tabela 46. Informacje o miejscach składowania odpadów wg podziału na komunalne i przemysłowe oraz o stopniu ich zagospodarowania (stopień zapełnienia wysypiska śmieci).	98
Tabela 47. Sprawozdanie miesięcznie MOSIR Sp. z o. o. Zabrzu 2011 r.	98
Tabela 48. Długość sieci ciepłowniczej ZPEC Sp. z o. o., lata 2008-2011.	99
Tabela 49. Sieć ciepłownicza ZPEC Sp. z o. o. w 2011 r.	99
Tabela 50. Liczba odbiorców sieci ciepłowniczych ZPEC Sp. z o.o., lata 2008-2011.	100
Tabela 51. Sprzedaż ciepła przez ZPEC Sp. z o. o. , lata 2008-2011.	101
Tabela 52. Parametry przesyłanej energii przez ZPEC Sp. z o. o.	101
Tabela 53. Odbiorcy ciepła z TERMA-DOM Sp. z o. o., lata 2009-2011.	102
Tabela 54. Sprzedaż energii cieplnej na terenie miasta Zabrze, TERMA-DOM Sp. z o. o., lata 2009-2011.	103
Tabela 55. Liczba odbiorców wg rodzaju pobieranej energii cieplnej, TERMA-DOM Sp. z o. o., lata 2009-2011.	103
Tabela 56. Sieć ciepłownicza TERMA-DOM Sp. z o.o., 2011 rok.	103
Tabela 57. Liczba odbiorców energii elektrycznej na terenie miasta Zabrze w 2011 r.	104
Tabela 58. Zużycie energii elektrycznej na terenie miasta Zabrze w 2011 r.	105
Tabela 59. Mieszkaniowy zasób komunalny Miasta Zabrze, lata 2007-2011.	107
Tabela 60. Sprzedaż mieszkań komunalnych w latach 2007-2011.	108
Tabela 61. Klasyfikacja budynków z mieszkaniowego zasobu Miasta Zabrze ze względu na ich stan techniczny.	110
Tabela 62. Zestawienie zbiorcze zwolnionych lokali mieszkalnych (pustostanów) w 2011 r.	111
Tabela 63. Ilość wniosków o przyznanie mieszkania komunalnego w latach 2007-2011.	112
Tabela 64. Liczba wyroków eksmisyjnych z prawem do lokalu socjalnego na terenie miasta Zabrze (stan na dzień 31.12.2011 r.).	112
Tabela 65. Liczba wyroków eksmisyjnych bez prawa do lokalu socjalnego na terenie miasta Zabrze (stan na dzień 31.12.2011 r.).	113
Tabela 66. Wydatki na odszkodowania za niedostarczenie lokali socjalnych oraz najem lokali socjalnych od innych gestorów w latach 2007-2011.	114
Tabela 67. Wielkość mieszkaniowego zasobu Miasta Zabrze z podziałem na poszczególne typy budynków (stan na dzień 31.12.2011 r.).	116

Tabela 68. Wysokość stawki wywoławczej czynszu najmu za 1 m ² powierzchni lokali użytkowych z lokalowego zasobu Miasta Zabrze proponowanych do wynajęcia w 2011 r.....	118
Tabela 69. Średnia stawka czynszu najmu za 1 m ² powierzchni lokali użytkowych z lokalowego zasobu Miasta Zabrze w 2011 r.	118
Tabela 70. Zestawienie ilościowe lokali użytkowych z lokalowego zasobu Miasta Zabrze w rozbiu na lokale użytkowe będące przedmiotem najmu i pustostany w 2011 r.	118
Tabela 71. Gospodarka lokalowa Miasta Zabrze, lata 2010 - 2011.	119
Tabela 72. Liczba osób, które osiągnęły dochody w danej skali podatku dochodowego od osób fizycznych w 2011 r.	123
Tabela 73. Sumy dochodów wykonanych przez Urząd Skarbowy w Zabrzu, lata 2007-2011.	123
Tabela 74. Liczba podatników i płatników w latach 2006-2011.	124
Tabela 75. Działalność Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Zabrzu, lata 2007-2011....	125
Tabela 76. Liczba uczniów według typów szkół:	127
Tabela 77. Ilość osób przyjętych na I rok studiów na zabrzańskich uczelniach wyższych. ..	129
Tabela 78. Dane statystyczne dotyczące działalności Izby Wyrzeźwien w Zabrzu, lata 2009-2011.	140
Tabela 79. Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy oraz bezrobotnych w 2011 r.	145
Tabela 80. Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy oraz bezrobotnych w 2011 r. wg grup wiekowych.	146
Tabela 81. Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy oraz bezrobotnych w 2011 r. wg wykształcenia.	147
Tabela 82. Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy oraz bezrobotnych w 2011 r. wg czasu pozostawania bez pracy.	147
Tabela 83. Ilość stanowisk pracy utworzonych dzięki środkom PFRON w latach 2008 – 2011 wraz z wielkością poniesionych wydatków	153
Tabela 84. Wielkość środków PFRON przeznaczonych na zwrot kosztów wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenia społeczne w latach 2008 – 2011 z uwzględnieniem liczby podpisanych umów	154
Tabela 85. Wysokość środków finansowych przekazywanych przez PFRON na realizację zadań Powiatu w latach 2008 – 2011.	166
Tabela 86. Środki pozyskane w roku 2008 w ramach programu „Wyrównywanie różnic między regionami”.	171
Tabela 87. Podział środków na likwidację barier architektonicznych.	172
Tabela 88. Ilość nałożonych mandatów przez Straż Miejską w Zabrzu.	182
Tabela 89. Remizy Straży Pożarnej w Zabrzu, 2011 r.	183
Tabela 90. Ilość samochodów bojowych PSP, OSP i TSR do dyspozycji na terenie miasta Zabrze, 2011 r.	184
Tabela 91. Liczba przeprowadzonych interwencji przez PSP w lata 2006 – 2011.	184
Tabela 92. Wielkość pożarów w latach 2006-2011.	185
Tabela 93. Ofiary śmiertelne i ranni, statystyka PSP*, lata 2006-2011.	185
Tabela 94. Ofiary śmiertelne, wg zdarzenia w 2011 r., Statystyka PSP.	185
Tabela 95. Ranni, wg zdarzenia w 2011 r., Statystyka PSP.	186
Tabela 96. Przyczyny powstania pożarów w 2011 r. na terenie miasta Zabrze.	186
Tabela 97. Liczba występowania miejscowych zagrożeń na terenie miasta Zabrze w 2011 r.	186

Tabela 98. Liczba interwencji PSP według miejsca powstawania pożaru oraz według rodzaju obiektu w 2011 r.	187
Tabela 99. Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych, lata 2006-2011.	188
Tabela 100. Liczba stwierdzonych przestępstw, lata 2006-2011.	188
Tabela 101. Przestępstwa wykryte wg kategorii przestępstwa, lata 2006-2011.	188
Tabela 102. Wykrywalność sprawców przestępstw lata 2006-2011.	188
Tabela 103. Liczba spraw. Prokuratura Rejonowa w Zabrzu. Lata 2006-2011.	191
Tabela 104. Liczba podejrzanych oraz środki zapobiegawcze zastosowane przez Prokuraturę Rejonową w Zabrzu.	192
Tabela 105. Działalność Sądu Rejonowego w latach 2006-2010.	193
Tabela 106. Działalność Sądu Rejonowego w 2011 r.	194
Tabela 107. Ławnicy. Sąd Rejonowy. Lata 2006-2011.	194
Tabela 108. Kuratorzy sądowi w sprawach rodzinnych i nieletnich. Lata 2006-2010.	195
Tabela 109. Kuratorzy sądowi w sprawach karnych. Lata 2006-2011.	195
Tabela 110. Komornicy sądowi.	196
Tabela 111. Filie Miejskiej Biblioteki Publicznej.	209
Tabela 112. Sprawozdanie statystyczne MBP w Zabrzu za 2011 r.	210
Tabela 113. Filie MOK.	212
Tabela 114. Liczba wydanych uzgodnień i opinii konserwatorskich na terenie miasta Zabrze w 2011 r.	213
Tabela 115. Baza rekreacyjno-sportowa Zabrze.	217
Tabela 116. Kluby i stowarzyszenia sportowe w Zabrzu.	220
Tabela 117. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w Zabrzu - 2011 r.	236
Tabela 118. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w Zabrzu wg rodzajów – 2011 r.	236
Tabela 119. Hotele wg kategorii na terenie miasta Zabrze - 2011 r.	237
Tabela 120. Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania na terenie miasta Zabrze – 2011 r.	237
Tabela 121. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania, wg wskaźników - Zabrze - 2011 r.	238
Tabela 122. Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania – wskaźniki. Porównanie Zabrze z innymi miastami – 2011 r.	238
Tabela 123. Wykonanie budżetu Miasta Zabrze w poszczególnych latach 2008-2011.	243
Tabela 124. Wykaz spółek prawa handlowego, w których Miasto Zabrze posiada udziały/akcje (stan na 31.12.2011 r.).	245
Tabela 125. Opłacone składki członkowskie przez Miasto Zabrze w 2011 r.	246

Spis rysunków

<i>Rysunek 1. Flaga miasta Zabrze</i>	14
<i>Rysunek 2. Herb miasta Zabrze.....</i>	15
<i>Rysunek 3. Zapis Hejnału.....</i>	15
<i>Rysunek 4. Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego w Zabrze, obowiązujące i opracowywane. Stan na 21.01.2011.....</i>	56

Spis wykresów

Wykres 1. Sprzedaż przez TERMA-DOM Sp. z o. o. na terenie miasta Zabrze energii ciepłej w 2011r. z wydzieleniem poszczególnych grup odbiorców, GJ.	102
Wykres 2. Wielkość środków PFRON przeznaczonych na zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy w latach 2008 – 2011.	152
Wykres 3. Wielkość środków PFRON wydatkowanych na finansowanie kosztów szkoleń zawodowych w latach 2008 – 2011.	155
Wykres 4. Wielkość środków PFRON wydatkowanych na dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej w latach 2008 – 2011.	156
Wykres 5. Wielkość środków PFRON przeznaczonych na zwrot wydatków poniesionych na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu.	157
Wykres 6. Wielkość środków Funduszu Pracy przeznaczonych na pokrycie kosztów szkoleń zawodowych w latach 2008 – 2011.	159
Wykres 7. Wielkość środków Funduszu Pracy przeznaczonych na pokrycie kosztów staży organizowanych w latach 2008 – 2011.	159
Wykres 8. Wielkość środków EFS przeznaczonych na pokrycie kosztów staży w latach 2008 – 2011.	161
Wykres 9. Wielkość środków EFS przeznaczona na pokrycie wydatków przyznania jednorazowych dotacji na działalność gospodarczą w latach 2008 – 2011.	162
Wykres 10. Wielkość środków EFS przeznaczonych na pokrycie kosztów szkoleń zawodowych w latach 2008 – 2011.	163
Wykres 11. Miejsca noclegowe w obiektach hotelowych na terenie miasta Zabrze	238

Załączniki

Załącznik nr 1 Wykaz placówek oświatowych na terenie miasta Zabrze

Lp.	Jednostka organizacyjna	Adres	Telefon	Dyrektor
1.	Przedszkole Nr 1	ul. Reymonta 52	271-27-34	Graczewska Aleksandra
2.	Przedszkole Nr 3	ul. Św. Jana 8	271-62-66	Borys-Paradysz Ludomira
3.	Przedszkole Nr 6 im. Chatka Niedźwiadka	ul. Jordana 59	272-26-27	Myśliwiec Renata
4.	Przedszkole Nr 7	ul. Wolności 215	271-11-78	Krinke Mariola
5.	Przedszkole Nr 8	ul. Płaskowickiej 3	271-49-61	Mucha Barbara
6.	Przedszkole Nr 9	ul. Matejki 64	271-17-10	Zawadzka Justyna
7.	Przedszkole Nr 11	ul. Fredry 21	271-37-84	Justyna Aleksandra
8.	Przedszkole Nr 12	ul. Św. Urbana 2b	271-07-27	Antonik Maria
9.	Przedszkole Nr 14 im. Promyczek	ul. Ściegiennego 1	276-15-79	Ziółkowska Beata
10.	Przedszkole Nr 16	ul. Korczoka 96	275-30-47	Samsonowicz Aleksandra
11.	Przedszkole Nr 18	ul. Rolnika 33	271-15-06	Budarczyk Sylwia
12.	Przedszkole Nr 19	ul. Konopnickiej 1	271-21-65	Więcek Irena
13.	Przedszkole Nr 20	ul. 3-go Maja 91 A	271-75-89	Owczarek Elżbieta
14.	Przedszkole Nr 23	ul. Ślęczka 9	271-86-94	Wolska Barbara
15.	Przedszkole Nr 24	ul. Strażacka 1	271-06-32	Gieła Barbara
16.	Przedszkole Nr 25	ul. Cieszyńska 33	271-26-04	Graczyk Katarzyna
17.	Przedszkole Nr 27	ul. Wojciecha 4a	271-44-11	Turek Małgorzata
18.	Przedszkole Nr 28 im. Janoscha	ul. Niedziałkowskiego 35	271-18-66	Malek Gabriela
19.	Przedszkole Nr 29	ul. Paderewskiego 53	275-03-72	Sputo Katarzyna
20.	Przedszkole Nr 32	ul. Ogórka 9	271-07-61	Jędrak Barbara
21.	Przedszkole Nr 33 im. Majki Jeżowskiej	ul. Sobieskiego 3b	271-46-87	Adamek Małgorzata
22.	Przedszkole Nr 34 z Oddziałami Integracyjnymi	ul. Brysza 4	271-27-81	Pecka Ewa
23.	Przedszkole Nr 35	ul. Chopina 26	271-25-27	Kurnicka Henryka
24.	Przedszkole Nr 36	ul. Heweliusza 36	273-45-40	Pawelczyk Barbara
25.	Przedszkole Nr 38	ul. Zamenhoffa 4a	272-25-40	Gabzdyl Mariola
26.	Przedszkole Nr 39	ul. Ks. H. Pobożnego 5	272-28-65	Bywalec Dorota
27.	Przedszkole Nr 41	ul. Nyska 21	272-28-73	Zakrzewska Marzena
28.	Przedszkole Nr 43	ul. Klonowa 2	271-62-69	Olejniki Elżbieta
29.	Przedszkole Nr 45	ul. Kopalniana 7	274-11-57	p.o Beata Piper-Siwiak
30.	Przedszkole Nr 46	ul. Pokoju 37	271-88-00	Urbańczyk Maria
31.	Przedszkole Nr 47	ul. Kalinowa 9	271-53-87	Tyrała Małgorzata
32.	Przedszkole Nr 48 z Oddziałami Integracyjnymi	ul. Kotarbińskiego 16	275-21-59	Koscielny Jolanta
33.	Przedszkole Nr 49	ul. Sportowa 42	271-02-55	Bilska Ewa

Lp	Nazwa szkoły	Adres	Telefon	Dyrektor
1.	Szkoła Podstawowa Nr 1	ul. Sportowa 5	271-37-69	Nieć Beata
2.	Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Króla Jana III Sobieskiego	ul. Królewska 4	271-29-81	Korol Alicja
3.	Szkoła Podstawowa Nr 6 im. Marii Curie- Sklódowskiej	ul. Klonowa 23	271-27-65	Michalska Janina
4.	Szkoła Podstawowa Nr 7 im. Stanisława Wyspiańskiego	ul. Pokoju 41	271-19-74	Kiermasz Beata
5.	Szkoła Podstawowa Nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi im. Janusza Korczaka	ul. Londzina 2	271-43-96	Małek Dorota
6.	Szkoła Podstawowa Nr 14 z Oddziałami Integracyjnymi im. Adama Mickiewicza	ul. Gdańska 10	271-61-80	Wojciechowska Elżbieta
7.	Szkoła Podstawowa Nr 15 im. Księdza Jana Dzierżona	ul. Czołgistów 1	271-27-30	Kasperek Grażyna
8.	Szkoła Podstawowa Nr 16 im. Wincentego Pstrowskiego	ul. Lompy 78	271-27-69	Latocha Elżbieta
9.	Szkoła Podstawowa Nr 17 im. Bohaterów Westerplatte	ul. Korczoka 98	271-26-61	Gąsior Agata
10.	Szkoła Podstawowa Nr 18 im. Powstańców Śląskich	ul. Karczewskiego 10	271-27-83	Pudło Eugenia
11.	Szkoła Podstawowa Nr 21 im. Jurija Gagarina	ul. Bytomska 26	271-46-14	Pająk Jan
12.	Szkoła Podstawowa Nr 22 im. Władysława Broniewskiego	ul. Bytomska 94	271-43-02	Zygmunt Jan
13.	Szkoła Podstawowa Nr 23 im. Tadeusza Kościuszki	ul. Pestalociego 16	276-15-32	Pałuszka Wiesława
14.	Szkoła Podstawowa Nr 24 im. Norberta Krocza	ul. Tarnopolska 85	271-16-35	Kocimska Ewa
15.	Szkoła Podstawowa Nr 25 im. Jana Pawła II	ul. Kotarbińskiego 18	275-25-12	Kurasiewicz Elżbieta
16.	Szkoła Podstawowa Nr 26 im. "Rodła"	ul. Ogórka 9	271-50-53	Kaczorowska Eleonora
17.	Szkoła Podstawowa Nr 28	ul. Kosmowskiej 43	272-24-65	Olichwer Bożena
18.	Szkoła Podstawowa Nr 30	ul. Wawrzyńskiej 11	272-29-94	Wawroszek Anita
19.	Szkoła Podstawowa Nr 31	ul. Jordana 7	272-21-09	Garczyk Barbara
20.	Szkoła Podstawowa Nr 36 im. Juliana Tuwima	Pl. Warszawski 6	271-59-89	Wiśniewska Krystyna
22.	Szkoła Podstawowa Nr 42 z Oddziałami Integracyjnymi	ul. Gagarina 2	273-48-29	Fresel Dorota

	im. Mikołaja Kopernika			
23.	Szkoła Podstawowa Nr 43 im. Leona Kruczkowskiego	ul. Buchenwaldczyków 25	271-36-64	Ziętał Marek

Lp	Nazwa szkoły	Adres	Telefon	Dyrektor
1.	Gimnazjum Nr 9 im. Wojciecha Korfantego	ul. Olchowa 2	271-55-01	Marażewska Urszula
2.	Gimnazjum Nr 12	ul. Niemcewicza 1	271-19-34	Elżbieta Maciążek
3.	Gimnazjum Nr 16 im. Bohaterów Monte Cassino	ul. Szenwalda 2	271-38-28	Grzegorzółka Janina
4.	Gimnazjum Nr 20	ul. Kasprowicza 7	271-37-46	Kłak Marcin
5.	Gimnazjum Nr 21 im. Noblistów Polskich	ul. Gagarina 2	273-58-00	Szpakowska Maria
6.	Gimnazjum Nr 24 im. Henryka Jordana	ul. Zamenhofa 56	272-23-48	Kunce Piotr
7.	Gimnazjum Nr 25	ul. Kotarbińskiego 18	273-28-61	Wasilonek Elżbieta
8.	Gimnazjum Nr 29	ul. Budowlana 26	272-27-61	Kumalski Ryszard

Wykaz zespołów szkół

L.p.	Jednostka organizacyjna	Adres	Telefon	Dyrektor
1.	Zespół Szkół Ogólnokształcących - Gimnazjum Nr 1 -I Liceum Ogólnokształcące	ul. Wolności 323	271-27-84	Szafrńska Lidia
2.	Centrum Edukacji - Gimnazjum Nr 11 -IX Liceum Ogólnokształcące -Technikum Nr 1 -I Liceum Profilowane -Szkoła Policealna Nr 1 -I Liceum Profilowane dla Dorosłych	ul. 1 Maja 12	271-04-87 271-05-53	Kitel Marian
3.	Zespół Szkół Nr 3 im. rtm. Witolda Pileckiego -Gimnazjum Nr 15 -XI Liceum Ogólnokształcące -Technikum Nr 3 -III Liceum Profilowane -Szkoła Policealna Nr 3	ul. 3 Maja 118	271-29-15	Kossowska-Lysy Grażyna
4.	Zespół Szkół Nr 4	ul. Zamkowa 2	274-62-93	Iskra-Musialska Aldona

	im. Komisji Edukacji Narodowej -Gimnazjum Nr 5 -V Liceum Ogólnokształcące -II Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące -Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 4			
5.	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 5 -Gimnazjum Nr 2 -II Liceum Ogólnokształcące	ul. Piłsudskiego 29	271-27-66	Winter Lilianna
6.	Zespół Szkół Nr 10 im. prof. Janusza Groszkowskiego -Gimnazjum Nr 10 -VII Liceum Ogólnokształcące -Technikum Nr 7 -Technikum Uzupełniające Nr 3 -VII Liceum Profilowane -Szkoła Policealna nr 2	ul. Chopina 26	271-11-77	Mendecki Mirosław
7.	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 11 -Gimnazjum Nr 3 z Oddziałami Dwujęzycznymi -III Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi	ul. Sienkiewicza 33	271-59-80	Kaernbach-Wojtaś Magdalena
8.	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 12 -Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi Nr 4 -IV Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Reja	ul. Andersa 64	272-22-22	Szkarłat Jacek
9.	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 13 -Gimnazjum Nr 13 -VI Liceum Ogólnokształcące	ul. Wajdy 7	271-49-32	Smolka-Bier Teresa
10.	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 14 -Gimnazjum Nr 17 -VIII Liceum Ogólnokształcące	ul. Korczoka 98	277-54-82	Szostek Alicja
11.	Zespół Szkół Nr 17 -I Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące -Technikum Nr 8 -VIII Liceum Profilowane -Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 1 -Szkoła Policealna Nr 4	ul. Piłsudskiego 58	278-55-79	Granda Lucyna
12.	Zespół Szkół Nr 18 -Szkoła Podstawowa Nr 35 -Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych -Liceum Plastyczne	ul. Sitki 55	275-03-13	Gawrychowska Iwona
13.	Zespół Szkół Sportowych	ul. Płaskowickiej 2	271-18-23	Stępień Wioletta

	im. Janusza Kusocińskiego -Szkoła Podstawowa Nr 19 -Szkoła Mistrzostwa Sportowego -Gimnazjum Nr 19 -Gimnazjum Mistrzostwa Sportowego -X Liceum Profilowane			
14.	Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego -Gimnazjum Nr 6 -Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 7 -Technikum Uzupełniające Nr 4 dla Dorosłych -Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 1 dla Dorosłych -Centrum Kształcenia Ustawicznego	ul. Zwrotnicza 11	271-61-19	21.1.1.1.1.1.1.1 Walas Mariola
15.	Zabrzeńskie Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego im. prof. Sylwestra Kaliskiego -X Liceum Ogólnokształcące -Technikum Nr 6 -VI Liceum Profilowane -Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 6	ul. Piłsudskiego 58	271-27-67	p.o Marzena Wiercigroch
16.	Zespół Szkół Mechaniczno Samochodowych -Technikum Nr 2 -Technikum Uzupełniające Nr 2 -Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 8	ul. Franciszkańska 4	275-26-87	Witowski Krystian
17.	Zespół Szkół Ekonomiczno Usługowych -Technikum Nr 4 -Technikum Uzupełniające Nr 1 -IV Liceum Profilowane -Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 9 -Szkoła Policealna Nr 5	pl. Traugutta 1	271-48-23	Ładoś Teresa
18.	Zespół Szkół Spożywczych im. Bronisława Hagera -Technikum Nr 5 -Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 5 -Szkoła Policealna Nr 6 -Technikum Uzupełniające Nr 2 dla Dorosłych	ul. Franciszkańska 13	271-52-37	Surel-Hildebrand Urszula
19.	Zespół Szkolno- Przedszkolny Nr 6 - Przedszkole Nr 30 -Szkoła Podstawowa Nr 34	ul. Sikorskiego 74	275-14-87	Skubacz Małgorzata
20.	Zespół Szkolno- Przedszkolny	ul. Daleka 2	271-43-54	Mleczko Marian

	Nr 7 - Przedszkole Nr 31 - Szkoła Podstawowa Nr 11 - Gimnazjum Nr 7			
21.	Zespół Szkolno- Przedszkolny Nr 8 - Przedszkole Nr 40 - Szkoła Podstawowa Nr 32 im. Roberta Bednorza	ul. Badestinus 30	273-80-32	Kaczmarek Sonia
22.	Zespół Szkolno- Przedszkolny Nr 9 - Przedszkole nr 22 - Szkoła Podstawowa nr 46	ul. Gwarecka 15	274-48-13	Kaczyński Marek
23.	Zespół Szkolno- Przedszkolny Nr 16 - Przedszkole Nr 2 im. Dziecięcego Uśmiechu - Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Jana Brzechwy	ul. Cmentarna 7	271-28-66	Jaremków Monika
24.	Zespół Szkół Specjalnych Nr 38 - Szkoła Podstawowa Nr 38 Specjalna - Gimnazjum Nr 38 Specjalne	ul. Damrota 33	271-28-82	Rybacka Marlena
25.	Zespół Szkół Specjalnych Nr 39 - Szkoła Podstawowa Nr 39 Specjalna - Gimnazjum Nr 39 Specjalne	ul. Wolskiego 10	271-24-93	Dąbrowska-Waśniewska Iwona
26.	Zespół Szkół Specjalnych Nr 40 - Szkoła Podstawowa Nr 40 Specjalna - Gimnazjum Nr 40 Specjalne	ul. Bytomska 24	271-47-32	Stus Stanisława
27.	Zespół Szkół Specjalnych Nr 41 - Szkoła Podstawowa Nr 41 Specjalna - Gimnazjum nr 41 Specjalne	ul. Konopnickiej 3	271-37-29	Paradowska Teresa
28.	Zespół Szkół Specjalnych Nr 42 - Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 47 dla Uczniów Niesłyszących i Słabosłyszących - Gimnazjum Specjalne Nr 42 dla Uczniów Niesłyszących i Słabosłyszących - I Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące Specjalne - Liceum Profilowane Specjalne	ul. Sienkiewicza 43	271-87-70	Michalik Marzena

	dla Uczniów Niestyszących i Słabosłyszących -Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna -Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna dla Uczniów Niestyszących i Słabosłyszących -Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy -Szkoła Policealna Nr 8 Specjalna			
29.	Zespół Szkół Specjalnych Nr 44 -Szkoła Podstawowa Nr 44 Specjalna -Gimnazjum Nr 44 Specjalne	ul. Kruczkowskieg o 35	272-21-02	Mecherzyńska Hanna

L.p.	Jednostka organizacyjna	Adres	Telefon	Dyrektor
1.	Młodzieżowy Dom Kultury Nr 1	ul. Tarnopolska 50	271-76-09	Makowski Janusz
2.	Młodzieżowy Dom Kultury Nr 2	ul. 3 Maja 12	271-59-11	Skorupa Jolanta
3.	Ognisko Pracy Pozaszkolnej Nr 3	ul. Opolska 29	271-54-45	Put Teresa
4.	Ognisko Pracy Pozaszkolnej Nr 4 – „Centrum Edukacji Twórczej”	ul. Korczoka 98	277-54-81	Cyfra Alina
5.	Miejska Bursa Szkolna	ul. Franciszkańska 13	271-49-93	Skrago-Litwora Halina
6.	Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego -Centrum Kształcenia Praktycznego -Ośrodek Doksztalcania i Dokonalenia Zawodowego - Centrum Kształcenia Ustawicznego Nr 1 -Szkoła Policealna Nr 9 dla Dorosłych -Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2 dla Dorosłych -Technikum Uzupełniające Nr 5 dla Dorosłych -II Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych -Gimnazjum Nr 1 dla Dorosłych	ul. 3 Maja 95	370-15-99	Gruca Ryszard
7.	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	ul. 3 Maja 91	271-19-51	Koszutska Urszula

Załącznik nr 2 Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej zarejestrowane na terenie Zabrze

Lp.	Numer księgi	Nazwa zakładu	Adres	Telefon	www e-mail
1	24-00029	<u>Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej "Poradnia na Dubiela" S.C.</u>	41-800 Zabrze ul. Dubiela 3	032-2710535	2400029@zoz.org.pl
2	24-00127	<u>Zakład Opieki Zdrowotnej "KORN-MED" s.c.</u>	41-800 Zabrze ul. Św. Urbana 8	032-2785193	2400127@zoz.org.pl
3	24-00165	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Kopernik" S.C.</u>	41-818 Zabrze ul. Heweliusza 14	032-2735813	2400165@zoz.org.pl
4	24-00217	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Poradnia Okulistyczna" S.C.</u>	41-800 Zabrze ul. Sienkiewicza 28	032-2715069	2400217@zoz.org.pl
5	24-00223	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Stomatologia Dziecięca i Ogólna</u>	41-800 Zabrze ul. Góry Św. Anny 19	032-2713992	2400223@zoz.org.pl
6	24-00224	<u>Przychodnia Lekarzy Specjalistów "ZDROWIE" Sp. z o.o.</u>	41-800 Zabrze ul. Majnusa 7	032-2717031 2786616	2400224@zoz.org.pl
7	24-00259	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "DAN-DENT"</u>	41-800 Zabrze ul. Dworcowa 8a/4	032-3700888	2400259@zoz.org.pl
8	24-00268	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zakład Rehabilitacji "ORTHOS" S.C.</u>	41-813 Zabrze ul. Kruczkowskiego 36	32-2728935	2400268@zoz.org.pl
9	24-00279	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Usługi Medyczne S.C. "Vena"</u>	41-800 Zabrze ul. Stalmacha 7	32-2718937	2400279@zoz.org.pl
10	24-00282	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Stomatologiczna lek. stom. Halina Orczewska</u>	41-800 Zabrze ul. Cieszyńska 16	032-2784919	2400282@zoz.org.pl
11	24-00287	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Laryngologiczna dla Dzieci S.C.</u>	41-800 Zabrze ul. Wolności 182	032-2748471	2400287@zoz.org.pl
12	24-00314	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska ARNIKA s.c. Barbara Huńkiewicz-Rosiak, Rafał Rosiak</u>	41-800 Zabrze ul. Mikulczycka 15	032-3769800	www.przychodnia-arnika.com 2400314@zoz.org.pl
13	24-00354	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gabinety Stomatologiczne "DENTUS"</u>	41-813 Zabrze ul. Kruczkowskiego 28	032-2723945	2400354@zoz.org.pl
14	24-00381	<u>Specjalistyczna Pomoc Medyczna "MEDSERVICE"</u>	41-800 Zabrze ul. M. Skłodowskiej-Curie 34	032-2710264	2400381@zoz.org.pl

15	24-00407	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "JO-DENT"</u>	41-800 Zabrze ul. Czołgistów 31	032-2767788	2400407@zoz.org.pl
16	24-00424	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "RevitaMed"</u>	41-804 Zabrze ul. Kondratowicza 1 i 1c	032-3702760 2761429	www.revitamед.pl 2400424@zoz.org.pl
17	24-00477	<u>Wielospecjalistyczna Przychodnia Lekarska "CENTRUM" s.c.</u>	41-800 Zabrze ul. Pułaskiego 15	032-2785810	2400477@zoz.org.pl
18	24-00511	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska "SANMED" spółka jawna</u>	41-800 Zabrze ul. Damrota 31a	032-2765000	2400511@zoz.org.pl
19	24-00545	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "DENS"</u>	41-808 Zabrze ul. Budowlana 28	032-2721747	2400545@zoz.org.pl
20	24-00560	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Pro-Dent"</u>	41-800 Zabrze ul. Ślęczka 8	032-2768272	2400560@zoz.org.pl
21	24-00604	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Ortodontyczno-Stomatologiczna S. c.</u>	41-800 Zabrze ul. Pawliczka 10/1	032-3700946	2400604@zoz.org.pl
22	24-00646	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ARS-DENT</u>	41-800 Zabrze ul. Szczęść Boże 17/1	032-2710754	2400646@zoz.org.pl
23	24-00672	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Schorzeń Naczyń "ANGIOSAN"</u>	41-800 Zabrze ul. M. Skłodowskiej-Curie 15	032-3701779	2400672@zoz.org.pl
24	24-00705	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "PRO-DENT" Sp. z o.o.</u>	41-800 Zabrze ul. Wolności 182	032-2718661	2400705@zoz.org.pl
25	24-00798	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "CENTRUM" s.c.</u>	41-800 Zabrze ul. Szczęść Boże 1	032-2711947	2400798@zoz.org.pl
26	24-00817	<u>Prywatne Centrum Stomatologii "Silesia" s.c.</u>	41-800 Zabrze ul. Sobieskiego 21	032-2781772	2400817@zoz.org.pl
27	24-00905	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Prywatna Poradnia Stomatologiczna "VITA"</u>	41-800 Zabrze ul. 3-go Maja 96	032-2716688	2400905@zoz.org.pl
28	24-00911	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej UROMEDICUS</u>	41-800 Zabrze ul. Wolności 182	032-2748505	2400911@zoz.org.pl
29	24-00918	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Kardiologiczna - Willa</u>	41-800 Zabrze ul. M. Skłodowskiej-Curie 15	032-2711856	2400918@zoz.org.pl
30	24-00925	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Chorób Płuc i Gruzlicy "PULMED" Sp. z o. o.</u>	41-800 Zabrze ul. 3 Maja 20a	032-2714667	2400925@zoz.org.pl
31	24-00967	<u>Górnictwo Zespół Lecznictwa Specjalistycznego w Gliwicach Fundacji "Unia Bracka"</u>	44-101 Gliwice ul. Bojkowska 20	032-3354981	www.uniabracka.pl 2400967@zoz.org.pl

32	24-01143	<u>Zakład Usług Medycznych "MEDYK" s.c.</u>	41-800 Zabrze ul. Wolności 339	32-2755730	2401143@zoz.org.pl
33	24-01157	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska "UNIMED" Sp. z o.o.</u>	41-800 Zabrze ul. Paderewskiego 2	032-2750381-2	2401157@zoz.org.pl
34	24-01185	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Zdrowia Rodziny "Therapeutica"</u>	41-808 Zabrze ul. Jordana 2	032-2722339, 2722283	2401185@zoz.org.pl
35	24-01227	<u>Niepubliczny Stomatologiczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Sab-Dent"</u>	41-807 Zabrze ul. Gogoła 4	032-2716809	2401227@zoz.org.pl
36	24-01430	<u>Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień</u>	41-800 Zabrze ul. Park Hutniczy 6	032-2781199	www.opilu.prx.pl 2401430@zoz.org.pl
37	24-01514	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Stomatologia Rodzinna" s.c. B. M. Tarnawscy</u>	41-800 Zabrze ul. B. Wallek-Walewskiego 25/4	032-2763333	www.tarnawski.eu 2401514@zoz.org.pl
38	24-01543	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - "Medicor" S.c.</u>	41-800 Zabrze ul. Karola Miarki 7/4	032-2712543	2401543@zoz.org.pl
39	24-01554	<u>Niepubliczna Przychodnia Lekarska "Vademecum" Sp. z o.o.</u>	41-800 Zabrze ul. Wolności 440	032-2713048 2711966	2401554@zoz.org.pl
40	24-01589	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska "Mikulczyce" Sp. z o.o.</u>	41-807 Zabrze ul. Tarnopolska 80	032-2743666	2401589@zoz.org.pl
41	24-01600	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska "HIPOKRATES" Spółka z o. o.</u>	41-800 Zabrze ul. Reymonta 42	032-2712745 2718860 3702713	www.hipokrateszabrze.civ.pl 2401600@zoz.org.pl
42	24-01661	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska "SANUS" Sp. z o.o.</u>	41-800 Zabrze ul. Wolności 182	032-2713262	2401661@zoz.org.pl
43	24-01670	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Medyczne HEL-MED Sp. z o.o.</u>	41-813 Zabrze ul. Kruczkowskiego 36	032-2722010	2401670@zoz.org.pl
44	24-01764	<u>Gabinet Lekarski Zabrzeńskiego Towarzystwa Rodziców, Opiekunów i Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski</u>	41-806 Zabrze ul. Wyciska 5	032-2714352	www.ztr.zabrze.pl 2401764@zoz.org.pl
45	24-01779	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Akademickie Centrum Stomatologii</u>	41-902 Bytom Pl. Akademicki 17	032-2827942	www.acstom.bytom.pl 2401779@zoz.org.pl
46	24-01840	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej FENIKS</u>	41-800 Zabrze ul. Cieszyńska 2/4	032-2713454	www.nzozfeniks.pl 2401840@zoz.org.pl
47	24-01877	<u>Zespół Wojewódzkich Przychodni Specjalistycznych w Katowicach</u>	40-038 Katowice ul. Powstańców 31	32-2552226	www.zwps.pl 2401877@zoz.org.pl

48	24-01884	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska "MEDICO"</u>	41-800 Zabrze ul. Wolności 313 B	032-3702259	2401884@zoz.org.pl
49	24-01900	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "ART - MEDICA"</u>	41-800 Zabrze ul. Buchenwaldczyków 13/1	032-3701947	2401900@zoz.org.pl
50	24-01953	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej LM s. c.</u>	41-808 Zabrze ul. Jordana 2	032-2722000	2401953@zoz.org.pl
51	24-01976	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska "Nasze Zdrowie" Sp. z o. o.</u>	41-800 Zabrze ul. św. Floriana 2 - 4	32-2714743	2401976@zoz.org.pl
52	24-01979	<u>Szpital Specjalistyczny w Zabrzu</u>	41-800 Zabrze ul. Marii Curie - Skłódowskiej 10	032-3732300	www.klinika-zabrze.med.pl 2401979@zoz.org.pl
53	24-01991	<u>Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Ośrodek Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych</u>	41-800 Zabrze ul. 3-go Maja 10	032-2753372	www.ordn.pl 2401991@zoz.org.pl
54	24-02007	<u>Niepubliczny Wielospecjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zabrzeńskie Centrum Opieki Medycznej "SALUBRIS"</u>	41-800 Zabrze ul. Wolności 338 B	032-3702296	2402007@zoz.org.pl
55	24-02029	<u>ARTMED Sp. z o.o. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska "Specjal-Med"</u>	41-800 Zabrze ul. Sienkiewicza 28	32-2712065	2402029@zoz.org.pl
56	24-02040	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska "Biskupice" Sp. z o.o. "OLIMPIONIK"</u>	41-803 Zabrze ul. Bytomska 28	032-2714217	2402040@zoz.org.pl
57	24-02044	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska "Rokitnica" Sp. p.</u>	41-808 Zabrze ul. Budowlana 28	032-2722592	2402044@zoz.org.pl
58	24-02045	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Stomatologiczna "Św. Apolonii"</u>	41-800 Zabrze ul. Sportowa 6	032-2758714	2402045@zoz.org.pl
59	24-02057	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Caritas Diecezji Gliwickiej</u>	41-807 Zabrze Pl. N. Krocza 6	032-2743070	www.caritas.gliwice.pl 2402057@zoz.org.pl
60	24-02098	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarzy Rodzinnych "Sanprom" S.c.</u>	41-800 Zabrze ul. 3 Maja 59	32-2716022	2402098@zoz.org.pl
61	24-02155	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "OKULAP"</u>	41-922 Radzionków ul. Gen. W. Sikorskiego 7a	032-2894167	2402155@zoz.org.pl
62	24-02218	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Stomatologiczna - Bartłomiej Pawłus</u>	41-807 Zabrze ul. Mickiewicza 80	032-2743968	2402218@zoz.org.pl

63	24-02264	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ginekologiczno - Położniczy oraz Chirurgii Krótkoterminowej s.c. "ACTIV-MED"</u>	41-819 Zabrze ul. Franciszkańska 19	032-2710171	2402264@zoz.org.pl
64	24-02268	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej dr n. med. Danuta Kuśnierczyk - Grochowina</u>	41-800 Zabrze ul. Grunwaldzka 14	032-2733231	2402268@zoz.org.pl
65	24-02320	<u>Wielospecjalistyczna Przychodnia Lekarska s. c.</u>	41-800 Zabrze ul. Gen. De Gaulle'a 67	032-2711795	2402320@zoz.org.pl
66	24-02352	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej HOSPICJUM im. Matki Teresy w Zabrzu</u>	41-800 Zabrze ul. Dworcowa 8 A	032-2717744	2402352@zoz.org.pl
67	24-02437	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Dwornicka, Pakosz - Mercedes" Sp. z o.o.</u>	41-806 Zabrze ul. Wolności 540 E	032-3769160	www.mercedens.com.pl 2402437@zoz.org.pl
68	24-02613	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - STOMATOLOGIA - Marek Swoboda</u>	41-806 Zabrze ul. Porzeczkowa 5	032-2749819	2402613@zoz.org.pl
69	24-02628	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MAG-DENT</u>	41-800 Zabrze ul. Nad Kanałem 58	032-2712646	2402628@zoz.org.pl
70	24-02646	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Szpital Zaborze" Spółka z o.o.</u>	41-800 Zabrze ul. Wolności 338 B	032-3765220	www.szpitalzaborze.pl 2402646@zoz.org.pl
71	24-02658	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gabinety Dentystyczne "MEDI-DENT" Urszula Szybalska</u>	41-800 Zabrze ul. Karłowicza 5	032-2713591	2402658@zoz.org.pl
72	24-02688	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Twój Stomatolog"</u>	41-800 Zabrze Pl. Krakowski 6		2402688@zoz.org.pl
73	24-02777	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Przychodnia Stomatologiczna "VITADENT"</u>	41-819 Zabrze ul. Franciszkańska 19	032-2731746	2402777@zoz.org.pl
74	24-02818	<u>NZOZ K-Dental S.C. Joanna Kręska, Paweł Kupczyński</u>	41-819 Zabrze ul. Franciszkańska 1	0-501586530	www.kdental.com.pl 2402818@zoz.org.pl
75	24-02848	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ewa Małatyńska - Kida</u>	41-814 Zabrze ul. ks. Jerzego Badestynusa 1	032-2738757	2402848@zoz.org.pl
76	24-02897	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Centrum Medycyny Sportowej - CMS</u>	41-807 Zabrze ul. Jana Brzechwy 2/1	032-2743211	www.cms-zabrze.com 2402897@zoz.org.pl
77	24-02923	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "OPIFER" Sp. z o.o.</u>	41-800 Zabrze ul. Pawliczka 20	32-2712280	2402923@zoz.org.pl
78	24-02957	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Medyczne "WIGOR" Sp. z o.o.</u>	41-800 Zabrze ul. K. Miarki 5	32-2710318 3702701	2402957@zoz.org.pl

79	24-02986	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ALMED Alina Gwóźdź</u>	41-800 Zabrze Pl. Krakowski 10	032-2786967	2402986@zoz.org.pl
80	24-02991	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Unia Bracka sp. z o.o.</u>	41-707 Ruda Śląska ul. Oddziałów Młodzieży Powstańczej 14	32-2428031, 2428032	http://uniabracka.net 2402991@zoz.org.pl
81	24-03036	<u>NZOZ "da Vinci" Poradnia Stomatologiczna</u>	41-800 Zabrze ul. Pawliczka 3	605655723	2403036@zoz.org.pl
82	24-03039	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Medycyny Rodzinnej MEDERIS Ewa Wojciechowska-Giałbas</u>	41-800 Zabrze - Plac Krakowski 10	032-2710347	2403039@zoz.org.pl
83	24-03080	<u>DENTAL Centrum Stomatologii Estetycznej Barbara Ziemski</u>	41-800 Zabrze ul. Wandy 7	032-3763370	2403080@zoz.org.pl
84	24-03103	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Kardiotele"</u>	41-800 Zabrze ul. Wolności 338 B	032-3761455	www.kardiotele.pl 2403103@zoz.org.pl
85	24-03144	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej DAM-MED Sp. z o.o.</u>	41-813 Zabrze ul. Jordana 56B	032-2718155	2403144@zoz.org.pl
86	24-03187	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Śląskie Centrum Opieki Domowej INTER-MED s.c.</u>	41-800 Zabrze ul. Krasińskiego 8	502418658	2403187@zoz.org.pl
87	24-03200	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej UŚMIECH RODZINY Izabela Śliwa-Kus</u>	41-800 Zabrze ul. Klonowa 15	032-2711111	2403200@zoz.org.pl
88	24-03206	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Szpital Miejski w Zabrzu</u>	41-803 Zabrze ul. Zamkowa 4	032-2713251, 2776100	2403206@zoz.org.pl
89	99-00160	<u>Śląskie Centrum Chorób Serca w Zabrzu</u>	41-800 Zabrze ul. Szpitalna 2	032-2717654	www.sccs.pl 9900160@zoz.org.pl
90	99-00269	<u>Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1 im. Prof. Stanisława Szyszko Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach</u>	41-800 Zabrze ul. 3-go Maja 13-15	032-3704507	www.sk1.zabrze.pl 9900269@zoz.org.pl
91	99-00384	<u>Zakład Opieki Zdrowotnej Aresztu Śledczego w Zabrzu</u>	41-800 Zabrze ul. Sądowa 1	032-2779510	9900384@zoz.org.pl

Załącznik nr 3 Komisariatu Policji Miejskiej w Zabrzu

Źródło: <http://www.zabrze.slaska.policja.gov.pl/twoj-dzielnicowy>,

KOMISARIAT I POLICJI W ZABRZU

Rejon nr 1

Obszar: Pl. Krakowski, Bankowa, Klimasa, Padlewskiego, Lutra, Krasińskiego do nr 20, Szczęść Boże do nr 17, Pułaskiego, Kobylińskiego, Buchenwaldczyków, Sądowa do nr 10 tylko parzyste, Bohaterów Warszawskich do nr 15, Tuwima nr 1 i nr 3 oraz nr 2 i nr 4, Spichrzowa, Roosevelta od nr 1 do nr 11, Urbana, Floriana, 3-go Maja nr 1-31 i 2-22, Dybowskiego.

Rejon nr 2

Obszar: Bohaterów Warszawskich od nr 7, Brodzińskiego, Brzóska, Chodkiewicza, Gen. De Gaulle'a nr 12-68 oraz nr 15-69, Królewska, Kupki, Krasińskiego od nr 22 i nr 3, 1-go Maja, Mechoffera, Narutowicza, Roosevelta nr 13-41a, Sobieskiego nr 2-44, Sądowa od nr 10 i nr nieparzyste, Szczęść Boże od nr 17, Szymanowskiego, Szczepaniakowej, Sierotki, Wallek Walewskiego.

Rejon nr 3

Obszar: Roosevelta nr 43-77, Sobieskiego tylko nr nieparzyste, B.Śmiałego, P.Skały, Domańskiego, Świerkowa, Łokietka, Tetmajera, Różańskiego, Reform Rolnych, Żeromskiego, Konfederatów Barskich, Rymarkiewiczza, Armii Krajowej nr 1-13 oraz nr 6-26, Malczewskiego, Fabryczna, Pilicha, Sobieskiego.

Rejon nr 4

Obszar: Armii Krajowej od nr 23 do nr 28, Chłopska, Czogały, Czarneckiego, Damrota, Dożynkowa, Fredry, Łangowskiego, Piłsudskiego od nr 29 i od nr 14, Pl.Kopernika, Roosevelta od nr 79, Webera, Wiarusów, Zieleniewskiego, Botaniczna, Olimpijska, Żółkiewskiego, Grottgera.

Rejon nr 5

Obszar: 3-go Maja od nr 28 do nr 80 i od nr 31 do nr 87, Monte Cassino od nr 8 do nr 18, Opolska od nr 2 do nr 22 i od nr 5 do nr 23, Szramka, Cecylii, Sienkiewicza od nr 1 do nr 23 i od nr 2 do nr 22, Jagiełły, Szenwalda, Górnośląska, Marcina, Chojnickiego od nr 11 do nr 19 i od nr 4 do nr 22, Zakątek, Matejki od nr 1 do nr 3 i od nr 2 do nr 4, Rostka, Kolejowa, Zana, Wąska.

Rejon nr 6

Obszar: Klonowa, Matejki od nr 13 do nr 35 i nr 6, Nałkowskiej, Przemysłowa, Ślęczka, Reymonta od nr 1 do nr 13 oraz od nr 2 do nr 34, Roosevelta od nr 2 do nr 22, Tuwima od nr 5 i od nr 4, Wyczółkowskiego, Gen. De Gaulle'a, W.Pola

Rejon nr 7

Obszar: Zielona, Wallisa, Łukasiewskiego, Zabłocie, Zawiszy Czarnego, Jasna, Ptasia, Chmielna, Czołgistów, Struga, Matejki od nr 37, Plebiscytowa, Słoneczna, Jaskółcza od nr 1 do nr 11, Jastrzębia, Kacza, Lubelska, Stwosza, Gołębia, Froechlich, Dzierżona, Roosevelta od nr 24, Wilcza, Lenartowicza, A.Krzywoń, Korzeniowskiego, Przelotowa, Bracka, Archaniola, Reymonta od nr 36 do nr 66, Orkana, św.Józefa.

Rejon nr 8

Obszar: Sportowa, Jarzębia, Jagodowa, Grabowa, Turystyczna, Długa, Akacjowa, Jesionowa, Promienna, Rogera, 3-go Maja od nr 82 do nr 134 i od nr 89 do nr 109, Rymera od nr 1 do nr 21 i od nr 2 do nr 24, Wolskiego, Kostki, Kaźni Oświęcimskiej,

Cisowa, Podleśna, Jaskółcza,
Makoszowska od nr 1 do nr 11.

Rejon nr 9

Obszar: Żywiecka, Knosały,
Grażyńskiego, Stara Kolonia, Mikusza,
Olsztyńska, Gersona, Jaszczury, Sitki,
Sikory, Beskidzka, Nowa Kolonia,
Noconiów, Jesienna, Łączna, Mała,
Copika, Legnicka, Szymały, Sejmowa,

Miki, Królowej Jadwigi, Weyssenhoffa,
Niedoby, Kordeckiego, Okrężna, Lotnicza,
Rybna, Żurawia, Paderewskiego,
Janasa, Dorotki, Miła, Bujoczka, Daleka,
Gawrona, Jasna, Jaśminowa, Kłodnicka,
Kruszyny, Styki, Bujoczka, Oświęcimska,
Kwiatowa, Filipka, Wiśniowa, Lubuska,
Gawrona, Wejdoka, Jasna, Toruńska,
Oszka, Piusa, Makoszowska od nr 13 do nr
25 i od nr 16 do nr 24.

KOMISARIAT II POLICJI W ZABRZU

Rejon nr 10

Obszar: Banacha, Fontanusa, Gałczyńskiego, Kaszubska, Knurowska, Kondratowicza, Kruczka, Hubera, Ligenzy, Maszyńskiego, Myśliwska, Norwida, Objazdowa, Orląt Lwowskich, Pestalozziego, Prężyny, Przyszowicka, Rybnicka, Rieczna, Sobieraja, Srebrna, Staropolska, Szkubacza, Sciegiennego, Tylna, Uchodźców, Wolności od nr 1 do nr 68, Zaolziańska, Żelazna

Rejon nr 11

Obszar: Damrota, Gen. De Gaulle'a, Galla, Klosego, Nawrata, Nowa, Opawska, Piłsudskiego, Pokoju, Poprzeczna, Słowackiego, plac Słowiański, Torowa, Trocera, Wolności od nr 69 do nr 225 nieparzyste, Wolska, Wołodyjowskiego, Wyspiańskiego, Zakopiańska

Rejon nr 12

Obszar: Ciupki, Gliwicka, Łanowa, Nad Kanałem, Park Poległych Bohaterów, Piłsudskiego, Podgórna, Przy Bramie, Skalista, Słowackiego, Sokolska, Staromiejska, Trocera, Wolności 80-236 parzyste.

Rejon nr 13

Obszar: Chełmońskiego, Franciszkańska, Gdańska, Grunwaldzka, aleja Korfantego, Kotarbińskiego, M. Curie Skłodowskiej, Niedziałkowskiego, Tatarkiewicza, Tkocza, Żnieńskiej.

Rejon nr 14

Obszar: Barbary, Gen. De Gaulle'a, Dubiela, Goethego, Góra św. Anny, Jagiellońska, Kowalska, Miarki, Słodczyka, Staromiejska, plac Traugutta, Wajdy, Wolności 235-287 nieparzyste i 250-284 parzyste.

Rejon nr 15

Obszar: Boboli, Bytomska, Dworcowa, plac Dworcowy, Jagiellońska, Londzina,

M. Curie Skłodowskiej, K. Miarki, Mikulczycka, Niedziałkowskiego, Park Hutniczy, Piastowska, Powstańców Śląskich, Staszica, Średnia, plac Teatralny, Wolności 289-311 nieparzyste i 286-312 parzyste, Plac Wolności, Wyzwolenia.

Rejon nr 16

Obszar: Brzozowa, Cieszyńska, Dąbrowskiego, Dubiela, Jagiellońska, plac Kazimierza Wielkiego, Kochanowskiego, Kołłątaja, Kozlika, Londzina, M. Curie Skłodowskiej, Męczenników Majdanka, Niedziałkowskiego, Nocznickiego, Skoczylasa, Spokojna, Topolowa, Plac Traugutta, Trocera, Widery, Woźnicy, Zgody.

Rejon nr 17

Obszar: Benesza, Bydgoska, Czysta, Dworska, Dygasińskiego, Gdańska, Hermisza, Jagiellońska, Kilińskiego, Kowalczyka, M. Curie Skłodowskiej, Mikulczycka, Morowowa, Poranna, Poznańska, Prudnicka, Rochowiaka, Szpitalna, Twardowskiej, Warszawską, Wierzbowa, Wrzosowa, Zygmunt Augusta.

Rejon nr 18

Obszar: Blani, Brondera, Bytomska, Chrobrego, Długosza, Goły, Hagera, Hutnicza, Kasprowicza, Kossaka, Koziołka, Młyńska, Mrozka, Puszkina, Reja, św. Jana, Tarnogórska, Trębacka.

Rejon nr 19

Obszar: Bytomska, Chrobrego, Częstochowska, Drzymały, Głowackiego, Kempki, Kossaka, Lelewela, Mieczysława, Mikosza, Ogrodowa, Okrzei, Rodakowskiego, Rodziewiczówny, Szyb Wschodni, Władysława IV, Wojciecha, Zamkowa, Ziemska, Żmudy..

**KOMISARIAT III POLICJI
W ZABRZU**

Rejon nr 20

Obszar: Wolności 314-360 parzyste,
Stalmacha, Bończyka, Krakusa,
Na Piaskach, Tomeczka, Lazara,
Siedleckiego, Piechy, Bytomska 3,3a,3b,
Pawliczka, Cmentarna, Park Kościuszki.

Rejon nr 21

Obszar: Pawliczka, Wolności 362-400
parzyste i 313-343 nieparzyste, Lecha,
Krawczyka, Końcowa, Kupca, Wawelska,
Morawskiego, Wandy, Śląska,
Pl. Warszawski, Targowa, Karłowicza,
Pośpiecha, Broniewskiego, Brysza,
Floriana.

Rejon nr 22

Obszar: Konopnickiej, Mochnackiego,
Zielińskiego, Orzeszkowej, Sienkiewicza
31-45 nieparzyste i 24-46 parzyste,
Opolska, Wolności 402-440 parzyste
i 345-385 nieparzyste, Chojnickiego,
Rymera, Rataja, Rejtana, Batorego,
Zamoyskiego, Kolejowa, Kamienna,
Dembowskiego, Dębowa, Szkolna.

Rejon nr 23

Obszar: Wolności 440-452 parzyste,
P. Skargi, Węgielna, Małgorzaty, Lompy,
Pszczyńska, Raclawicka, Wróblewskiego,
K. Kingi, Morcinka, Gazdy,
Napieralskiego, Ścieżka Górnicza,
Weteranów, Płaskowicka, Mikołowska,
Przykra, Sierakowskiego, Zjednoczenia,
Broła, Wesola, Rajska, Słowicza, Przy

Prochowni, św. Jacka, Kłyki, Barlickiego,
E. Plater, Limanowskiego,
Pl. Paderewskiego, Cegielniana,
Skarbnika, Osiedleńcza, Górnicza, Asnyka,
Wiejska, Bogusławskiego, Kraszewskiego,
Krucza, Ciasna, Jodłowa, Królowej Luizy,
Hauptmana, św. Kamila.

Rejon nr 24

Obszar: Sikorskiego, Łużycka, Tyska,
Rogoźnicka, Kurasia, Kłosowa,
Tatrzańska, Głogowska, Zębali, Mendego,
O. Westerplatte, Łaskiego, Małwowa,
Morciszka, Makowa, Malinowa, Rodzinna,
Pszczyńska, Brejzy.

Rejon nr 25

Obszar: Korczoka, Karczewskiego,
Kawika, Karolinki, Krótka, Rolnika,
Gorzowskiego, Porzeczkowa, Wyciska,
Pordzika, Działaczy Rodła.

Rejon nr 26

Obszar: Kalinowa, Olchowa, Orzechowa,
Leszczynowa, Czereśniowa, Jałowcowa,
Modrzewiowa, Agrestowa, Korczoka.

Rejon nr 27

Obszar: Wolności 521-577 nieparzyste
i 480-524 parzyste, Kalinowa nr parzyste,
Piekarska, Janika, Korczoka od nr 72 do
nr 92 i od nr 79 do nr 91

Rejon nr 28

Obszar: Wolności od 526 parzyste, Pyki,
Struzika, Korczoka od nr 94
i od nr 98, Janika sklep "Champion"
i nr 15.

KOMISARIAT IV POLICJI W ZABRZU

Rejon nr 29

Obszar: Astrów, Bratków, Chopina, Czajkowskiego, Działkowa, Fitelberga, Hagera, Kościuszki, Łukasiewicza, Moniuszki od nr 12 wzwyż i od nr 23 wzwyż, Mikulczycka, Niedurnego, Przystankowa, Skośna, Solskiego, Stawowa, Stokrotek, Storczyków, Szczęście Ludwika, Szyb Michał, Tarnopolska do nr 78 oraz do nr 73, Tulipanów, Wiosny Ludów, Wieniawskiego, Żwirki i Wigury, 11-go Listopada do nr 115 i do nr 62, Lelka.

Rejon nr 30

Obszar: Banachiewiczza, Bruno, Ciołkowskiego, Gagarina, Galileusza, Heweliusza, Keplera, Mielżyńskiego, PGR Nowy Dwór, Zonna.

Rejon nr 31

Obszar: Boya Żeleńskiego, Brzechwy, Cieślika, Drobną, Dworzec PKP Zabrze, Mikulczyce, Gotwalda, Garibaldiego, Lipowa nr parzyste, Koszykowa, Kosynierów, Ligonía, Mariacka, Mostowa, Mickiewicza, Nadrzeczna, Nowodworska, Ossowskiego, Parkowa, Ratuszowa, Św. Teresy, Tarnopolska od nr 73 wzwyż, Wawrzyńca, Zwycięstwa, 11-go Listopada od nr 64 wzwyż.

Rejon nr 32

Obszar: Bałtycka, Brygadzystów nr nieparzyste, Czechowa, Gogola, Gogolińska, G. Zapolskiej, Kopalniana, Korwina, plac Krocza, Poległych Górników, Poniatowskiego, PGR Wesola, Rudy, Strażacka, Strzelców Bytomskich, Sztygarów.

Rejon 33

Obszar: Badestinusa, Bednorza, Bora-Komorowskiego, Czekanowska, Galileusza, Grabowiec, Kolej Piaskowa, Kujawska, Leśna, Lipowa nr nieparzyste, Łąkowa, Łowiecka, Łowicka, Maczka, Magazynowa, Ogórka, Okulickiego, Przy Ujęciu, Pyskowicka, Schumana, Składowa, Spółdzielcza, Stalowa, Szczecińska, Tenisowa, Warmińska, Witosa, Wosia, Zbrostawicka, Zwrotnicza.

KOMISARIAT V POLICJI W ZABRZU

Rejon nr 34

Obszar: Budowlana, Daszyńskiego, Grzybowska, Grabskiego, Krakowska, Kosmowskiej, Makuszyńskiego, Opolczyka, Wajzera, Wojska Polskiego.

Rejon nr 35

Obszar: Andersa, Borowa, Dulęby, Jabłońskiego, Komuny Paryskiej, Krakowska, Medyków, Nowowiejskiego, Jordana, Nyska, Pogodna, Pomorska, Prosta, Pobożnego, Roweckiego, Szafarczyka, Śniadeckich.

Rejon nr 36

Obszar: Baczyńskiego, Harcerska, Jordana, Kruczkowskiego, Łapkowskiego, PCK, Zamenhofska.

Rejon nr 37

Obszar: J. Curie, Jaworowa, Jordana, Kruczkowskiego, Pawłowa, Prusa, Robotnicza, Wawrzyńskiej, Wybickiego, Witkacego.

Rejon nr 38

Obszar: Gwarecka, Pod Borem, Szybowa, Młodego Górnika, Krakowska 1-37 nieparzyste i 4-40 parzyste, Budowlana, Boczna, Chorzowska, Filtry, Gnieźnieńska, Jordana, Kołobrzeska, M. Kolbego, Mazurska, Młodzieżowa, Miczurina, Modrzewskiego, Ofiar Katynia, Polna, Sosnowa, Wyszyńskiego, Zgrzebnioka, Żniwiarzy

**Załącznik nr 4 Wykaz obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru
zabytków położonych na terenie miasta Zabrze (nieruchome)
– stan na dzień 31 grudnia 2011 rok.**

**WYKAZ OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW
POŁOŻONYCH NA TERENIE MIASTA ZABRZA**

NIERUCHOME

31 grudnia 2011 r.

Lp.	Adres	Obiekt objęty ochroną	Numer rejestru zabytków Data wpisu
	Zabrze Mikuczyce ok. 200m od zabudowań gospod. ul. Kosynierów 19	Stanowisko archeologiczne nr 6 - gródek średniowieczny typu stożkowatego	C/1164/70 29.12.1970 r.
	Zabrze Mikulczyce ul. Kosynierów 19	Zespół pałacowy: pałac zabudowanie dworskie – czworak i kuźnia pozostałości parku poza zabudowaniami na obszarze około 0,5 ha Granice ochrony obejmują najbliższe otoczenie wymienionych obiektów	A/1214/75 31.07.1975 r
	Zabrze Rokitnica pomiędzy ulicami Krakowską i Borową	Osiedle składające się z 29 domów. Granice obejmują teren zaznaczony na mapie	A/1337/85 21.05.1985 r.
	Zabrze ul. 3 go Maja 91	Zabudowania i wyrobiska podziemne dawnej kopalni Guido (obecnie kopalnia doświadczalna M-300) – zabudowania nadszybia z wieżą i maszynowni szybu Kolejowy wraz z zespołem wyrobisk podziemnych na poziomie 170 i 312 m Granice ochrony obejmują zaznaczono na mapie	A/1342/87 26.02.1987 r.
	Zabrze (ul. Powstańców 14) <i>Plac Teatralny 1</i>	Budynek Teatru Nowego. Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1397/90 25.06.1990 r.
	Zabrze (ul. Powstańców 14) Park Hutniczy 2	<i>Budynek dyrekcji Teatru Nowego.</i> Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1398/90 25.06.1990 r.
	Zabrze ul. 3 Maja 13-15 (pomiędzy ulicami: Boh. Warszawskich, Buchenwaldczyków	Zespół zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1. Granice ochrony obejmują całość zespołu w ramach ogrodu	A/1399/90 1.08.1990 r.

	i Krasińskiego)		
	Zabrze ul. 3 Maja 15	Budynek Kliniki Pediatrii w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1. Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1400/90 1.08.1990 r.
	Zabrze ul. 3 Maja 13	Budynek Polikliniki w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1. Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1401/90 1.08.1990 r.
	Zabrze ul. 3 Maja 13-15	Wieża kominowa i ciśnień w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr1. Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1402/90 1.08.1990 r.
	Zabrze ul. 3 Maja 13-15	Kuchnia w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1. Granice ochrony obejmują całość budynku.	A/1403/90 1.08.1990 r.
	Zabrze ul. 3 Maja 13-15	Poradnia Wielospecjalistyczna w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr1. Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1404/90 1.08.1990 r.
	Zabrze ul. 3 Maja 13-15	Pralnia w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1. Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1405/90 1.08.1990 r.
	Zabrze ul. 3 Maja 13-15	Wozownia (obecnie zespół warsztatów konserwacyjnych) w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1. Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1406/90 1.08.1990 r.
	Zabrze ul. 3 Maja 53	Willa (obecnie komisariat policji). Granice ochrony obejmują całość budynku wraz z ogrodzeniem	A/1416/90 r.
	Zabrze Rokitnica w okolicy zbiegu ulic Krakowskiej i Jordana	Układ urbanistyczno-przestrzenny osiedla mieszkaniowego, który obejmuje: 1) rozplanowanie osiedla, na które składają się ulice: Medyków, Henryka Pobożnego, Komuny Paryskiej, Nowowiejskiego, Śniadeckich, w obrębie zamkniętej pętli ulic: Szafarczyka, Medyków i Andersa 2) zabudowę mieszkaniową: ulica Szafarczyka 2, 4-14, 16, 24, 26-44, 46, 41, 43-45, 47 ulica Nowowiejskiego 1, 3-9, 11, 19, 21-39, 41, 2, 4-14, 66 ulica Komuny Paryskiej 1, 3-21, 23, 2, 4-18 ulica Henryka Pobożnego 7, 9-23, 10, 12-34 ulica Medyków 1, 3-25, 6, 8-14, 16 ulica Śniadeckich 1, 3-6, 8 ulica Andresa 75, 77-83, 85 3) budynki użyteczności publicznej: szkołę przedszkole Granice ochrony obejmują teren zaznaczony na mapie	A/1435/91 5.09.1991 r.
	Zabrze Ul. Cmentarna 15	Zespół cmentarza wyznania mojżeszowego, który tworzą: mur kamienny układ cmentarza	A/1500/92 18.09.1992 r.

		układ zieleni wszystkie zlokalizowane na cmentarzu nagrobki, macewy i grobowce powstałe przed 1945 rokiem Granice ochrony obejmują cały zespół cmentarza w ramach ogrodzenia	
	Zabrze ul. 3 Maja 19	Budynek dawnego starostwa (obecnie siedziba Muzeum Górnictwa Węglowego). Granice ochrony obejmują wymienione działki	A/1538/93 20.12.1993 r.
	Zabrze Zaborze ul. Wolności 402	Zespół zabudowy dawnej Kopalni KRÓLOWA LUIZA który tworzą: budynek nadszybia szybu Carnall (obecnie Zabrze II), budynek maszynowni szybu Carnall (obecnie Zabrze II), budynek maszynowni szybu Prinz Schonaich (obecnie Zabrze I), dawny budynek kompresorów i rozdzielni 6kV, budynek dawnej łaźni łańcuskowej i markowni, budynek dawnej skraplarni powietrza (warsztat elektryczny), 7) budynek dawnego magazynu (obecnie warsztat, biuro TM), 8) budynek dawnej cechowni Granice ochrony obejmują cały zespół wraz z otoczeniem, jego układ przestrzenny oraz ciągi komunikacyjne (łącznie z dawną bocznica kolejową zakładu przeróbczego).	A/1539/93 20.12.1993 r.
	Zabrze ul. Wolności 305 u zbiegu z Placem Dworcowym	Budynek hotelu Admiral Palast (po wojnie Przodowni, obecnie Monopol). Granice ochrony obejmują obiekt wraz z najbliższym otoczeniem w ramach działki.	A/1652/97 r.
	Zabrze ul. Hagera 41	Budynek dawnego hotelu robotniczego kopalni Ludwig. Granice ochrony obejmują wymieniony budynek wraz z terenem w bezpośrednim otoczeniu.	A/1648/97 29.10.1997 r.
	Zabrze ul. Roosevelta 104	Kościół parafialny pod wezwaniem świętego Józefa. Granice ochrony obejmują wymieniony budynek wraz z terenem w bezpośrednim otoczeniu z wyłączeniem kaplicy pogrzebowej.	A/5/99 04. 1999 r.
	Zabrze ul. Stalmacha 22	Budynek siedziby Głównej Fabrycznej Straży Pożarnej. Granice ochrony obejmują budynek	A/52/01 17.12.2001r.

	Zabrze Rokitnica usytuowany około 50 metrów na wschód od głównego skrzyżowania dróg (ulicy Krakowskiej i Ofiar Katynia).	Gródek stożkowy. Granice ochrony obejmują teren na działce numer 893/31, ograniczony od północy wodami stawu i ulicą Krakowską, od wschodu stawem i lasem, od południa ulicą Żniwiarzy oraz od zachodu wodami stawu.	C/1/04 30.08.2004 r.
	Zabrze ul. Marcina Lutra 2	Budynek Kościoła Ewangelicko – Augsburskiego imienia Pokoju. Granice ochrony konserwatorskiej obejmują teren na działce 882/82.	A/150/05 26.09.2005 r.
	Zabrze Maciejów ul. Srebrna 6	Zespół zabudowy szybu Maciej w skład którego wchodzi: 1) budynek nadszybia z wieżą wyciągową szybu Maciej, z zachowanym stanowiskiem sygnalisty szybowego; 2) budynek wagowni (obecnie portierni); 3) budynek maszynowni z maszyną wyciągową z przekładnią, bębnowym nośnikiem liny, wyposażeniem oraz przetwornicą. Granice ochrony konserwatorskiej obejmują teren na działce 2473/225 i 2250/217.	A/164/05 30.12.2005 r.
	Zabrze Mikulczyce ul. Tarnopolska 80	Ratusz (obecnie siedziba służby zdrowia). Granice wpisu do rejestru zabytków obejmują budynek.	A/12/06 10 .05. 2006 r.
	Zabrze ul. Piastowska 11	Budynek użyteczności publicznej. Granice wpisu do rejestru zabytków obejmują budynek.	A/13/06 10.05.2006 r.
	Zabrze ul. Bronisława Hagera	Zespół zabudowy Kopalni Ludwik w skład którego wchodzi: Budynek cechowni – łaźni – szatni Budynek biurowy Budynek łaźni – szatni Budynek maszynowni szybu <i>Konrad</i> Hala warsztatu ślusarskiego z kuźnią Granice wpisu do rejestru zabytków obejmują budynek	A/204/06 29. 12 .2006 r.
	Zabrze – Biskupice ul. Bytomska 28a	Budynek Kościoła p.w. świętego Jana Chrzyciciela. Granice ochrony obejmują po obrysie starego ogrodzenia	A/209/07 20.06.2007 r.
	Zabrze ul. Wolności 189	Budynek Kościoła p.w. świętego Andrzeja Apostoła. Granice ochrony obejmują obiekt z fragmentem terenu	A/210/07 27.06.2007 r.
	Zabrze – Rokitnica ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 14	Budynek Kościoła p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa. Granice ochrony obejmują wzdłuż ogrodzenia	A/211/07 27.06.2007 r.
	Zabrze ul. Bytomska 1	Budynek Dyrekcji Huty Donnersmarck w Zabrze. Granice wpisu do rejestru zabytków obejmują	A/214/07 8.10.2007 r.

		budynek.	
	Zabrze ul. Królewska 4	Budynek Katolickiej Szkoły Powszechnej (obecnie Szkoły Podstawowej nr 5) w Zabrzu. Granice wpisu do rejestru zabytków obejmują budynek.	A/215/07 8.10.2007 r.
	Zabrze na odcinku od szybu „Carnall” (Skansen Królowa Luiza) do dawnego wylotu przy ul. Karola Miarki w Zabrzu wraz z najbliższym otoczeniem miejsca przy wylocie oraz Szyb „Carnall” wraz z wyrobiskami przyszybowymi Szybu „Carnall” dawnej kopalni królowa Luiza	Główna Kluczowa Sztolnia Dziedziczna na odcinku od szybu „Carnall” (Skansen Królowa Luiza) do dawnego wylotu przy ulicy Karola Miarki w Zabrzu, najbliższe otoczenie miejsca przy wylocie oraz Szyb „Carnall” wraz z wyrobiskami przyszybowymi Szybu „Carnall” na terenie Skansenu Górniczego „Królowa Luiza” Granice ochrony obejmują Główną Kluczową sztolnię Dziedziczną na odcinku od szybu „Carnall” do dawnego wylotu przy ul. Karola Miarki w Zabrzu wraz z najbliższym otoczeniem miejsca przy wylocie oraz Szyb „Carnall” i jego wyrobiska przyszybowe.	A/220/07 11.12.2007 r. Zmiana decyzją nr 1480/2010 z dnia 30.06.2010 r.
	Zabrze Poręba Pomiędzy ulicami: Wolności nr 504 a ul. Ks. Antoniego Korczoka	Budynek Kościoła p.w. świętej Jadwigi. Granice ochrony obejmują: kościół wraz z otoczeniem w granicach parceli.	A/225/08 18 .06. 2008 r.
	Zabrze W rejonie ulicy Bronisława Hagera	Budynek Hali Dmuchaw Wielkopieczowych (obecnie halę numer 3) zespole zabudowań dawnej Donnersmackhütte AG w Zabrzu w rejonie ul. Bronisława Hagera. Granice ochrony obejmują: najbliższe otoczenie, z terenem znajdującym się na działce nr 394/35 zgodnie z załącznikiem nr 2 decyzji.	A/234/09 18.02.2009 r.
	Zabrze - Pawłów ul. gen. Władysława Sikorskiego 67B	Budynek Kościoła p.w. świętego Pawła Apostoła. Granice ochrony obejmują: budynek.	A/253/09 7.07.2009 r.
	Zabrze w rejonie ulicy Bronisława Hagera	Wieża wodna w zespole zabudowań dawnej Donnersmarckhütte AG w Zabrzu. Granice ochrony obejmuje parcelę nr 395/35.	A/254/09 7.07.2009 r.
	Zabrze w rejonie ulicy Bronisława Hagera	Mur oporowy wraz z partiami wież wsadowych w zespole zabudowań dawnej Donnersmarckhütte AG w Zabrzu. Granice ochrony obejmują parcele nr: 393/35 oraz 394/35.	A/255/09 7.07.2009 r.

	Zabrze Biskupice ul. Bytomska 111a	Budynek Kościoła parafialnego p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny. Granice ochrony obejmują: budynek.	A/287/09 18.11.2009 r.
42.	Zabrze ul. 3-go Maja 41 i 41 OF	Budynek mieszkalny wraz z oficyną. Granice ochrony obejmują: budynek wraz oficyną.	A/294/10 18.02.2010 r.
43.	Zabrze Mikulczyce ul. Mariacka 1	Budynek Kościoła parafialnego p.w. świętego Wawrzyńca. Granice ochrony obejmują: budynek.	A/296/10 3.03.2010 r.
44.	Zabrze Biskupice ul. Bytomska 83	Budynek mieszkalny wraz z oficyną. Granice ochrony obejmują: budynek wraz oficyną.	A/309/10 2.07.2010 r.
45.	Zabrze Plac Teatralny 10	Kaplica św. Floriana w zespole zabudowań dawnej Donnersmarckhütte AG w Zabrzu. Granice ochrony obejmują mury zewnętrzne.	A/312/10 19.08.2010 r.
46.	Zabrze przy Placu ks. Franciszka Pieruski	Budynek Kościoła parafialnego p.w. świętej Anny Granice ochrony obejmują: budynek.	A/320/10 17.11.2010 r.
47.	Zabrze przy ul. Srebrnej 2	Zespół Szybu „Maciej”, w którego skład wchodzi: budynek odżelazacza (późniejszy warsztat elektryczny z lat 1936-1938), budynek dawnej kuźni i magazynu chemicznego (późniejsze biuro powstałe w okresie do 1936 r.), zespół wentylatora, obecnie zaplecze warsztatowo-magazynowe oraz obiekty ekspozycji zewnętrznej z budynkiem wentylatora promieniowo-odśrodkowego z lat 1922-1928), budynek silników i szafy przyłączy wentylatorów „Joy” wraz z dyfuzorem oraz budynkiem Łażni „Nowej”, budynek rozdzielni 6KV z lat 1955-1956. Granice ochrony obejmują w/w budynki wraz z najbliższym otoczeniem znajdującym się w Zabrzu przy ul. Srebrnej 2 na działkach o numerach: 2250/217, 2473/225, 2849/217, 2850/217, 2851/217, 2852/217) – zgodnie z załącznikiem mapowym, stanowiącym załącznik numer 2 do niniejszej decyzji.	A/327/11 31.01.2011 r.
48.	Zabrze Mikulczyce przy ul. Lipowej 14 (zbieg ulic: Św. Wawrzyńca i Lipowej)	Kaplica przydrożna św. Jana Nepomucena Granice ochrony obejmują: budynek kaplicy.	A/339/11 27.05.2011 r.

49.	Zabrze ul. 3-go Maja 23	Budynek Prokuratury przy ul. 3 Maja 23 w Zabrze Granice ochrony obejmują budynek Prokuratury w obrysie murów zewnętrznych.	A/353/11 14.11.2011 r.
50.	Zabrze ul. 3-go Maja 21	Budynek Sądu Rejonowego przy ul. 3 Maja 21 w Zabrze Granice ochrony obejmują budynek sądu w obrysie murów zewnętrznych.	A/354/11 14.11.2011 r.

Źródło: Urząd Miejski w Zabrze, Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków

Dodatek A: Szczegółowa struktura gruntów na terenie miasta Zabrze

Numer gr. rej.	Numer podr. rej.	Wyszczególnienie gruntów wchodzących w skład grupy lub podgrupy rejestrowej	Rodzaj jedn. teryt.	Powierz- chnia ogólna gruntów w ha	Wartość ogólna gruntów w zł	grunty orne w ha	sady	łąki trwałe	Użytki rolne pastwisk. trwałe	grunty rolne zabud.	grunty pod stawami	grunty pod rowami	Razem (7-13)	Grunty leśne oraz zadr. i zakrz.			teren mieszk.	teren przemysł.	inne teren zabudow.	Grunty zabudowane i zurbanizowane					użytki kopalne	Razem (18-26)	Grunty pod wodami			Razem (28-30)	Użytki ekologiczne	Nieużytki	Tereny różne	Uwagi
														lasy	gr. zadr. i zakrzew.	Razem (15-16)				teren zurb. niezabud.	teren rekr. wypoczynk.	teren komunikacyjne drogi	teren kolejowe	inne			morskimi wewnętrz.	powierzchn. płynącymi	powierzchn. stojącymi					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
1	2	Grunty wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa	M	87		43		22	9				0	74	1	0	1	0	0	2	2	1	24	25	26	27	5		1	1		5	1	
		W	0										0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Razem	87	0	43	0	22	9	0	0	0	0	74	1	0	1	0	0	2	2	0	1	0	0	0	5	0	0	1	1	0	5	1	
		Grunty w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe	M	819		3		16					0	19	757	0	757	0	0	0	0	6	0	0	0	6	0	4	14	18	0	9	10	
		W	0										0	0	1	1	0	0	7	0	0	36	0	0	0	43	0	0	0	0	0	1		
		Razem	819	0	3	0	16	0	0	0	0	0	19	757	0	757	0	0	0	0	0	6	0	0	0	6	0	4	14	18	0	9	10	
		Grunty w trwałym zarządzie państw. jedn. organizacyjnych z wyłączeniem gruntów PG	M	59		14							0	14	1	0	1	0	0	7	0	0	36	0	0	0	43	0	0	0	0	1	0	
		W	0										0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Razem	59	0	14	0	0	0	0	0	0	0	14	1	0	1	0	0	7	0	0	36	0	0	0	43	0	0	0	0	0	1	0	
		Gr. wchodzące w skład zas. nier. Skarbu Państwa z wyk. gr. przekaz. w trwały zarząd	M	368		38		12	5				0	95	11	6	17	7	33	12	15	4	108	16	5	0	200	0	6	0	6	0	83	7
		W	0										0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Razem	368	0	38	0	12	5	0	0	0	0	95	11	6	17	7	33	12	15	4	108	16	5	0	200	0	6	0	6	0	83	7	
		Grunty Skarbu Państwa przekazane do zagosp.	M	0									0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		W	0										0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Razem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Grunty Skarbu Państwa przekazane do zagosp.	M	1									0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		W	0										0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Razem	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
		Pozostałe grunty SP	M	278		74		3	4				1	82	8	4	12	7	10	11	2	2	14	91	0	137	0	18	0	18	0	27	2	
		W	0										0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Razem	278	0	74	0	3	4	0	0	0	1	82	8	4	12	7	10	11	2	2	14	91	0	137	0	18	0	18	0	27	2		
		Grunty SP z wyłąc. gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	M	1612		0	172	0	53	18	0	0	1	244	778	10	788	15	43	32	19	6	165	107	5	0	392	0	28	15	43	0	125	20
		W	0										0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Razem	1612	0	172	0	53	18	0	0	0	1	244	778	10	788	15	43	32	19	6	165	107	5	0	392	0	28	15	43	0	125	20	
2	2	Grunty SP w użytkowaniu wieczystym	M	122		3		0	0				0	3	1	1	52	35	20	3	1	2	1			114	0							
		W	0										0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Razem	122	0	3	0	0	0	0	0	0	0	3	1	1	1	52	35	20	3	1	2	1	0	0	114	0	0	0	0	0	0	0	0
		Grunty SP w użytkowaniu wieczystym	M	46				0					0	0	1	1	1	2	18	0	0	2	22	0	0	45	0	0	0	0	0	0	0	0
		W	0										0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Razem	46	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	2	18	0	0	2	22	0	0	45	0	0	0	0	0	0	0	0
		Grunty SP w użytkowaniu wieczystym	M	42		3							3	0	0	0	30	1	2	2	2	2	2	0	0	39	0	0	0	0	0	0	0	0
		W	0										0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Razem	42	0	3	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	30	1	2	2	2	2	2	0	0	39	0	0	0	0	0	0	0	0
		spółdzielni mieszkaniowych	M	1081		70		4	2				0	76	16	45	61	55	537	71	23	12	30	127	6	0	861	0	1	3	4	0	67	12
		W	0										0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Razem	1081	0	70	0	4	2	0	0	0	0	76	16	45	61	55	537	71	23	12	30	127	6	0	861	0	1	3	4	0	67	12	
		Grunty SP przekazane w użytkowanie wieczyste	M	1291		0	76	0	4	2	0	0	0	82	17	46	63	138	575	111	28	15	36	150	6	0	1059	0	1	3	4	0	71	12
		W	0										0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Razem	1291	0	76	0	4	2	0	0	0	0	82	17	46	63	138	575	111	28	15	36	150	6	0	1059	0	1	3	4	0	71	12	
		Grunty spółek SP, przed. państwowych i innych państwowych osób prawnych	M	82		3							0	3	0	0	0	1	0	77	1	0	0	0	0	79	0	0	0	0	0	0	0	0
		W	0										0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Razem	82	0	3	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	1	0	77	1	0	0	0	0	0	79	0	0	0	0	0	0	0	0
3	3	Gr. wchodzące w skład gm. zas. nier. z wyłączeniem gr. przekaz. w trwały zarząd	M	2994		1045		95	93				6	1239	171	414	585	159	76	61	72	131	453	21	4	0	977	0	4	26	30	0	120	43
		W	0										0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Razem	2994	0	1045	0	95	93	0	0	0	0	6	1239	171	414	585	159	76	61	72	131	453	21	4	0	977	0	4	26	30	0	120	43
		Grunty gmin i związków międzygminnych przekaz. w trwał. zarząd gminnym jedn. organ. Pozostałe grunty spośród gruntów zaliczanych do 4 grupy	M	74		1							0	0	1	1	0	1	60	1	9	0			72	0	0	0	0	0	0	0	0	
		W	0										0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Razem	74	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	60	1	9	0	0	0	0	72	0	0	0	0	0	0	0	0
		Grunty gmin i ich związków użytkowaniu wieczystym	M	234		174		5	6				2	187	3	3	8	2	7	2	9	7	0	0	0	35	0	1	3	4	0	5	0	
		W	0										0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Razem	234	0	174	0	5	6	0	0	0	0	2	187	3	3																		